Strateški plan kulturnog turizma

1 Kontekst

Kolovoz, 2023.

Naziv studije

Revizija i izrada novog strateškog plana razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina

Naručitelj

Turistička zajednica Grada Ogulina

Autorice / Muze d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir
Iva Klarić Vujović
Mirna Draženović
Mateja Kuka Brkić
Lucija Biličić
Meri Vesanović
Katarina Juras Gregov

Radna grupa

Sonja Drašković Dedić, Turistička zajednica Grada Ogulina
Petra Brozović, Turistička zajednica Grada Ogulina
Sanja Radošević, Turistička zajednica Grada Ogulina

Dalibor Domitrović, Grad Ogulin
Suzana Žanić, Grad Ogulin
Ivana Salopek, Grad Ogulin
Anita Brozović Šolaić, Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
Ana Krznarić, Zavičajni muzej Ogulin
Blanka Poljak Franjković, Pučko otvoreno učilište Ogulin
Tihana Turković, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke
Sanja Kolić, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke

Nina Bertović, N5 d.o.o.
Božidar Bulić, Dobar posao d.o.o.
Sabina Gvozdić, Živa riječ
Irena Vujasin, Udruga žena Ogulin
Ankica Puškarić, bivša direktorica TZ Grada Ogulina i ravnateljica Ivanine Kuće bajke
Lara Salopek, suvenirnica Moemoea
Mihaela Stipetić, Udruga žena Ogulin
Miroslav Turković, Regoč Tours

"Upravo su ljudi, koji su sa mnom podijelili priče o svom mjestu, bili najvažniji za moj doživljaj i osjećaj destinacije."

Peter Davis, *Ecomuseums: A Sense of Place*, 1999.

Sadržaj

Uvod 7

Struktura dokumenta 7

Vremenski okvir 7

Lokalni kontekst 8

Grad Ogulin 8

Turizam Grada Ogulina 9

Osnovne karakteristike 9
Smještajni kapaciteti i turističke brojke 9
Turistička zajednica Grada Ogulina 9
Strateški okvir *Ogulin, zavičaj bajke* 10

Kultura na području Grada Ogulina 11

Osnovne karakteristike 11
Ustanove u kulturi 11
Civilni sektor i udruge u kulturi 13

Razvojni kulturno-turistički projekti na području Grada Ogulina 15

Projekt održivog korištenja kanjona dobre, Đulinog ponora i Medvedice 15
Provedbeni plan Grada Ogulina od 2021. do 2025. godine 16

Zaključak 16

Okruženje 17

Karlovačka županija 17

Turistička zajednica Karlovačke županije 18
Grad Karlovac 18
Općina Barilović 18
Općina Tounj 18
Općina Josipdol 19
Općina Bosiljevo 19
Općina Generalski Stol 19

Gradovi i općine s kojima graniči Grad Ogulin 19

Novi Vinodolski 19
Vrbovsko 19
Općina Mrkopalj 20
Općina Brinje 20

Nacionalni parkovi u okruženju 20

NP Risnjak 20
NP Plitvička jezera 20
NP Sjeverni Velebit 20

Ostale značajne atrakcije u okruženju 21

Bjelolasica 21
Stari grad Modruš 21
Rastoke 21
Gacka dolina 21

Širi kontekst 23

Svijet i Europa 23

UNWTO i kulturni turizam 23

Europska unija i kulturni turizam 23

Republika Hrvatska 25

Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine 25

Prvi strateški cilj 25
Osmi strateški cilj 25
Trinaesti strateški cilj 26

Strategija razvoja održivog turizma do 2030.godine 27

Strateški cilj 1 – „Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam“ 27
Strateški cilj 2 – „Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu“ 27
Strateški cilj 3 – „Konkurentan i inovativan turizam“ 28
Strateški cilj 4 – „Otporan turizam“ 28

Kulturni turizam u RH 29

Metodologija kulturnog turizma duha mjesta 30
Duh i osjećaj mjesta 30
Kulturni turizam duha mjesta 31
Kulturni turizam temeljen na atrakcijama 31
Kulturni turizam duha mjesta 31
Planiranje kulturne destinacije duha mjesta 32
Inventarizacija doživljaja 32
Matrica pozicioniranja proizvoda – kategorizacija doživljaja 32
Kategorije doživljaja 32
Standardi kvalitete doživljaja 33
Profili kulturnih turista 33
Entuzijasti za kulturnu baštinu 33
Entuzijasti za prirodnu baštinu 34
Entuzijasti za likovne umjetnosti 34
Entuzijasti za izvedbene umjetnosti 34
Entuzijasti za eno-gastronomiju 35
Kulturno tkanje mjesta – kulturne teme 35
Popis izvora 36

Na sljedećoj stranici: Ogulin iz zraka, ustupila Turistička zajednica Grada Ogulina, autor fotografije: Vjekoslav Žgela

Uvod

Struktura dokumenta

Strateški plan razvoja održivog kulturnog turizma Grada Ogulina sastoji se od četiri cjeline koje su uvezane u četiri zasebne knjige.

Prva cjelina *Kontekst*

Kroz pet poglavlja ova cjelina donosi uvid u kontekst kulturnog turizma i osnovnih koncepata i metodologija na kojoj počiva izrada ovog strateškog plana. Nakon uvodnog poglavlja opisuje se lokalni kontekst, odnosno analiza stanja turizma i kulture Grada Ogulina. Treće poglavlje donosi širi kontekst razumijevanja kulturnog turizma na nacionalnoj i europskoj razini. U četvrtom je poglavlju predstavljen koncept kulturnog turizma duha i osjećaja mjesta nasuprot kulturnom turizmu koji počiva na atrakcijama. Zadnje poglavlje donosi popis korištenih izvora i literature.

Druga cjelina Doživljaji i teme

Prvo poglavlje druge cjeline donosi tipologizaciju doživljaja duha mjesta, a u drugom su poglavlju doneseni popisi kulturnih doživljaja destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* i njihova kategorizacija. Doživljaji su kategorizirani u četiri skupine te pozicionirani u matrice koje pokazuju koji doživljaji preuzimaju koju ulogu unutar skupine: ulogu doživljaja prednjeg, srednjeg ili pozadinskog plana. Sljedeće poglavlje, na temelju analize i dubljeg razumijevanja doživljaja destinacije, donosi tri predložene teme koje čine tkanje doživljaja probuđenog duha mjesta. Svaka tema prenosi poruku namijenjenu određenoj skupini kulturnih entuzijasta te uključuje pojedinačne kulturne doživljaje koji pripadaju toj temi, kako one postojeće, tako i nove koji se predlažu ovim strateškim planom. U četvrtom se poglavlju opisuje tkanje duha mjesta destinacije kroz povezivanje doživljaja, tema i profila kulturnih turista.

Treća cjelina Ciljevi i aktivnosti

Ovo je svojevrsni priručnik koji donosi konkretne korake za razvoj kulturnog turizma duha mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. Na početku donosi i opisuje vrijednosti kulturnog turizma koje određuju dugoročne strategije i ciljeve te utječu na donošenje odluka. Nakon toga slijedi detaljan popis krovnih, prioritetnih i konkretnih ciljeva koji su razrađeni kroz plan aktivnosti koje dovode do njihova ostvarenja.

Četvrta cjelina Dodatak

U četvrtu cjelinu uključeni su svi radni materijali koji su nastali tijekom izrade ovog strateškog plana, a to su sažeti nacrt kulturnog i baštinskog inventara te radni materijali s radionica i njihove analize.

Napomena

U strateškom planu nastojalo se identificirati postojeća iskustva i doživljaje kulturnog turizma Grada Ogulina, odnosno destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*, kao i predložiti neka nova. No, to ne znači da navedeno predstavlja konačan, završen popis. Namjera je strateškog plana pružiti konceptualni okvir za razvoj novih ideja i doživljaja, posebno nakon redovitih evaluacija provedenih ciljeva u godinama koje dolaze.

Vremenski okvir

Desetogodišnji vremenski okvir je dugoročno razdoblje za implementaciju strateških ciljeva ovog plana. Realizacija i provedba ciljeva ovisit će o brojnim faktorima. Za realizaciju određenih ciljeva otvarat će se nacionalne i europske linije financiranja u kraćem vremenskom razdoblju, dok će se za neke ciljeve izvori financiranja biti dostupniji u dugoročnijem vremenskom okviru. Zato je potrebno redovito pratiti napredak provedbe strateškog plana i ažurno ga provoditi u skladu s raspoloživim mogućnostima.

Za provedbu ovog plana i za uspješni kulturni i turistički razvoj Grada Ogulina ključna je sinergija svih dionika, njihova međusobna suradnja i komplementarnost, kako u planiranju i realizaciji pojedinih projekata, tako i u procesima pronalaska financijskih sredstava za njihovu provedbu.

Lokalni kontekst

Grad Ogulin

Grad Ogulin smješten je u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske u Karlovačkoj županiji. Područje Grada zauzima površinu od 536,73 km^2 što iznosi 14,80% površine Karlovačke županije, a to ga čini najvećom jedinicom lokalne samouprave u Županiji. S obzirom na položaj, Grad Ogulin graniči s gradovima Novi Vinodolski, Vrbovsko te Općinama Mrkopalj, Bosiljevo, Brinje, Generalski stol, Barilović, Tounj i Josipdol.[1]

Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, Grad Ogulin ima 12.251 stanovnika što ukazuje na lagan pad tog broja u odnosu na popis iz 2011. godine. Tada je Ogulin imao 13.915 stanovnika, odnosno, 1664 stanovnika više nego 2021. godine.[2]

U sastavu Grada Ogulina nalazi se 24 naselja. To su: Desmerice, Donje Dubrave, Donje Zagorje, Drežnica, Dujmić Selo, Gornje Dubrave, Gornje Zagorje, Hreljin Ogulinski, Jasenak, Marković Selo, Ogulin, Otok Oštarijski, Ponikve, Popovo Selo, Potok Musulinski, Puškarići, Ribarići, Sabljak Selo, Salopek Selo, Sveti Petar, Trošmarija, Turkovići Ogulinski, Vitunj, Zagorje.[3]

Gospodarski razvoj Ogulina temelji se na šumarstvu i preradi drva, poljoprivredi, turizmu i obrtništvu. Grad Ogulin ima značajni geoprometni položaj kao prijelazno područje između Gorske i Središnje Hrvatske na prijelazu iz hrvatskog podunavskog područja prema najužem dinarskom spletu i jadranskom području.[4] Grad je prometno vrlo dobro povezan autocestom i željezničkom prugom prema Zagrebu, Rijeci i Splitu.

Ogulinsko – moduška udolina (ili Ogulinsko polje) pripada tzv. Potkapelskom kraju i čini jasno određenu zemljopisnu cjelinu koja uz Liku i Gorski kotar čini gorsku Hrvatsku. Ogulinsko-moduška udolina peto je po veličini kraško polje u Hrvatskoj, a na njezinu se području nalaze tri grada, odnosno općine: Grad Ogulin te Općine Josipdol i Tounj.

Zemljopisne posebnosti ovoga kraja su zeleni pokriveni krš, rijeke ponornice (Jasenački potok pored naselja Jasenak, Dobra), livade, bjelogorična i crnogorična šuma (bukva, klekovina, jela), bregovi (Krpel, Brezovica, Hum), kraška polja (Lug, Drežničko polje, Krakarsko polje itd), rijeke i rječice (Ribnjak, Bistrac, Dobra, Zagorska Mrežnica), jezera (Sabljaci, Šmitovo jezero, Bukovnik).[5]

Prema Provedbenom planu Grada Ogulina za razdoblje 2021-2025. vizija Grada Ogulina glasi:

Grad Ogulin urbano je središte tradicionalno poljoprivredne regije, prepoznatljivog identiteta kulturne i turističke destinacije koja svojim građanima osigurava poticajno okruženje za gospodarstvo, obrazovanje, rad i život. Ulaganjima u zelenu infrastrukturu, digitalnu tranziciju, održivo gospodarstvo i razvoj te unapređivanjem obrazovanja, za sve skupine stanovništva, u skladu s njihovim potrebama, omogućen je rast kvalitete života kroz uspostavljanje održivog upravljanja resursima te postizanje održivog dugoročnog rasta gospodarstva.[6]

Grad Ogulin spreman je za revalorizaciju svoje prirodne i kulturne baštine u svrhu osnaživanja duha mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*, buđenja senzibiliteta lokalnog stanovništva za vlastitu kulturu i baštinu te sustavnog i planskog razvoja turističke, a posebno kulturno-turističke ponude i proizvoda koji će doprinijeti općem razvoju i dobrobiti za sve građane.

Turizam Grada Ogulina

Osnovne karakteristike

Turizam je snažan faktor gospodarskog i društvenog razvoja određenog područja čiji se utjecaj širi i na ostale gospodarske sektore. Grad Ogulin posjeduje izrazito bogate prirodne i kulturne potencijale te ih je zbog toga potrebno oplemeniti sadržajem i ponuditi posjetiteljima doživljaj i aktivno sudjelovanje u njima.

Ugostiteljstvo s turizmom ima veliko značenje u gospodarstvu Grada, kako s obzirom na broj poslovnih subjekata iz ugostiteljstva, tako i s obzirom na broj uposlenih radnika. Izgradnjom autoceste kraj Ogulina povećane su mogućnosti za brži i ugodniji dolazak turista u Ogulin, a time i razvoj poduzetništva u ovoj grani djelatnosti. Bolja prometna povezanost otvorila je nove mogućnosti ulaganja i utjecala na brži rast ugostiteljskih kapaciteta, posebice za vikend turiste.[7]

Smještajni kapaciteti i turističke brojke

Prema Izvješću o radu Turističke zajednice Grada Ogulina za 2022. godinu, nakon dvije godine pandemije u kojoj je turizam stagnirao i uzevši u obzir neizvjesnost na tržištu koja traje od početka 2022. godine prouzrokovana ratom u Ukrajini, trenutna situacija u Ogulinu je dobra i pokazuje rast u turističkom sektoru: i po broju posjeta i ostvarenih noćenja tako i u porastu interesa privatnih iznajmljivača i ulaganja u turizam, a što je direktna posljedica sveukupnog gospodarskog rasta destinacije.

Bez obzira na brojne izazove u poslovanju koji su se iz pandemijskih godina nastavili i u 2022. godini, turistički pokazatelji su bili dobri i turizam u Gradu Ogulinu se vraća na brojke iz 2019. koja je bila najbolja turistička godina u Republici Hrvatskoj. Broj objekata u odnosu na 2021. godinu se povećao za 5 objekata, odnosno došlo je do porasta broja objekata u 2022. za 4,24% što ukupno čini broj od 123 smještajna objekta s ukupno 822 kreveta[8], čiji popis se može naći na službenim stranicama Turističke zajednice Grada Ogulina.[9]

Na području Turističke zajednice Grada Ogulina posljednjih godina je zabilježen porast broja ostvarenih noćenja i dolazaka, iako je tijekom pandemijske 2020. zabilježen pad turističkog prometa, već u 2021. je zabilježen porast, koji je pokazivao brojke gotovo na razini 2019. godine.[10]

U 2021. godini ostvareno je ukupno 19.656 dolazaka (8.587 domaćih turista i 11.069 stranih turista). Te je godine ostvareno ukupno 38.306 noćenja (21.659 domaćih turista i 16.647 stranih).[11] U 2022. ostvareno je ukupno 20.349 dolazaka. Od toga je bilo 13.932 stranih turista i 6.417 domaćih gostiju. Ostvareno je ukupno 36.621 noćenje (22.369 stranih i 14.252 domaćih turista).[12] Dok je u usporedbi s 2021. godinom vidljiv porast broja dolazaka stranih turista, u 2022. je Ogulin posjetilo čak 2.000 domaćih turista manje nego prethodne godine.

Također, u 2022. godini vidljivo je smanjenje broja noćenja i trajanja boravka turista i to na 1,80 dana što je manje nego u pandemijskim godinama (2,65 za 2020.; 1,95 za 2021. godinu), a gotovo isto kao 2019. godine kada je trajanje iznosilo 1,84 dana. Najveći udio ostvarenog prometa ostvaruje se u ljetnim mjesecima (od lipnja do rujna), a najmanji u ožujku.[13] Prema dostupnim podacima, Grad Ogulin su kroz 2022. godinu najviše posjećivali gosti iz Njemačke, Nizozemske i Poljske.

Turistička zajednica Grada Ogulina

Turistička zajednica Grada Ogulina utemeljena je 1995. godine i od tada brine o razvoju turizma Grada.

Glavni ciljevi su razvoj i marketing Ogulina kao destinacije kroz koordiniranje ključnih aktivnosti turističkog razvoja (planiranje, razvoj turističkih proizvoda u destinaciji, financiranje, donošenje i provedba odluka), u skladu s dokumentima kojima se definira nacionalna strategija razvoja turizma; osiguravanje cjelovitije zastupljenosti specifičnih lokalnih interesa kroz jačanje lokalne inicijative i povezivanje dionika na lokalnom nivou radi stvaranja međunarodno konkurentnih turističkih proizvoda; poboljšanje uvjeta boravka turista u Ogulinu te razvijanje svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, kao i potrebi i važnosti očuvanja i unaprjeđenja svih elemenata turističke resursne osnove određene destinacije, a osobito zaštite okoliša, kao i prirodne i kulturne baštine sukladno načelima održivog razvoja.[14]

Strateški okvir *Ogulin, zavičaj bajke*

Zadnji strateški dokument Grada Ogulina, odnosno TZ grada Ogulina, koji uzima turizam kao razvojnu polugu donesen je u siječnju 2007. godine. Riječ je o dokumentu naziva *Ogulin, zavičaj bajke! Projekt razvoja održivog kulturnog turizma u Ogulinu* izrađenog od strane tvrtke Muze d.o.o. za savjetovanje i upravljanje projektima u kulturi i turizmu.

Razvojni projekt kulturnog turizma *Ogulin, zavičaj bajke!* donio je viziju održivog razvoja kulturnog turizma u Gradu Ogulinu i predstavio je strateški plan razvoja destinacije. U Studiji se Ogulin pozicionirao kao bajkovito odredište koje svoje polazište za prepoznavanje i valorizaciju vlastitog kulturnog i turističkog, pa i tržišnog identiteta i napretka sažima u svojevrsnoj „robnoj markici“ *Ogulin, zavičaj bajke.*[15]

Projekt je sagledao i naglasio potrebe lokalne zajednice da valorizira lokalni kulturni potencijal u kontekstu jačanja identiteta Ogulina i specifičnosti njegove turističke ponude te da ojača poziciju grada kao posebne, jedinstvene i razvijene turističke destinacije u kontekstu Karlovačke županije, kontinentalne Hrvatske, pa i Europe. Također, jedna od motivacija za pokretanjem ovakvog projekta bila je i želja za poboljšanjem slike grada u percepciji njegovih stanovnika, što doprinosi porastu lokalnog ponosa. Svakako je jedan od glavnih razloga izrade ovog strateškog dokumenta bilo i povećanje broja inozemnih i tuzemnih posjetitelja, ali i investitora koji bi u razvijenoj, kreativnoj i samosvjesnoj sredini bili spremni na veća i raznovrsnija ulaganja.[16] Projektni ciklus sastojao se od programiranja, identifikacije, javnih prezentacija, formuliranja akcijskog plana te implementacije dijela planiranih aktivnosti.

Strategija *Ogulin, zavičaj bajke!* stvorena je kako bi se Ogulin na programski i usmjeren način razvijao kao destinacija te kako bi se i odluke o financiranju budućih projekata i programa iz područja kulture i turizma od strane lokalne zajednice donosile u skladu s razvojnim smjernicama.[17]

Strategija je donijela slijedeću viziju turističkog razvoja Grada Ogulina:

Godine 2020. Ogulin je vibrantan i jedinstven grad, ponosan što dostojno nosi titulu zavičaja bajke*! Ogulin je kao bajka za svoje stanovnike koji u njemu žive zdravo i u blagostanju, ali i za sve njegove posjetitelje. Brojne skupine turista obilaze bajkoviti grad, istražuju bajkovitu okolicu, planinare, voze bicikle i uživaju u ogulinskoj očuvanoj prirodi, planinama, rijekama i jezerima te bogatoj i istančanoj kulturnoj ponudi i gastronomiji baziranoj na eko proizvodnji.*

U Ogulinu se održava jedan od najposjećenijih festivala u ovom dijelu Europe – jedinstven festival bajke istančanog programa, a glavna je atrakcija jedinstveni muzej bajke, nagrađen brojnim strukovnim nagradama u Europi i svijetu. Nalazi se u sklopu Staroga Grada koji je središnji centar brojnih kulturnih događanja tijekom cijele godine… Nitko na putu prema najljepšem europskom moru, ne propušta posjetiti Ogulin![18]

Dokument je 2006. godine donio situacijsku analizu, sustavno je i detaljno elaborirao razvojne strategije projekta *Ogulin, zavičaj bajke* te dvaju krovnih kulturno-turističkih proizvoda destinacije – *Ogulinskog festivala bajke* i *Centra za posjetitelje Ivanina kuća bajke*, koji su u međuvremenu i uspješno realizirani.[19] O uspješnosti njihove provedbe govore i mnogobrojne stručne nagrade i priznanja, od kojih su u nastavku izdvojene samo istaknutije.

Kulturna ruta spisateljica Vijeća Europe (2022.)

Grad Ogulin i Ivanina kuća bajke dio su Kulturne rute spisateljica koja je 2022. godine dobila certifikat Europskog instituta za kulturne rute Vijeća Europe, a upravo Grad Ogulin i Ivanina kuća bajke dodatno su prepoznati kao primjer dobre prakse. Ova ruta usmjerena je na izvanrednu književnost i životne priče koje su obilježile borbu za ljudska i ženska prava početkom 20. stoljeća. Njihova jedinstvena uloga u povijesti i kulturnoj baštini slavenskog svijeta i cijele Europe bila je iznimno važna, ali nikada zapravo priznata.[20]

Europska ruta bajki Vijeća Europe (2022.)

Ova ruta, također certificirana 2022. godine, putovanje je između imaginarnih svjetova i stvarnih mjesta: uključuje europske bajke, mitove, folklor i usmenu predaju, istražuje njihove likove koji su pratili naše djetinjstvo na putu do odrasle dobi, a koji su i danas prisutni u kulturi – multimediji i literaturi. U osmišljavanje i rad rute uključene su istraživački centri usmjereni na bajke, njihove autore i likovi, udruge, zaklade i javne institucije iz područja kulture. Iz Hrvatske na ruti su Ivanina kuća bajke, udruga Profesor Baltazar i udruga Val kulture, a jedan od europskih partnerskih organizacija je i FEST – *Federation of European Storytellers*.

Nagrada Živa (2020.)

Ivanina kuća bajke osvojila je 2020. godine posebno priznanje za *storytelling* među istaknutim slavenskim muzejima te kulturnim i prirodnim spomenicima. Nagradu Živa, za koju su nominirani najbolji slavenski muzeji, dodjeljuje Forum slavenskih kultura kao priznanje izuzetnim doprinosima muzejskom sektoru europskih zemalja slavenskih naroda.[21]

European Design Awards (2015.)

Godine 2015., interaktivna instalacija "Čarobno zrcalo" stalnog postava Ivanine kuće bajke, zavrijedila je srebrnu nagradu *European Design Awards*. Međunarodnim priznanjem ostvarena je izuzetna vidljivost ali i afirmacija Ivanine kuće bajke kao kreativnog i inovativnog posjetiteljskog doživljaja. *European Design Awards* prestižne su godišnje nagrade koje ističu izvanredan rad europskih dizajnera u području komunikacijskog dizajna. Od 2007. godine ova značajna nagrada ističe se među sličnim dizajnerskim priznanjima zbog svog jedinstvenog žirija sastavljenog od kritičara, teoretičara dizajna, novinara i urednika dizajnerskih časopisa.[22]

Godišnja nagrada Hrvatskog muzejskog društva (2013.)

Stalni postav Centra za posjetitelje Ivanina kuća bajke nagrađen je 2013. godine od strane Hrvatskog muzejskog društva kao izuzetno ostvarenje u muzejskoj struci. Nagrada ističe izniman doprinos u promicanju kulturne baštine, istraživanju, edukaciji, interpretaciji te drugim ključnim aspektima muzejske prakse. Priznanja dodijeljena od strane Hrvatskog muzejskog društva potiču neprekidnu profesionalnu i kreativnu evoluciju unutar muzejskog sektora u Hrvatskoj.[23]

Red Dot Design Award (2008.)

Idejni i vizualni identitet Ogulinskog festivala bajke 2008. godine dobio je priznanje od strane međunarodnog žirija respektabilnog Red Dot dizajnerskog natjecanja. Ogulinski festival bajke, kao dobitnik ove nagrade, istaknuo se kao simbol ne samo lokalne kreativnosti, već i globalnog dosega visokokvalitetnih dizajnerskih rješenja. Od svojih početaka 1955. godine, nagrade Red Dot postale su simbol vrhunske dizajnerske izvrsnosti. Njihova globalna reputacija i ugled unutar dizajnerske zajednice pridonose promociji i međunarodnom afirmiranju inovativnih i kreativnih projekata.[24]

Kultura na području Grada Ogulina

Osnovne karakteristike

Grad Ogulin ima potencijale za raznoliku ponudu kulturnih sadržaja. Prije svega ističe se Stari grad Ogulin, koji se uzdiže nad samom liticom kanjona rijeke Dobre iz 16. stoljeća. Ovdje se nalazi Zavičajni muzej Ogulin koji je otvoren u srpnju 1967. godine. U kaštelu je smješten i Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke, otvoren 2013. godine. Zahvaljujući tome što je Ivana Brlić-Mažuranić kao najznačajnija hrvatska spisateljica bajki rođena upravo u Ogulinu 1874. godine te prateći prijedloge iz Strategije iz 2007. godine, Ogulin je izgradio svoju prepoznatljivost kao *zavičaj bajke*. To ga je izdvojilo od ostalih gradova u Hrvatskoj i dalo mu je mogućnost stvaranja novih kvalitetnih programa i međunarodnih veza temeljenih na bajkama kao univerzalno rasprostranjenoj književnoj vrsti i ženskom pismu.

Ono po čemu je Ogulin poseban svakako je i njegova zapanjujuća, bajkovita prirodna baština. Upravo su fenomeni prirode inspirirali brojne Ivanine bajke, pa se topografija Ogulina itekako može prepoznati u njezinim brojnim djelima. Kanjon rijeke Dobre, obližnji Klek, jezero Sabljaci, samo su malen dio onoga što Ogulin i njegova okolica mogu ponuditi zaljubljenicima u prirodu i aktivan odmor. Upravo prožimanje bajki, legendi i krajolika nudi posebnu dimenziju otkrivanja ogulinskog kraja kao *zavičaja bajke*.

Brojne manifestacije koje se održavaju tijekom cijele godine, obogaćuju ponudu destinacije i čine ju privlačnom za domaće i strane goste. To je prije svega međunarodni Ogulinski festival bajke, započet još 2006. godine, zatim Smotra folklora Igra kolo, Ljeto u Ogulinu, Moto susreti, biciklijade, Festival ogulinskog zelja, Advent u Ogulinu i drugi.

Ustanove u kulturi

Na području Grada Ogulina djeluju četiri ustanove u kulturi: Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin, Pučko otvoreno učilište Ogulin, Zavičajni muzej Ogulin i Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke. Djelovanje ovih ustanova ključno je za očuvanje i osnaživanje kulturnog identiteta Ogulina i destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin

Gradska knjižnica i čitaonica u Ogulinu[25] ima dugu povijest i tradiciju. Prvi put se čitaonica spominje 1864. u pismu poslanom Ljudevitu Gaju. Njeno postojanje potvrđuje i zahvalnica tadašnjem predsjedniku Društva ogulinske čitaonice iz 1892. U 1894. godini objavljena su Pravila Društva čitaonice ogulinske u kojima se govori o knjižničnoj djelatnosti.

Od 1913. godine narodna čitaonica smještena je u tadašnjem svratištu „K Frankopanu“, današnjem hotelu, a u njoj su se uz čitaoničku djelatnost organizirali različiti programi zabavnog sadržaja.

Gradsku knjižnicu je osnovao Narodni odbor grada Ogulina 1954. godine. Tada je u fondu knjižnice bilo nekoliko tisuća starih i novih knjiga, a u čitaonici se moglo pročitati dnevni tisak i igrati šah. Odlukom Narodnog odbora iz 1962. Gradska knjižnica je zajedno s Radničkim sveučilištem i Kinom postala djelom „Radničkog sveučilišta Ogulin“.

Gradsko vijeće Grada Ogulina je u 1999. godini donijelo odluku o osnivanju Narodne knjižnice i čitaonice Ogulin kao samostalne ustanove. To je doprinijelo intenzivnom razvoju knjižnične djelatnosti. U narednim godinama fond knjiga se sustavno i redovno obnavljao. Nabavljala su se i računala, potpuno se automatiziralo poslovanje, obnovila se rasvjeta, prostor je klimatiziran, obnovljeni su fasada i krovište.

U 2004. godini donesena je odluka da se za potrebe Narodne knjižnice i čitaonice adaptira Dom HV-a koji se nalazi u središtu grada. Konačno, početkom 2011. knjižnica je preseljena u novi prostor gdje se i danas nalazi te mijenja naziv u Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin.

Knjižnica danas djeluje na tri kata. U prizemlju je smješten informativno-posudbeni pult, čitaonica i AV građa, mala dvorana, zavičajna zbirka i informatička igraonica. Odjel za djecu i mladež sa igraonicom i odjel za odrasle sa studijskim dijelom i referentnom građom nalaze se na prvom katu. Na trećem katu, u potkrovlju, smjestila se velika dvorana u kojoj se odvijaju razna događanja, radionice i slično.

Danas knjižnica ima 2.059 članova i sveukupno 57.000 jedinica knjižne građe, a dostupna je i usluga korištenja e-knjižnice. Osim mogućnosti posudbe građe, knjižnica nudi brojne kreativne programe za sve uzraste poput radionica, predavanja, edukacija, izložbi, čitateljskog kluba „Knjiški moljac“ te lutkarske družine „Tintilinić“.

Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin kulturni turizam Grada Ogulina promiče razvijajući čitateljsku publiku ne samo u središnjoj ustanovi veći i u okolnim selima putem malih slobodnih knjižnica/kućica za knjige gdje svatko može posuditi knjigu, vratiti istu, ali i donijeti svoju. Izrada sedam malih slobodnih knjižnica u okviru projekta Čitanje je radost prepoznata je i financirana 2021. godine sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, a sam projekt promoviran je na brojnim stručnim skupovima kao primjer turističke ponude Grada Ogulina.

Pučko otvoreno učilište Ogulin

Pučko otvoreno učilište Ogulin[26] je javna ustanova osnovana 1958. godine. Učilište obavlja kulturne, prosvjetne, informativne i uslužne djelatnosti.

Učilište doprinosi intelektualnom, društvenom, kulturnom i općem razvoju okruženja u kojem djeluje. Ono pruža kvalitetne usluge obrazovanja i razvija koncept cjeloživotnog učenja kao životnog stila. Time utječe na razvoj pojedinaca, društva, gospodarski rast te na lokalnu zapošljivost.

Učilište ima zadaću stvaranja sustavnih obrazovnih programa za potrebe građana Ogulina i šire. Ciljevi su poboljšanje obrazovne strukture stanovništva, trajno osuvremenjivanje sadržaja i metoda obrazovanja na svim razinama obrazovnog sustava, razvijanje temeljnih kompetencija te uspostava sustava vrednovanja i samovrednovanja kvalitete procesa i rezultata obrazovanja.

Pučko otvoreno učilište Ogulin provodi 70 obrazovnih programa osposobljavanja i usavršavanja, a koji su odobreni od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja i desetak neformalnih programa obrazovanja. Učilište je i član *Pact For Skills*, inicijative Europske komisije za razvoj europske radne snage. Članovi inicijative su organizacije i ustanove koje se bave cjeloživotnim učenjem i inkluzijom. Učilište također kroz godinu organizira brojna kulturna događanja poput gostovanja predstava, glazbene koncerte, aktivnosti kojima se promovira tradicijska kultura. Valja napomenuti da je zgrada Pučkog otvorenog učilišta Ogulin bila u procesu rekonstrukcije, a po završetku ovdje će se nalaziti i nova višenamjenska dvorana s 384 sjedišta.

Dvorana je namijenjena za kino kazalište, koncerte, kongrese, konferencije i druga događanja.

Danas se Pučko otvoreno učilište Ogulin ističe kao konkurentni centar cjeloživotnog učenja te kvalitetnih obrazovnih i kulturnih aktivnosti grada Ogulina.

Zavičajni muzej Ogulin

Zavičajni muzej Ogulin[27] otvoren je 1967. godine, a smješten je u Starom gradu Ogulinu, u Frankopanskom kaštelu. Za potrebe muzeja u razdoblju od 1960. do 1967. obnovljeno i pripremljeno nekoliko prostorija kaštela.

Muzej je otvoren s postavom zbirke radničkog pokreta i NOB-a. Od 1974. do 1978. godine djelovao je samostalno, a 1979. djeluje kao dio Radničkog sveučilišta Ogulin, današnjeg Pučkog otvorenog učilišta Ogulin iz kojeg je ponovno izdvojen 2018. godine.

Glavne zadaće Zavičajnog muzeja su prikupljanje, prezentiranje i publiciranje povijesne, kulturne i umjetničke građe te dokumenata s područja grada Ogulina.

Danas se u Muzeju može razgledati stalni muzejski postav koji čuva uspomene na povijesna događanja, značajne osobe i događaje te kulturne i prirodne vrijednosti ogulinskog kraja prikazane kroz Zbirku kamenih spomenika, Zbirku Domovinskog rata i Spomen sobu poginulim, umrlim i nestalim braniteljima, Etnografsku zbirku, Građansku zbirku, Spomen sobu Ivane Brlić Mažuranić, Alpinističku zbirku, Arheološku zbirku, Ćeliju br. 6 i Umjetničku zbirku. Muzej čuva i predmete vezane uz stare obrte i zanate, brojne tehničke predmete, stare fotografije te Zbirku razglednica i čestitki. Muzej je kroz cijelu godinu otvoren za posjetitelje koji uz stručno vodstvo mogu upoznati bogatstvo ogulinskog kraja.

Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke

Ivanina kuća bajke[28] jedinstven je multimedijalni i interaktivni centar za posjetitelje koji slavi bajke i svekoliko bajkovito stvaralaštvo. U IKB se prateći principe znanja, kreativnosti i uz upotrebu novih tehnologija predstavljaju bajke najznačajnije hrvatske spisateljice bajki, Ivane Brlić Mažuranić. Ona je rođena u Ogulinu 1874. godine. Uz njene bajke, predstavljaju se i one brojnih drugih hrvatskih i svjetskih bajkopisaca.

Ideja o stvaranju Centra za posjetitelje Ivanina kuća bajke nastala je još 2006. godine prilikom izrade studije razvoja kulturnog turizma *Ogulin, zavičaj bajke*, a Centar je otvoren u prosincu 2013. godine.

Ivanina kuća bajke smještena je u Starom gradu Ogulinu, u drevnom Frankopanskom kaštelu. Centar se sastoji od multimedijalne stalne izložbe, biblioteke, multifunkcionalnog prostora za radionice i suvenirnice. Centar također aktivno djeluje i kroz svoju web stranicu s virtualnom bazom bajki i on-line knjižnicom. IKB razvija i svoju izdavačku djelatnost. Kroz cijelu godinu organizira kreativne edukativne programe u području pripovijedanja, literarnog i likovnog izraza, filma, predstavljačkih i primijenjenih umjetnosti i dizajna koji su namijenjeni i djeci i odraslima.

Civilni sektor i udruge u kulturi

Na području Grada Ogulina aktivna je 141 udruga građana. Najviše je sportskih udruga, a najmanje je udruga koje se bave područjem duhovnosti.

U provedbenom planu Grada Ogulina 2021. – 2025. naglašava se da organizacije civilnog društva imaju važnu ulogu u povezivanju društva i javnih institucija te da imaju snažan utjecaj na oblikovanje i provođenje potreba i aktivnosti za korist svoje zajednice. Financiranje i podrška organizacijama civilnog društva nije uređeno u okviru jedne proračunske stavke u okviru proračuna Grada Ogulina, nego se sredstva sektorski raspoređuju.

Projekti organizacija civilnog društva na području Grada Ogulina financiraju se putem Javnog poziva za predlaganje programa javnih potreba u kulturi i tehničkoj kulturi. Putem spomenutog poziva za 2023. godinu udrugama je sveukupno dodijeljeno 46.000,00 EUR, od čega je 40.000,00 EUR dodijeljeno projektima iz područja kulture.[29]

Udruge se profiliraju kao akteri i podupiratelji uvođenja pozitivnih društvenih promjena. Unatoč njihovoj pozitivnoj ulozi u društvu i aktivnostima koje provode, još je uvijek prisutna nedovoljna razvijenost i samostalnost u djelovanju o čemu u konačnici ovisi i kvaliteta njihova djelovanja. To se vidi u nedovoljno razvijenim operativnim kapacitetima, ali i financijskoj ovisnosti o gradskom proračunu.

Broj udruga i ulaganja predstavljaju velik ljudski, društveni i kulturni potencijal i snažnu polugu razvoja ponude kulturnog turizma Grada Ogulina. Međutim, tu se javljaju izazovi koji otežavaju cijeli proces, a to su manjak međusobne komunikacije, umrežavanja i uključivanja udruga građana u oblikovanje kulturno-turističke ponude Grada. Prema tome, razvojne potrebe civilnog sektora Grada Ogulina su jačanje ljudskih kapaciteta, unapređenje suradnje između udruga i subjekata javnog i privatnog sektora, poticati udruživanja u saveze, zajednice ili društva, jačanje participativnosti građana te podupiranje građanskog aktivizma.

Djelovanje udruga u kulturi još je jedan oblik očuvanja kulturnog identiteta Grada Ogulina i pokazatelj postojanja svijesti građana o potrebi njegova osnaživanja. Prema podacima iz Registra udruga Republike Hrvatske, u području kulture i umjetnosti u Gradu Ogulinu djeluje 28 udruga. Udruge u kulturi svoje djelovanje temelje na nastojanjima za očuvanjem i valoriziranjem kulturnih specifičnosti, posebnosti jezika, glazbe i tradicijskih običaja Ogulina i ogulinskog kraja, a rade i na kontinuiranom prenošenju takvih praksi na mlađe naraštaje, čemu doprinose dugoročnom očuvanju baštine i tradicije svoga kraja. Djelovanje nekih od najvažnijih udruga u kulturi opisano je u daljnjem tekstu.

Hrvatsko pjevačko društvo „Klek“

Hrvatsko pjevačko društvo „Klek“[30] jedna je od najdugovječnijih udruga u području kulture Grada Ogulina. Pjevačko društvo „Klek“ osnovano je 1894. godine i od tada, pod različitim imenima i uz dva kraća prekida u radu, djeluje sve do danas. Kroz godine je kroz Društvo prošlo više od 500 pjevača. Od svog osnutka Društvo je aktivni sudionik svih proslava i manifestacija u Ogulinu. Organizira koncerte diljem Hrvatske i redoviti je sudionik smotri pjevačkih zborova.

Puhački orkestar DVD-a Ogulin

Puhački orkestar DVD-a Ogulin[31] je glazbena sekcija Dobrovoljnog vatrogasnog društva Ogulin. U okviru DVD-a Ogulin djeluje već više od 140 godina i neizostavni je dio glazbenog i kulturnog identiteta Grada. Zbog nedostatka dokumentacije ne može se točno utvrditi kada je orkestar počeo s djelovanjem, no nakon 1975. za dirigenta i stručnog voditelja postavljan je Marijan Gerić, jedan od osnivača niže glazbene škole u Ogulinu i njen prvi nastavnik. Od tad orkestar postiže zavidne rezultate, sudjeluje na raznim smotrama i nastupa na televiziji. U 1998. godini orkestar dobiva zlatnu povelju za izuzetna dostignuća na području kulturno-umjetničkog amaterizma i obogaćivanja hrvatske kulture.

Ogranak Matice hrvatske u Ogulinu

Ogranak Matice hrvatske u Ogulinu[32] utemeljen je 1971. godine, ali je već 1972. godine njegov rad bio zabranjen. Rad Ogranka je obnovljen tek 1990. godine. Ogranak organizira kulturne tribine, gostovanja uglednih umjetnika i izdaje knjige iz hrvatske povijesti te tako obilježava poznate datume i obljetnice iz hrvatske povijesti i kulture. Svojim djelovanjem Ogranak Matice Hrvatske Ogulin potvrdio se kao važna kulturna udruga Grada.

Kulturno umjetničko društvo „Klek“ Ogulin

Kulturno umjetničko društvo „Klek“[33] osnovano je 1981. godine i to na inicijativu nekolicine kulturnih djelatnika i folklornih entuzijasta, tada pod imenom KUD „Ogulin“. Današnje ime nosi od 1991. godine. Do danas je u rad Društva bilo uključeno preko 1.000 članova, a ono danas broji oko 160 aktivnih članova svih uzrasta. Pri Društvu djeluju izvorna grupa, A i B folklorni ansambl, tamburaški orkestar, mlađi tamburaški sastav, sekcija tradicijskih instrumenata, mješoviti vokalni ansambl, dječji folklorni ansambl, srednja dječja grupa i folklorna igraonica. Osim izvornog folklora ogulinskog kraja, Društvo prezentira i folklornu baštinu drugih krajeva Hrvatske. KUD redovito sudjeluje na mnogobrojnim smotrama folklora diljem Hrvatske i na međunarodnim festivalima folklora diljem svijeta.

Kulturno umjetničko društvo „Sveti Juraj“ Zagorje Ogulinsko

KUD „Sveti Juraj“ osnovan je 1992. godine. Društvo kroz svoj rad i aktivnosti oživljava, njeguje i čuva kulturnu baštinu svog kraja, ali i cijele Hrvatske. Članovi Društva uspjeli su sačuvati od zaborava veći dio glazbeno-plesne tradicije, običaje, izradu domaćeg platna i sl. Prikupljanjem raznih alata, uporabnih predmeta i originalnih narodnih nošnji Društvo je stvorilo riznicu kulturne baštine. Ta građa izložena je u Etno kući koja na taj način oživljava jedan dio prošlosti zagorskog i ogulinskog kraja.

Društvo broji 80-ak aktivnih članova svih uzrasta i djeluje u pet sekcija: izvornoj, folklornoj, tamburaškoj, dječjoj i sekciji rukotvorina. Članovi KUD-a redovito sudjeluju na smotrama folklora, održavaju koncerte i priredbe. Snimili su i nosač zvuka te su sudjelovali u snimanju emisija HRT-a.

Likovno društvo „Frankopan“ Ogulin

Likovno društvo „Frankopan“[34] osnovano je 1992. godine. Zahvaljujući entuzijazmu svojih članova, Društvo uspješno djeluje i danas. Tijekom svog rada organizirali su preko pedeset skupnih izložbi, nekolicinu samostalnih te su sudjelovali u mnogim likovnim kolonijama kao i u humanitarnim akcijama. Udruga svojim radovima promiče ljepote ogulinskog kraja ne samo u Hrvatskoj već i šire.

Glumačka družina „Đula“ Ogulin

Glumačka družina „Đula“[35] osnovana je 2004. godine s ciljem obnove kazališnog amaterizma u Gradu Ogulinu koji je bio vrlo živ i aktivan do 80-ih godina prošlog stoljeća. Prvotno nazvana „Đulini cukrli“, udruga je sudjelovala u nizu samostalnih projekata kao i u suradnjama s Pučkim otvorenim učilištem u Ogulinu, Ogulinskim festivalom bajke te s mnogim profesionalnim glumcima i redateljima.

Frankopanska garda Ogulin

Frankopanska garda[36] osnovana je 2004. godine u spomen na postrojbu koja se prvi put spominje 1553. godine. Kroz gardu novim se generacijama prenose prošlost i vojna povijest ogulinskog kraja. Ime je dobila prema osnivaču Grada Bernardinu Frankopanu u čije su vrijeme nastale prve vojne formacije na ovom području. Frankopanska garda čuva i njeguje tradicionalnu odoru i oružje iz doba Vojne krajine, a sadašnja je odora iz vremena Ogulinske pukovnije kojom je za vrijeme svog službovanja u Ogulinu zapovijedao ban Josip Jelačić. Danas ova povijesna postrojba broji 50-ak članova i sudjeluje u važnim događanjima, obljetnicama i susretima u ogulinskom kraju, diljem Hrvatske i izvan nje. Članica je povijesnih postrojbi hrvatske vojske.

Udruga žena Ogulin

Udruga žena Ogulin[37] osnovana je 2019. godine s ciljem poticanja i promicanja akcija i aktivnosti žena u njihovom slobodnom vremenu na području kulture, razvitka i unapređenja življenja građana, humanitarnog rada, suradnje s drugim udrugama, pružanja međusobne pomoći, očuvanja kulturne baštine, zdravstvene preventive i slično.

Razvojni kulturno-turistički projekti na području Grada Ogulina

Projekt održivog korištenja kanjona dobre, Đulinog ponora i Medvedice

Vizija projekta[38] iz 2014. godine je stvoriti od kanjona rijeke Dobre, Đulinog ponora i špiljskog sustava Medvedica inovativno i suvremeno, doživljajno i edukacijsko središte prirodne baštine grada za sve njegove građane i posjetitelje, koje će doprinijeti kvaliteti života svakog pojedinca ogulinske zajednice i destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. U nastavku su popisani ciljevi i aktivnosti.

1. Razvoj i implementacija infrastrukture za održivo korištenje prirodne i kulturno-povijesne baštine

- Projekt kanalizacije – retencije Dobra, izrada izvedbene dokumentacije i glavnog projekta; realizacija i izvođenje radova.
- Uređenje gradske staze/šetnice oko Đulinog ponora – dio Rute bajke
- Uređenje puta uzduž kanjona Dobre za pješake, bicikliste i nordijsko skijanje (*langlauf*) - dio Rute bajke
- Uređenje interpretacijskog centra «Hrvatski centar bio-speleologije»
- Uređenje hortikulturne atrakcije u Parku izviđača: Đulin vrt
- Uređenje tematskog zabavnog parka U zavičaju bajke

2. Stvaranje novih malih poduzetnika i radnih mjesta

- Potaknuti zapošljavanje i samozapošljavanje mladih visoko-obrazovanih ljudi
- Razviti poduzetnički interes lokalnog stanovništva za kreativno korištenje prostora koje je fizički vezano za kanjon Dobre, Đulin ponor i Medvedicu
- Porast prihoda iz turističkog sektora u proračunu Grada, Karlovačke županije i RH

3. Obogaćenje turističke ponude za tržište specijalnih interesa

- Razviti infrastrukturu za razvoj turizma specijalnih interesa:

Adrenalinska zona/park nad Đulinim ponorom
- Razviti sadržaj turizma specijalnih interesa koji će biti kompatibilan i kao takav dopuna sadržaju Centra za posjetitelje Ivanina kuća bajke i tematskoj Ruti bajke u prostoru: Festival adrenalina

Provedbeni plan Grada Ogulina od 2021. do 2025. godine

U provedbenom planu Grada Ogulina od 2021. do 2025. godine navodi se da je strateški okvir razvoja Grada donesen iz sveobuhvatne analize potreba Grada Ogulina te da se u skladu s vizijom i misijom Grada iskristaliziralo nekoliko strateških ciljeva: održivi gospodarski razvoj, unapređenje kvalitete komunalne infrastrukture, unapređenje kvalitete javnih usluga.[39]

Zaštita okoliša, obnovljivi izvori, očuvanje prirodne i kulturne baštine predstavljaju jedan od najvažnijih prioriteta razvoja grada. Razvojem turističke i komunalne infrastrukture, izgradnjom obilaznice i poboljšanjem prometne povezanosti, uspostavom pametnog grada poboljšati će se uvjeti za kvalitetno življenje u Gradu Ogulinu.[40]

Za razdoblje do 2025. godine poticati će se poduzetnička infrastruktura turizma. Kroz razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta poticati će se sudjelovanje poduzetnika u sveukupnom razvoju turističke ponude ogulinskog kraja, a uz intenzivniju promociju stvarati prepoznatljivost turističkog područja.[41]

Provedbeni program donosi popis mjera i ciljeva za provedbu strateških ciljeva koji će doprinijeti očuvanju kulturne baštine i obogatiti turističku ponudu grada:

- izgradnja staklenog mosta nad rijekom Dobrom i Đulinim ponorom;
- izgradnja *Zip-line*-a nad kanjonom rijeke Dobre;
- izgradnja šetnice oko jezera Sabljaci;
- izgradnja multifunkcionalnog objekta „Crveno igralište“ za društvena i sportska događanja;
- rekonstrukcija i uređenje zgrade Pučkog otvorenog učilišta Ogulin.[42]

Zaključak

Revizija i izrada novog strateškog plana razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina temelji se na strategiji iz 2007. godine, Projektu održivog korištenja kanjona dobre, Đulinog ponora i Medvedice te na Provedbenom planu Grada Ogulina od 2021. do 2025. godine.

Kvalitetna kulturna infrastruktura i manifestacije koje su inicirane i realizirane tijekom prethodnog strateškog ciklusa, postavile su temelje za razvoj raznovrsnije i povezanije turističke ponude u destinaciji *Ogulin, zavičaj bajke*. Stvoreni su i novi doživljaji i proizvodi koji se temelje na bogatom kulturnom i prirodnom nasljeđu destinacije.

Ovu raznovrsnu ponudu potrebno je usustaviti kroz sinergiju svih aktera u kulturi i turizmu kako bi se međusobno osnaživali i djelovali prema zajedničkim ciljevima razvoja destinacije. Novim strateškim planom žele se poticati autentični doživljaji u destinaciji koje se ne svode samo na posjećivanja pojedinačnih turističkih atrakcija, već potiču posjetitelje na povezivanje s lokalnom zajednicom, prirodom, tradicijom, baštinom i načinom života. Takav pristup treba pridonijeti boljitku svih: i posjetitelja i stanovnika destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Okruženje

Razvoj kulturnog turizma Grada Ogulina svakako treba razmotriti u kontekstu manje ili više razvijenih kulturno-turističkih središta u okruženju. To će omogućiti da se kulturno-turistička ponuda Grada Ogulina nadoveže na ponudu iz svog okruženja, kako s područja Karlovačke županije tako i susjednih Primorsko-goranske i Ličko-senjske, ali i da se Grad Ogulin pozicionira kao snažno središte koje će služiti kao inspirativan i snažan partner u razvoju kulturnog turizma šireg područja.

Suradnja s gradovima i općinama iz okruženja također može doprinijeti osnaživanju ponude bilo da je riječ o najvećem gradu županije – Karlovcu ili je riječ o manjim općinama iz neposredne okolice, poput Tounja. Suradnja s drugim gradovima i općinama okuženja, koji dijele sličnu prirodnu baštinu i kulturno naslijeđe, može stvoriti cjelovitiju i raznolikiju turističku ponudu. Razvoj zajedničkih programa može privući posjetitelje koji žele istražiti više od jedne mikro-destinacije.

Karlovačka županija

Karlovačka županija u turističkom kontekstu pogoduje odličnim predispozicijama u vidu strateškog geografskog položaja, dobre prometne povezanosti te bogate resursne osnove.

Prema Strategiji razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. razvoja turizma do 2025. godine artikulirana je dugoročna vizija:

Karlovačka županija je 2025. godine vodeća hrvatska kontinentalna regija aktivnog odmora koja privlači posjetitelje kroz cijelu godinu. Svoju atraktivnost temelji na netaknutoj i očuvanoj prirodi, bogatstvu vode, kulturno-povijesnoj baštini, lakoj dostupnosti i ljubaznim domaćinima, tradicionalnoj gastronomiji temeljenoj na lokalnim namirnicama i bogatstvu prostora u kojemu svaki gost pronalazi utočište za bijeg od urbane svakodnevnice.[43]

U Strategiji su definirane 3 iskustvene zone koje se nužno ne poklapaju s administrativnim granicama gradova i općina, već su formirane na temelju zajedničke resursne osnove te povezanih turističkih proizvoda i iskustava.[44]

- Klaster I „Harmonija zelenog i plavog" obuhvaća jedinice lokalne samouprave gradova Karlovca i Ozlja te općine Draganić, Kamanje, Lasinja, Ribnik i Žakanje.
- **Klaster 2 „Aktivna bajka" obuhvaća gradove Duga Resa, Karlovac i Ogulin te općine Burilović, Bosiljevo, Generalski stol, Josipdol, Netretić i Tounj.**
- Klaster 3 „Skrivene tajne krša" obuhvaća gradove Karlovac i Slunj te općine Cetingrad, Krnjak, Plaški, Rakovicu, Saborsko i Vojnić.

Predložene aktivnosti aktivnog turizma su kupanje, rafting, *kajaking*, šetnje u prirodi, *trekking*, nordijsko hodanje, organizirane ture pješačenja, biciklizam, veslanje, splavarenje, jahanje, sportska događanja, planinarenje, skijanje i sanjkanje, sportske pripreme, *step-up paddling*, speleologija, *zip-line*, *wellness* i dr. U predložene aktivnosti ruralnog turizma navode se lokalna događanja, individualni i grupni posjeti OPG-ovima, kušanje lokalnih eno-gastronomskih proizvoda, jahanje, ribolov, šetnje, gljivarenje, sudjelovanje u ruralnim aktivnostima (branje voća, proizvodnja prehrambenih proizvoda i dr.).

Turistička zajednica Karlovačke županije

TZ Karlovačke županije osnovana je radi promicanja i unapređenja turizma Karlovačke županije i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom. Cilj TZ Karlovačke županije je unapređivanje općih uvjeta boravka turista, promocije turističkog proizvoda Karlovačke županije i razvijanja svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma.

Turistička zajednica Karlovačke županije krovna je regionalna turistička zajednica pod koju spadaju turističke zajednice općina i gradova u nastavku:

- TZ grada Karlovca
- TZ grada Ogulina
- TZ grada Slunja
- TZ općine Vojnić
- TZ područja Četiri rijeke (Grad Duga Resa, općine: Barilović, Bosiljevo, Generalski stol i Netretić)
- TZ područja Kupa (Grad Ozalj, općine: Lasinja, Draganić, Kamanje, Žakanje i Ribnik)
- TZ područja Plitvičke doline (općine: Rakovica i Saborsko)
- TZ područja Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske (općine: Josipdol, Tounj i Plaški).

Grad Karlovac

Grad Karlovac[45] smješten u središnjoj Hrvatskoj na dodiru nizinske i gorske Hrvatske te Pokuplja i Korduna, okružen je rijekama Kupom, Koranom, Mrežnicom i Dobrom. Utemeljen je 1579. godine, a ime je dobio po svom osnivaču Karlu Habsburškom. Izgrađen je u obliku šesterokrake zvijezde i primjer je idealnog renesansnog grada.

Od svog osnutka, Karlovac je bio usmjeren na prometne veze koje povezuju Europu s jadranskim lukama. Povijesne ceste poput Karoline, Jozefine i Lujzijane svjedoče o njegovoj prometnoj važnosti. Početkom 19. stoljeća bio je najbogatiji grad Hrvatske zahvaljujući obrtništvu i trgovini.

Grad se ponosi stoljetnim perivojima i promenadama, brojnim biciklističkim stazama, bogatom kulturnom scenom te aktivnim sportskim životom. Obiluje kulturnim ustanovama koje promoviraju umjetnost, kulturu i obrazovanje te slave bogatu kulturnu i prirodnu baštinu, a to su:

- Muzeji grada Karlovca (Gradski Muzej Karlovac, Muzej Domovinskog rata Karlovac – Turanj, Galerija Vjekoslav Karas, Stari grad Dubovac)
- Gradsko kazalište „Zorin dom“
- Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“
- Slatkovodni akvarij Karlovac – *Aquatika*
- Franjevački muzej
- *Nikola Tesla Experience* centar

Općina Barilović

Općina Barilović[46] važno je povijesno vojno središte. O značaju u obrani od Osmanlija svjedoče ostaci srednjovjekovne utvrde plemićke obitelji Barilović. Oko nekad znamenitog starog grada smjestila su se sela puna priča, legendi i predaja, narodnih običaja i tradicija. Brojni rimski sarkofazi još uvijek se mogu ugledati u šumama oko Barilovića. Od prirodnih atrakcija ističu se: pećina Vražića, Mramorna pećina kod Siče, Bubijeva jama, brdo Martinščak. Turistička ponuda postaje sve bogatija uređenjem povijesnih lokaliteta, kupališta na rijekama i otvaranjem novih smještajnih kapaciteta.

Općina Tounj

Općina Tounj[47] na rijeci Tounjčici, glavnoj izvorišnoj pritoci rijeke Mrežnice. Prvi put se spominje 1481. kao posjed kneza Stjepana Frankopana. Izgradnjom Karlovačke utvrde, Tounj postaje važan za obranu Karlovca i cijelog karlovačkog kraja od osmanlijskih napada. Krajem 18. stoljeća, Jozefinska cesta koja povezuje Karlovac i Senj prolazi kroz Tounj, gdje je sagrađen masivni dvokatni most, u čast cara Josipa II. Prvi kat je izgrađen 1775., a drugi kat je dodan tijekom obnove 1836. To je jedini dvokatni most u Hrvatskoj i ovom dijelu Europe. Preko Tounjčice prelazi još jedan drveni most, onaj Frankopanski iz 15. stoljeća, koji je nedavno i obnovljen. Iz Tounja dolazi receptura za tounjski sir, dimljeni sir od svježeg kravljeg mlijeka.

Općina Josipdol

Općina Josipdol[48] nalazi se na dodiru gorske i nizinske Hrvatske. Zbog svog smještaja ima izuzetno povoljan prometni položaj. Područje Općine naseljeno je još od neolitika. U 18. st. naselje preuzima centralne funkcije zbog položaja na križištima prometnica koje unutrašnjost povezuju s primorjem. Ovaj kraj obiluje mnoštvom šuma i livada te nudi uživanje kroz sva godišnja doba. Područje oko Josipdola pogoduju za lov, šetnju i vožnju biciklima. Što se tiče gastronomije, posjetitelji ovdje mogu uživati u tradicijskoj hrani i ponudi nagrađivanih lovačkih specijaliteta.

Općina Bosiljevo

Općina Bosiljevo[49] smještena je između rijeka Kupe i Dobre. Ima povijesno važnu ulogu kao križište autocesta i trasa stare ceste Karoline koja je povezala unutrašnjost i obalu Hrvatske u 18. stoljeću. Arheološki nalazi datiraju iz pretpovijesnih vremena, a prvi pisani zapisi o Bosiljevu potječu iz 1334. godine. Područje Bosiljeva je zbog svojih prirodnih i povijesnih značajki pogodno za razvoj ekoturizma, seoskog turizma, cikloturizma kao i pustolovnog te kulturnog turizma. Zbog bogatog staništa divljači razvija se i lovni turizma. Kulturno–povijesni spomenici ovog kraja su Stari grad Bosiljevo s parkom, ostaci dvorca Stelnika, mnogobrojne crkve i kapele kao i prirodne ljepote – živopisna brda, čiste rijeke Kupa i Dobra, izvori i razigrani potoci, prostrane šume bogate gljivama i kestenom te neistražene špilje.

Općina Generalski Stol

Generalski Stol[50] obiluje povijesnim ostacima, crkvama i spomenicima koji datiraju iz željeznog doba. Njegova prava vrijednost leži u netaknutoj prirodi, dvjema rijekama, Mrežnici i Dobri, koje pružaju idealno okruženje za rafting, vožnju kanuima, biciklizam, kupanje i ribolov. Termalni izvori ovog kraja bili su poznati još u antičko doba. Mateško Selo s crkvicom Sv. Jura iz 13. st. jedini je sačuvani sakralni spomenik iz tog vremena u kraju, koja je prema legendi preživjela ratove s Osmanlijama. Također, skele preko Mrežnice u Jankovom Selištu atrakcija su za posjetitelje. Tu su mjesta Lipi i Protulipi na rijeci Dobri, koja kriju brojne legende, mitove i narodne priče iz vremena burne prošlosti. U mjestu Lešće na Dobri u baroknoj crkvi Sv. Jurja može se razgledati maleni sakralni muzej.

Gradovi i općine s kojima graniči Grad Ogulin

Novi Vinodolski

Novi Vinodolski[51] u Primorsko-goranskoj županiji, ima bogatu povijest kao političko i kulturno središte Vinodolske knežije. Poznato je po Vinodolskom zakonu iz 1288., najstarijem hrvatskom zakonu napisanom glagoljicom. Osim povijesti, grad privlači posjetitelje svojim prirodnim ljepotama, uključujući čisto more, plaže, vinograde i šetnice. Postao je turističko odredište krajem 19. stoljeća, ubrzo nakon Opatije, zbog blage mediteranske klime. Grad obiluje kulturnim spomenicima poput utvrde Lopar, pavlinskog samostana, frankopanskog kaštela s kulom Kvadrac i crkava Sv. Filipa i Jakova, crkvice Sv. Trojstva i Sv. Marina na istoimenom otočiću. Kulturnom životu grada doprinose i čitaonica, knjižnica, Narodni muzej i Gradska galerija "Turnac". Čisto more, uređeni grad i okolica, vinogradi, lovna područja i brojne aktivnosti stvaraju idealno okruženje za turiste. Restorani nude tradicionalna jela, a smještajne opcije uključuju hotele, autokampove, marine i privatni smještaj za više od 10.000 posjetitelja dnevno.

Vrbovsko

Grad Vrbovsko[52] nalazi se također u Primorsko-goranskoj županiji. Vrbovsko se prvi put spominje u crkvenim ispravama 1481. godine. Pripadalo je Frankopanima koji su bili vlasnici i gospodari ovog kraja, a ujedno je jedno od najstarijih naseljenih mjesta Gorskog kotara. Izgradnjom Karolinške ceste 1732. godine Vrbovsko sve više dobiva na značenju te dobiva ulogu robne postaje, važne krajiške stanice i križišta. Njegov strateški položaj privlačio je posjetitelje, potičući razvoj ugostiteljstva. Uspješno razvijeno ugostiteljstvo i danas je jedan od značajnih gospodarskih pokretača mjesta poznatog po Bučijadi te izletištu Kamačnik. Jedna od najvažnijih kulturnih manifestacija je Goranovo proljeće, pjesnička manifestacija pokrenuta u spomen na hrvatskog pjesnika Ivana Gorana Kovačića. Održava se u njegovom rodnom Lukovdolu koji se nalazi na području Grada Vrbovsko.

Općina Mrkopalj

Općina Mrkopalj[53] u Primorsko-goranskoj županiji jedno je od najstarijih goranskih naselja, prvi put spomenuto 1477. godine. Postao je kraljevski grad 1785. godine Poveljom Franje Josipa II. Povijest Mrkoplja povezana je s razvojem zimskog turizma, gdje je 1913. godine održano prvo skijaško natjecanje. Prva skakaonica izgrađena je 1934., a 1936. je održano međunarodno natjecanje u skijaškim skokovima. Planinski turizam ostaje ključna gospodarska grana ovog područja.

Općina Brinje

Općina Brinje[54] u Ličko-senjskoj županiji ima dugu povijest koju potvrđuju prapovijesni nalazi na brdu Humac. Prvi pisani tragovi datiraju iz 1343. godine. Frankopani su kasnije posjedovali Brinje. Tijekom osmanskih napada, Brinje je ključna utvrda Senjske kapetanije. Jozefinska cesta potaknula je prometni razvoj, a razvojačenjem Vojne krajine Brinje je postalo trgovinsko središte na cesti Karlovac – Josipdol – Žuta lokva – Senj. Brinje je bilo važna župa Senjske biskupije u srednjem vijeku, zbog čega ima bogatu sakralnu baštinu. Frankopanski stari grad Sokolac, tradicionalne kamene kuće, stari kameni most preko potoka Gate-Jaruge te brončani spomenik brinjskom mineru (graditeljima mnogih cesta i tunela diljem Europe i svijeta) svjedoče o kulturnoj i povijesnoj baštini grada.

Nacionalni parkovi u okruženju

NP Risnjak

Nacionalni park Risnjak[55] dom je triju veliki europskih zvijeri – risa, vuka i medvjeda. Risnjak izletnicima nudi ugodne šetnje na manje zahtjevnim stazama, ali i intenzivne uspone na planinske masive za iskusnije planinare. Na najvišem vrha Risnjaka, koji se izdiže na 1528 metara nadmorske visine, nalazi se jedan od najljepših hrvatskih vidikovca s kojeg se pruža pogled na Kvarner, Istru i Julijske Alpe u Sloveniji. U parku postoje dva interpretacijska i posjetiteljska centra: Rodna kuća rijeke Kupe u Gornjim Kuparima i Goranska kuća znanja u Razlogama.

NP Plitvička jezera

Nacionalni park Plitvička jezera[56] najstariji je i najveći nacionalni park u Republici Hrvatskoj, proglašen 1949. godine. Od 1979. godine NP je dobio i međunarodno priznanje upisom na UNESCO-ov Popis svjetske baštine. Park zauzima površinu od oko 300 km^2, a jezerski sustav čini 16 velikih i mnogo manjih jezera. Prvi ozbiljniji počeci turizma na Plitvičkim jezerima sežu još u 1861. godinu, a 2011. je godine prvi puta zabilježen dolazak više od milijun posjetitelja.[57]

NP Sjeverni Velebit

Nacionalni park Sjeverni Velebit[58] najmlađi je od osam nacionalnih parkova Hrvatske, osnovan 1999. godine. Upisan je i na UNESCO-ov popis mjesta svjetske baštine kao dio zajedničke baštine 13 zemalja pod nazivom „Bukove prašume u Karpatima i drugim područjima Europe“. Ovaj je prostor dom mnogim biljnim i životinjskim vrstama, a odlikuje se i raznolikošću krških oblika. U park se nalaze strogi rezervati Hajdučki i Rožanski kukovi, dva botanička rezervata te posjetiteljski centar Kuća Velebita. Najveća posebnost ovog parka krije se u podzemlju – područje Parka sa svojih je 400 jama jedno od najzanimljivijih speleoloških lokaliteta na svijetu.[59]

Ostale značajne atrakcije u okruženju

Bjelolasica

Bjelolasica[60] je najviša planina u masivu Velike Kapele. Najviši joj je vrh Kula (1534 metara), a to je ujedno i najviši vrh Gorskog kotara. Prvi planinski uspon na Bjelolasicu datira iz 1864. godine, a izvršili su ga časnici koji su službovali u Ogulinu. Blizu vrha se danas nalazi planinarsko sklonište „Jakob Mihelčić“. S vrha Bjelolasice pruža se širok pogled na cijeli Gorski kotar, Velebit, Ličku Plješivicu, Kvarnerski zaljev i Sloveniju. Na područje nekadašnjeg Hrvatskog olimpijskog centra u planu je otvaranje novog *Bjelolasica Mountain Resort*-a. Cilj je stvoriti kvalitetni gorski resort koji bi kroz kvalitetne cjelogodišnje usluge stavljao naglasak na održivost i zaštitu prirode. Resort će sadržavati sportske objekte, skijalište i žičaru, kao i ugostiteljske i smještajne objekte.[61]

Stari grad Modruš

Stari grad Modruš[62] danas teritorijalno pripada Općini Josipdol. Kroz povijest je bio trgovačko, političko, kulturno i duhovno središte srednjovjekovne Hrvatske, a procvat je doživio tijekom 14. i 15. st. pod vlašću knezova Frankopana. Frankopani su ga napustili nakon gradnje Ogulina. Kada je 1886. obnovljena Modruška županija, a Ogulin preuzeo ulogu njezina središta, Modruš je izgubio nekadašnju važnost. Ruševine starog grada Modruša danas se nalaze u Registru kulturnih dobra Republike Hrvatske kao zaštićeno kulturno dobro profane graditeljske baštine. Zaljubljenici u povijest mogu posjetiti ovo mjesto kako bi istražili njegove znamenitosti i otkrili dublje značenje njegove prošlosti. Osim povijesnog značaja, ovu lokaciju krase priroda i pogled koji seže desecima kilometara uokolo u svim smjerovima.

Rastoke

Rastoke[63] su malo slikovito mjesto koje je posljednjih godina postalo jedna od najatraktivnijih turističkih destinacija Hrvatske. Život ovdje teče uz dvije rijeke, Slunjčicu koja se ulijeva u Koranu i koja u svom toku stvara mnoštvo jezera, brzaka i slapova, zbog čega se Rastoke često nazivaju malim Plitvicama. Na Rastokama su žitelji ovoga kraja stoljećima gradili mlinove, prve koje je pokretala snaga vode, a ne ljudi ili životinje. Danas te mlinice privlače brojne turiste pokazujući da čovjek i priroda mogu živjeti u skladu.

Gacka dolina

Gacka dolina[64] veliko je krško polje kojem dominira rijeka Gacka. Ta je rijeka po duljini treća ponornica na svijetu. Na njoj se nalaze brojne stare mlinice, tzv. „malenice“, od kojih su neke obnovljene i uređene u tradicionalnom stilu. Osim mlinica ovdje se nalaze i pile na vodu, stupe za stupanje i koševi za pranje sukna. Gacka je nekada ponirala u tri ponorne zone, a danas je ugrožena malim prolazom vode i rušenjem sedrenih barijera uz rijeku zbog nedostatka vode te je ovo podruje uvršteno među 10 najugroženijih krških područja u Hrvatskoj. Vrela rijeke Gacke proglašena su spomenikom prirode, a Gacko i Dabarsko polje značajnim krajobrazom. Ljepota Gacke iz godine u godinu privlači sve više posjetitelja te na ovom području cvatu rekreacijski i seoski turizam.

Posjetiteljima se ovdje nudi mnoštvo aktivnosti: šetnje ili vožnja biciklima, posjet Info centru na Majerovu vrilu, razgledavanje starih mlinica i upoznavanje s procesom proizvodnje brašna uz mogućnost kupovine svježe samljevenog domaćeg brašna, uživanje u lokalnim specijalitetima, ribolov, posjet Muzeju Gacke, crkvi Presvetog Trojstva i brdu Fortica u Otočcu, posjet Centru za autohtone ribe i rakove krških voda u Ličkom Lešću, posjet arheološkom lokalitetu Pećina te vožnje kanuom.

Zaključak

S obzirom na geografski smještaj, blizina spomenutih gradova, općina i prirodnih fenomena Gradu Ogulinu otvara brojne mogućnosti za suradnju i stvaranje potencijalnih okrupljenih turističkih proizvoda. U tu je svrhu ključno ostvariti suradnju između lokalnih turističkih zajednica, kulturnih institucija te privatnih poduzetnika, ugostitelja, proizvođača i svih drugih dionika turističke industrije.

Posebno se velik potencijal krije u fortifikacijskoj baštini i prirodnoj baštini, odnosno aktivnom turizmu. Brojne utvrde, posebno one vezane uz obitelj Frankopan, atraktivna su tema oko koje se mogu razvijati različiti turistički proizvodi. Bogata povijest ovoga kraja, zajedno s cjelovitim materijalnim kulturnim nasljeđem, izvor su inspiracije za razvijanje turističkih doživljaja.

Zbog specifičnosti ovog područja i njegove povezanosti s prirodom, važno je ulagati i u infrastrukturu, održavati prirodna područja i promicati održivi turizam kako bi se sačuvala bogata prirodna i kulturna baština regije za buduće generacije. Suradnja, očuvanje prirode i kulturnog naslijeđa te promocija cijelog okruženja kao cjelovite destinacije osigurati će da Ogulin i njegova okolica postanu nezaobilazno turističko odredište.

Atraktivni doživljaji prirodne baštine također su snažan potencijal za obogaćivanje suradničke turističke ponude. Ogulin može biti polazišna točka za posjet i istraživanje nacionalnih parkova i doline rijeke Gacke, a ljubitelji aktivnog odmora tako će pronaći mnogo aktivnosti. Ponovno otvaranje skijališta i resorta na Bjelolasici dodatno će obogatiti ponudu cijele regije.

Bogata gastronomska baština još je jedan segment oko kojeg se mogu ostvariti suradnje između različitih partnera. Važno je poticati suradnju, komunikaciju i dijeljenje resursa, a stvaranje jedinstvenih kulturno-turističkih proizvoda na širem području promiče kulturnu razmjenu, stvara veze između različitih lokalnih zajednica i osnažuje lokalni identitet.

Širi kontekst

Svijet i Europa

UNWTO i kulturni turizam

Svjetska turistička organizacija (*World Tourism Organization a UN Specialized Agency*, dalje u tekstu UNWTO) kulturni turizam definira kao vrstu turizma u kojoj je glavna motivacija posjetitelja učenje, otkrivanje i doživljaj materijalnih i nematerijalnih kulturnih atrakcija, odnosno proizvoda u turističkoj destinaciji.[65] Kulturne atrakcije, odnosno proizvodi, uključuju skup materijalnih, intelektualnih, duhovnih i emocionalnih obilježja društva koja obuhvaćaju umjetnost i arhitekturu, povijesnu i kulturnu baštinu, kulinarsku baštinu, književnost, glazbu, kreativne industrije te životne stilove, vrijednosti, vjerovanja i tradicije živućih kultura.

UNWTO „Deklaracija o turizmu i kulturi: ulaganje u buduće generacije“ donesena je u Kyotu 2019. godine. Deklaracija promiče provedbu inovativnih politika i iskorištavanje potencijala turizma kroz potporu materijalne i nematerijalne kulturne baštine, osnaživanje zajednica, stvaranje zajedničkog bogatstva i jačanje kapaciteta.

Uz kvalitetno, odgovorno i održivo upravljanje, kulturni turizam može obogatiti živote turista i lokalnih stanovnika te promicati različitost i međukulturni dijalog. Deklaracijom se želi potaknuti na očuvanje kulturne baštine kako bi u njoj mogle uživati i buduće generacije.

Deklaracija[66] je usuglasila četiri glavne težnje:

- implementiranje inovativnih politika i modela upravljanja koji se održavaju u najsuvremenijim projektima kulturnog turizma
- obogaćivanje turizma kroz prijenos kulture i međusobnog razumijevanja
- redefiniranje upravljanja turizmom kako bi se unaprijedilo osnaživanje lokalnih zajednica te kako bi turizam bio odgovoran
- jačanje kapaciteta usmjerenog na održivi razvoj kulturnog turizma i bolje razumijevanje zajedničkih vrijednosti

Još jedan važan UNWTO-ov dokument posvećen je oporavku turizma nakon pandemije: „Vodič za inkluzivni oporavak – sociokulturni utjecaj bolesti uzrokovane virusom COVID-19, izdanje 2: Kulturni turizam“.[67]

U uvodu se navodi kako je pandemija uzrokovala nemogućnost doživljaja i povezivanja s kulturom. Virtualni svijet pružio je zamjenu u određenoj mjeri, istovremeno dajući još veću motivaciju i želju za putovanjem i iskustvom kulture iz prve ruke. Glavne preporuke za post-pandemijski razvoj kulturnog turizma podupiru sljedeće ideje:

- promoviranje sinergije danas osnažit će kulturni turizam sutra,
- osnaživanje uloge kulture u destinacijama,
- osnaživanje urbanih i ruralnih iskustava,
- izgradnja otpornije radne snage u turizmu i kulturi kroz digitalnu tranziciju,
- iskorištavanje tehnologije u svrhu veće konkurentnosti kulturnog turizma,
- poticanje turizma orijentiranog na dobrobit lokalne zajednice,
- poticanje oporavka kulturnog turizma za sve,
- zaštita prirode ključna je za očuvanje kulture.

Europska unija i kulturni turizam

Kulturni turizam predstavlja velik potencijal za rast i razvoj turističke ponude u određenoj destinaciji. Najmanje 40% svih turista diljem svijeta može se smatrati kulturnim turistima. To znači da čak 4 od 10 turista biraju svoju destinaciju na temelju kulturne ponude.

Kultura je jedna od najvažnijih motivacija turista koji posjećuju Europu. Europa je ključna globalna destinacija kulturnog turizma zahvaljujući količini i vrijednosti kulturne baštine koja uključuje muzeje, arheološke lokalitete, povijesne gradove, industrijska mjesta, kazališta, glazbu, gastronomiju te različite lokalne tradicije i običaje.

Zbog toga Europska unija prepoznaje važnost kulture kao dijela europskog turističkog iskustva i kao elementa koji može osnažiti profil Europe kao

globalne destinacije, a Europska komisija podupire područja kulturnog turizma koja imaju najveći potencijal za rast. Europska Unija promiče uravnotežen pristup između potrebe za poticanjem rasta s jedne strane i očuvanja artefakata, povijesnih mjesta i lokalnih tradicija s druge strane.

U veljači 2022. Europska Komisija usvojila je plan naslovljen „Prijelazni put za turizam“, strategiju EU-a koja ističe potrebu za jačanjem otpornosti turističkog sektora i ubrzavanjem digitalne i zelene tranzicije s obzirom na pandemiju. U planu tranzicije utvrđeno je 27 područja mjera za zelenu i digitalnu tranziciju te za povećanje otpornosti turističke industrije EU-a. Između ostalog, u njemu se poziva na bolju razmjenu podataka za naprednije usluge, pristupačnije usluge te kružniji i ekološki prihvatljiviji turističke sektor. Vijeće Europske Unije je u prosincu 2022. usvojilo „Program EU-a za turizam 2030.“ koji je usredotočen na pet prioriteta: zelenu i digitalnu tranziciju, otpornost i uključivost, vještine i podršku te okvir za upravljanje i poticanje politika.[68]

U Europskom programu za turizam 2030. naglašava se potreba za zaštitom turističkog sektora i istodobnim razvojem vizije usmjerene na budućnost kako bi se iskoristila spremnost na promjenu navika u pogledu putovanja i turizma kako bi one postale održivije i odgovornije.

Održivost, zelena tranzicija, digitalna transformacija, uz preciznije vođenje statistike i uređenje tržišta kratkoročnog najma, osnovne su smjernice Europskog programa za turizam 2030. Program uključuje niz prijedloga za pomoć državama članicama, javnim tijelima, Europskoj komisiji i dionicima u turizmu. Program opisuje dobrovoljne konkretne radnje koje države članice, relevantna javna tijela, Europska komisija i drugi dionici u turističkom ekosustavu trebaju poduzeti i potaknuti i to u pet prioritetnih područja. Prvo je stvaranje zajedničkog okvira na razini EU za kratkoročni najam, kako bi se povećala transparentnost i pravednost. To je vezano i uz reviziju turističke statistike, koja bi pokazivala gospodarski, ekološki i društveni utjecaj turizma. Drugo područje je zelena tranzicija, gdje se poziva da turistički subjekti smanje otpad u skladu s europskim direktivama. Treće područje je digitalna tranzicija, a cilj je da mala i srednja poduzeća u turizmu dostignu osnovnu razinu digitalnog razvoja do 2030. godine. Kao četvrto područje, Vijeće poziva na jačanje socijalne i ekonomske uključenosti starijih, osoba s invaliditetom i drugih skupina s posebnim potrebama. Razvoj vještina je peto područje koje predviđa ovaj Plan.[69]

Europska kulturna baština vrijedan je resurs u području turizma, obrazovanja, zapošljavanja i održivog razvoja. Održivi kulturni turizam važan je dio regionalnih i makro regionalnih razvojnih strategija. Kultura pokreće i omogućuje održivi razvoj. Turizam potiče i omogućuje pristup kulturnoj baštini, ali sa sobom donosi mnoge izazove kao što su prenapučenost i napuštenost, kulturno prisvajanje i gubitak autentičnosti. Turizam gradovima i regijama donosi novac i radna mjesta, ali ujedno može nanijeti štetu svakodnevnom životu stanovnika i kulturi i baštini određenog područja. Neke lokalne zajednice i stručnjaci za baštinu katkad se protive turizmu i povezanom razvoju zbog mnogih negativnih posljedica turizma i njegova učinka na kulturnu baštinu.

Održivi kulturni turizam nudi novu perspektivu tako da u središte donošenja odluka stavlja kulturnu baštinu i lokalne zajednice. Uključivanje lokalnih zajednica i drugih dionika u donošenje odluka je ključno u osiguravanju rezultata koji donose korist i kulturnoj baštini i lokalnoj zajednici. Cilj održivog kulturnog turizma je osigurati dobre prakse očuvanja, kao i autentičnu interpretaciju kojim se podržava lokalno gospodarstvo.

U izradu plana rada za kulturu koji su donijele države članice EU-a za razdoblje 2015. – 2018. bila je uključena i radna skupina europskih stručnjaka za održivi kulturni turizam. U Izvješću o održivom kulturnom turizmu radne skupine nalaze se prva definicija održivog kulturnog turizma, kao i preporuke i smjernice za donositelje politika te studije slučaja dobrih praksi u pogledu materijalne i nematerijalne kulturne baštine.[70] Izvješće definira održivi kulturni turizam kao integrirano upravljanje kulturnom baštinom i turističkim djelatnostima u sprezi s lokalnom zajednicom, stvarajući društvene, okolišne i gospodarske dobrobiti za sve dionike s ciljem očuvanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine te razvoja održivog turizma.[71]

Pronalaženje zajedničkog jezika i usvajanje preporuka od strane različitih dionika ključni su za osiguranje održivosti kulturnog turizma. Prepoznavanje izazova, prilika i rješenja za sve uključene, važan je korak prema širenju održivog kulturnog turizma. Ukratko, održivi kulturni turizam predstavlja novi način gledanja na odnos između kulture i turizma. Održivi kulturni turizam kombinira dva elementa: održivu kulturu i održivi turizam, a cilj mu je donijeti veću suradnju između ova dva sektora kako bi se postigla korist za oboje.

Republika Hrvatska

Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine

Jedno od uporišta za posao koji je pred svima nama nalazi se u „Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine“.[72] To je krovni nacionalni strateški dokument za naredno desetljeće i krovni okvir za provedbu i oživotvorenje suradničkog strateškog plana razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina.

Vizija Hrvatske 2030. godine kao konkurentne, inovativne i sigurne zemlje prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlje očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve treba se ostvariti sinergijskim djelovanjem javnih politika u četiri razvojna smjera. To su: i) održivo gospodarstvo i društvo, ii) jačanje otpornosti na krize, iii) zelena i digitalna tranzicija te iv) ravnomjeran regionalni razvoj. Razvojni se smjerovi definiraju u 13 strateških ciljeva koji su usklađeni s ciljevima održivog razvoja Programa UN-a za održivi razvoj 2030. kao i s razvojnim strategijama i planskim dokumentima Europske unije. Strategija je okvir za planiranje proračuna i korištenje sredstava iz fondova EU.

Za razvoj kulturnog turizma Grada Ogulina važni su strateški ciljevi:

- 1. strateški cilj „Konkurentno i inovativno gospodarstvo”
- 8. strateški cilj „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost”
- 13. strateški cilj „Jačanje regionalne konkurentnosti”

Prvi strateški cilj

U prvom strateškom cilju „Konkurentno i inovativno gospodarstvo” za kulturni su turizam posebno važna dva prioritetna područja: „Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma“ i „Poticanje razvoja kulture i medija“.

Prioriteti u provedbi javnih politika koje će pridonijeti razvoju održivog, inovativnog i otpornog turizma, što uključuje i kulturni turizam, su sljedeći:

- poticanje ulaganja u održiv, niskougljični rast turizma
- povećanje multiplikacijskih učinaka turizma na područja poljoprivrede, digitalizacije, prometa, energije i okoliša te sporta i kreativnih industrija
- razvoj funkcionalnih i održivih turističkih regija radi cjelovitog turističkog doživljaja i produljenja sezone putem ulaganja u javnu turističku infrastrukturu i promociju
- integralno upravljanje destinacijama radi pronalaženja odgovarajućih specijalizacija, ponude dodatnih sadržaja i produljenja sezone
- turistička valorizacija i prezentacija kulturne i prirodne baštine, gastronomske i enološke ponude
- prijelaz prema nišama više dodane vrijednosti, uz naglasak na rast kvalitete ponude, digitalizaciju, inovacije i povećanje ponude smještajnih kapaciteta visoke kvalitete
- promoviranje Hrvatske kao sigurne i zdrave destinacije koja nudi visokokvalitetnu i raznovrsnu turističku uslugu.

Prioriteti u provedbi javnih politika koje će pridonijeti razvoju kulture, a posebno kulturne i prirodne baštine su sljedeći:

- jačanje i promicanje hrvatske kulture, umjetničkog stvaralaštva i participacije u kulturi
- zaštita, očuvanje, prezentacija i ekonomsko vrednovanje kulturne, povijesne i prirodne baštine
- ulaganje u kulturne i kreativne industrije.

Osmi strateški cilj

U osmom strateškom cilju „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost” razvoj turizma sagledava u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti, posebno zato što je Hrvatska izložena visokim rizicima od klimatskih promjena.

Prioriteti provedbe politike na području održivog okoliša:

- povećanje djelotvornosti u gospodarenju komunalnim otpadom i priprema za prijelaz na kružno gospodarstvo
- smanjenje onečišćenja zraka i emisija stakleničkih plinova

- prevencija rizika, promicanje otpornosti i prilagodbe na klimatske promjene
- razvoj zelene infrastrukture na urbanim područjima
- očuvanje i poboljšanje bioraznolikosti te održivo upravljanje ekosustavima, prirodnim dobrima i bioraznolikošću

Prioriteti provedbe na području energetske politike:

- promicanje energetske tranzicije i obnovljivih izvora energije
- povećanje energetske samodostatnosti i učinkovitosti te tranzicija na čistu energiju

Trinaesti strateški cilj

Trinaesti strateški cilj „Jačanje regionalne konkurentnosti" za turizam ima važno prioritetno područje „Pametna specijalizacija i jačanje pozicije regionalnoga gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti".

Ovdje posebno valja istaknuti prioritete:

- razvoj i unaprjeđenje regionalne infrastrukture u cilju jačanja atraktivnosti regija za privlačenje investicija
- turistička valorizacija prirodne i kulturne baštine
- uspostava regionalnih ekosustava i inovacijskih sustava za poduzetnike
- teritorijalno brendiranje i promocija regionalnoga gospodarstva.

Hrvatska će iz 750 milijardi eura vrijednog paketa pomoći za gospodarski oporavak država članica te kroz izmijenjeni višegodišnji financijski okvir, odnosno proračun Europske unije za razdoblje 2021. – 2027., na raspolaganju imati više od 23,5 milijardi eura (što je preko 40 posto godišnjeg BDP-a Hrvatske). To predstavlja snažan poticaj za gospodarski rast i razvoj. Od toga će se dio sredstava odnositi na *Instrument iduće generacije EU plana za oporavak i otpornost*, čime će se financirati potpora zaposlenicima, malim i srednjim poduzećima, digitalna i zelena transformacija te potpore sektorima u potrebi, od turizma do kulture. Više od 30 posto sredstava iz plana za oporavak i otpornost trebat će uložiti u niskougljični razvoj radi postizanja klimatske neutralnosti te povećanja otpornosti na klimatske promjene, a oko 20 posto u digitalnu tranziciju.

Kroz ključni instrument oporavka, Europski mehanizam za oporavak i otpornost (*Recovery and Resilience Facility*), Hrvatska će dati velike financijske potpore javnim investicijama i reformama za jačanje otpornosti gospodarstva, poticanje zapošljavanja, razvoj vještina, obrazovanje, istraživanje, razvoj i inovacije te jačanje zdravstvenog sustava, javne uprave i financijskog sektora. Ulaganja u navedena područja uskladit će se s višegodišnjim strateškim ciljevima usmjerenima na promicanje gospodarske, društvene i teritorijalne kohezije i konvergencije podržavanjem zelenih i digitalnih prijelaza u obnovi gospodarskog potencijala.

Drugi važan element financijske omotnice dostupne Hrvatskoj jesu sredstva iz Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. u fondovima regionalne politike Europske unije, ali i ruralnog razvoja, poljoprivrede i ribarstva te fondovima za sigurnost i migracije. Ta sredstva usmjerit će se i u jačanje kompetencija državne i javne uprave te učinkovitosti pravosuđa, u obrazovanje, demografsku obnovu, zdrav, aktivan i kvalitetan život, razvoj poljoprivrede te u očuvanje kulturne baštine.

No, ključno je na kraju istaknuti da bez profesionalnog, strateškog i holističkog pristupa razvoju destinacija kulturnog turizma koje se temelji na duhu i osjećaju mjesta, pojedinačne atrakcije i infrastruktura zasigurno neće polučiti željene iskorake. Zato ovaj strateški plan razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina dolazi u pravom trenutku.

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine[73] objavljena je u siječnju 2023. godine. Ona predstavlja akt strateškog planiranja koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih turističkih politika te je usklađena s nacionalnim i europskim politikama vezanim za turizam i opći gospodarski i društveni razvoj.

Temeljem analize stanja turizma u RH identificirano je deset ključnih izazova hrvatskog turizma danas, a to su: vremenska i prostorna neujednačenost, utjecaj turizma na okoliš i prirodu, međuodnos turizma i klimatskih promjena, prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu, kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva, nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti, neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta, nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje, nedovoljno učinkovit zakonodavni i upravljački okvir, utjecaj kriza na turizam te promjene ponašanja i potreba turista.

Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine definirana je vizija: *Poštujući prirodno i kulturno nasljeđe i jedinstveni identitet svih regija, stvorit ćemo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.*

Strateški ciljevi koji doprinose održivom turizmu i ukupnom gospodarskom i društvenom razvoju RH te unaprjeđuju uvjete života i rada, utvrđeni su vodeći računa o razvojnim potrebama i potencijalima te nakon analize stanja turizma, a vodeći računa o ključnim izazovima. Strateški ciljevi su:

- Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam
- Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu
- Konkurentan i inovativan turizam
- Otporan turizam

Strateški cilj 1 – „Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam“

Jedan od izazova je vremenska i prostorna neujednačenost turističkih aktivnosti te izrazita sezonalnost poslovanja koja u razvijenijim destinacijama rezultira pojavom prekomjernog turizma. Negativne posljedice manifestiraju se kroz devastaciju kulturne i prirodne baštine te preopterećenost komunalne i prometne infrastrukture. To utječe i na smanjenu kvalitetu života i rada u lokalnim zajednicama, smanjenu kvalitetu doživljaja posjetitelja te rezultira nepovoljnim ekonomskim učincima.

Prioritetna područja:

- Razvoj uravnoteženijeg i uključivog turizma kroz turističke proizvode više dodane vrijednosti.
- Prostorno ravnomjernije raspoređen turistički promet.
- Razvoj posebnih oblika turizma i strukturirani razvoj proizvoda.
- Unaprjeđenje domaće i međunarodne prometne povezanosti.
- Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma.
- Stvaranje boljih uvjeta života i rada kroz turizam.

Strateški cilj 2 – „Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu“

More i prirodni resursi temeljni su motivi dolaska turista u Hrvatsku, no zbog intenzivne turističke aktivnosti i neprimjerene turističke infrastrukture, prirodni resursi su ugroženi. Turizam negativno utječe na klimatske promjene, a ujedno klimatske promjene suštinski mijenjaju destinacije. Opterećenja koja proizlaze iz turizma mogu rezultirati smanjenjem kvaliteta sastavnica okoliša, kao i nastavkom neželjenih klimatskih promjena, što može dovesti do smanjene atraktivnosti Hrvatske kao turističke destinacije. Razvoj turizma nužno je usmjeriti prema okolišnoj i resursnoj održivosti.

Prioritetna područja:

- Smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu.
- Smanjenje negativnog utjecaja turizma na prostor.
- Smanjenje negativnog utjecaja turizma na klimu.

Strateški cilj 3 – „Konkurentan i inovativan turizam“

Hrvatska ima jedan od najviših udjela zaposlenih u turizmu među državama članicama EU. Ipak, i Hrvatska se suočava s velikim nedostatkom radne snage što je uzrokovano visokom potražnjom za radnom snagom s jedne strane, a s druge strane visokom nekonkurentnošću zanimanja u turizmu na tržištu rada. Sezonalnost turizma u RH nepovoljno utječe na sigurnost radnih mjesta u turizmu i generira velik broj ugovora o radu na određeno vrijeme. Zadržavanje i privlačenje kvalitetnih ljudskih potencijala u turizmu predstavlja važan preduvjet za realizaciju cilja konkurentnog i otpornog turizma.

Iako je Hrvatska jedna od rijetkih država koja je kategorizirala privatni smještaj i pravno uredila njegovo poslovanje te porezno i parafiskalno opterećenje, nužno je unaprijediti strukturu smještajnih kapaciteta, modernizirati sustav kategorizacije i razine usluga sukladno novim trendovima u turizmu.

Preduvjet za razvoj gospodarski održivog turizma je poticajno poslovno okruženje i okruženje pogodno za investicijske aktivnosti više dodane vrijednosti. Ključan čimbenik u jačanju konkurentnosti i inovacija u turizmu je bolje i inovativno korištenje podataka što omogućava predviđanje potreba za određenim uslugama, analiziranje profila potrošača i trendova potražnje što rezultira većim zadovoljstvom korisnika.

Prioritetna područja:

- Jačanje ljudskih potencijala u turizmu.
- Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta.
- Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja.
- Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma.

Strateški cilj 4 – „Otporan turizam“

Pandemija je pokazala ovisnost turizma o vanjskim utjecajima i moguće posljedice budućih kriza, a ujedno je pokazala i važnost stvaranja preduvjeta za dugoročnu otpornost i mogućnost upravljanja razvojem tako da osigurava brz odgovor na potencijalne izazove i promjene. Otpornost zahtijeva sposobnost brzog reagiranja na promjene te dugoročnu predanost održivijem načinu poslovanja i upravljanja. Turizam se suočava i s brzim promjenama trendova i interesa turista te se pojavljuje potreba za diverzifikacijom proizvoda. Promjene mora pratiti i planiranje potrebnih kompetencija onih zaposlenih u turizmu. Uspostava sustava učinkovitog planiranja i upravljanja alat je koji će omogućiti razvoj turizma u smjeru održivosti, ali i njegovu dugoročnu otpornost. Preduvjet za učinkovito upravljanje je prikupljanje podataka i donošenje odluka temeljenih na tim podacima. Nadalje, potrebno je koristiti prednosti snažnijeg uključivanja u međunarodna udruženja i organizacije radi rješavanja zajedničkih izazova.

Prioritetna područja:

- Unaprjeđenje zakonodavnog okvira.
- Unaprjeđenje sustava turističkih zajednica.
- Unaprjeđenje sustava praćenja podataka.
- Odgovor na promjene trendova i potreba.
- Jačanje mehanizma za osiguravanje sigurnosti.

Kulturni turizam u RH

Kulturni turizam unazad dvadesetak godina na strateškoj razini postaje jedna od ključnih odrednica razvoja hrvatskog turizma. Prvi službeni podaci zabilježeni su 2003. godine kada je prihvaćena prva Strategija razvoja kulturnog turizma u Hrvatskoj za razdoblje do 2009. godine. Početkom 2008. godine provedeno je prvo sveobuhvatno istraživanje stavova i potrošnje posjetitelja kulturnih atrakcija i događanja u Hrvatskoj (Institut za turizam, 2009). U to se vrijeme razvijaju prve strategije na lokalnim razinama. Jedna od uspješno provedenih strategija prema nezavisnoj evaluaciji bila je i Strategija kulturnog turizma Grada Ogulina „Ogulin, zavičaj bajke“ iz 2006. godine za razdoblje do 2020. godine.[74]

Na nacionalnoj razini 2015. godine Institut za turizam donosi Akcijski plan razvoja kulturnog turizma za razdoblje do 2020. godine.[75]

Iako je Hrvatska turistička zemlja, još uvijek je daleko od razvijene, punokrvne destinacije kulturnog turizma. Turisti u Hrvatsku još uvijek dolaze najviše zbog sunca i mora. I u samom Akcijskom planu razvoja kulturnog turizma iz 2015., posljednjem koji je izrađen na nacionalnoj razini, konstatira se da je, iako je postignut značajan napredak u razvoju kulturnog turizma, osobito u domeni stvaranja organizacijskih i kadrovskih preduvjeta, izostao značajniji iskorak u razvoju tržišno spremnih kulturno-turističkih proizvoda. U istom akcijskom planu konstatira se da istinsko nacionalno partnerstvo triju ključnih institucija – Ministarstva kulture, Ministarstva turizma i Hrvatske turističke zajednice, kako je preporučeno Strategijom iz 2003., nije zaživjelo.

Brojni dionici na lokalnim razinama prepoznali su vrijednost svojih kulturnih resursa. Ipak, uslijed nedostatka financijskih sredstava i nekoordiniranog te sporadičnog financiranja iz nacionalnih programa potpora, ipak se nije uspjela uspostaviti osnovna infrastruktura za podizanje tržišne spremnosti kulturno-turističkih atrakcija. Konačno, ukinut je i Ured za kulturni turizam u procesima reorganizacije Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice te je time nestalo i jedino formalno partnerstvo za razvoj kulturnog turizma.

U smislu razvoja infrastrukture povijesni se iskorak dogodio provedbom EU financiranja kroz Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. Kroz Prioritetnu os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa, Specifični cilj 6c1: Povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine izdvojeno je 128.351.269 eura, a za Specifični cilj 6c2: Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja prirodnom baštinom 109.669.123 eura. Nažalost, većina realiziranih programa kroz Operativni program razvijala se bez strateških uporišta na svim razinama: nacionalnoj, županijskoj i lokalnoj.

U kontekstu kulture i kulturnog turizma valja istaknuti činjenicu kako niti Ministarstvo kulture (i medija danas) niti Ministarstvo turizma (i sporta danas) nisu imali istaknutu ulogu u odlukama i prioritizaciji prijavljenih projekata i programa. Danas je u Hrvatskoj veliki broj novosagrađenih centara za posjetitelje i interpretacijskih centara koji su implementirani bez jasnih vrijednosnih kriterija i ključnih znanja, dok su s druge strane ostali i dalje zapušteni muzeji, knjižnice i arhivi diljem zemlje. Te su institucije u takvom stanju da je njihova spremnost za preuzimanje vodećih uloga u razvoju kulturnog turizma u njihovim sredinama zapravo još uvijek minimalna. Zato se razvoju kulturnog turizma od sada nadalje treba posvetiti strateški promišljenije, oblikovno inovativnije, a operativno daleko efikasnije.

Metodologija kulturnog turizma duha mjesta

Duh i osjećaj mjesta

Međunarodno vijeće za spomenike i spomeničke cjeline ICOMOS (*International Council on Monuments and Sites*) donijelo je 2008. godine u Quebecu „Deklaraciju o očuvanju duha mjesta“. Prema toj deklaraciji duh mjesta (*spirit of place*) sastoji se od materijalne (građevine, lokaliteti, pejzaži, rute, predmeti...) i nematerijalne supstance (memorije, usmena predaja, pisani dokumenti, obredi, festivali, tradicionalna znanja, vrijednosti, mirisi, okusi...), kao i od fizičkih i duhovnih obilježja koja pridaju značenja, vrijednosti, emocije i začudnost određenom mjestu. Jedinstveni načini njihova preplitanja čine posebnost svakoga mjesta.

Duh mjesta je, uz baštinu, još jedan važan sastojak doživljaja kulturnih turista. Kulturni turisti žele „osjetiti“ mjesto, žele doživjeti atmosferu, odnosno nešto više od materijalnog aspekta. Razumijevanje i osjećanje duha mjesta pruža bogatiju, dinamičniju i sveobuhvatnu viziju kulturne baštine. Duh mjesta ne postoji bez ljudi.

Stoga se punoća ispunjenja osjećaja duha nekog mjesta (*sense of place*) ostvaruje u zajednicama koje su intimno povezane s čuvanjem memorije, vitalnosti i kontinuiteta mjesta u kojem žive. Gubitkom te povezanosti, uz ostale društveno-ekonomske faktore, dolazi do napuštanja i degradacije duha mjesta.

Ponovnim buđenjem životnosti, odgovornom aktivacijom i namjenskom upotrebom zajedničkih prostora, urbanih i ruralnih cjelina, koja će ići u smjeru zadovoljavanja potreba lokalnog stanovništva, moguće je zajednici vratiti vitalnost i značaj mjesta koji je nekada imala. Tada možemo govoriti i o vitalnoj i punokrvnoj destinaciji kulturnog turizma.

Kanadski stručnjak za kulturni turizam Steven Thorne dao je sjajnu definiciju za osjećaj mjesta: „... ono što odmah osjetimo kada se grad, mjesto ili regija izrazito razlikuje od drugog koji smo posjetili. Nazovite to atmosferom ili ambijentom: amalgam krajolika, gradskog krajolika i stanovnika zajednice, izražen kroz jedinstvene prizore, zvukove i 'događanja' koji nas intrigiraju i očaravaju.”[76]

Autentičnost je temeljni koncept na kojem se temelji “osjećaj mjesta”. Iako znamo da je predstavljanje autentičnog turističkog iskustva ključno, istraživači su otkrili da posjetitelji, zajednice domaćini i turistički operateri mogu imati različite perspektive o tome što ta riječ znači. Za većinu posjetitelja autentično znači istinsko ili iskreno, nešto ukorijenjeno u stvarnoj kulturi mjesta. Za zajednice domaćina to može značiti detaljniji skup pravila za poštivanje tradicije ili povijesti. Kod baštinskih dobara, autentičnost je poštivanje kulturnog konteksta i zajednica koje brinu o njima. Za turističke operatere, to je fleksibilniji izraz koji se može prilagoditi jer oni pronalaze načine da ispričaju priču zajednice na načine koji su smisleni, istiniti i koji posjetiteljima pružaju snažno iskustvo.[77]

Svako mjesto obiluje pričama, a priče su još jedan važan sastojak koji upotpunjuje duh i osjećaj mjesta. Kako bi se priče na jedinstven i zanimljiv način prenijele posjetiteljima, potrebno je osigurati kvalitetnu interpretaciju. Freeman Tilden, otac interpretacije baštine, interpretaciju je definirao kao obrazovnu aktivnost kojoj je cilj otkriti značenja i odnose korištenjem originalnih predmeta, izravnim kontaktom i ilustrativnim medijima, a da se pritom ne komuniciraju isključivo suhoparne činjenice. Dakle, interpretacija na temelju poznatih činjenica treba otkriti dublje značenje, odnosno smisao određenog fenomena. Interpretacija je suštinski element stvaranja doživljaja nekog mjesta - ona unapređuje razumijevanje kulturnih vrijednosti mjesta i promovira kulturna iskustva u lokalnim zajednicama. Kvalitetna interpretacija podrazumijeva izazivanje snažnih emocija i reakcija kod posjetitelja te aktivaciju svih osjetila. Jedino se tako mogu stvoriti nezaboravni doživljaji koji će obogatiti cjelokupno iskustvo posjetitelja.[78]

Kulturni turizam duha mjesta

Po čemu se kulturni/baštinski turizam „temeljen u zajednici“ razlikuje od turizma utemeljenog na atrakcijama? Da bi se to što slikovitije predočilo, dovoljno je uzeti brošuru za posjetitelje s gotovo bilo koje hrvatske destinacije. Obično se vidi široki slogan koji promiče neki aspekt destinacije, a zatim niz zasebnih reklama za različite atrakcije, hotele, ljetovališta; svaka atrakcija djeluje kao "samostalna" i neovisna u odnosu na destinaciju. Cijela destinacija ovisi o snazi pojedinačnih atrakcija kako bi privukle posjetitelje.

Kulturni turizam temeljen na atrakcijama

Pristupi kulturnom turizmu određene destinacije temeljenom na atrakcijama, u kojem svaka atrakcija djeluje kao "samostalna" i neovisna u odnosu na destinaciju, mogu biti[79]:

- **Putovanje u slobodno vrijeme.**
  Pristup kulturnom turizmu destinacije temelji se na prvorazrednim muzejima, galerijama, festivalima i povijesnim mjestima u destinaciji – to su vodeće atrakcije koje u destinaciju privlače sve one putnike koji putuju u svoje slobodno vrijeme zbog razonode i vlastitog zadovoljstva.
  Ciljano tržište: svi putnici u slobodno vrijeme.
- **Kulturni bijeg.**
  Ovaj pristup podrazumijeva vodeće atrakcije u kombinaciji sa smještajem i/ili objedovanjem u destinaciji.
  Ciljano tržište: kulturni turisti i drugi putnici.
- **Samostalna kulturna kampanja.**
  Ovaj pristup na tržište plasira vodeće atrakcije u nastojanju da se grad pozicionira kao kulturna destinacija.
  Ciljano tržište: kulturni turisti.
- **Ruta ili tematski put.**
  Ovaj pristup objedinjuje jednu vrstu kulturnih atrakcija kako bi se formirala ruta ili tematski put.
  Ciljano tržište: specifičan profil kulturnih turista.

Smještaj u destinacijama kulturnog turizma temeljenog na atrakcijama najčešće donosi najveći prihod. Iako će malo posjetitelja privući u destinaciju udobni madraci ili nategnuta posteljina, obično hoteli i odmarališta imaju veće marketinške proračune. Iako bi hoteli trebali više obratiti pažnju na svoje lokalne turističke atrakcije i destinaciju u cjelini, to se u stvarnosti ne događa često. Zato je ovaj pristup „svatko za sebe“ rizičan; posjetitelji danas imaju široke interese i gotovo će sigurno htjeti biti uključeni u više od jedne aktivnosti koju nude pojedinačne atrakcije.

Kulturni turizam duha mjesta

Tri su glavne prednosti turizma temeljnog na duhu mjesta u odnosu na kulturni turizam temeljen na atrakcijama.

- **Prvo**, za razliku od kulturnog turizma temeljenog na atrakcijama, kulturni turizam koji se temelji na duhu mjesta ne fokusira se samo na glavni potpis destinacije ili na jednu vrstu atrakcije. Umjesto toga, sva kulturna iskustva destinacija obilježena su zajedno, stvarajući kritičnu masu iskustava čiji volumen daleko premašuje istaknutu atrakciju destinacije ili nekoliko atrakcija koje pripadaju jednoj vrsti. Ova kritična masa doživljaja djeluje kao moćan mamac. Privlači više kulturnih turista, potiče veću potrošnju i produljuje boravak posjetitelja izvan onoga što se može ostvariti kroz kulturni turizam utemeljen na atrakcijama, a posebno na glavnim atrakcijama većine priobalnih hrvatskih destinacija: suncu i moru.
- **Drugo**, marketingom svih kulturnih doživljaja destinacije zajedno, kulturni turizam utemeljen na duhu mjesta kapitalizira višestruki entuzijazam kulturnih turista, koji obično pripadaju više nego jednom profilu. Opet, služi i za privlačenje više kulturnih turista, za poticanje veće potrošnje i za produženje boravka posjetitelja.
- **Treće**, kulturni turizam utemeljen na duhu mjesta ima treću, stratešku prednost u odnosu na kulturni turizam utemeljen na atrakcijama: on kapitalizira duh i osjećaj mjesta – privlačnost koja leži u srcu žive i pulsirajuće destinacije kulturnog turizma.

Planiranje kulturne destinacije duha mjesta

Inventarizacija doživljaja

Pri razvijanju kulturnog turizma temeljenog na duhu i osjećaju mjesta, prvi je korak inventarizacija, a potom procjena i kategorizacija svih doživljaja kulturnog turizma u destinaciji. Ovaj je popis holistički i sveobuhvatan, a nekoliko skupina doživljaja čine strukturu inventara. To su doživljaji nematerijalne i materijalne kulturne baštine, gastronomije, doživljaji prirodne baštine te doživljaji umjetnosti, kako vizualnih tako i izvođačkih. Oni čine raspon kulturnog izričaja mjesta i njegovih ljudi.

U ovome kontekstu doživljaj obuhvaća sve što posjetitelj može vidjeti, čuti, osjetiti, dotaknuti, kušati, odnosno – doživjeti – u destinaciji. To je sve ono što na posjetitelja može ostaviti dojam, bilo da se radi o materijalnoj baštini, manifestacijama, pričama, hrani ili pak prirodnim fenomenima. Doživljaji koje posjetitelj doživi u destinaciji na kraju tvore tkanje duha i osjećaja mjesta, odnosno cjelokupno iskustvo destinacije.

Iako je svaki kulturno turistički doživljaj pripisan određenoj kulturno turističkoj skupini, sama je kultura zapravo mreža povezivanja. Razumijevanje povezanosti između kulturnih skupina i doživljaja je ključ uspješnosti kulturnog turizma temeljnog na osjećaju mjesta. Primjerice, gastronomija je povezana s prirodnom baštinom i dio je nematerijalne baštine, a ujedno je i sama po sebi umjetnost.

Kada se svaki kulturni doživljaj dodijeli svojoj odgovarajućoj tematskoj skupini i kategoriji doživljaja, otkrit će se jedinstveni kulturni karakter destinacije. Kulturni karakter destinacije središnji je element u planiranju destinacije. On definira duh i osjećaj mjesta, a duh i osjećaj mjesta glavni su proizvod destinacije kulturnog turizma.

Matrica pozicioniranja proizvoda – kategorizacija doživljaja

Nakon inventarizacije slijedeći korak je strateško pozicioniranje svih kulturnih doživljaja destinacije. U tu se svrhu razvija *matrica pozicioniranja proizvoda* (kratica: MPP) za svaku skupinu doživljaja: nematerijalne kulturne baštine, materijalne kulturne baštine, vina i gastronomije, prirodne baštine te doživljaji vizualnih i izvođačkih umjetnosti. Matrica pozicioniranja proizvoda kategorizira doživljaje.

Kategorije doživljaja

Matrica pozicioniranja proizvoda doživljaje dijeli u tri kategorije. Ove tri kategorije odgovaraju prednjem planu, sredini i pozadini tkanja koje čini duh mjesta destinacije. Ovisno o tome kojoj je kategoriji matrice pozicioniranja proizvoda svaki doživljaj dodijeljen, svaki će imati veći ili manji značaj u aktivnostima razvoja destinacije kulturnog turizma, a potom i u marketinškoj kampanji destinacije.

Važno je istaknuti da kategorizacija doživljaja ne podrazumijeva da su neki doživljaji više ili manje vrijedni i važni od drugih. Svi doživljaji imaju ravnopravnu ulogu u oblikovanju duha i osjećaja mjesta.

Doživljaj prednjeg plana

To su ikone destinacije kulturnog turizma. To su najrazvijeniji i najprepoznatljiviji doživljaji. Oni imaju visoke standarde kvalitete, autentičnosti, interpretacije i usluga za posjetitelje i najčešće izazivaju „vau“ efekt.

Doživljaj srednjeg plana

Sekundarni doživljaji u destinaciji iako u pravilu ne izazivaju „vau“ efekt, oni nisu manje značajni. Najčešće, ali ne i nužno, to su doživljaji koji su manje razvijeni od glavnih i koji su manje istaknuti na turističkom tržištu. Imaju minimalno dobre ili prihvatljive standarde kvalitete, autentičnosti, interpretacije i usluga za posjetitelje.

Pozadinski doživljaji

Ograničen su u veličini i dosegu u odnosu na glavne i prateće. Često su mali biseri – primjerice atelijeri lokalnih umjetnika ili arheološki lokaliteti kojima nedostaje adekvatna prezentacija. Ponekad mogu, poput muzeja zajednice, ekomuzeja ili događanja koje produciraju neprofitne organizacije, biti sputani nedostatkom organizacijskih resursa ili neadekvatnim smještajem. Podržavajući doživljaji u svakom slučaju moraju imati minimalno dobre ili prihvatljive standarde kvalitete, autentičnosti, interpretacije i usluga za posjetitelje.

Standardi kvalitete doživljaja

Opisana kategorizacija doživljaja predstavlja razlike u razvijenosti doživljaja u kontekstu standarda kvalitete. Standard kvalitete podrazumijeva razvijenu infrastrukturu i usluge za posjetitelje te adekvatno estetsko i funkcionalno održavanje, odnosno sve kvalitete koje osiguravaju da doživljaj na posjetitelja ostavi najbolji mogući dojam.

To uključuje uređene pristupe, kvalitetnu signalizaciju, urednost i čistoću, prilagođenost osobama s invaliditetom, dostupnost informacija, održavane toalete, ponudu za okrjepu i druge usluge, ali i kvalitetnu interpretaciju te autentičnost, ovisno o vrsti doživljaja.

No, bez obzira na to o kojem se od tri tipa doživljaja radi, vrsni doživljaji kulturnog turizma uvijek dijele slijedeće kvalitete:

- sadrže izvrsnu interpretaciju: educiraju, stimuliraju i provociraju misaoni i emocionalni odgovor;
- autentični su;
- sadrže *hands-on*, participativne elemente;
- elementi iznenađenja njihova su dodana vrijednost;
- imaju standarde kvalitete i usluga koje premašuju očekivanja posjetitelja.

Profili kulturnih turista

Paralelno uz izradu inventara, procjene i kategorizacije doživljaja kulturnog turizma, pažnja se poklanja i profilima kulturnih turista. Postoje različiti pristupi njihovoj klasifikaciji i segmentaciji. U ovom strateškom planu koristiti će se kategorizacija koja uključuje pet profila kulturnih turista koje ovdje zovemo "*entuzijastima*".

Entuzijast je osoba koja gaji strast, interes ili ljubav prema određenoj aktivnosti, predmetu ili području. To je individua koja iskazuje duboku motivaciju, užitak i angažman u svemu što radi u vezi s onim što je inspirira. Tako se entuzijasti za kulturni turizam međusobno razlikuju prema njihovim primarnim strastima i interesima za određeni tip doživljaja kulture i umjetnosti. Različiti entuzijasti kulturnog turizma mogu se pronaći u svim dobnim skupinama, a oni mogu biti:

- entuzijasti za kulturnu baštinu
- entuzijasti za prirodnu baštinu
- entuzijasti za likovne umjetnosti
- entuzijasti za izvedbene umjetnosti
- entuzijasti za eno-gastronomiju

Specifičnost destinacije *Ogulin*, *zavičaj bajke*, za razliku od mnogih destinacija kulturnog turizma, leži u činjenici da je bajkovita baština, kako ova kulturna tako i prirodna, posebno privlačna za dvijeciljne skupine turista: obitelji s djecom i školske ekskurzije. Obje se skupine po motivaciji svog dolaska mogu pronaći i u predloženim grupama entuzijasta.

Entuzijasti za kulturnu baštinu

Entuzijasti za kulturnu baštinu uživaju u dubljem i autentičnijem doživljaju destinacije. Njihova motivacija je upoznati i otkriti jedinstvene aspekte kulture, tradicije i povijesti te pridonijeti očuvanju kulturne baštine kroz svoje putovanje.

Ovi turisti su znatiželjni istraživači koji se žele dublje uroniti u duh mjesta. Oni se trude saznati više o povijesti, lokalnoj kulturi, tradicijama i pričama povezanim s odredištem koje posjećuju. Često će se informirati prije putovanja i istraživati manje poznate aspekte odredišta. Entuzijasti za

baštinu putovanja koriste kao priliku za kontinuirano učenje i obogaćivanje znanja. Oni žele dublje razumjeti povijest, umjetnost, arhitekturu i druge aspekte destinacije kako bi produbili svoje razumijevanje i poštovanje prema kulturnom nasljeđu. Također imaju interes za interakciju s lokalnim stanovništvom. Oni su otvoreni za razgovor s lokalnim ljudima, dijeljenje iskustava, učenje o njihovom načinu života i tradiciji te razumijevanje njihove perspektive. Skloni su sudjelovati u kulturnim aktivnostima koje se odvijaju na odredištu, poput festivala, radionica, predavanja ili koncerata.

Entuzijasti za prirodnu baštinu

Entuzijasti za prirodnu baštinu posebno su zainteresirani za prirodne ljepote nekog kraja. Oni su duboko povezani s prirodnim okolišem i obično imaju bogato znanje o biološkoj raznolikosti, ekosustavima, geološkim formacijama i drugim aspektima prirode. Ovi entuzijasti imaju snažan osjećaj odgovornosti prema očuvanju prirode i aktivno se angažiraju u zaštiti prirodnih resursa, promoviranju održivog ponašanja i podizanju svijesti o važnosti očuvanja prirode. Često su i aktivisti koji se uključuju u različite projekte i inicijative za zaštitu okoliša, a često i volontiraju na terenu.

Entuzijasti za prirodnu baštinu mogu biti samouki ili imati stručno obrazovanje u području biologije, ekologije ili u srodnim disciplinama. Mnogi entuzijasti za prirodnu baštinu koriste fotografiju i umjetnost kao način dijeljenja svoje ljubavi prema prirodi. Entuzijasti za prirodnu baštinu rado sudjeluju u izletima, radionicama, predavanjima ili prezentacijama o prirodnim znamenitostima neke lokacije te vole izmjenjivati svoja znanja i iskustva. Ovi entuzijasti igraju ključnu ulogu u promicanju svijesti o prirodi, očuvanju ekosustava i razvoju kulturnog turizma usmjerenog na prirodne ljepote. Njihova strast, znanje i angažman doprinose očuvanju prirodne baštine za buduće generacije.

Entuzijasti za likovne umjetnosti

Entuzijasti za likovne umjetnosti imaju specifične karakteristike, motivacije i interese kada posjećuju destinacije kulturnog turizma temeljenog na duhu mjesta. Imaju duboku strast prema umjetnosti, uključujući slikarstvo, skulpturu, grafiku, arhitekturu i druge likovne izraze. Zainteresirani su za istraživanje, proučavanje i doživljaj umjetničkih djela i stilova. Putuju kako bi iskusili umjetnost na drugačiji način, produbili svoje znanje te se povezali s umjetničkom zajednicom odredišta koje posjećuju.

Entuzijasti za likovne umjetnosti posjećuju muzeje, galerije i izložbe. Također posjećuju ateljee umjetnika, sudjeluju u radionicama, susreću se s lokalnim umjetnicima i sudjeluju u umjetničkim događanjima. Žele vidjeti i doživjeti originalna umjetnička djela i interpretirati poruke koje prenosi umjetnost. Posjeduju sposobnost analize i kritičkog razmišljanja. Vole raspravljati o umjetnosti i dijeliti svoje viđenje s drugima, uroniti u lokalnu kreativnu atmosferu i pratiti suvremene umjetničke trendove. Mogu biti skloni kupovini umjetnina tijekom svojih putovanja. Tada traže originalna umjetnička djela koja će ih podsjećati na njihovo putovanje i proširiti njihovu umjetničku kolekciju.

Entuzijasti za izvedbene umjetnosti

Entuzijasti za izvedbene umjetnosti su strastveni ljubitelji kazališta, plesa, glazbe, opere, folklora i drugih oblika izvedbene umjetnosti. Oni se posebno fokusiraju na doživljaj i sudjelovanje u autentičnim izvedbama na destinacijama kulturnog turizma temeljenim na duhu mjesta. Putuju kako bi doživjeli i uživali u bogatoj kulturnoj ponudi izvedbenih umjetnosti na destinacijama temeljenim na duhu mjesta. Njihov interes je uživati u umjetnosti, upoznati lokalne umjetnike i ansamble, sudjelovati u izvedbama te poticati razvoj i očuvanje izvedbene umjetnosti na tim odredištima.

Entuzijasti za izvedbene umjetnosti često se aktivno uključuju u kulturnu scenu odredišta koje posjećuju. To može uključivati sudjelovanje u radionicama, pohađanje predavanja ili seminara, ili čak sudjelovanje u izvedbama kao amateri. Žele upoznati lokalne talente, pratiti njihov rad i možda čak sudjelovati u razmjeni znanja i iskustava. Otvoreni su za interakciju s umjetnicima i izvođačima. Žele čuti njihove priče, razumjeti njihov kreativni proces i ponekad i sudjelovati u radionicama ili razgovorima s njima.

Entuzijasti za eno-gastronomiju

Entuzijaste za eno-gastronomiju imaju snažnu znatiželju za istraživanjem vinarija, vinograda, lokalne kuhinje, tradicionalnih jela i autentičnih okusa. Putuju kako bi uživali u vinskim i gastronomskim čarolijama i upoznali bogatstvo kulinarske i vinske scene destinacija temeljenih na duhu mjesta. Njihov interes je otkrivanje lokalnih okusa, istraživanje gastronomske baštine i povezivanje s lokalnim proizvođačima hrane i vina.

Ovi turisti uživaju u gastronomskim i enološkim iskustvima i događajima koji su usmjereni na hranu i vino. Posjećuju *gourmet* restorane, farme, tržnice, sudjeluju u kušanjima i radionicama koje organiziraju lokalni proizvođači te posjećuju gastronomske i vinske festivale i događanja. Žele razumjeti kulturološki konteksti hrane na odredištu: istražuju veze između gastronomije i lokalnih tradicija, te proučavaju povijest i priče povezane s odabranim jelima i vinima. Entuzijasti za eno-gastronomiju prepoznaju važnost očuvanja lokalne kulinarske baštine i tradicije. Stoga podupiru lokalne kuhare, restorane, proizvođače hrane, vinare i vinogradare te svojim posjetima i podrškom pridonose promociji i očuvanju eno-gastronomske kulture odredišta.

Kulturno tkanje mjesta – kulturne teme

Već je više puta spomenuto da se, gledano u cjelini, destinacija kulturnog turizma utemeljena na duhu i osjećaju mjesta najbolje može opisati kao tkanje duha mjesta. Između ostalih elemenata, tkanje se sastoji od ljudi, povijesti, folklora, kuhinje, vina, prirodne i kulturne baštine, umjetnosti i glazbe, jezika i tradicije, zajedno sa svojim muzejima, galerijama, festivalima, mjestima baštine i drugim „uobičajenim“ kulturnim iskustvima koja posjetitelj može očekivati. Tkanje duha mjesta stoga otkriva jedinstvenu destinaciju – onu koja nije nalik nijednoj drugoj.

Kao pomoć posjetiteljima za navigiranje određenim brojem doživljaja u destinaciji kulturnog turizma temeljenom na duhu i osjećaju mjesta, pomažu kulturne teme. Osmišljavanje kulturnih tema slijedeći je korak u strateškom razvijanju destinacije kulturnog turizma.

Svaka kulturna tema cilja na barem jedan profil kulturnih turista – entuzijasta. To znači da svaki posjetitelj u mnoštvu doživljaja može pronaći one koje će mu, prema osobnim afinitetima, pružiti najbolje iskustvo mjesta. Različiti profili entuzijasta kulturnog turizma imaju različita područja kulturnog interesa – različite teme koje će htjeti istražiti. Na taj način, destinacija će svojim posjetiteljima ponuditi raznolika iskustva iz kojih mogu birati.

Kada se predstavi tržištu, destinacija kulturnog turizma utemeljenog na duhu i osjećaju mjestu poziva posjetitelja da doživi puno više od kulturnih "atrakcija" destinacije. Atrakcije postoje, ali one su izraz kulture destinacije, a ne njezino utjelovljenje. Brendiranje, imidž i poruka razvijeni za marketinšku kampanju destinacije komuniciraju kulturni karakter i osjećaj mjesta, jednako koliko profiliraju pojedinačne atrakcije.

Popis izvora

[1] Grad Ogulin, Provedbeni program 2021. – 2025., str. 9
[2] https://ogportal.com/2022/01/14/popis-stanovnistva-ogulin-ima-12251-stanovnika-sto-je-1664-manje-nego-na-proslom-popisu/, pregledano 12.7.2023.
[3] Grad Ogulin, Provedbeni program 2021. – 2025., str. 14
[4] Grad Ogulin, Provedbeni program 2021. – 2025., str. 9
[5] Muze d.o.o., Ogulin, zavičaj bajke!, Projekt razvoja održivog kulturnog turizma u Ogulinu, Ogulin, Zagreb, siječanj 2007., str. 25
[6] Grad Ogulin, Provedbeni program 2021. – 2025., str. 7
[7] Idem, str. 13
[8] TZG Ogulin, Izvješće o izvršenju Programa rada ureda Turističke zajednice grada Ogulina za 2022. godinu, str. 7
[9] https://visitogulin.hr/smjestaj/, pregledano 19.7.2023.
[10] TZG Ogulin, Program rada za 2023., 2024. i 2025. godinu
[11] TZG Ogulin, Izvješće o izvršenju Programa rada ureda i direktorice Turističke zajednice Grada Ogulina za 2021. godinu, str. 6
[12] TZG Ogulin, Izvješće o izvršenju Programa rada ureda Turističke zajednice grada Ogulina za 2022. godinu, str. 6
[13] Idem., str. 4 - 6
[14] https://www.tz-grada-ogulina.hr/media/obavijest/2020/07/23/STATUT_TZ_GRADA_OGULINA_2020_14.07.2020.pdf, pregledano 28.8.2023.
[15] Muze d.o.o., Ogulin, zavičaj bajke!, Projekt razvoja održivog kulturnog turizma u Ogulinu, Ogulin, Zagreb, siječanj 2007., str. 6
[16] Idem, str. 6 - 7
[17] TZG Ogulin, Evaluacija razvojnog projekta kulturnog turizma Ogulin, zavičaj bajke, str. 1
[18] Muze d.o.o., Ogulin, zavičaj bajke!, Projekt razvoja održivog kulturnog turizma u Ogulinu, Ogulin, Zagreb, siječanj 2007., str. 52
[19] Idem, str. 8
[20] https://kaportal.net.hr/zupanija/ogulin/4255128/ruta-spisateljica-dobila-certifikat-europskog-instituta-za-kulturne-rute-vijeca-europe-grad-ogulin-i-ivanina-kuca-bajke-predstavljeni-kao-primjeri-dobre-prakse/, pregledano 19.7.2023.
[21] https://www.fsk.si/hr/projekti/ziva/, pregledano 19.7.2023.
[22] https://awards.europeandesign.org/#/Winners/160070, pregledano 19.7.2023.
[23] https://hrmud.hr/nagrade/, pregledano 19.7.2023.
[24] https://www.red-dot.org/ pregledano 19.7.2023.
[25] https://gkc-ogulin.hr/, pregledano 19.7.2023.
[26] https://ogulin-uciliste.hr/, pregledano 19.7.2023.
[27] https://zavicajni-muzej-ogulin.hr/, pregledano 19.7.2023.
[28] https://www.ivaninakucabajke.hr/hr/, pregledano 19.7.2023.
[29] https://www.ogulin.hr/wp-content/uploads/2022/11/Javni-poziv-za-kulturu-i-tehnicku-kulturu-za-2023-godinu.pdf, pregledano 20.7.2023.
[30] https://www.ogulin.hr/hrvatsko-pjevacko-drustvo-klek/, pregledano 20.7.2023.
[31] https://www.zakud-kazup.hr/?page_id=453, pregledano 20.7.2023.
[32] https://www.ogulin.hr/matica-hrvatska-ogulin/, pregledano 20.7.2023.
[33] https://www.zakud-kazup.hr/?page_id=469, pregledano 20.7.2023.
[34] https://ogulin.hr/old-site/kultura-2/djelatnost/likovna-udruga-frankopan, https://ogulin.eu/2021/04/15/foto-galerija-radova-likovno-drustvo-frankopan/, pregledano 20.7.2023.
[35] https://www.zakud-kazup.hr/?page_id=461, pregledano 20.7.2023.
[36] https://hr.wikipedia.org/wiki/Frankopanska_garda_Ogulin, https://www.tz-grada-ogulina.hr/ogulin/frankopanska-garda/, pregledano 20.7.2023.
[37] https://udrugazenaogulin.hr/, pregledano 20.7.2023.
[38] Održivo korištenje kanjona Dobre, Đulinog ponora i Medvedice, Krovno idejno rješenje projekta, Muze d.o.o., 2014.
[39] Grad Ogulin, Provedbeni program 2021. – 2025., str. 9
[40] Ibid, str. 11
[41] Ibid, str. 13
[42] Ibid, str 20 - 31
[43] Horwath HTL (2019.) Analiza stanja i strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine
[44] Horwath HTL (2019.) Analiza stanja i strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine
[45] https://www.karlovac.hr/grad/o-gradu-2728/2728, https://visitkarlovac.hr/karlovac-nekad/, pregledano 21.7.2023.
[46] https://opcina-barilovic.hr/o-opcini/, pregledano 24.7.2023.
[47] https://www.tounj.hr/povjesnica/, https://www.tounj.hr/jozefinski-most-na-tounjcici/, pregledano 24.7.2023.
[48] https://josipdol.hr/, pregledano 24.7.2023.
[49] https://bosiljevo.hr/povijestbosiljeva/, https://bosiljevo.hr/bosiljevo-danas/, pregledano 24.7.2023.
[50] https://generalski-stol.hr/opcenito-o-opcini/, https://generalski-stol.hr/povijesna-kronologija-podrucja-opcine-generalski-stol/, pregledano 24.7.2023.
[51] https://www.tz-novi-vinodolski.hr/hr/dobro_dosli_u_novi_vinodolski/1/47, https://novi-vinodolski.hr/povijest-grada-i-poceci-turizma/, pregledano 24.7.2023.
[52] https://visitvrbovsko.hr/o-gradu/, pregledano 24.7.2023.
[53] https://mrkopalj.hr/
[54] https://www.brinje.hr/povijest-opcine-brinje/, https://www.brinje.hr/znamenitosti/, 24.7.2023.

[55] https://gorskikotar.hr/nacionalni-park-risnjak/, pregledano 21.7.2023.
[56] https://np-plitvicka-jezera.hr/istrazite-park/, 21.7.2023.
[57] https://hr.wikipedia.org/wiki/Nacionalni_park_Plitvi%C4%8Dka_jezera, pregledano 21.7.2023.
[58] http://kuca-velebita.np-sjeverni-velebit.hr/istrazite-okolicu, pregledano 21.7.2023.
[59] https://www.parkovihrvatske.hr/nacionalni-park-sjeverni-velebit, pregledano 21.7.2023.
[60] https://www.dinarskogorje.com/bjelolasica.html, pregledano 21.7.2023.
[61] Prema razgovoru s predstavnikom investitora Martinom Kmetom, 26.7.2023.
[62] https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=41490, https://croatiatravelreviews.com/trzan-grad-modrus/, pregledano 25.7.2023.
[63] https://plitvickedoline.hr/atrakcija/rastoke/, pregledano 24.7.2023.
[64] https://np-sjeverni-velebit.hr/www/hr/posjeti/okolica/gacka-dolina, https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/vrila-gacke-mlinovi-i-domaca-kuhinja-savrsena-su-kombinacija-za-vikend-izlet---617289.html; pregledano 25.7.2023.
[65] *World Tourism Organization* (2019), *UNWTO Tourism Definitions*, UNWTO, Madrid, URL: DOI: https://doi.org/10.18111/9789284420858.; pregledano 27.04.2022.
[66] URL: https://en.unesco.org/news/4th-unwtounesco-world-conference-culture-and-tourism-focuses-future-generations-declaration; pregledano 27.04.2022.
[67] *UNWTO Exclusive Recovery Guide: Sociocultural Impacts of COVID-19: Issue 2: Cultural Tourism*, URL: https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284422579; pregledano 27.4.2022.
[68] https://www.europarl.europa.eu/erpl-app-public/factsheets/pdf/hr/FTU_3.4.12.pdf; pregledano 26.6.2023.
[69] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/hr/pdf., https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/126/tourism, https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2022/12/01/new-european-agenda-for-tourism/, https://www.poslovni.hr/svijet/europski-plan-za-odrzivi-turizam-i-digitalizaciju-4366097; pregledano 26.6.2023.
[70] https://culture.ec.europa.eu/hr/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/sustainable-cultural-tourism; pregledano 26.6.2030.
[71] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/164ea9c5-2255-11ea-af81-01aa75ed71a1; pregledano 26.6.2023.
[72] Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine, 2021.
[73] https://www.zakon.hr/cms.htm?id=55636; pregledano 31.5.2023.
[74] Strateška studija razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina - Ogulin, zavičaj bajke, 2006., Muze d.o.o.
[75] Akcijski plan razvoja kulturnog turizma, 2015., URL: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/001_160128-AP_kulturni.pdf; pregledano 29.04.2022.
[76] Whyte, B.; Hood, T.; and White, B. P. (eds.): *Cultural and Heritage Tourism: A Handbook for Community Champions*, str. 27.
[77] Whyte, B.; Hood, T.; and White, B. P. (eds.): *Cultural and Heritage Tourism: A Handbook for Community Champions*, str. 27.
[78] Draženović, M.; Smrekar, A. (ur.): Priručnik za interpretaciju baštine, 2021.
[79] Thorne, S.: *A Tapestry of Place*. *Columbia Cultural Tourism Association*, 2013.

MUZE®

Strateški plan kulturnog turizma

2 Doživljaji i teme

Kolovoz, 2023.

Naziv studije

Revizija i izrada novog strateškog plana razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina

Naručitelj

Turistička zajednica Grada Ogulina

Autorice / Muze d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir
Iva Klarić Vujović
Mirna Draženović
Mateja Kuka Brkić
Lucija Biličić
Meri Vesanović
Katarina Juras Gregov

Radna grupa

Sonja Drašković Dedić, Turistička zajednica Grada Ogulina
Petra Brozović, Turistička zajednica Grada Ogulina
Sanja Radošević, Turistička zajednica Grada Ogulina

Dalibor Domitrović, Grad Ogulin
Suzana Žanić, Grad Ogulin
Ivana Salopek, Grad Ogulin
Anita Brozović Šolaić, Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
Ana Krznarić, Zavičajni muzej Ogulin
Blanka Poljak Franjković, Pučko otvoreno učilište Ogulin
Tihana Turković, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke
Sanja Kolić, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke

Nina Bertović, N5 d.o.o.
Božidar Bulić, Dobar posao d.o.o.
Sabina Gvozdić, Živa riječ
Irena Vujasin, Udruga žena Ogulin
Ankica Puškarić, bivša direktorica TZ Grada Ogulina i ravnateljica Ivanine Kuće bajke
Lara Salopek, suvenirnica Moemoea
Mihaela Stipetić, Udruga žena Ogulin
Miroslav Turković, Regoč Tours

„... ono što odmah osjetimo kada se grad, mjesto ili regija izrazito razlikuje od drugog koji smo posjetili. Nazovite to atmosferom ili ambijentom: amalgam krajolika, gradskog tkiva i stanovnika zajednice, izražen kroz jedinstvene prizore, zvukove i događanja koji nas intrigiraju i očaravaju."

Kanadski stručnjak za kulturni turizam Steven Thorne u: *Cultural and Heritage Tourism: A Handbook for Community Champions*, 2012.

Sadržaj

Doživljaji duha mjesta 6

Standardi kvalitete 6
Tipovi doživljaja 6

Kategorizacija doživljaja 7

Doživljaji kulturne baštine, umjetnosti i atributa mjesta 8
Muzeji, knjižnice, galerije, centri 8
Materijalni i nematerijalni atributi mjesta 8
Povijesni narativi i značajne ličnosti 9
Folklorne tradicije i običaji 9
Gastronomske tradicije 10
Profana i sakralna arhitektura 10
Vojna povijest i memorijalna baština 10
Matrica pozicioniranja proizvoda kulturne baštine, umjetnosti i atributa mjesta 11
Doživljaji prirodne baštine 12
Muzeji i centri za posjetitelje 12
Značajni i kulturni krajolici 12
Planine, šume, vrhovi i vidikovci 12
Rijeke, jezera i ponori 13
Matrica pozicioniranja proizvoda prirodne baštine 13

Teme destinacije 14

Tema 1 *Tajne zavičaja bajke* 15
Poruka entuzijastima za kulturnu baštinu, likovne i izvedbene umjetnosti 15
Doživljaji kulturne baštine 15
Tema 2 *Čudesna priroda* 17
Poruka entuzijastima za prirodnu i ruralnu baštinu 17
Doživljaji prirodne i ruralne baštine 17
Tema 3 *Kad okusi pričaju priče* 19
Poruka gastro entuzijastima 19
Doživljaji gastronomije 19

Tkanje duha mjesta 20

Povezivanje tema i doživljaja 20
Povezivanje tema s ciljnim skupinama 20

Na sljedećoj stranici: Stari grad Ogulin, ustupila Turistička zajednica Grada Ogulina, autor fotografije: Vjekoslav Žgela

Doživljaji duha mjesta

Kulturno turistički proizvod destinacije *Ogulin*, *zavičaj bajke* sastoji se od niza različitih, baš za ovaj kraj specifičnih i posebnih doživljaja. Ovaj popis uključuje aktivne doživljaje, one koji su u nastajanju te one prepoznate kroz ovaj strateški plan koji se tek trebaju razvijati.

Standardi kvalitete

Ovim strateškim planom doživljajima duha mjesta destinacije nazivamo sve one doživljaje koji zadovoljavaju standarde kvalitete i koji su utemeljeni na principima održivosti: okolišnoj, gospodarskoj i društvenoj. Standardi kvalitete podrazumijevaju razvijenu infrastrukturu i usluge za posjetitelje te adekvatno estetsko i funkcionalno održavanje, a to uključuje:

- uređene pristupe,
- kvalitetnu signalizaciju,
- urednost i čistoću,
- prilagođenost osobama s invaliditetom,
- dostupnost informacija,
- održavane toalete,
- ponudu za okrjepu i druge usluge,
- kvalitetnu interpretaciju,
- autentičnost.

Tipovi doživljaja

Doživljaji prednjeg plana

Doživljaji prednjeg plana su ikone destinacije. To su najrazvijeniji i najprepoznatljiviji doživljaji. Oni imaju visoke standarde kvalitete, autentičnosti, interpretacije i usluga i najčešće izazivaju „vau“ efekt.

Doživljaji srednjeg plana

Doživljaji srednjeg plana su sekundarni doživljaji u destinaciji. Iako u pravilu ne izazivaju „vau“ efekt, oni nisu manje značajni. Najčešće, ali ne i nužno, to su doživljaji koji su manje razvijeni od glavnih i koji su manje istaknuti na turističkom tržištu. Imaju prihvatljive standarde kvalitete, autentičnosti, interpretacije i usluga za posjetitelje.

Pozadinski doživljaji

Pozadinski doživljaji su u odnosu na doživljaje prednjeg i srednjeg plana ograničeni u veličini i dosegu. Oni su često mali biseri – primjerice atelijeri lokalnih umjetnika ili skriveni kutci prirode kojima nedostaje prezentacija. Ponekad mogu, poput muzeja zajednice, ekomuzeja ili događanja koje produciraju neprofitne organizacije, biti sputani nedostatkom organizacijskih resursa ili neadekvatnim smještajem. Pozadinski doživljaji u svakom slučaju moraju imati minimalno dobre standarde kvalitete, autentičnosti, interpretacije i usluga za posjetitelje.

Bez obzira na to o kojem se od tri tipa doživljaja radi, doživljaji kulturnog turizma uvijek dijele sljedeće kvalitete:

- sadrže izvrsnu interpretaciju: educiraju, stimuliraju i provociraju misaoni i emocionalni odgovor;
- autentični su;
- sadrže *hands-on*, participativne elemente;
- elementi iznenađenja njihova su dodana vrijednost;
- imaju standarde kvalitete i usluga koje premašuju očekivanja posjetitelja.

Kategorizacija doživljaja

Svrha kategorizacije doživljaja leži u identifikaciji elemenata koje tvore jedinstvenu cjelinu duha mjesta, formirajući temeljni turistički proizvod. Bitan rezultat ove matrice ne leži u statističkim podacima o doživljajima, već se kroz ovu kategorizaciju i popis ističu ključne tematske niti. Ovi tematski narativi bit će vodilja za oblikovanje doživljaja održivog kulturnog turizma duha mjesta u destinaciji *Ogulin*, *zavičaj bajke*.

Doživljaji su razvrstani u dvije skupine: 1) Doživljaji kulturne baštine, umjetnosti i atributa mjesta i 2) Doživljaji prirode i prirodne baštine.

Unutar svake od navedenih skupina, pojedinačni su doživljaji grupirani prema vrstama, te unutar svake vrste kategorizirani prema ranije spomenutim tipovima: **doživljaji prednjeg plana, doživljaji srednjeg plana i pozadinski doživljaji**. Kategorizacija tipova doživljaja, kao što je već pojašnjeno, polazi od pretpostavke željenog stanja i razvijenog standarda kvalitete.

Za svaki doživljaj također se donosi i stanje njegove gotovosti. Naime, ovim strateškim planom donose se preporuke za osnaživanje postojećih ali i za stvaranje novih doživljaja. Doživljaji koji već postoje i zadovoljavaju standarde kvalitete označeni su **(A)**. Doživljaje koji postoje u nekom obliku ali ih je potrebno osnažiti ili obogatiti označeni su sa **(B)**. Sasvim novi doživljaji, oni koji su tek u inicijalnoj fazi ili su pak postojeći, ali zahtijevaju ozbiljnije preinake, označeni su sa **(C)**.

Također, uz svaki doživljaj dodan je opis kojoj vrsti kulturne, posjetiteljske, interpretacijske infrastrukture ili doživljaju pripada (npr. kulturna infrastruktura u zatvorenom ili na otvorenom, cjelogodišnja događanja i slično), a kod pojedinih je doživljaja naveden i organizator i/ili mjesto na kojem se odvijaju.

Stvaranje novih i razvoj postojećih doživljaja temeljito je razrađen u trećoj cjelini strateškog plana *Ciljevi i aktivnosti*, simultano korištenje kojeg se svakako preporučuje.

Treba uzeti u obzir da ovdje donesen popis doživljaja nije konačan, već predstavlja okvir koji se s vremenom može i treba mijenjati. Jednako tako, dodijeljena kategorija nije trajna. Svi će doživljaji uvijek imati mogućnosti za dodatan razvoj pa tako s vremenom neki koji su sada kategorizirani kao pozadinski mogu postati doživljaji srednjeg plana ili doživljaji srednjeg plana mogu postati doživljaji prednjeg plana. Mnogi se aktivni doživljaji mogu produkcijski i infrastrukturno dovesti na višu razinu pa time također promijeniti kategoriju.

Primjer: kategorizacija muzeja

Doživljaji prednjeg plana

- Zavičajni muzej Ogulin **(B)** – *doživljaj je potrebno osnažiti* (kulturna infrastruktura u zatvorenom – muzej) - *aktivnost iz strateškog plana*

Doživljaji kulturne baštine, umjetnosti i atributa mjesta

Doživljaji materijalne i nematerijalne kulturne baštine, likovnih umjetnosti i drugih atributa mjesta Ogulina neizostavni su elementi koji oblikuju jedinstveni duh ovog grada i stvaraju autentična iskustva za posjetitelje. Temeljem kreativnih i inspirativnih sadržaja koje nudi bajkovita baština, bogata povijest, lokalna tradicija i aktivnosti likovnih i izvedbenih umjetnosti, Ogulin se pozicionira kao destinacija koja nadilazi površne posjete, povezujući ljude sa suštinom i pričom mjesta.

Radna skupina, uzimajući u obzir raznolikost nematerijalne kulturne baštine i umjetničkih elemenata, na participativnoj radionici mapirala je postojeće doživljaje i fenomene. Ovi fenomeni, iako mnogi trenutno nisu formalno artikulirani kao doživljaji, predstavljaju osnovu za kreiranje novih doživljaja koji su također ovdje popisani. Kao što je ranije navedeno, njihov je razvoj predviđen u okviru ovog strateškog plana i razrađen u njegovom trećem dijelu.

Važno je ponovno naglasiti da fenomeni i doživljaji nikada nisu završena priča. Kroz proces evaluacije i provedbe aktivnosti i ciljeva ovog strateškog plana, Ogulin će kontinuirano obogaćivati i nadograđivati doživljaje osiguravajući njihovu relevantnost, raznolikost i inspirativnost za sadašnje i buduće generacije posjetitelja.

Muzeji, knjižnice, galerije, centri…

Doživljaji prednjeg plana

- Zavičajni muzej Ogulin **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – muzej)
- Ivanina kuća bajke **(A)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – centar za posjetitelje)

Doživljaji srednjeg plana

- Centar vojne povijesti i veterana Grada Ogulina **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – interpretacijski centar)
- Turističko-informativni centar *Ogulin, zavičaj bajke* **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – turističko-informativni centar)
- Institut za pripovijedanje **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – kulturni institut)
- Galerija „One“ (u postojećoj ili novoj kulturnoj ustanovi) **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – umjetnička galerija)

Pozadinski doživljaji

- Etno kuća Zagorje Ogulinsko **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – interpretacijski centar/muzej zajednice)
- Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin **(A)**
  (cjelogodišnja događanja – izložbe i radionice)
- 7 malih slobodnih knjižnica projekta „Čitanje je radost“ **(A)**
  (cjelogodišnja događanja – izložbe i radionice)

Materijalni i nematerijalni atributi mjesta

Doživljaji prednjeg plana

- Ogulinski festival bajki **(B)**
  (cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Tematska tura na Ruti bajke **(B)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)

Doživljaji srednjeg plana

- Ruta bajke – interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana s

bajkama i legendama **(C)**
(posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Ljeto u Ogulinu **(B)**
(cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Advent u Ogulinu **(B)**
(cjelogodišnja događanja – manifestacija)

Pozadinski doživljaji
- Doživljaji tematski uređenih okućnica **(C)**
(Aktiviranje urbanog prostora – uređenje okućnica)
- Doživljaji umjetničkih i svjetlosnih urbanih intervencija **(C)**
(Aktiviranje urbanog prostora – urbane intervencije i umjetnički aktivizam)
- Autentična smještajna ponuda **(B)**
(ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)
- Smještajna ponuda u hotelu Frankopan **(A)**
(ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)
- Suvenirnica Moemoea **(B)**
(ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)

Povijesni narativi i značajne ličnosti

Doživljaji prednjeg plana
- *Dani Ilme de Murske* **(C)**
(cjelogodišnja događanja – manifestacija)

Doživljaji srednjeg plana
- Glazbeni kamp Ilme de Murske **(C)**
(cjelogodišnja događanja – ljetni kamp)
- Tematska tura o povijesnim narativima Ogulina **(C)**
(ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematska kostimirana tura o značajnim ličnostima Ogulina (Bernardin Frankopan, Ivana Brlić Mažuranić, Elza Polak, Ema Pukšec – Ilma de Murska, Franjo Pokorny, Mira Vučetić…) **(C)**
(ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Vrt Elze Polak **(C)**
(Aktiviranje urbanog prostora – kreativno uređenje zelenih površina)

Pozadinski doživljaji
- Interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana s povijesnim narativima Ogulina **(C)**
(posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana sa značajnim ličnostima Ogulina (B. Frankopan, Ivana Brlić Mažuranić, Elza Polak, Ema Pukšec – Ilma de Murska, Franjo Pokorny, Mira Vučetić…) **(C)**
(posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)

Folklorne tradicije i običaji

Doživljaji prednjeg plana
- Smotra izvornog folklora Karlovačke županije „Igra kolo“ **(A)**
(cjelogodišnja događanja – festival)
- Međunarodni festival folklora **(A)**
(cjelogodišnja događanja – festival)

Doživljaji srednjeg plana
- Radionice izrade narodne nošnje **(B)**
(cjelogodišnja događanja – radionice)
- Dječje maškare **(B)**
(cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Tematska tura o narodnim običajima, tradicijama i predaji **(C)**
(ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematska tura inspirirana životom na tradicijskom imanju **(C)**
(cjelogodišnja događanja – manifestacija)

Pozadinski doživljaji
- Križni put na ogulinskoj Kalvariji **(A)**
(cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana s običajima, tradicijama i predajom **(C)**
(posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – tematske interpretacijske šetnje i kostimirana vođenja)

Gastronomske tradicije

Doživljaji prednjeg plana
- *Festival ogulinskog zelja* **(B)**
  (cjelogodišnja događanja – manifestacija)

Doživljaji srednjeg plana
- Autentična gastronomska ponuda lokalnih ugostitelja **(B)**
  (ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)
- Tematska tura inspirirana sezonskim namirnicama na tržnici **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Doživljaji kulinarskih mudrosti Mire Vučetić **(C)**
  (cjelogodišnja događanja – radionice)
- Tematsko dječje igralište inspirirano ogulinskim zeljem **(C)**
  (Aktiviranje urbanog prostora – tematska dječja igrališta)

Pozadinski doživljaji
- Radionice za djecu „Kuhanje kroz igru“ **(C)**
  (cjelogodišnja događanja – radionica)

Profana i sakralna arhitektura

Doživljaji prednjeg plana
- Tematska tura Starim gradom Ogulinom **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)

Doživljaji srednjeg plana
- Tematska tura inspirirana profanom i sakralnom arhitekturom **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematsko dječje igralište inspirirano frankopanskom baštinom **(C)**
  (Aktiviranje urbanog prostora – tematska dječja igrališta)

Pozadinski doživljaji
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Starog grada Ogulina **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Starog grada Vitunja **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* barokne urbane jezgre Ogulina (i vrela Cesarovac, Molinarijev most…) **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* sakralne arhitekture i baštine (Crkva Uzvišenja sv. Križa, kapela sv. Jakova, franjevački samostan sv. Franje Asiškog, crkva Blažene Djevice Marije Utješiteljice u Trošmariji, crkva sv. Georgija i parohijska zgrada, crkva Blaženog kardinala Alojzija Stepinca, crkva sv. Jurja u Zagorju Ogulinskom, crkva sv. Petra, crkva sv. Velikomučenika Lazara) **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)

Vojna povijest i memorijalna baština

Doživljaji prednjeg plana
- Tematske ture inspirirane frankopanskom baštinom **(B)**
  ((ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
  Doživljaji srednjeg plana
- Tematske ture inspirirane vojnom baštinom **(B)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)

Doživljaji srednjeg plana
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Starog grada Ogulina **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)

Pozadinski doživljaji
- Interpretacija i signalizacija *in situ* i Starog grada Vitunja **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* bunkera u Parku izviđača **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* memorijalnih objekata (Spomen kosturnica, Mjesto zločina u šumi Galge…) **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)

Matrica pozicioniranja proizvoda kulturne baštine, umjetnosti i atributa mjesta

U matricu pozicioniranja proizvoda kulturne baštine, umjetnosti i atributa mjesta nije unesen konačan broj doživljaja, primjerice ponude manifestacija, turističkih i kostimiranih interpretacijskih vođenja, broj radionica i drugih programskih aktivnosti jer se doživljaji tek trebaju sustavno razvijati. Zato je ovaj zbroj okviran i orijentacijski.

Implementacijom strateškog plana i njegovom godišnjom evaluacijom ažurirat će se status gotovosti i aktualan broj doživljaja. Cilj je balansirano i smisleno razvijanje doživljaja temeljenih na stvarnim i autentičnim fenomenima i kulturnim vrijednostima prostora, imajući uvijek svijest o posebnosti doživljaja duha mjesta *Ogulina, zavičaja bajke.*

NEMATERIJALNA KULTURNA BAŠTINA	Matrica pozicioniranja proizvoda			
TIP DOŽIVLJAJA	PREDNJI	SREDNJI	POZADINSKI	UKUPNO
Muzeji, knjižnice, galerije, centri...	2	4	3	**9**
Materijalni i nematerijalni atributi mjesta	2	3	5	**10**
Povijesni narativi i značajne ličnosti	1	4	2	**7**
Folklorne tradicije i običaji	2	4	2	**8**
Gastronomske tradicije	1	4	1	**6**
Profana i sakralna arhitektura	1	2	4	**7**
Vojna povijest i memorijalna baština	2	1	3	**6**
UKUPNO	**11**	**22**	**20**	**53**

Doživljaji prirodne baštine

Muzeji i centri za posjetitelje

Doživljaji prednjeg plana

- Speleološki centar uz Đulin ponor **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – interpretacijski centar)

Doživljaji srednjeg plana

- Turističko-informativni centar *Ogulin, zavičaj bajke* **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom – turističko-informativni centar)

Pozadinski doživljaji

- Gradski paviljon s nadstrešnicom i interpretacijom prirodne baštine Đulinog ponora **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom)

Značajni i kulturni krajolici

Doživljaji prednjeg plana

- Tematski park *U zavičaju bajke* **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – tematski park)

Doživljaji srednjeg plana

- Doživljaji poljoprivrednih aktivnosti **(C)**
  (aktiviranje kulturnog krajolika – turističko valoriziranje poljoprivrednih zemljišta i aktivnosti)
- Ogulin *trail* **(A)**
  (cjelogodišnja događanja – takmičarsko događanje)
- Ciklo-bajka **(A)**
  (cjelogodišnja događanja – aktivnosti u prirodi)
- Tematska tura doživljaja samoniklog bilja **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematska tura promatranja ptica **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematska tura s *land-art* radionicom (stvaranje umjetničkih djela koristeći samo prirodne materijale kao što su tlo, zemlja, stijene, grane, lišće i voda) **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematska tura s radionicom o vrtlarstvu, inspirirana djelom Elze Polak **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematska tura s radionicom o ribolovu u suradnji s ribičkim društvima **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Šumska tematska tura u suradnji sa šumarima **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)

Pozadinski doživljaji

- Zelena čistka **(B)**
  (cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Planinarska Nova Godina **(B)**
  (cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Doživljaji OPG-ova **(C)**
  (aktiviranje kulturnog krajolika – ekološka imanja i OPG-ovi)

Planine, šume, vrhovi i vidikovci

Doživljaji prednjeg plana

- Interpretacija i signalizacija *in situ* – poučna botanička staza Klek **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – planiranje i uređenje tematskih staza)

Doživljaji srednjeg plana

- Dani ogulinskih šuma **(C)**
  (cjelogodišnja događanja – manifestacija)
- Uređeni vidikovci **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – planiranje i uređenje vidikovaca)
- Uređena skijališta (Kranjčevka i Vučići **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – planiranje i uređenje vidikovaca)
- Avanturističke planinarske ture na Klek te strogi rezervat Bijele i Samarske stijene **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)

- Avanturističke biciklističke ture **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Avanturističke ture trčanja **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)

Pozadinski doživljaji
- Planinarski domovi **(A)**
  (ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)
- Izletišta (Kneja i Stožac) **(A)**
  (ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)

Rijeke, jezera i ponori

Doživljaji prednjeg plana
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Đulinog ponora **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – planiranje i uređenje tematskih staza)
- Tematske i adrenalinske staze uz Rijeku Dobru **(C)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom)
- Zip Bike u kanjonu Dobre **(B)**
  (kulturna infrastruktura na otvorenom)

Doživljaji srednjeg plana
- Tematske ture Dobra – Vitunjčica **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematske ture na Sabljacima **(C)**
  (ponude davatelja usluga – tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja)
- Tematsko dječje igralište inspirirano prirodom u okolici jezera Sabljaci **(C)**
  (Aktiviranje urbanog prostora – tematska dječja igrališta)

Pozadinski doživljaji
- Interpretacija i signalizacija *in situ* – Šmitovo jezero **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Interpretacija i signalizacija *in situ* – jezero Sabljaci **(B)**
  (posjetiteljska infrastruktura na otvorenom – interpretacija i signalizacija *in situ*)
- Ponuda smještaja uz Sabljake **(A)**
  (ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)
- Kamp odmorište Sabljaci **(A)**
  (ponuda davatelja usluga – smještajna i ugostiteljska ponuda)
- Kupalište uz Sabljake **(B)**
  (aktiviranje kulturnog krajolika – uređenje kupališta i mjesta za uživanje uz rijeke i jezera)
- Kupalište Puškarići „kod mlina“ **(B)**
  (aktiviranje kulturnog krajolika – uređenje kupališta i mjesta za uživanje uz rijeke i jezera)

Matrica pozicioniranja proizvoda prirodne baštine

U matricu pozicioniranja proizvoda prirodne baštine nije unesen konačan broj doživljaja, primjerice broj tematskih staza, radionica u prirodi, planinarskih i biciklističkih vođenja i slično jer se novi doživljaji tek trebaju sustavno razvijati. Zato je ovaj zbroj okviran i orijentacijski.

Implementacijom ovog strateškog plana i njegovom godišnjom evaluacijom ažurirat će se status gotovosti i aktualan broj doživljaja. Cilj je balansirano i smisleno razvijanje doživljaja temeljenih na stvarnim i autentičnim fenomenima, imajući uvijek svijest o posebnosti doživljaja duha mjesta Grada Ogulina.

PRIRODNA BAŠTINA	Matrica pozicioniranja proizvoda			
TIP DOŽIVLJAJA	PREDNJI	SREDNJI	POZADINSKI	UKUPNO
Muzeji i centri za posjetitelje	1	1	1	3
Značaji i kulturni krajolici	1	9	3	13
Planine, vrhovi i vidikovci	1	6	2	9
Rijeke, jezera i ponori	3	3	6	12
UKUPNO	**6**	**19**	**12**	**37**

Teme destinacije

U tkanju duha mjesta Ogulina tri kulturne teme pokrivaju prednji, srednji i pozadinski plan destinacije. One su poput predivne tkanine, isprepletene desecima doživljaja koji obuhvaćaju prednji, srednji i pozadinski plan tog čarobnog tkiva duha mjesta *Ogulin, zavičaj bajke*.

Teme koje pokrivaju jedinstveni duh mjesta Grada Ogulina su:

1. **Tajne zavičaja bajke** – primarno za entuzijaste kulturne baštine, likovne i izvedbene umjetnosti
2. **Čudesna priroda** – za entuzijaste prirodne baštine
3. **Kad okusi pričaju priče**– za entuzijaste eno-gastronomije

U nastavku je donesen pregled svake kulturne teme, uključujući pojedinačne kulturne doživljaje koji pripadaju određenoj temi, kako one postojeće, tako i nove koja će se sustavno razvijati. Doživljaji su grupirani prema njihovoj ulozi u tkanju duha mjesta (doživljaji prednjeg, srednjeg i pozadinskog plana), prema vrstama te prema entuzijastima kulturnog turizma za koje su doživljaji grupirani u predložene teme.

Tema 1 *Tajne zavičaja bajke*

Poruka entuzijastima za kulturnu baštinu, likovne i izvedbene umjetnosti

U srcu Ogulina skrivene su tajne zavičaja bajke, čekajući vas da ih otkrijete. To je putovanje u svijet gdje se povijest i maštovitost isprepliću, stvarajući nevjerojatno iskustvo. Ovdje ćete doživjeti čaroliju priča koje se prenose s generacije na generaciju i otkriti skrivenu baštinu koja čuva poruke koje će vas nadahnuti i potaknuti.

Tajne zavičaja bajke vrata su u svijet istraživanja, otkrića, znanja i kreativnosti. Ovdje vas čeka prilika da i sami postanete dio njegove priče, da dopustite da vas Ogulin inspirira i da otkrijete svoje umjetničke interese, talente i vještine. Zato dopustite svojoj znatiželji da vas vodi kroz labirinte povijesti, oživite legende koje su se prenosile generacijama i uronite u duh mjesta koji će vas obuzeti. Ogulin, zavičaj bajke *čeka vas otvorenih ruku! Otkrijte njegove tajne i postanite dio čarolije koja ga čini posebnim.*

Doživljaji kulturne baštine

Temeljem ovog tkanja od 46 doživljaja oživljava tema *Tajne zavičaja bajke*, primarno osmišljena za entuzijaste za kulturnu baštinu, likovne i izvedbene umjetnosti. Ova tematska nit spaja bajku, kulturne vrijednosti, izvedbene i likovne umjetnosti, povijesne narative, legende i lokalne priče kako bi posjetitelji mogli istražiti i osjetiti duh mjesta *zavičaja bajke* iz različitih perspektiva.

Doživljaji prednjeg plana

Posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom
- Zavičajni muzej Ogulin **(B)**
- Ivanina kuća bajke **(A)**

Manifestacije i događanja
- Ogulinski festival bajki **(B)**
- *Dani Ilme de Murske* **(B)**
- Smotra izvornog folklora Karlovačke županije „Igra kolo“ **(A)**
- Međunarodni festival folklora **(A)**

Tematske interpretacijske šetnje i kostimirana vođenja
- Tematska tura na Ruti bajke **(B)**
- Tematska tura Starim gradom Ogulinom **(C)**
- Tematska tura inspirirana frankopanskom baštinom **(C)**

Doživljaji srednjeg plana

Posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom
- Institut za pripovijedanje **(C)**
- Turističko-informativni centar *Ogulin, zavičaj bajke* **(C)**
- Galerija „One“ (u postojećoj ili novoj kulturnoj ustanovi) **(C)**
- Centar vojne povijesti i veterana Grada Ogulina **(C)**

Manifestacije i događanja
- Ljeto u Ogulinu **(B)**
- Advent u Ogulinu **(B)**
- Glazbeni kamp Ilme de Murske **(C)**
- Radionice izrade narodne nošnje
- Dječje maškare

Posjetiteljska infrastruktura na otvorenom
- Ruta bajke – interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana s bajkama i legendama **(C)**

Tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja
- Tematska tura o povijesnim narativima Ogulina **(C)**
- Tematska kostimirana tura o značajnim ličnostima Ogulina (Bernardin Frankopan, Ivana Brlić Mažuranić, Elza Polak, Ema Pukšec – Ilma de

Murska, Franjo Pokorny, Mira Vučetić…) **(C)**
- Tematska tura o narodnim običajima, tradicijama i predaji **(C)**
- Tematska tura inspirirana životom na tradicijskom imanju **(C)**
- Tematska tura inspirirana profanom i sakralnom arhitekturom **(C)**
- Tematska tura inspirirana vojnom baštinom **(B)**

Aktiviranje urbanog prostora
- Vrt Elze Polak
- Tematsko dječje igralište inspirirano frankopanskom baštinom **(C)**

Pozadinski doživljaji

Posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom
- Etno kuća Zagorje Ogulinsko **(B)**
- Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin **(A)**
- 7 malih slobodnih knjižnica projekta „Čitanje je radost“ **(A)**

Posjetiteljska infrastruktura na otvorenom
- Interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana s povijesnim narativima Ogulina **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana sa značajnim ličnostima Ogulina (Bernardin Frankopan, Ivana Brlić Mažuranić, Elza Polak, Ema Pukšec – Ilma de Murska, Franjo Pokorny, Mira Vučetić…) **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* mjesta povezana s narodnim običajima, tradicijama i predajom **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Starog grada Ogulina **(B)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Starog grada Vitunja **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* barokne urbane jezgre Ogulina (i vrela Cesarovac, Molinarijev most…) **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* sakralne arhitekture i baštine (Crkva Uzvišenja sv. Križa, kapela sv. Jakova, franjevački samostan sv. Franje Asiškog, crkva Blažene Djevice Marije Utješiteljice u Trošmariji, crkva sv. Georgija i parohijska zgrada, crkva Blaženog kardinala Alojzija Stepinca, crkva sv. Jurja u Zagorju Ogulinskom, crkva sv. Petra, crkva sv. Velikomučenika Lazara) **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Starog grada Ogulina i Starog grada Vitunja **(B)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* i Starog grada Vitunja **(B)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* bunkera talijanske vojske u Parku izviđača **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* memorijalnih objekata (Spomen kosturnica, Mjesto zločina u šumi Galge.) **(C)**

Aktiviranje urbanog prostora
- Doživljaji tematski uređenih okućnica **(C)**
- Doživljaji umjetničkih i svjetlosnih urbanih intervencija **(C)**

Ponuda davatelja usluga

- Autentična smještajna ponuda **(B)**
- Smještajna ponuda u hotelu Frankopan **(A)**
- Suvenirnica Moemoea **(B)**

Tema 2 *Čudesna priroda*

Poruka entuzijastima za prirodnu i ruralnu baštinu

Priroda je naša prva adresa, izvor inspiracije i spokojstva. U Ogulinu, zavičaju bajke *pronaći ćete utočište u netaknutoj prirodi, gdje se svaki udah vješto isprepliće s pričama stoljetnih šuma, kristalno čistih voda i nevjerojatnih planinskih krajolika. Ovdje ćete ponovno pronaći svoju iskonsku povezanost s prirodom i uskladiti se s njenim ritmovima.*

U trci modernog života, priroda ostaje naša vjerna suputnica, pružajući nam oazu mira i obnovu duha. Ogulin, zavičaj bajke *nudi nevjerojatne prilike za upoznavanje njenih čuda. Osjetite uzbuđenje osvajanja planinskih vrhova, dubinu spiljskih tajni, plivanju u jezerima i rijekama, ili se jednostavno prepustite ljepoti šetnje zelenim stazama koje su uredile i njima prošle mnoge generacija zaljubljenika u prirodu ovog kraja. Ogulin će vas podsjetiti da je harmonija čarolija prirode i čovjeka moguća. Naučite kako živjeti u suživotu s prirodom, cijeniti njene darove i čuvati je za buduće generacije. Povedite se za šaptom šuma, osjetite dodir rijeke, udahnite mirise polja i pronađite povratnu vezu s prirodom koja će vas obogatiti na dubljoj razini.* Ogulin, zavičaj bajke *poziva vas da se prepustite prirodnoj simfoniji i postanete dio njenog trajnog pjeva.*

Doživljaji prirodne i ruralne baštine

Tema *Čudesna priroda* satkana je od 38 autentičnih doživljaja prirode i ruralnog života u *Ogulinu, zavičaju bajke*. Primarno se obraća entuzijastima za prirodnu i ruralnu baštinu, pružajući im mogućnost za aktivan odmor i dublje povezivanje s prirodom, ali i tradicijskim načinom života.

Doživljaji prednjeg plana

Posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom
- Speleološki centar uz Đulin ponor **(C)**

Posjetiteljska infrastruktura na otvorenom
- Tematski park *U zavičaju bajke* **(C)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* – poučna botanička staza Klek **(B)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* Đulinog ponora **(B)**
- Tematske i adrenalinske staze uz Rijeku Dobru **(C)**
- Zip Bike u kanjonu Dobre **(B)**

Doživljaji srednjeg plana

Posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom
- Turističko-informativni centar *Ogulin, zavičaj bajke* **(C)**

Posjetiteljska infrastruktura na otvorenom
- Uređeni vidikovci **(B)**
- Uređena skijališta **(B)**
- Uređena izletišta **(B)**

Tematske šetnje, ture i kostimirana vođenja
- Avanturističke planinarske ture na Klek te strogi rezervat Bijele i Samarske stijene **(C)**
- Avanturističke biciklističke ture **(C)**
- Avanturističke ture trčanja **(C)**
- Tematske ture Dobra – Vitunjčica **(C)**
- Tematske ture na Sabljacima **(C)**
- Tematska tura doživljaja samoniklog bilja **(C)**
- Tematska tura promatranja ptica **(C)**
- Tematska tura s *land-art* radionicom (stvaranje umjetničkih djela koristeći samo prirodne materijale kao što su tlo, zemlja, stijene, grane, lišće i voda) **(C)**
- Tematska tura s radionicom o vrtlarstvu, inspirirana djelom Elze Polak **(C)**
- Tematska tura s radionicom o ribolovu u suradnji s ribičkim društvima **(C)**
- Šumska tematska tura u suradnji sa šumarima **(C)**

Manifestacije i događanja
- Dani ogulinskih šuma **(C)**
- Ogulin *trail* **(A)**
- Ciklo-bajka **(C)**

Aktiviranje kulturnog krajolika
- Doživljaji poljoprivrednih aktivnosti **(C)**

Aktiviranje urbanog prostora
- Tematsko dječje igralište inspirirano prirodom u okolici jezera Sabljaci **(C)**

Pozadinski doživljaji

Posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom
- Gradski paviljon s nadstrešnicom i interpretacijom prirodne baštine Đulinog ponora **(C)**

Posjetiteljska infrastruktura na otvorenom
- Interpretacija i signalizacija *in situ* – poučna botanička staza Klek **(B)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* – Šmitovo jezero **(B)**
- Interpretacija i signalizacija *in situ* – jezero Sabljaci **(B**)

Manifestacije i događanja
- Zelena čistka **(B)**
- Planinarska Nova Godina **(B)**

Aktiviranje kulturnog krajolika
- Doživljaji OPG-ova **(C)**

Ponuda davatelja usluga
- Kamp odmorište Sabljaci **(A)**
- Planinarski domovi **(A)**
- Ponuda smještaja uz Sabljake **(A)**

Aktiviranje kulturnog krajolika
- Kupalište uz Sabljake **(B)**
- Kupalište Puškarići „kod mlina“ **(B)**

Tema 3 *Kad okusi pričaju priče*

Poruka gastro entuzijastima

Grad Ogulin možda nije prva destinacija koja se nameće pri pomisli na bogata gastronomska iskustva. No, skriveni duboko u šumskom okruženju i kontinentalnom duhu, kriju se autentični okusi i tradicije koje ćete ovdje otkrivati na sasvim poseban način.

U destinaciji Ogulin, zavičaj bajke *i okusi pričaju priče. Ovdje se stare kulinarske vještine i umijeća njeguju i prenose s generacije na generaciju. Upoznat ćete tajne pripreme ogulinskog zelja, masnice i mošnje od konoplje, koje su postale sastavni dio lokalne kulinarske baštine. Kroz različite aktivnosti moći ćete se povezati s lokalnom zajednicom, postajući trenutačno baštinici lokalnih okusa i običaja. Boravak ovdje neće biti samo gastronomsko putovanje, već i prilika da se povežete s lokalnom kulturom i izričajem. Upoznati ljude koji čuvaju bogatu tradiciju i podijeliti s njima trenutke radosti i uzbuđenja. Ovdje ćete pronaći inspiraciju i obogatiti svoj kulinarski svijet na jedinstven način ali i obogatiti destinaciju svojim oduševljenjem i interesom.*

Doživljaji gastronomije

Tema *Kad okusi pričaju priče* prvenstveno se obraća entuzijastima eno-gastronomije te obuhvaća 6 doživljaja koji ovim kulturnim turistima omogućavaju hranu i piće iskusiti na jedan sasvim drugačiji, dublji i autentičniji način.

Doživljaji prednjeg plana

Manifestacije i događanja
- Festival ogulinskog zelja (B)

Doživljaji srednjeg plana

Ponuda davatelja usluga
- Autentična gastronomska ponuda lokalnih ugostitelja (B)

Tematske interpretacijske šetnje i kostimirana vođenja
- Tematska tura inspirirana sezonskim namirnicama na tržnici (C)

Manifestacije i događanja
- Doživljaji kulinarskih mudrosti Mire Vučetić (C)

Aktiviranje urbanog prostora
- Tematsko dječje igralište inspirirano ogulinskim zeljem

Pozadinski doživljaji

Manifestacije i događanja
- Radionice za djecu „Kuhanje kroz igru“ (C)

Tkanje duha mjesta

Tkanje duha mjesta *Ogulina*, *zavičaja bajke* svi su doživljaji povezani kroz tri tematske cjeline i organizirani u prednji, srednji i pozadinski plan. Tako je stvoreno jedinstveno tkanje duha mjesta destinacije.

Povezivanje tema i doživljaja

Pozicioniranje i tematiziranje kulturnih doživljaja služi strateškoj svrsi: razvijati jedinstveni duh i osjećaj duha destinacije *Ogulin*, *zavičaj bajke*. Ti su doživljaji jedinstveni i mogu se iskusiti samo ovdje. Niti jedna druga destinacija ne nudi ovakvo tkanje doživljaja.

KULTURNE TEME	DOŽIVLJAJI KULTURNOG TURIZMA			
	DOŽIVLJAJI PREDNJEG PLANA	DOŽIVLJAJI SREDNJEG PLANA	POZADINSKI DOŽIVLJAJI	UKUPNO
1. *Tajne zavičaja bajke*	9	18	19	46
2. *Čudesna priroda*	6	20	12	38
3. *Kad okusi pričaju priče*	1	4	1	6
			SVEUKUPNO	90

Povezivanje tema s ciljnim skupinama

Svaka od tri kulturne teme destinacije usmjerena je na određene ciljne skupine entuzijasta kulturnog turizma. Infografika ilustrira odnos tema i ciljnih skupina. Dvostruke kvačice označavaju koje su teme primarni doživljaji za određene entuzijaste ponude kulturnog turizma. Svakako treba uzeti u obzir da će svi posjetitelji stvarati osobne kombinacije doživljaja duha mjesta *Ogulina*, *zavičaja bajke*, a posebno primarne skupine ove destinacije: obitelji s djecom i školske ekskurzije.

KULTURNE TEME	PROFILI KULTURNIH TURISTA				
	ENTUZIJASTI ZA KULTURNU BAŠTINU	ENTUZIJASTI ZA PRIRODNU BAŠTINU	ENTUZIJASTI ZA LIKOVNE UMJETNOSTI	ENTUZIJASTI ZA IZVEDBENE UMJETNOSTI	ENTUZIJASTI ZA ENO-GASTRO-NOMIJU
1. *Tajne zavičaja bajke*	√√	√	√√	√√	√√
2. *Čudesna priroda*	√	√√	√	√	√
3. *Kad okusi pričaju priče*	√√	√	√√	√√	√√

MUZE®

Strateški plan kulturnog turizma

3 Ciljevi i aktivnosti

Kolovoz, 2023.

Naziv studije

Revizija i izrada novog strateškog plana razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina

Naručitelj

Turistička zajednica Grada Ogulina

Autorice / Muze d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir
Iva Klarić Vujović
Mirna Draženović
Mateja Kuka Brkić
Lucija Biličić
Meri Vesanović
Katarina Juras Gregov

Radna grupa

Sonja Drašković Dedić, Turistička zajednica Grada Ogulina
Petra Brozović, Turistička zajednica Grada Ogulina
Sanja Radošević, Turistička zajednica Grada Ogulina

Dalibor Domitrović, Grad Ogulin
Suzana Žanić, Grad Ogulin
Ivana Salopek, Grad Ogulin
Anita Brozović Šolaić, Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
Ana Krznarić, Zavičajni muzej Ogulin
Blanka Poljak Franjković, Pučko otvoreno učilište Ogulin
Tihana Turković, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke
Sanja Kolić, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke

Nina Bertović, N5 d.o.o.
Božidar Bulić, Dobar posao d.o.o.
Sabina Gvozdić, Živa riječ
Irena Vujasin, Udruga žena Ogulin
Ankica Puškarić, bivša direktorica TZ Grada Ogulina i ravnateljica Ivanine Kuće bajke
Lara Salopek, suvenirnica Moemoea
Mihaela Stipetić, Udruga žena Ogulin
Miroslav Turković, Regoč Tours

Vizija bez strategije i ideje o tome kako stvorenim upravljati, poput potoka je koji je poželio doći do oceana, no zaboravio je da najprije mora postati rijeka i izdubiti korito.

Muze d.o.o.

Sadržaj

Vizija i vrijednosti 7

Vizija 7

Vrijednosti 8

Bajkovitost i kreativnost 8

Održivost i poštivanje prirode 8

Povezanost i zajedništvo 8

Inovacija i autentičnost 8

Krovni ciljevi 9

Plan aktivnosti 10

1. Upravljanje destinacijom 10

1.1. Uspostavljanje suradničke upravljačke strukture 11

1.1.1. Osnivanje Odbora za razvoj turizma duha mjesta 12

1.1.2. Imenovanje koordinatora razvoja turizma duha mjesta 13

1.1.3. Profesionalizacija programa manifestacija i njihovog upravljanja 14

1.2. Jačanje ljudskih potencijala 15

1.2.1. Provođenje edukacija u području storytellinga 16

1.2.2. Provođenje edukacija za turističke vodiče 17

1.2.3. Provođenje edukacija u području interpretacije baštine 18

1.2.4. Provođenje edukacija za kulturni menadžment i fundraising 19

1.2.5. Provođenje edukacija u području marketinga i odnosa s javnostima 20

1.2.6. Organizacija studijskih putovanja i edukacijskih programa izvan Ogulina 21

1.3. Promicanje civilnog sektora i jačanje mreže partnerstava 22

1.3.1. Aktivacija lokalnog stanovništva kao ambasadora Zavičaja bajke 23

1.3.2. Poticanje sudjelovanja civilnog sektora u stvaranju kulturnog sadržaja 24

1.3.3. Suradnja s Udruženjem obrtnika Ogulin 25

1.3.4. Osnivanje Udruge turističkih vodiča Grada Ogulina 26

2. Brendiranje i marketing destinacije 28

2.1. Osnaživanje postojećeg brenda 29

2.1.1. Izrada Krovne brend strategije destinacije 30

2.1.2. Izrada proširene knjige standarda vizualnog identiteta destinacije 31

2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije destinacije 32

2.1.4. Izrada Studije razvoja suvenira destinacije 33

2.2. Razvoj marketinga i komunikacija 34

2.2.1. Izrada Marketing plana destinacije i Plana odnosa s javnostima 35

2.2.2. Razvoj vizualnog sadržaja 36

2.2.3. Produkcije tiskanih medija 37

2.2.4. Produkcije IT i multimedije 38

2.2.5. Produkcije suvenira 39

2.2.6. Promotivne i medijske produkcije 40

2.3. Razvoj nacionalne i međunarodne suradnje 41

2.3.1. Upis ogulinskih tradicijskih jela u Registar kulturnih dobara RH 42

2.3.2. Aktivnosti u strukovnim udruženjima, organizacijama i mrežama 43

2.3.3. Razvoj partnerskih EU projekata i programa 44

2.3.4. Natjecanja za nacionalne i međunarodne nagrade 45

3. Osnaživanje kulturne i posjetiteljske infrastrukture 47

3.1. Razvoj infrastrukture u zatvorenom 48

3.1.1. Obnova Starog grada i novi stalni postav Zavičajnog muzeja Ogulin 49

3.1.2. Osnivanje Centra vojne povijesti i veterana u zgradi bivše vojarne 50

3.1.3. Osnivanje Galerije „One“ 51

3.1.4. Osnivanje Instituta za pripovijedanje 52

3.1.5. Speleološki centar uz Đulin ponor 53

3.1.6. Uređenje Turističko-informativnog centra Ogulin, zavičaj bajke 54

3.1.7. Uređenje Etno kuće Zagorje Ogulinsko 55

3.2. Razvoj infrastrukture na otvorenom 56

3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije in situ 57

3.2.2. Obnavljanje i osvježivanje Rute bajke 58

3.2.3. Planiranje i uređenje tematskih staza 59

3.2.4. Uređenje Gradskog paviljona s nadstrešnicom 60

3.2.5. Planiranje i uređenje vidikovaca *61*
3.2.7. Uređenje staza uz rijeku Dobru *63*
3.2.8. Uređenje Zip Bike u kanjonu Dobre *64*
3.2.9. Tematski park Zavičaj bajke *65*
4. Stvaranje autentičnih doživljaja 67
4.1. Razvoj cjelogodišnjih događanja 68
4.1.1. Planiranje i produkcija cjelogodišnjih događanja *69*
4.2. Razvoj ponude davatelja usluga 74
4.2.1. Razvoj ponude tematskih šetnji, tura i kostimiranih vođenja *75*
4.2.2. Razvoj smještajne, ugostiteljske i suvenirske ponude *76*
4.3. Aktiviranje urbanog prostora 77
4.3.1. Kreativno uređenje javnih zelenih površina *78*
4.3.2. Poticanje uređenja okućnica *79*
4.3.3. Organizacija urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma *80*
4.3.4. Razvoj i održavanje dječjih igrališta *81*
4.4. Aktiviranje kulturnog krajolika 82
4.4.1. Uređenje kupališta i mjesta za uživanje uz rijeke i jezera *83*
4.4.2. Turističko valoriziranje poljoprivrednih zemljišta i aktivnosti *84*
4.4.3. Poticanje razvoja ekoloških imanja i OPG-ova *85*
Popis izvora 87

Na sljedećoj stranici: Ogulinski festival bajki - pripovijedanje u Đulinom vrtu, ustupila TZ Grada Ogulin, autor fotografije: *In photo video & design*

Vizija i vrijednosti

Autentičan i održiv razvoj destinacije počinje s jasnom vizijom koja usmjerava ostvarenje željenih ciljeva. Vizija predstavlja sliku ostvarenja želja i potreba, osiguravajući ispunjenost i blagostanje posjetitelja i lokalnih ljudi.

Vrijednosti pak oblikuju dugoročnu strategiju i utječu na donošenje odluka. Prožimajući sve ciljeve i aktivnosti, vrijednosti su poput magnetskog polja koje vodi prema ostvarenju ciljeva. Vrijednosti se ogledaju u svakom aspektu kulturnog turizma duha mjesta Ogulina – od brenda do ponude i načina komunikacije s javnostima. Slijedeći te vrijednosti, sva stvorena autentična iskustva destinacije prenose strast prema specifičnom duhu mjesta na posjetitelje i lokalno stanovništvo.

Vizija

Ogulin će se kroz snažnu povezanost u zajednici te kontinuirani razvoj i inovacije nastaviti razvijati kao jedinstvena hrvatska i europska destinacija kulturnog turizma. Nadalje će se isticati kao mjesto spoja bajkovite tradicije, lokalnih legendi i priča, narodnih običaja i gastronomije te slikovitih i očuvanih kulturnih i prirodnih ljepota. Ove svevremenske vrijednosti i posebnosti, koje je i u svojim bajkama proslavila najpoznatija Ogulinka Ivana Brlić Mažuranić, nastaviti će inspirirati i rekreirati jedinstveni duh mjesta ovog grada i njegove okolice: duh mjesta neponovljivog i jedinog *Zavičaja bajke*.

Kao dijelu europskih kulturnih ruta bajki i spisateljica, u *Ogulinu, zavičaju bajke* posebno će se razvijati doživljaji koji slave bajku, žensko pismo i kreativnost. Inspirirani su znamenitim Ogulinkama: književnicom Ivanom Brlić Mažuranić, opernom pjevačicom Ilmom de Murskom, hortikulturisticom i vrtlaricom Elzom Polak te čuvenom autoricom kulinarskih knjiga Mirom Vučetić.

Jedinstvenim doživljajima očaravajuće prirode *Zavičaj bajke* otkrivati će posebnosti koljevke hrvatskog planinarstva – Kleka, čudesne rijeke Dobre i njezine pritoke Vitunjčice, čarobnog Šmitova jezera i mirnih Sabljaka, atraktivnih vidikovaca, bogatih šuma, livada i oranica, a posebno Đulina ponora i iznimnih geomorfoloških pojava ovog ozelenjenog krškog kraja.

Drevna frankopanska baština, fenomeni koji evociraju vojnu povijest kao i sakralni spomenici otkrivati će se kroz pomno osmišljena iskustva, kao i bogatstvo folklorne i eno-gastronomske baštine poznate po zelju i krumpiru posebne kvalitete. U slavljenju i razvoju doživljaja, uz upravljanje grada i gradskih ustanova i institucija, sudjelovati će sposobni i motivirani članovi zajednice te vrhunski profesionalci iz različitih stručnih i umjetničkih područja.

Vrijednosti

Bajkovitost i kreativnost

Vrijednosti bajkovitosti i kreativnosti predstavljaju srž identiteta destinacije *Ogulina kao zavičaja bajke*. Bajkovitost i kreativnost pojedinaca i zajednice stvaraju okruženje koje inspirira te potiče stvaranje novih vrijednosti u svim aspektima destinacije – od arhitekture i umjetnosti, hortikulturne uređenosti i upravljačkih inovacija u gradskoj upravi, ustanovama i udrugama, do gastronomije i kulturnih događanja.

Održivost i poštivanje prirode

S obzirom na velike izazove klimatskih promjena, naglasak je na ekološkoj osviještenosti i aktivnom očuvanju prirode. Ogulin kao destinacija teži očuvanju okoliša i kulturnog naslijeđa za buduće generacije, pružajući održive turističke doživljaje koji minimiziraju negativan utjecaj na prirodu, ali i potiču svijest kod posjetitelja o suživotu s prirodom. Zato će u različitim doživljajima naglasak biti na učenju od baštine kako s prirodom biti i živjeti u skladu.

Europska dimenzija

Povezanost s europskim kulturnim rutama bajki i spisateljica te prisutnost na europskoj kulturnoj sceni postavlja Ogulin kao važan čimbenik europske kulture i baštine. Kroz europsku dimenziju, kulturni turizam Ogulina jasno se određuje razvijati na temelju europskih vrijednosti koje uključuju: ljudsko dostojanstvo, slobodu, demokraciju, jednakost, vladavinu prava i ljudska prava. Poseban naglasak pak posvetiti će se slavljenju i njegovanju ženskog pisma i ženskog stvaralaštva u svim područjima umjetnosti i kulture destinacije.

Povezanost i zajedništvo

Ove vrijednosti doprinijeti će da se Ogulin istakne snažnom povezanošću unutar zajednice i osjećajem zajedništva. One su temelj za stvaranje osjećaja dobrodošlice za posjetitelje i poticanje interakcije između mještana i turista. Povezanost također naglašava važnost svih aktera, uključujući pojedince, udruge i poduzetnike, u ostvarivanju vizije destinacije. Ključ oživotvorenja ovih vrijednosti je međusobno poštovanje i uvažavanje stručnosti i jedinstvene uloge svih uključenih u razvoj destinacije.

Inovacija i autentičnost

Destinacija *Ogulin, zavičaj bajke* naglašava inovacije koje donose autentične i originalne doživljaje. Kroz razvoj novih aktivnosti, manifestacija i infrastrukture, Ogulin će zadržati svoj jedinstveni identitet temeljen na kulturnoj i prirodnoj baštini koja je interpretirana, prezentirana i čuvana na suvremen i ne uvijek konvencionalan način, prilagođen modernim putnicima i vremenima brzih promjena. Uvijek težiti novim pristupima u svima aspektima razvoja destinacije oživotvorenje je ovih vrijednosti.

Krovni ciljevi

Krovni ciljevi proizlaze iz teorije promjene koju su izrađivali dionici u sklopu suradničkih radionica u procesu izrade ovog strateškog plana. Ostvarenje krovnih ciljeva širom otvara vrata kontinuiranom nastavku razvoja jedinstvenih doživljaja destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. Uspješnost u ostvarenju ciljeva počivat će na konsenzusu oko strateških ciljeva, odgovornosti svih uključenih, poštovanju različitih perspektiva, kontinuiranoj edukaciji i praćenju suvremenih trendova i potreba putnika te snažnom i učinkovitom upravljanju na svim razinama.

Dinamiku nastavka strateškog razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina pratit će razvoj institucionalnog, civilnog i poduzetničkog djelovanja u području kulturne i prirodne baštine, kulture i turizma. Na nju će utjecati i nacionalne, regionalne i lokalne politike u područjima turizma, baštine, umjetnosti, kreativnih industrija, prostornog planiranja, očuvanja prirode i okoliša te obrazovanja. Za razvoj kulturnog turizma duha mjesta potreban je multiplikativni efekt koji je rezultat suradnje dionika unutar svih navedenih područja djelovanja. Stoga je ovaj strateški plan usklađen sa strateškim smjerovima EU i općim i turističkim razvojnim smjerovima Republike Hrvatske do 2030. koji su raspisani u prvoj knjizi strateškog plana Kontekst.

Grad Ogulin će kroz krovne ciljeve ovog strateškog plana, planiranim aktivnostima i evaluacijom rezultata, iskoristit sve planske i financijske mjere na razini EU-a, države Hrvatske i županije kako bi nastavio razvijati punokrvni kulturni turizam koji počiva na jedinstvenom osjećaju duha mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

U procesu izrade ovog strateškog plana iskristalizirala su se četiri ključna izazova. Za kreativno razrješavanje svakog od izazova prepoznat je jedan krovni cilj. U nastavku se četiri krovna cilja dijele na prioritetne ciljeve, a put do njihova ostvarenja grana se kroz konkretne ciljeve, aktivnosti i rezultate njihova ostvarenja. Ovakva razrada ciljeva i aktivnosti svojevrstan je priručnik razvoja kulturnog turizma duha mjesta Ogulina za slijedećih deset godina, s aktivnostima koje se mogu precizno evaluirati.

	IZAZOVI	KROVNI CILJEVI
1.	Izostanak uspješne koordinacije razvoja destinacije i efikasnije suradnje	Upravljanje destinacijom
2.	Neujednačena primjena brenda destinacije, nekoordiniran marketing i komunikacije s javnostima	Brendiranje i marketing destinacije
3.	Potreba za raznolikom posjetiteljskom infrastrukturom	Osnaživanje kulturne i posjetiteljske infrastrukture
4.	Potreba za inovativnim i raznolikim doživljajima kulturne i prirodne baštine i kulture u najširem smislu	Stvaranje autentičnih doživljaja

Plan aktivnosti

1. Upravljanje destinacijom

Izostanak uspješne koordinacije razvoja destinacije i efikasnije suradnje prvi je izazov koji stoji na putu uspješnom nastavku razvoja održivog kulturnog turizma duha mjesta Grada Ogulina. Ovaj se izazov može razriješiti uspostavljanjem koordiniranog, profesionalnog i suradničkog upravljanja razvojem destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Organizacijom upravljačke strukture omogućit će se i usmjeravati suradnički upravljački procesi, koji će osloboditi kreativnost i potaknuti razvoj raznolikih doživljaja u destinaciji. Kroz jačanje ljudskih potencijala usvajat će se inovativne prakse i alati koji osnažuju pojedince i nositelje doživljaja i proizvoda, razvijajući njihova specifična znanja i vještine.

Prioritetni ciljevi za provedbu prvog krovnog cilja:

1.1. Uspostavljanje suradničke upravljačke strukture
1.2. Jačanje ljudskih potencijala
1.3. Afirmiranje civilnog sektora

1.1. Uspostavljanje suradničke upravljačke strukture

Ogulin kao destinacija kulturnog turizma razvijat će se na temelju ovog strateškog plana kroz suradničko upravljanje te snažnu i transparentnu upravljačku strukturu.

Upravljačku strukturu u prvom će redu činiti Odbor za razvoj turizma duha mjesta, koji će djelovati kao dio jednog od gradskih upravnih odjela unutar organizacijske strukture Grada. Odluku o organizacijskom pozicioniranju Odbora donose Grad Ogulin i TZ Grada Ogulina.

Odbor za razvoj turizma duha mjesta bit će platforma koja će okupljati dionike koji sudjeluju u provedbi ove strategije. Glavna zadaća odbora bit će koordinacija rada i partnerskih suradnji dionika iz javnog (ustanove i institucije), privatnog i nevladinog sektora (udruge) na realizaciji ciljeva i aktivnosti ove strategije.

Glavna uloga koordinatora bit će upravljanje procesom provedbe ovog strateškog plana kako bi se izbjeglo da ovaj strateški plan, poput mnogih drugih, završi u ladici i nikada ne bude proveden.

Posebna će se pažnja pokloniti profesionalizaciji organizacije i umjetničke direkcije manifestacija i festivala, te sinergiji programa svih kulturnih ustanovi koje djeluju na ovom polju. Ovakav pristup pružit će snažan poticaj ne samo kulturnom razvoju Grada Ogulina, već i ostalim vrstama turizma. Posebno će biti naglašen doprinos sportskog, ruralnog i eko turizma kao značajnih aspekata u stvaranju duha mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Rezultati ostvarenog 1.1. prioritetnog cilja:

1.1.1. Osnivanje Odbora za razvoj turizma duha mjesta
1.1.2. Imenovanje koordinatora razvoja turizma duha mjesta
1.1.3. Profesionalizacija upravljanja manifestacijama

1.1.1. Osnivanje Odbora za razvoj turizma duha mjesta

Djelovanje Odbora za razvoj turizma duha mjesta bit će ključno za ostvarenje ciljeva i aktivnosti ovog strateškog plana, kao i za podizanje svijesti o razvojnim mogućnostima turizma na području Grada Ogulina. S obzirom na veliku kulturnu i prirodnu posebnost ovoga kraja, potreban je ovakav oblik institucionalnog organiziranja ukupnog razvoja turizma, a posebno njegovih istaknutih niša: kulturnog, ruralnog, eko i sportskog na razini lokalne samouprave.

Odbor će okupljati članove koji predstavljaju različita područja kulture i turizma (ustanove, udruge, strukovne i druge organizacije), turističke partnere, ugostitelje, davatelje različitih usluga i predstavnike lokalne samouprave.

Odbor će predlagati i donositi konkretne smjernice za provedbu ciljeva i aktivnosti ovog strateškog plana kroz godišnje planove i aktivnosti i predlagati ih TZ i Gradu. Važna uloga rada Odbora je poticanje suradništva kako bi se aktivnosti provodile koordinirano jer samo sinergijski rad može dovesti do konkretnih rezultata koji su predloženi ovim strateškim planom.

Druga važna uloga Odbora je sustavno provođenje evaluacije ostvarenih rezultata i priprema za novi ciklus strateškog planiranja.

Terminski plan provedbe

- Kratkoročno (1-2 godine) – osnivanje Odbora

Aktivnosti/rezultati

- Usklađivanje s organizacijskom strukturom Grada Ogulina i TZ Grada Ogulina o modusima uspostavljanja i djelovanja Odbora te službenom nazivu u skladu s upravnim praksama
- Izrada Pravilnika o radu Odbora
- Imenovanje članova Odbora
- Izrada četverogodišnjih planova rada
- Izrada godišnjih akcijskih planova provedbe ovog strateškog plana
- Kontinuirana godišnja evaluacija provedenih aktivnosti strateškog plana

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- ostali ključni dionici razvoja održivog turizma Grada Ogulina (ustanove, udruge, strukovne i druge organizacije, davatelji usluga)

1.1.2. Imenovanje koordinatora razvoja turizma duha mjesta

Rad koordinatora usko je povezan s djelovanjem Odbora za razvoj turizma duha mjesta. Njihov zajednički rad osigurat će da načela turizma temeljenog na duhu mjesta podupiru rasprave koje utječu na donošenje odluka i usmjeravaju holističko planiranje razvoja Grada Ogulina i destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Koordinator razvoja turizma duha mjesta bit će zadužen za koordinaciju rada Odbora za razvoj turizma duha mjesta te operativno praćenje provedbe njegovih odluka temeljenih na ciljevima i aktivnostima ovog strateškog plana. Koordinator u svom djelovanju povezuje lokalnu upravu, poslovne subjekte u turizmu i sve ustanove, udruge i organizacije, koordinira razvoj proizvoda, operativno izrađuje godišnje planove i koordinira evaluaciju provedenih aktivnosti u skladu sa strateškim planom i odlukama Odbora za razvoj turizma duha mjesta.

Koordinator je zaposlenik Grada ili TZ-a, o čemu odluku moraju donijeti Grad i TZ.

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine) – imenovanje koordinatora

Aktivnosti/rezultati

- Usklađivanje sa organizacijskom strukturom Grada Ogulina i TZ o modusima imenovanja i rada koordinatora
- Provedba natječaja za koordinatora
- Izrada četverogodišnjeg plana rada
- Izrada godišnjih akcijskih planova
- Kontinuirana godišnja evaluacija provedenih aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina

1.1.3. Profesionalizacija programa manifestacija i njihovog upravljanja

Na području Grada Ogulina održavaju se kroz cijelu godinu raznovrsne manifestacije. Za njihov uspješan i kontinuirani razvoj kao važnih doživljaja turizma duha mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*, potrebno je profesionalizirati njihovo upravljanje i njihove umjetničke direkcije. Cilj je da se kroz profesionalizaciju osnaže vrijednosti iz ovog strateškog plana, osobito inovativnost i autentičnost te europska dimenzija.

Odbor za razvoj turizma duha mjesta i koordinator imaju zadatak koordinirati planiranje manifestacija i festivalskih programa, a potom je zadatak koordinatora dati operativnu podršku nositeljima manifestacija i festivala u njihovoj provedbi.

Profesionalizacija programa manifestacija i njihovog upravljanja odnosi se na:

- Planiranje svih manifestacija u destinaciji za cijelu godinu
- Izradu proračuna i plana izvora financiranja
- Upravljanje prikupljanjem sredstava i sponzorstvima
- Umjetničku direkciju manifestacija i festivala
- Marketing planove i kampanje
- Naplatu ulaznica
- Logistiku na licu mjesta
- Produkciju programa

Kako bi se manifestacije i festivali razvijali u skladu s duhom mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*, potrebno je ujediniti sve nositelje manifestacija s ciljem da se sve manifestacije tematski i programski profiliraju i usklade.

Važno je da se u tom procesu pokreću važna pitanja za lokalnu zajednicu poput osnaživanja kulturnog i umjetničkog djelovanja, oblikovanja javnog prostora, osnaživanja lokalnog identiteta, očuvanja baštine, revitalizacije napuštenih ili zapuštenih dijelova grada ili okolice, brige za osjetljive skupine mještana i posjetitelja, međugeneracijske suradnje, održivosti, zapošljavanja, investicija i ukupnog održivog razvoja.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Krovnog programskog i upravljačkog plana razvoja manifestacija i drugih događanja za dvogodišnje razdoblje (uključujući viziju, poslanje, mandat, ciljeve svake od njih)
- Izrada Knjige standarda vizualnog identiteta manifestacija i drugih događanja u skladu s Brend strategijom Grada Ogulina
- Izrada Krovnog marketing plana i Plana odnosa s javnostima svake od manifestacija za dvogodišnje razdoblje
- Izrada plana sakupljanja sredstava i sponzorstava za dvogodišnje razdoblje za svaku od manifestacija
- Ocjena kvalitete programa donesenih od strane umjetničkih direktora svake od manifestacija za svaku godinu
- Evaluacija održanih manifestacija i festivala na godišnjoj razini

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Organizatori manifestacija i programa

1.2. Jačanje ljudskih potencijala

Razvoj kulturnog turizma duha mjesta destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* povezan je s jačanjem ljudskih potencijala u različitim strukovnim područjima za sve dionike iz privatnog, javnog i civilnog sektora. Njima će se poticati cjeloživotno učenje i međugeneracijska suradnja i razmjena te profesionalizacija djelovanja nositelja razvoja doživljaja i usluga.

Razvoj vještina koje će se posebno poticati su one koje su ključne za osnaživanje kulturne ponude temeljene na duhu mjesta, kao što su turistička vođenja, interpretacijska vođenja, pripovijedanje priča (*storytelling*), muzejska edukacija, kulturni menadžment, rad s EU fondovima, marketing i PR, sakupljanje sredstava (*fundraising*).

Predlaže se da se programi cjeloživotnog učenja sustavno organiziraju u sklopu ogulinskog Pučkog otvorenog učilišta, potičući i same dionike da predlažu i sudjeluju u organizaciji edukacijskih programa. Programi cjeloživotnog učenja uspostavljat će se u suradnji s vrhunskim obrazovnim ustanovama, organizacijama, udrugama i pojedincima iz Hrvatske i Europe.

Jedan od važnih alata jačanja ljudskih potencijala ostvarit će se i putem organizacije ciljanih studijskih putovanja za dionike i nositelje kulturnih doživljaja. Osim što služe za upoznavanje primjera dobrih praksi, studijska putovanja odličan su način i za umrežavanje i potenciranje suradnji. Posebno je značajno poticati kulturnu suradnju unutar Europske rute spisateljica.

Rezultati ostvarenog 1.2. prioritetnog cilja:

1.2.1. Provođenje edukacija u području *storytellinga*
1.2.2. Provođenje edukacija za turističke vodiče
1.2.3. Provođenje edukacija za interpretaciju baštine
1.2.4. Provođenje edukacija za kulturni menadžment i *fundraising*
1.2.5. Provođenje edukacija u području marketinga i odnosa s javnostima
1.2.6. Organizacija studijskih putovanja i edukacijskih programa izvan Ogulina

1.2.1. Provođenje edukacija u području *storytellinga*

U prethodnom strateškom razdoblju u Ogulinu je sustavno provođena edukacija iz područja *storytelling*-a. Za *Ogulin, zavičaj bajke* i njegov duh mjesta, pričanja priča izrazito doprinosi posebnosti doživljaja, marketingu i prepoznatljivosti destinacije. Novi ciklus edukacija iz pripovijedanja treba biti namijenjen novim turističkim vodičima, turističkim radnicima, djelatnicima interpretacijskih centara i muzeja, kulturnih ustanova (osobito gradske knjižnice), festivalskim učesnicima, zaposlenima u turističkim zajednicama i udrugama, angažiranim iznajmljivačima smještajnih kapaciteta i ostalim zainteresiranima.

Korištenje pripovijedanja kao komunikacijske tehnike i alata za povezivanje s ljudima i korisnicima, oplemenit će ukupan doživljaj i atraktivnost Ogulina. Uz pomoć pripovijedanja i snažnih narativa, nastavit će se izgrađivanje i osnaživanje povjerenje, stvaranje bliskosti, zadržavanje pozornost i povezanosti s posjetiteljima kroz zajedničke vrijednosti. Putem *storytelling*-a kao alata kulturnog turizma, nastaviti će se pričati autentične priče i poticati odnos posjetitelja s jedinstvenim duhom mjesta *Ogulina, zavičaja bajke*.

Kako je Ogulin u Hrvatskoj prvi započeo sa sustavnim radom u području pripovijedanja, predlaže se da edukacije u ovom području postanu zaštitni znak i da se u Ogulinu edukacije održavaju kontinuirano za polaznike iz svih dijelova Hrvatske, pa i Europe. To može biti snažan poticaj osnivanju *Instituta za pripovijedanje* u Zavičaju bajke, po uzoru na onaj u Edinburghu. Time bi se na najbolji mogući način kapitalizirale do sada provedene aktivnosti i brend Ogulina kao središta pripovijedanja i bajki.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Kontinuirano praćenje natječaja koji financijski podupiru edukacijske programe u ovim područjima
- Sustavno provođenje edukacija iz *storytelling*-a za lokalne i ne-lokalne polaznike

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Pučko otvoreno učilište
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Ivanina kuća bajke
- Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
- Zavičajni muzej Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin

Napomena

Jedna od poznatijih edukatorica u području storytelling-a *u Hrvatskoj je Jasna Held iz Dubrovnika koja je provodila sve dosadašnje edukacije u Ogulinu. Ogulin je kroz edicije svog OGFB-a također uspostavio brojne suradnje s pripovjedačicama iz Njemačke i Francuske, kao i sa* Scottish Storytelling Centre-om *iz Edinburgha.*

1.2.2. Provođenje edukacija za turističke vodiče

Na području Grada Ogulina djeluje samo jedan licencirani turistički vodič i jedan je registrirani obrt za pružanje usluga turističkog vodiča.

Potrebno je privući zainteresirane za ovu djelatnost te podržavati redovne programe cjeloživotnog učenja u područjima specijalizacije turističkog vođenja za kulturni, gastronomski i eko turizam. Ciljne skupine za ovaj program edukacije mogu biti vlasnici i djelatnici hotela, OPG-ova, restorana, kafića, šumari, djelatnici muzeja i centara za posjetitelje te ostali davatelja srodnih usluga.

Edukacija za turističke vodiče destinacije kulturnog turizma Grada Ogulina temeljit će se na Zakonu o pružanju usluga u turizmu (NN 130/2017, 25/2019, 98/2019, 42/2020) i Pravilniku o stručnom ispitu za turističke vodiče i ispitnom programu za turističke pratitelje (NN 50/08); (NN 120/08).

Predlaže se ovaj program edukacije provoditi u Ogulinu, kao program Pučkog otvorenog učilišta.

Terminski plan provedbe

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Kontinuirano praćenje natječaja koji financijski podupiru edukacijske programe u ovim područjima
- Sustavno provođenje edukacija za turističke vodiče

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Pučko otvoreno učilište
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin

1.2.3. Provođenje edukacija u području interpretacije baštine

Poticat će se sustavna edukacija novih polaznika u području interpretacije baštine, posebice interpretacijskog planiranja (CIP) i interpretacijskih vođenja (CIG) kako bi se sustavno i kreativno razvijali autentični doživljaji duha mjesta, odnosno baštine i ljudi koji ponudu kulturnog turizma Grada Ogulina čine posebnom.

Polaznici će se kroz ove edukacije upoznati s alatima i vještinama kojima će se fenomeni duha mjesta pretvoriti u nezaboravne doživljaje. Stvaranje doživljaja naučit će kroz različite interpretacijske medije: personalne (vođenja) i ne-personalne (interpretacijske tekstove, izložbe, interpretacijske staze i oznake, IT aplikacije i slično).

Edukacije iz interpretacijskih vođenja produbit će se edukacijom o posebnom obliku interpretacije uživo ili tzv. kostimiranom interpretacijom (CLI). Oživljavanjem povijesnih osoba stvorit će se nezaboravni doživljaji i oživjeti teme koje čine okosnicu kulturnog turizma Grada Ogulina.

Edukacijom domaćina interpretatora (CIH) podržat će se svi davatelji usluga Ogulina koji žele unaprijediti, diversificirati ili dodati vrijednost svojim proizvodima i uslugama, koristeći materijalnu i nematerijalnu baštinu, kako bi iskustva lokalne baštine iz prve ruke učinili bliskijim i značajnijim za svoje klijente i korisnike.

Predlaže se da Ogulin nastavi i dodatno osnaži suradnje s različitim inicijativama i programima na održavanju edukacija u području interpretacije baštine i za ne-lokalne polaznike tijekom cijele godine. Time se osnažuje duh mjesta i podiže percepcija Ogulina kao središta interpretacije baštine u Hrvatskoj i šire.

Predlaže se ovaj program edukacije provoditi u Ogulinu, kao program Pučkog otvorenog učilišta.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Provođenje petodnevnog certificiranog tečaja interpretacijskog planiranja Interpret Europe (CIP – *Certified Interpretive Planner*)
- Provođenje petodnevnog certificiranog tečaja interpretacijskog pisanja Interpret Europe (CIW – *Certified Interpretive Writer*)
- Provođenje petodnevnog certificiranog tečaja interpretacijskog vođenja Interpret Europe (CIG - *Certified Interpretive Guide*)
- Provođenje dvodnevnog tečaja kostimiranog vođenja Interpret Europe (MLI – *Module on Live Interpretation*)
- Provođenje dvodnevnog tečaja interpretacije za domaćine Interpret Europe (MIH – *Module on Interpretive Host*)

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Pučko otvoreno učilište
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Ivanina kuća bajke
- Zavičajni muzej Ogulin

Napomena

Ogulin je u prethodnom strateškom razdoblju postao važno mjesto okupljanja interpretatora baštine u našoj zemlji. Ovdje je po prvi puta organizirana edukacija udruge Interpretirajmo Hrvatsku *2017. godine koja je potaknula veliki interes za interpretaciju baštine u Hrvatskoj. U proljeće 2023. održana je edukacija udruge Interpret Europe CIG i CIW u suradnji Muze d.o.o. i* Józef Piłsudski muzeja *iz Sulejóweka, financirana iz EU programa Erasmus Plus.*

1.2.4. Provođenje edukacija za kulturni menadžment i *fundraising*

Razvoj kulturnog turizma Grada Ogulina podupirat će nalaženje održivih modela upravljanja i razvoja kulturno-turističke ponude i usluga u destinaciji. Ključan alat u tom procesu bit će sustavan i kontinuiran program edukacije u primjenama održivih praksi i metoda upravljanja procesima i proizvodima kulture i kulturnog turizma.

Isto tako edukacije za *fundraising* pružat će obuku i znanje o procesu prikupljanja sredstava za neprofitne organizacije i institucije, programe ili projekte. Kroz ovakve edukacija pojedinci ili timovi naučit će kako efikasno planirati, razvijati i provoditi strategije prikupljanja sredstava kako bi osigurali potrebna financijska sredstva za ostvarivanje ciljeva organizacije ili projekta.

Usvajanjem održivih praksi razvijat će se konkurentska prednost, diferencijacija, marketinška korist, javni imidž, reputacija kvalitetne kulturnoturističke ponude i troškovna učinkovitost Grada Ogulina i nositelja kulturnih doživljaja u destinaciji *Ogulin, zavičaj bajke*.

Primarne ciljne skupine ovih edukacija su voditelji gradskih ustanova u kulturi i turizmu, članovi udruga i zainteresirani pojedinci.

Predlaže se ovaj program edukacije provoditi u Ogulinu, kao program Pučkog otvorenog učilišta.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Kontinuirano praćenje natječaja koji financijski podupiru edukacijske programe u ovom području
- Kontinuirano provođenje edukacijskih programa i aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Pučko otvoreno učilište
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Ogulina
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin

Napomena

U Hrvatskoj i diljem Europe postoji niz organizacija, ustanova, tvrtki i pojedinaca koji provode edukacije iz područja kulturnog menadžmenta i fundraisinga.

1.2.5. Provođenje edukacija u području marketinga i odnosa s javnostima

TZ Grada Ogulina poticat će širenje znanja o novim marketinškim alatima kako bi se udovoljilo potrebama nositelja kulturnih doživljaja i proizvoda kulturnog turizma u tržišnom pozicioniranju.

Posebno će se osnaživati strategije i tehnike suradničkog marketinga paralelno s razvojem kulturne infrastrukture i osnaživanjem svih dionika u kulturi i turizmu.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Kontinuirano praćenje natječaja koji financijski podupiru edukacijske programe u ovim područjima
- Provođenje edukacijskih programa za nositelje, partnere i dionike – Marketing
- Provođenje edukacijskih programa za nositelje, partnere i dionike – *On-line* marketing i društvene mreže
- Provođenje edukacijskih programa za nositelje, partnere i dionike – Brendiranje

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Pučko otvoreno učilište
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Ogulina
- Grad Ogulin

1.2.6. Organizacija studijskih putovanja i edukacijskih programa izvan Ogulina

Dionici i nositelji autentičnih doživljaja destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* bit će motivirani i poticani usvajati inovativne prakse kulturnog turizma posjećujući kulturne destinacije, prvenstveno diljem Europe.

Izravnim uvidom i doživljajem inovativnih praksi osnaživat će se motivacija i razvijati ideje za sustavan razvoj novih doživljaja, jačati međunarodna suradnja i razvijati i osnaživati kulturna ponuda. Time će se sustavno graditi reputacija Ogulina kao inovativne i autentične destinacije kulturnog turizma Hrvatske i Europe.

Istodobno, predlaže se poticanje i podrška zainteresiranim pojedincima koji svoju edukaciju žele provesti izvan Ogulina i Hrvatske. Ciljana edukacija zainteresiranih dionika u središtima koja su nositelji izvrsnosti edukacije u području pripovijedanja, interpretacije baštine, kulturnog marketinga, menadžmenta u kulturi i turizmu u Europi doprinijeti će profesionalizaciji i reputaciji Ogulina kao destinacije kreativnosti, inovacije, autentičnosti i snažne europske povezanosti.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Kontinuirano praćenje natječaja koji financijski podupiru programe u područjima međunarodne suradnje i mobilnosti
- Studijsko putovanje – upravljanje kulturnom baštinom
- Studijsko putovanje – primjeri izvrsnosti razvoja interpretacije baštine
- Studijsko putovanje – razvoj i upravljanje manifestacijama
- Studijsko putovanje – primjeri izvrsnosti u području upravljanja doživljajima kulturnog turizma temeljenima na nematerijalnoj baštini
- Potpora studijskim putovanjima i edukaciji dionika u individualnoj organizaciji
- Sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim konferencijama iz područja održivog (kulturnog) turizma

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Ogulina

1.3. Promicanje civilnog sektora i jačanje mreže partnerstava

Na području Grada Ogulina aktivna je čak 141 udruga građana. Najveći ih broj djeluje u području gospodarstva i kulture te humanitarnog rada. Financijska podrška civilnom sektoru koju omogućuje Grad Ogulin usmjerena je upravo prema razvoju građanskog djelovanja.

Jačanjem ljudskih kapaciteta i potencijala, unapređenjem suradnje između udruga i subjekata javnog i privatnog sektora, poticanjem udruživanja u saveze, zajednice ili društva, jačanjem participativnosti građana, podupiranjem građanskog aktivizma te osiguravanjem adekvatnog građanskog obrazovanja učenika, ali i svih ostalih građana postići će se snažna afirmacija civilnog sektora i njegovog doprinosa razvoju proizvoda i doživljaja kulturnog turizma duha mjesta *Ogulina, zavičaja bajke*.

Ovaj cilj ima potencijal razriješiti jedan od ključnih izazova koji su proizašli iz radionica s dionicima tijekom izrade ovog strateškog plana, a odnosi se na nedovoljnu uključenost lokalnog stanovništva u slavljenje duha mjesta. Kroz različite aktivnosti promicanja civilnog sektora i jačanja mreže partnerstava aktivirat će se lokalno stanovništvo kako bi svaki stanovnik Ogulina postao ambasador zavičaja bajke. Isto tako, cilj je da se poduzetnici i individualci koji to na određeni način već čine, budu valorizirani i poticani u svom djelovanju.

Rezultati ostvarenog 1.3. prioritetnog cilja:

1.3.1. Aktivacija lokalnog stanovništva kao ambasadora *Ogulina, zavičaja bajke*
1.3.2. Poticanje sudjelovanja civilnog sektora u stvaranju kulturnog sadržaja
1.3.3. Suradnja s Udruženjem obrtnika Ogulin
1.3.4. Osnivanje Udruge turističkih vodiča Grada Ogulina

1.3.1. Aktivacija lokalnog stanovništva kao ambasadora Zavičaja bajke

Cilj je potaknuti lokalno stanovništvo da se aktivno uključi u promicanje kulturnog identiteta Ogulina te da svaka organizacija i svaki stanovnik postanu ambasadori zavičaja bajke, pridonoseći razvoju i promociji destinacije.

Ovim pristupom, lokalno stanovništvo postaje ključni dio kulturnog turizma Ogulina, osjećajući se odgovornim za promicanje i očuvanje kulturnog identiteta i priča svog grada. Kroz edukaciju, angažman i nagrade, stvaraju se temelji za aktivno sudjelovanje i ponos lokalnih ambasadora koji će biti inspiracija i resurs za posjetitelje.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- **Osmišljavanje programa Ambasador zavičaja bajke**
  Educiranje lokalnog stanovništva o kulturnoj baštini, povijesti i pričama Ogulina te o važnosti kulturnog turizma za razvoj grada. Održavanje radionica, seminara i predavanja na kojima će lokalni stanovnici naučiti i međusobno razmjenjivati znanja i sjećanja o pričama, legendama i zanimljivostima povezanim s Ogulinom i njegovom okolicom.
- **Osnaživanje Ambasadora zavičaja bajke**
  Dizajniranje ambasadorskih paketa koji uključuju materijale poput knjiga bajki, karti s turističkim atrakcijama, suvenira i informacija o događanjima. Informiranje ambasadora kako bi im se omogućilo da odgovaraju na pitanja posjetitelja i podijele priče o mjestu.
- **Eventi Ambasadora zavičaja bajke**
  Organiziranje godišnjeg Ambasadorskog dana u sklopu kojeg će se slaviti i priznati doprinos lokalnih ambasadora, idealno u sklopu Ogulinskog festivala bajke. Održavanje posebnih ambasadorskih događaje poput tura za llokalno stanovništvo, predavanja i radionica te događanja koja će okupiti zajednicu.
- **Inicijative za uključivanje u program Ambasador zavičaja bajke:**
  Poticanje lokalnih udruga, škola, vrtića i drugih organizacija da se uključe u ambasadorske aktivnosti kroz projekte, izložbe, izvedbe i prezentacije koje ističu kulturni identitet Ogulina.
- **Ambasadorske nagrade i priznanja**
  Stvaranje sustava ambasadorskih nagrada i priznanja koji će prepoznati iznimne doprinose lokalnih ambasadora u promicanju kulture, povijesti i turizma Ogulina. Nagrade mogu uključivati certifikate, simbolične poklone i mogućnost sudjelovanja u posebnim ambasadorskim događanjima.
- **Komunikacija i društvene mreže**
  Razvijanje digitalne platforme i mreže kako bi se ambasadori mogli povezati, razmjenjivati iskustva i informacije te podržavati jedni druge. Redovita komunikacija s ambasadorima putem newslettera, društvenih mreža i sastanaka.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Ogulina

1.3.2. Poticanje sudjelovanja civilnog sektora u stvaranju kulturnog sadržaja

Civilni sektor predstavlja snažan ljudski, društveni i kulturni potencijal razvoja ponude kulturnog turizma Grada Ogulina. Stoga je djelovanje udruga, posebno onih koje djeluju na području kulture i čiji se programi financiraju sredstvima Grada Ogulina, poželjno usmjeriti u razvoj i provedbu ciljeva ovog strateškog plana. Na taj će način građani pridonijeti razvoju održivog kulturnog turizma, stvarajući pritom autentične doživljaje.

Grad treba kontinuirano poticati i podržavati civilni sektor u stvaranju sadržaja u destinaciji, ne samo kroz financiranje projekata, već i kroz jasno komuniciranje potreba i mogućnosti. Važno je stvoriti partnersku atmosferu u kojoj će se udruge osjećati pozvano i dobrodošlo pridonijeti svojim idejama u stvaranju programa u destinaciji koji će se tematski uklopiti u teme kulturnog turizma duha mjesta koje su predložene ovim strateškim planom. Snažnu podršku pri afirmaciji civilnog sektora i uključivanje udruga u realizaciju ciljeva ove strategije pružit će Odbor za razvoj turizma duha mjesta i koordinator.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Uključivanje predstavnika civilnog sektora u rad Odbora za razvoj održivog kulturnog turizma
- Izrada četverogodišnjeg plana rada
- Izrada godišnjih akcijskih planova
- Kontinuirana evaluacija provedenih aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Udruge građana – dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma

1.3.3. Suradnja s Udruženjem obrtnika Ogulin

Udruženje obrtnika Ogulin djeluje na području grada Ogulina te općina Josipdol, Tounj, Plaški i Saborsko te okuplja raznovrsne poduzetnike koji sudjeluju u stvaranju dijela ponude kulturnog turizma duha mjesta. Upravo zbog toga, za provođenje ciljeva i aktivnosti ovog strateškog plana izuzetno je važna komunikacija i suradnja s pojedinim Sekcijama udruženja obrtnika, kao što je Ceh ugostitelja.

S ciljem osnaživanja gastronomske ponude predstavnici ugostitelja uključit će se u djelovanje budućeg Odbora za razvoj turizma duha mjesta tako što će aktivno sudjelovati u organizaciji događaja vezanih uz gastronomiju koja su osmišljena u okviru predloženih tema destinacije.

Uz to, Turistička zajednica i Grad Ogulin će u suradnji s ugostiteljima sustavno raditi na umrežavanju ugostiteljske scene s prestižnim ugostiteljskim i gastronomskim mrežama i vodičima.

Kroz dobru uzajamnu komunikaciju, važno je ukazati na višestruke dobrobiti uključivanja raznovrsnih lokalnih obrtnika u stvaranje i razvoj autentične ponude kulturnog turizma duha mjesta. Tome će dodatno pridonijeti i jačanje ljudskih kapaciteta i edukacije.

Terminski plan provedbe

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Uključivanje predstavnika Udruženja obrtnika u rad Odbora za razvoj održivog kulturnog turizma
- Izrada četverogodišnjeg plana rada
- Izrada godišnjih akcijskih planova
- Kontinuirana evaluacija provedenih aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Udruženje obrtnika Ogulin
- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Ured za udruge

1.3.4. Osnivanje Udruge turističkih vodiča Grada Ogulina

Trenutno na području Grada Ogulina djeluju tek dva obrta za turističko vođenje, od kojih jedan vođenja organizira samo na hrvatskom jeziku i samo je jedan od njih završio tečaj za interpretaciju baštine. Turistički su vodiči medijatori između posjetitelja i lokalne baštine, odnosno lokalnog života, stoga su oni važni dionici u kreiranju kulturne turističke ponude temeljene na duhu mjesta.

Provođenjem aktivnosti i ostvarivanjem ciljeva ovog strateškog plana na području Grada Ogulina steći će se novi uvjeti i potrebe za uslugama turističkih vodiča. Stoga je važno potaknuti interes pojedinaca za ovu djelatnost te stvoriti preduvjete za njihovu edukaciju i aktivno sudjelovanje u kreiranju kulturnih proizvoda i doživljaja.

Udruga vodiča koju treba osnovati u trenutku kada na području destinacije bude zadovoljena kritična masa turističkih vodiča. (Mogućnost je da se takva udruga osnuje za područje cijele županije.) Udruga bi trebala usko surađivati s Odborom za razvoj kulturnog turizma, a podršku će dobivati i od Turističke zajednice i Grada Ogulina. Udruga će izrađivati godišnje planove aktivnosti te izvještaje prema kojima će vršiti evaluaciju sadašnjeg djelovanja i kreirati preinake za buduće. Sve će to pridonijeti osnaživanju duha mjesta i stvaranju autentičnih doživljaja za posjetitelje.

Terminski plan provedbe

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Osnivanje Udruge turističkih vodiča Grada Ogulina
- Pisanje statuta i izbor predsjednika
- Registracija udruge
- Izrada godišnjih planova aktivnosti
- Izrada godišnjih izvješća

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Sadašnji i budući turistički vodiči Grada Ogulina
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Ured za udruge

	CILJEVI I REZULTATI	DINAMIKA REALIZACIJE									
		2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2032.	2033.
1.	UPRAVLJANJE DESTINACIJOM										
1.1.	Uspostavljanje upravljačke strukture										
1.1.1.	Osnivanje Odbora za razvoj turizma duha mjesta										
1.1.2.	Imenovanje koordinatora razvoja turizma duha mjesta										
1.1.3.	Profesionalizacija programa manifestacija i njihovog upravljanja										
1.2.	Jačanje ljudskih potencijala										
1.2.1.	Provođenje edukacija u području *storytellinga*										
1.2.2.	Provođenje edukacija za turističke vodiče										
1.2.3.	Provođenje edukacija za interpretaciju baštine										
1.2.4.	Provođenje edukacija za kulturni menadžment i *fundraising*										
1.2.5.	Provođenje edukacija u području marketinga i odnosa s javnostima										
1.2.6.	Organizacija studijskih putovanja i edukacijskih programa izvan Ogulina										
1.3.	Promicanje civilnog sektora i jačanje mreže partnerstava										
1.3.1.	Aktivacija lokalnog stanovništva kao ambasadora *Ogulina, zavičaja bajke*										
1.3.2.	Poticanje sudjelovanja civilnog sektora u stvaranju kulturnog sadržaja										
1.3.3.	Suradnja s Udruženjem obrtnika Ogulin										
1.3.4.	Osnivanje Udruge turističkih vodiča Grada Ogulina										

2. Brendiranje i marketing destinacije

Neujednačena primjena brenda destinacije, te nekoordiniran marketing i komunikacije s javnostima drugi je izazov razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina. Ostvarenjem ovog krovnog cilja, Grad Ogulin dodatno će se osnažiti kao uspješna i relevantna destinacija održivog kulturnog turizma duha mjesta. Destinacija *Ogulin, zavičaj bajke* svoju će vjerodostojnost i prepoznatljivost sustavno izgrađivati usklađenim brendiranjem na svim razinama te jasnim strateškim komuniciranjem s javnostima. Tržišno pozicioniranje kulturno-turističkih doživljaja (proizvoda) destinacije ostvarit će se ulaganjima u zajednički marketing. Raznolikim uspješnim i inspirativnim suradnjama destinacija će razvijati i osnaživati svoj kredibilitet i kvalitetu.

Prioritetni ciljevi za provedbu drugog krovnog cilja su:

2.1. Osnaživanje postojećeg brenda
2.2. Razvoj marketinga i komunikacija
2.3. Razvoj nacionalne i međunarodne suradnje

2.1. Osnaživanje postojećeg brenda

Od izrade posljednje strategije razvoja kulturnog turizma grada Ogulina prošlo je više od 15 godina. Vizija kulturno-turističkog razvoja koja je tada postavljena, u velikom djelu se i ostvarila. Vizija je postavila kao cilj da Ogulin postane *„vibrantan i jedinstven grad, ponosan što dostojno nosi titulu zavičaja bajke! Ogulin je kao bajka za svoje stanovnike koji u njemu žive zdravo i u blagostanju, ali i za sve njegove posjetitelje. Brojne skupine turista obilaze bajkoviti grad, istražuju bajkovitu okolicu, planinare, voze bicikle i uživaju u ogulinskoj očuvanoj prirodi, planinama, rijekama i jezerima te bogatoj i istančanoj kulturnoj ponudi i gastronomiji baziranoj na eko proizvodnji… Nitko na putu prema najljepšem europskom moru, ne propušta posjetiti Ogulin!*

Uspješnost brenda destinacije potvrđuje se tek kada imidž koji je brend komunicira uistinu i jest iskustveno doživljen u destinaciji od strane posjetitelja, građana i različitih dionika. Brend Ogulina kao zavičaja bajke pokazao se kao dobro prihvaćen od strane posjetitelja. Kao tema pokriva širok spektar ponude koja postaje preferirani izbor kulturnih turista, bilo da je riječ o kulturnim entuzijastima i poznavateljima ili pak najširoj grupi posjetitelja čiji je posjet motiviran jedinstvenim duhom mjesta, očaravajućom prirodom ili autentičnim, lokalnim doživljajima.

Nagrađeni vizualni identitet destinacije zadržao je svoju originalnost, relevantnost i prepoznatljivost tijekom dugog vremena korištenja, što ukazuje da je temeljen na jakom konceptu i ideji koja ga i danas čini zanimljivim i relevantnim. Upravo zbog njegove uspješnosti potrebno mu je samo postupno evoluiranje, bez radikalnih promjena. Na taj način brend *Ogulina zavičaja bajke* očuvat će dosadašnju prepoznatljivost, ali istovremeno reflektirati suvremenost i širu primjenjivost.

U tome je najvažnija snažna volja lokalne samouprave i institucionalnih dionika, koji moraju biti ujedinjeni u želji da se Ogulin promovira kao jedinstvena destinacija zavičaja bajke Karlovačke županije, kontinentalne Hrvatske, pa i Europe.

Osnaživanje brenda destinacije započet će izradom krovne brend strategije. Ona će uključivati sve razine upravljanja, od lokalne samouprave do pojedinačnih kulturnih ustanova, kako bi se uspostavila jasna brend arhitektura.

Primjena krovne brend strategije definirat će se oblikovanjem osnovnih elemenata koji čine brend identitet vidljivim i opipljivim: potrebnim prilagodbama postojećeg vizualnog identiteta kroz proširenu knjigu grafičkih standarda, proširenje sustava signalizacije i interpretacije te osmišljavanjem razvoja inovativnih destinacijskih suvenira.

Rezultati ostvarenog 2.1. prioritetnog cilja:

2.1.1. Izrada Krovne brend strategije destinacije
2.1.2. Izrada Proširene knjige standarda vizualnog identiteta destinacije
2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije destinacije
2.1.4. Izrada Studije razvoja suvenira destinacije

2.1.1. Izrada Krovne brend strategije destinacije

Cilj krovne brend strategije je oblikovati brend destinacije kulturnog turizma *Ogulin, zavičaj bajke*, pozicionirati ga u okruženju te odrediti načine njegova oživotvorenja i primjene. Pozicioniranje će proizaći iz analize vrijednosti brenda, konkurencije i ciljnih skupina. Temeljem pozicioniranja odredit će se komunikacijska platforma i kanali, odnosno komunikacijski principi.

Krovna brend strategija će se oblikovati u skladu s potrebom kulturnih turista za doživljajima koji potiču višesenzorna iskustva. Brend treba posjetiteljima pružati iskustva duha mjesta kroz vizure, okuse, mirise, zvukove i dodire. U dodiru s brendom svi će akteri, uključujući stanovnike, posjetitelje i dionike, od pasivnih postati aktivni su-stvaratelji iskustva brenda. Brend će svim korisnicima zrcaliti širok spektar doživljaja: od uzbuđenja i zabave do kontemplacije i učenja.

Snaga brenda destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* ostvarit će se inovativno osmišljenim dodirnim točkama s korisnicima, odnosno mjestima gdje korisnici i brend dolaze u izravni kontakt, gdje nastaju doživljaji i iskustva. To su, primjerice: interpretacijski i posjetiteljski centri, izložbene galerije, knjižnice, festivali, tematske staze, internetska stranica, društvene mreže… Sve dodirne točke susreta brenda i korisnika imaju zadatak ispričati svoj dio priče o brendu destinacije.

Brend destinacije odgovarat će na svijet ubrzanih promjena i zahtjeve holističkog doživljaja duha mjesta povezivanjem neuobičajenih „žanrova“ u kreiranju inovativnih dodirnih točaka korisnika i brenda. To mogu postati netradicionalna mjesta kao što su ulice i crkve, dok se, primjerice, žanrovi poput klasične i tradicijske glazbe mogu iskusiti u sklopu istog programa događanja ili festivala. Brend će također iskoristiti brzorastući trend razvoja digitalnih medija i novih tehnologija integrirajući ih kako bi osigurao novu i bogatiju dimenziju korisničkog iskustva.

Brend strategija će dati konkretne smjernice u obliku projektnih zadataka dizajnerima i *copywriterima* te konkretne smjernice vezane uz njezinu implementaciju kroz jasno definirane komunikacijske kanale. Projektni zadaci za dizajnere i *copywritere* uključuju zadatke za izradu vizualnog i verbalnog identiteta. Verbalni identitet brenda destinacije kulturnog turizma *Ogulin, zavičaja bajke* prenosit će se u postojećem imenu brenda, sloganu, tonu glasa i uredničkom pristupu pri odabiru, oblikovanju i plasiranju komunikacijskog sadržaja.

Brend strategija će donijeti precizne opise projektnog zadatka za izradu marketinškog plana te za razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja destinacije poput fototeka, videoteka, baza ilustracija i tekstualnog sadržaja, a koji će biti implementirani putem konkretnih marketinških aktivnosti.

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Krovne brend strategije Grada Ogulina
- Izrada godišnjih akcijskih planova provođenja brend strategije
- Evaluacija utjecaja brend strategije na godišnjoj razini
- Kontinuirano prilagođavanje i razvoj kako bi se odgovorilo na promjene u tržištu, potrebama i novim inicijativama

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

Napomena

Metodologija koja je primijenjena u izradu Brend strategije Grada Ogulina primijenit će se i na razvoj samostalnih brendova doživljaja destinacije kulturnog turizma u njihovim pojedinačnim brend strategijama koje su popisane kroz njihove aktivnosti/rezultate u krovnim ciljevima Razvoj kulturne infrastrukture (3.) i Stvaranje doživljaja (4.).

2.1.2. Izrada proširene knjige standarda vizualnog identiteta destinacije

Vizualni identitet destinacije kulturnog turizma *Ogulin, zavičaj bajke* predstavlja prvi kontakt s korisnicima u javnoj komunikaciji. Postojeći sustav vizualnog identiteta *Ogulina, zavičaja bajke* stvara željenu sliku o destinaciji i glavnim doživljajima i kontaktnim mjestima: TZ Grada Ogulina, Ivaninom kućom bajke, Rutom bajke i Ogulinskim festivalom bajke.

U novom strateškom ciklusu potrebno je nastaviti koristiti jedinstveni pristup brendiranju destinacije. Brend treba živjeti u različitim oblicima njegovih vizualnih manifestacija, a to se odnosi na sve ključne točke kontakta posjetitelja s doživljajima destinacije. Na temelju Krovne brend strategije i ovog strateškog plana, potrebno je izraditi novu vizualnu brend arhitekturu destinacije kako bi se uspješno definirali odnosi između osnovnog brenda *Ogulin, zavičaj bajke* i ostalih samostalnih brendova doživljaja duha mjesta poput Zavičajnog muzeja, Gradske knjižnice, Pučkog otvorenog učilišta kao i novih doživljaja poput Speleološkog centra. Vizualni identitet mora biti aplikativan na cijeli niz *off-line* i *on-line* medija komunikacije.

Sve navedeno razraditi će se u proširenoj Knjizi grafičkih standarda. To je priručnik koji detaljno opisuje kako se postojeći vizualni identitet destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* razvija, koje nove podbrendove obuhvaća, kakvi su vizualni odnosi prema samostalnim brendovima destinacije te donosi opcije i kombinacije aplikacija u tiskovnim i *on-line* primjenama.

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada proširene Knjige grafičkih standarda vizualnog identiteta i svih ključnih podbrendova
- Sustavna primjena proširene Knjige grafičkih standarda
- Kontinuirano prilagođavanje i razvoj kako bi se odgovorilo na promjene u tržištu, potrebama i novim inicijativama

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije destinacije

U prethodnom strateškom ciklusu iz vizualnog identiteta destinacije kulturnog turizma *Ogulin, zavičaj bajke* nastao je i vizualni identitet interpretacijskih oznaka i „umjetničkih bajkovitih instalacija". Tako je vizualni identitet i brend destinacije oživio u fizičkom prostoru na područja grada i okolice.

U međuvremenu su na području grada Ogulina izrađivane oznake iz nekih drugih vizualni identiteta koji su proizašli iz parcijalnih projekata koji nisu bili usuglašeni sa gradskom strategijom razvoja kulturnog turizma. Na taj način je nastao šum u kanalu, te se dogodilo svojevrsno zakrečenje i „vizualno" zagađenje. Takve su intervencije oslabile krovni brend destinacije, iako su izvorno trebale imati funkciju osnaživanja doživljaja.

U novom strateškom ciklusu predlaže se izrada jedinstvenog Sustava signalizacije i interpretacije destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. On će se izrađivati u dvije faze: idejnoj i izvedbenoj.

Idejno rješenje sadržavat će analizu postojećeg stanja svih oznaka signalizacije i interpretacije, uključujući i smeđu signalizaciju te će na temelju analize donijeti prijedloge novog, prilagođenog Sustava signalizacije i interpretacije za destinaciju *Ogulin, zavičaj bajke*. U razradi novog sustava važno je uspostaviti odnos prema postojećoj smeđoj signalizaciji i jasnoj podjeli uloga. Oznakama iz ovog sustava obilježit će se smjerovi kretanja, željeno ponašanje te interpretirati kulturna i prirodna baština kroz različite projekte razvoja infrastrukture za posjetitelje na otvorenom (vidi 3.2. Razvoj kulturne infrastrukture na otvorenom). Za posjetitelje destinacije jasne i pouzdane oznake smjera važne su za navigaciju odredištem. U skladu s Pravilnikom o turističkoj i ostaloj signalizaciji na cestama (NN 64/2016) i Pravilnikom o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama (NN 33/2005), idejno rješenje Sustava signalizacije i interpretacije destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* kategorizirat će i definirati svaku od tri osnovne vrste oznaka:

- orijentacijske/informacijske oznake
- oznake upozorenja/signalizacijske oznake
- interpretacijske/obrazovne oznake

One će uključivati i sustav označavanja kulturnih institucija, restorana, smještajnih jedinica te baštinskih doživljaja, kao i označavanje interpretacijske i posjetiteljske infrastrukture. Idejno će rješenje razraditi arhitekturu osnovnih tipova i podtipova oznaka te definirati i opisati scenarije i uvjete njihova korištenja. Idejno će rješenje imati svoju inačicu produkt dizajna: oblik oznaka, te grafičku inačicu: tipografija, boje, kompozicija uz obaveznu primjenu vizualnog identiteta iz Proširene knjige grafičkih standarda (vidi prethodni cilj 2.1.2. Izrada proširene knjige grafičkih standarda).

Izvedbeno rješenje za produkt dizajn specificirat će sve tipove i podtipove oznaka iz idejnog rješenja kroz detaljan izvedbeni nacrt, opis materijala, dimenzija i načina montiranja oznaka. **Izvedbeno rješenje za grafički dizajn** donijet će za sve vrste oznaka grafičko oblikovanje i prijelom, uz rješenje osnovnih piktograma te načina korištenja tekstualnog i vizualnog sadržaja. Sastavni dio izvedbenog rješenja bit će objedinjeni troškovnik izvedbe svih oznaka, uključujući i projekciju troškova za razvoj sadržaja, što će se posebno odnositi na interpretacijske/obrazovne oznake.

Ovako temeljito projektiranim i razrađenim Sustavom signalizacije i interpretacije stvorit će se temelji osnaživanja brenda destinacije i njezinog duha mjesta.

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada idejnog rješenja sustava signalizacije i interpretacije
- Izrada izvedbenog rješenja sustava signalizacije i interpretacije
- Izrada oznaka
- Montiranje oznaka
- Održavanje oznaka

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

2.1.4. Izrada Studije razvoja suvenira destinacije

Još jedna primjena brend strategije i aplikacija vizualnog identiteta destinacije kulturnog turizma duha mjesta *Ogulin, zavičaj bajke* razradit će se u Studiji razvoja suvenira. U prethodnom strateškom ciklusu takav je dokument izrađen za potrebe Ivanine kuće bajke, a sada se predlaže njegova izrada za potrebe cijele destinacije.

Studija treba na razini idejnog i izvedbenog rješenja donijeti razradu cjelovite palete proizvoda – suvenira koji će nositi snažnu poveznicu između doživljaja destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* i posjetitelja. Paletu suvenira potrebno je osmisliti prema predloženim temama destinacije. Jedan dio palete suvenira može biti izravno povezan s vizualnim identitetom, drugi s umjetničkim i obrtničkim predmetima inspiriranim ponudom destinacije, a treći može biti inspiriran različitim doživljajima prirodne i kulturne baštine destinacije i manifestacija.

Sastavni dio studije su detaljni izvedbeni nacrti svakog suvenira te detaljan troškovnik produkcije.

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Studije razvoja suvenira Grada Ogulina s troškovnikom
- Kontinuirano prilagođavanje i razvoj kako bi se odgovorilo na promjene u tržištu, potrebama i novim inicijativama

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Privatni, civilni i javni nositelji turističke ponude i programa
- Grad Ogulin

Napomena

Poželjno je sve procese oblikovanja suvenira pojedinih doživljaja uskladiti s krovnom Studijom razvoja suvenira za cijelu destinaciju. Samo holističkim planiranjem i timskim radom destinacija kulturnog turizma duha mjesta može polučiti vrhunske rezultate!

2.2. Razvoj marketinga i komunikacija

Izrada Marketing plana destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* doprinijet će ostvarenju ciljeva zacrtanih ovim strateškim planom. Marketing plan donijeti će detaljnu analizu ciljnih tržišta, pozicionirati destinaciju u odnosu na svijet promjena uzrokovanih društvenim mijenama, klimatskim izazovima i energetskom krizom te donijeti detaljan plan precizno osmišljenih aktivnosti prodaje doživljaja destinacije kulturnog turizma koji počiva na duhu mjesta.

U izradi Marketing plana polazit će se od ciljeva ovog strateškog plana te doživljaja duha mjesta, vrijednosti i brend identiteta donesenog u Brend strategiji. Sastavni dio Marketing plana je Plan odnosa s javnostima kako bi se sinergijskim djelovanjem marketinga i PR-a postigli najbolji rezultati tržišnog pozicioniranja *Ogulina, zavičaja bajke* i komunikacije prema svim korisnicima: građanima, posjetiteljima i dionicima.

Posebnu pažnju ovaj plan treba posvetiti donošenju inovativnih tehnika suradničkog marketinga: kroz marketinške aktivnosti komunicirat će se kulturni karakter i osjećaj mjesta jednako koliko će se komunicirati pojedinačni doživljaji. Suradnički pristup komuniciranju ujedno će i u smislu troškova biti održiviji i uspješniji.

Marketinške aktivnosti i produkcije oživotvoriti će Brend strategiju i Marketing plan kroz razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja destinacije poput fototeka, videoteka i ilustracija, koji će se realizirati i implementirati putem konkretnih produkcija i kampanja.

Rezultati ostvarenog 2.2. prioritetnog cilja:

2.2.1. Izrada Marketing plana destinacije i Plana odnosa s javnostima
2.2.2. Razvoj vizualnog sadržaja
2.2.3. Produkcije tiskanih medija
2.2.4. Produkcije IT i multimedije
2.2.5. Produkcije suvenira
2.2.6. Promotivne i medijske produkcije

2.2.1. Izrada Marketing plana destinacije i Plana odnosa s javnostima

Marketing plan destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* objedinjeni je plan marketinških aktivnosti i aktivnosti odnosa s javnostima kako bi se sinergijskim i koordiniranim pristupom postigli najbolji rezultati na duge staze. Izrada ovog dokumenta temeljit će se na ovom strateškom planu i Brend strategiji.

Marketing plan će detaljno razraditi kratkoročne, srednjoročne i dugoročne aktivnosti tržišnog pozicioniranja destinacije. Donijet će razradu konkretnih marketinških alata kako bi se privukle ciljne skupine. Cilj plana odnosa s javnostima je povećati vidljivost brenda kod ciljnih skupina, prenijeti im priče koje stoje iza brenda, prenijeti važne poruke i vrijednosti destinacije.

Marketinški plan donijet će prijedloge pomno osmišljenih i usmjerenih oglasa na pažljivo odabranim platformama, dok će plan odnosa s javnostima razraditi načine kako i kojim kanalima ispričati priču o brendu destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* na zanimljiv i inovativan način, uvijek s ranije deklariranim vrijednostima u skladu.

Planovi trebaju donijeti smjernice i projektne zadatke razvoja sadržaja za konkretne marketinške aktivnosti i aktivnosti odnosa s javnostima: za razvoj vizualnog (fotografije, video) i tekstualnog sadržaja (*copyright* tekstovi) koji će se koristiti u različitim marketinškim produkcijama i implementirati putem konkretnih marketinških aktivnosti.

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Marketing plana i Plana odnosa s javnostima
- Izrađeni godišnji akcijski planovi provedbe planova
- Evaluacija utjecaja plana na godišnjoj razini
- Kontinuirano prilagođavanje i razvoj kako bi se odgovorilo na promjene u tržištu, potrebama i novim inicijativama

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

Napomena

Metodologija koja je primijenjena u procesu izrade Marketing plana destinacije kulturnog turizma Ogulin, zavičaj bajke *primijenit će se i na izradu pojedinačnih marketing planova za različite doživljaje duha mjesta. Ti se planovi trebaju referirati na ovaj krovni plan za cijelu destinaciju. Pojedinačni marketing planovi navedeni su u aktivnostima/rezultatima u krovnim ciljevima Razvoj kulturne infrastrukture (3.) i Stvaranje doživljaja (4.).*

2.2.2. Razvoj vizualnog sadržaja

Vizualni sadržaj destinacije kulturnog turizma duha mjesta *Ogulin, zavičaj bajke* nastaviti će se razvijati kao moćan marketinški i komunikacijski alat. Kroz vizualni identitet izrađen u prošlom strateškom ciklusu, vizualni *storytelling* bio je glavni alat za prenošenje poruka o doživljajima destinacije u skladu s njezinim vrijednostima i brendom *zavičaja bajke*.

Razvoj vizualnog sadržaja u novom ciklusu bit će utemeljen na Brend strategiji i u skladu s osnaženim i razrađenim postojećim vizualnim identitetom. Projektni zadatci za razvoj vizualnog sadržaja koji će se koristiti u tiskanim i IT marketinškim produkcijama biti će doneseni u Marketinškom planu kao popis i opis tema i motiva fotografija, ilustracija i video sadržaja, a cilj im je prenijeti tkanje doživljaja kulturne i prirodne baštine *Ogulina, zavičaja bajke*.

Vizualni sadržaj destinacije razvijat će se putem tri ključna medija: autorske fotografije, autorskih ilustracija i autorskih video uradaka. Fotografije, ilustracije i video materijal činit će bazu vrhunskog autorskog vizualnog sadržaja destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. Kroz razvoj vizualnog sadržaja ostvarit će se inovativne suradnje s vrhunskim fotografima, ilustratorima te filmskim i video umjetnicima iz zemlje i inozemstva. Razvoj vizualnog sadržaja je kontinuirana aktivnost koja će se sustavno evaluirati i dopunjavati.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada godišnjih projektnih zadataka za razvoj vizualnog sadržaja i urednički poslovi koji prate produkciju
- Izrada autorskih fotografija
- Izrada autorskih ilustracija
- Izrada autorskih video uradaka
- Izrada suvremene baze podataka za pohranu produkcija vizualnog sadržaja kojoj će moći pristupiti svi ključni dionici
- Evaluacija i prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin
- Dionici – nositelji doživljaja umjetnosti, kulture i prirode Grada Ogulina

Napomena

Prenošenje tkanja doživljaja kulturne i prirodne baštine destinacije Ogulin, zavičaj bajke *kroz vizualni sadržaj razvija se u uskoj suradnji s nositeljima doživljaja. Stoga njihovo korištenje treba integralno planirati na razini destinacije i na razinama pojedinačnih doživljaja.*

2.2.3. Produkcije tiskanih medija

U skladu s brend strategijom, proširenom knjigom standarda, studijom suvenira i marketing planom realizirat će se tiskane produkcije destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Tiskane produkcije mogu uključivati turističke karte, deplijane, letke i *billboard* (*jumbo*) plakate. One će se sustavno evaluirati, nadopunjavati i dodatno tiskati u skladu s razvojem i ostvarivanjem svih navedenih planova.

Pisana riječ u *zavičaju bajke*, raširenom književnom žanru, ima jako važnu ulogu. Zato je ovdje važno istaknuti ulogu *copywritinga* kao strategije koja je ključna za željenu komunikaciju i promociju destinacije pisanom riječju.

Tiskani mediji na jasan i atraktivan način trebaju kroz tekst prenositi duh mjesta, pozivajući potencijalne posjetitelje na boravak u destinaciju i autentično iskustvo. U pisanju tekstova ovisno o potrebi sudjeluju profesionalni *copywriteri* i pisci interpretacijskih tekstova.

U skladu s vrijednošću održivosti, svi tiskani materijali destinacije tiskani su na recikliranom papiru i uz korištenje tehnologija koje su najmanje štetne za okoliš.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada godišnjih planova produkcije tiskanih medija
- Grafički dizajn tiskanih produkcija i priprema za tisak
- Tisak tiskanih produkcija
- Diseminacija tiskanih produkcija
- Evaluacija i prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin

2.2.4. Produkcije IT i multimedije

U skladu s brend strategijom, proširenom knjigom standarda, studijom suvenira i marketing planom realizirat će se digitalne produkcije destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

IT i multimedijalne produkcije mogu uključivati web stranicu, aplikacije za mobilne uređaje, aplikacije za dodirne ekrane, VR i AR iskustva i slično. Kreirani sadržaj prvenstveno treba odgovarati temama destinacije kako bi privukao entuzijaste kulturnog turizma sa specifičnim interesima.

IT i multimedijalne produkcije će se sustavno održavati, evaluirati i nadopunjavati u skladu s razvojem i ostvarivanjem svih navedenih planova.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada godišnjih planova produkcije IT i multimedije
- Dizajn produkcija IT i multimedije
- Održavanje digitalnih produkcija
- Evaluacija i prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin

2.2.5. Produkcije suvenira

U skladu s brend strategijom, proširenom knjigom standarda, studijom suvenira i marketing planom realizirat će se sustavne produkcije suvenira destinacije kulturnog turizma *Ogulin, zavičaj bajke*. Suveniri upotpunjuju iskustvo boravka u destinaciji i služe kao uspomena na nezaboravne doživljaje.

Suveniri će se sustavno evaluirati, nadopunjavati i dodatno producirati u skladu s razvojem i ostvarivanjem svih navedenih planova.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada godišnjih planova produkcije suvenira
- Izrada izvedbenih rješenja dizajna suvenira
- Produkcija
- Diseminacija
- Evaluacija i prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin

2.2.6. Promotivne i medijske produkcije

U skladu s Marketing planom i Planom odnosa s javnostima provest će se promotivne i medijske aktivnosti i kampanje. One mogu uključivati produkciju promotivnih filmova te promocije na specijaliziranim turističkim sajmovima u zemlji i inozemstvu.

Produkcije prvenstveno trebaju biti usmjerene na ciljne skupine održivog kulturnog turizma, temeljenog na duhu mjesta, koji u destinaciji žele doživjeti autentična iskustva, biti dio zajednice i okušati se u različitim aktivnostima. Stoga promotivne i medijske produkcije ne trebaju uvijek biti produkcijski i financijski zahtjevne – mogu se kreirati u suradnji s dionicima, pa čak i turistima, uz minimalne financijske zahtjeve i veliku dozu entuzijazma i kreativnosti.

Promotivne i medijske kampanje će se sustavno evaluirati, nadopunjavati i dodatno producirati u skladu s razvojem i ostvarivanjem svih navedenih planova. Od izuzetne važnosti je da se kroz rad Odbora za razvoj turizma duha mjesta potakne suradnja među dionicima koji mogu stvarati zajedničke promotivne produkcije radi manjih financijski izdataka, ali bi se i kroz suradnju osigurala usklađenost s brendom.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada godišnjih planova promotivnih i medijskih produkcija
- Realizacija promotivnih i medijskih produkcija
- Evaluacija i prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin

2.3. Razvoj nacionalne i međunarodne suradnje

Suradnja dionika u destinaciji s partnerima na razini Republike Hrvatske, te međunarodna suradnja i internacionalizacija djelovanja i utjecaja kulture i umjetnosti, ima posebnu ulogu u stvaranju i održavanju reputacije, kredibiliteta i vidljivosti destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Poticanje i realizacija međunarodne suradnje kroz razvojne smjernice i politike na razini EU, te poticanje suradnje na nacionalnoj, županijskoj i lokalnoj razini način su ostvarenja ovoga prioritetnog cilja. Cilj se ostvaruje kroz aktivno participiranje u radu i članstvu u strukovnim udruženjima i mrežama, kroz razvoj partnerskih projekata i prijave na EU programe financiranja, kroz prijave na različita strukovna natjecanja i nagrade te, na kraju, kroz organiziranje specijalističkih međunarodnih konferencija.

Rezultati ostvarenog 2.3. prioritetnog cilja:

2.3.1. Upis ogulinskih tradicijskih jela u Registar kulturnih dobara RH
2.3.2. Aktivnosti u strukovnim udruženjima, organizacijama i mrežama
2.3.3. Razvoj partnerskih EU projekata i programa
2.3.4. Natjecanja za nacionalne i međunarodne nagrade

2.3.1. Upis ogulinskih tradicijskih jela u Registar kulturnih dobara RH

Duga tradicija Ogulinske masnice, Mošnje s konopljom i ostalih tradicijskih jela u Ogulinu i okolici zavrijedila je status zaštite. Ovim rezultatom ishoditi će se svojstvo nematerijalnog kulturnog dobra koje će biti trajno upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Terminski plan

- srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Popisivanje nositelja znanja izrade tradicijskih jela
- Prikupljanje materijala o načinu izrade
- Sastavljanje prijedloga mjera zaštite
- Ispunjavanje prijavnog obrasca prijedloga upisa

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Zavičajni muzej Ogulin
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

2.3.2. Aktivnosti u strukovnim udruženjima, organizacijama i mrežama

Sudjelovanjem nositelja i dionika doživljaja i ponude kulturnog turizma destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* u radu različitih udruženja, organizacija i mreža poticat će se praćenje najnovijih razvojnih smjerova i trendova i osnaživati ljude za produbljivanje baze znanja, razmjenu ideja i utjecanje na donošenje odluka u području kulturnih i turističkih politika na svim razinama.

Članstvo u takvim organizacijama donijet će brojne koristi i benefite, poput dijeljenja znanja i najboljih praksi specifičnih za industriju, dijeljenje tehnologije i sveukupno povećanje vidljivosti proizvoda održivog kulturnog turizma destinacije. Važno je potaknuti lokalne dionike na umrežavanje i sudjelovanje u aktivnostima različitih oblika udruženja jer su oni nositelji i ključni stvaratelji autentičnih doživljaja duha mjesta.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada liste postojećih udruženja, organizacija i strukovnih mreža u području održivog (kulturnog) turizma
- Određivanje prioritetnih udruženja, organizacija i strukovnih mreža
- Poticanje učlanjivanja Grada Ogulina i dionika u prioritetna udruženja, organizacije i strukovne mreže te aktivne participacije u njihovom radu i aktivnostima
- Ocjenjivanje (evaluacija) utjecaja provedenih programa i projekata na zajednicu i njihova prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina
- Grad Ogulin

2.3.3. Razvoj partnerskih EU projekata i programa

Ostvarenjem kratkoročnih ciljeva i aktivnosti, u prvom redu onih koji se odnose na izradu programskih i institucionalnih planova te projektne dokumentacije potrebne za prijave na natječaje, stvorit će se temelji za planski razvoj različitih partnerskih EU projekata i programa.

Projektni prijedlozi koji se temelje na ovom strateškom planu planski će se aplicirati na različite EU fondove.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Sustavan razvoj međunarodnih partnerstava
- Praćenje programa financiranja od strane EU-a
- Izrada projektnih prijedloga
- Apliciranje i provođenje projekata i programa
- Evaluacija utjecaja provedenih programa i projekata

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

2.3.4. Natjecanja za nacionalne i međunarodne nagrade

Izvrsnost u razvoju destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* u prvom strateškom ciklusu polučio je brojne nagrade iz različitih sektora: dizajna, turizma i kulture (muzeologije). Prijave na natjecanja za različite nacionalne i međunarodne nagrade zadak su i u novom strateškom ciklusu.

Cilj je da se nakon postizanja rezultata aktivnosti ovog strateškog plana, Grad Ogulin i uključeni dionici planski i kontinuirano natječu za nacionalne i međunarodne nagrade u različitim područjima i disciplinama. Natjecanja za nagrade prilike su za evaluaciju provedenih projekata, programa i aktivnosti. Kroz njih će se vrednovati različite discipline i vještine koje su doprinijele realizaciji strateških ciljeva i projekata. Nagrade će biti dodatna motivacija i poticaj za razvoj i poboljšanje djelovanja i razvoja u budućnosti. Na posljetku, nagrade će doprinijeti vidljivosti destinacije te isticanju dobrih praksi koje imaju širi utjecaj na društvo i zajednicu na nacionalnoj i EU razini.

Neke od nacionalnih nagrada su godišnje turističke nagrade HTZ-a i Ministarstva turizma poput Destinacija godine, Nagrada za održivi turizam, Inovacija godine, Kulturna atrakcija godine, Prirodna atrakcija godine, Turistički događaj godine, Ljudi u turizmu i Zeleni cvijet ili strukovne nagrade poput muzeja godine, nagrade za dizajn, arhitekturu i godišnje nagrade Ministarstva kulture. Od međunarodnih nagrada valjalo bi istaknuti *Europa Nostra*, *European Heritage Label*, *Travel and Hospitality Awards*, *EMYA*, *BigSEE*…

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada liste nagrada iz različitih područja i disciplina koje su uključene u provedbu ciljeva i aktivnosti ovog strateškog plana
- Praćenje objava za prijave za nacionalne i međunarodne nagrade, ažurno i kontinuirano prijavljivanje destinacije i doživljaja *Ogulina, zavičaja bajke* uz sustavnu podršku pojedincima, udrugama i ustanovama u procesu prijavljivanja
- Evaluacija utjecaja provedenih programa i projekata

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina
- Grad Ogulin

	CILJEVI I REZULTATI	DINAMIKA REALIZACIJE									
		2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2032.	2033.
2.	BRENDIRANJE I MARKETING										
2.1.	Osnaživanje postojećeg brenda										
2.1.1.	Izrada Krovne brand strategije destinacije										
2.1.2.	Izrada Proširene knjige standarda vizualnog identiteta destinacije										
2.1.3.	Izrada Sustava signalizacije i interpretacije destinacije										
2.1.4.	Izrada Studije razvoja suvenira destinacije										
2.2.	Razvoj marketinga i komunikacija										
2.2.1.	Izrada Marketing plana destinacije i Plana odnosa s javnostima										
2.2.2.	Razvoj vizualnog sadržaja										
2.2.3.	Produkcije tiskanih medija										
2.2.4.	Produkcije IT i multimedije										
2.2.5.	Produkcije suvenira										
2.2.6.	Promotivne i medijske produkcije										
2.3.	Razvoj nacionalne i međunarodne suradnje										
2.3.1.	Upis ogulinskih tradicijskih jela u Registar kulturnih dobara RH										
2.3.2.	Aktivnosti u strukovnim udruženjima, organizacijama i mrežama										
2.3.3.	Razvoj partnerskih EU projekata i programa										
2.3.4.	Natjecanja za nacionalne i međunarodne nagrade										

3. Osnaživanje kulturne i posjetiteljske infrastrukture

Potreba za raznolikom kulturnom i posjetiteljskom infrastrukturom treći je izazov na koji odgovara ovaj strateški plan. Pregled kulturnih i baštinskih potencijala pokazao je da je institucionalna kulturna infrastruktura za hrvatske uvjete u Ogulinu vrlo dobra, no istodobno postoji potreba za napretkom. Uz snažno vodstvo Grada Ogulina, suradnjom svih dionika osuvremenjivat će se i razvijati posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom i otvorenom kao temelj razvoja doživljaja duha mjesta *Ogulina*, *zavičaja bajke*. Priče i narativi koji se razvijaju unutar posjetiteljske infrastrukture povezuju sve ljude, obogaćujući kvalitetu života lokalnih stanovnika i stvarajući nezaboravna i ispunjavajući iskustva za sve posjetitelje.

Prioritetni ciljevi za provedbu trećeg krovnog cilja:

3.1. Razvoj infrastrukture u zatvorenom
3.2. Razvoj infrastrukture na otvorenom

3.1. Razvoj infrastrukture u zatvorenom

Razvijena kulturna i posjetiteljska infrastruktura u zatvorenom ima važnu ulogu u poticanju i inspiriranju ljudi na jedinstvene doživljaje u destinaciji *Ogulin, zavičaj bajke*. U prethodnom strateškom ciklusu upravo je uređenje Ivanine kuće bajke omogućilo stvaranje cjelogodišnjeg sadržaja slavljenja bajkovite baštine i izravnog doživljaja fenomena, ali i brenda na kojem počiva cijela destinacija. Uređuje se i suvremena Gradska knjižnica, a završava se i s uređenjem kino dvorane i prostora Pučkog otvorenog učilišta.

Kroz nastavak sustavnog razvoja kulturne i posjetiteljske infrastrukture, stvarat će se nova mjesta i suvremeno okruženje slavljenja i očuvanja bogate kulturne i prirodne baštine destinacije.

Razvoju infrastrukture u zatvorenom pristupat će se stručno, multidisciplinarno i planski, a u razvoju ideja sudjelovat će i zainteresirani građani kroz različite oblike participacije. Svi će se projekti temeljiti na autentičnosti i poštovanju lokalne zajednice te će u najvećoj mogućoj mjeri poštivati i primjenjivati načela zelene gradnje i održivog upravljanja.

Kulturne ustanove koje imaju dugu tradiciju postojanja i rada, poput Gradske knjižnice i čitaonice, Zavičajnog muzeja, Pučkog otvorenog učilišta i Ivanine kuće bajke, osnažit će se kroz suradničko programsko planiranje, zadovoljavanje novih sadržajnih, prostornih i produkcijskih potreba.

Razvoj infrastrukture za posjetitelje u zatvorenom osnažit će lokalnu posebnost *Ogulina, zavičaja bajke* i senzibilizirati lokalno stanovništvo za vrijednost vlastite baštine.

Rezultati ostvarenog 3.1. prioritetnog cilja:

3.1.1. Obnova Starog grada Ogulina i novi stalni postav Zavičajnog muzeja Ogulin
3.1.2. Osnivanje Centra vojne povijesti i veterana Grada Ogulina u sklopu bivše vojarne Sv. Petar
3.1.3. Osnivanje Galerije *One*
3.1.4. Osnivanje Instituta za pripovijedanje
3.1.5. Uređenje speleološkog centra uz Đulin ponor
3.1.6. Uređenje turističko-informativnog centra *Ogulin, zavičaj bajke*
3.1.7. Uređenje Etno kuće Zagorje Ogulinsko

3.1.1. Obnova Starog grada i novi stalni postav Zavičajnog muzeja Ogulin

Zavičajni muzej Ogulin smješten je u sklopu Starog grada Ogulina, koji se u infrastrukturnom smislu kroz prošlost nije promatrao kao cjelina. To je rezultiralo parcijalnim obnovama pojedinih dijelova ovog baštinskog kompleksa, ali i oštećenjima. Unutar kompleksa staroga grada 2013. obnovljena je zgrada nekadašnjeg vatrogasnog spremišta iz 19. st. u kojoj se smjestila Ivanina kuća bajke.

Zgrada Palasa, u kojoj je danas smješten Zavičajni muzej Ogulin, tek je neznatno prilagođena za muzejske potrebe u razdoblju od 1960. do 1967. godine. Od tada nije doživjela značajnije intervencije te stoga postoje infrastrukturni i organizacijski problemi u svakodnevnom obavljanju muzejske djelatnosti. Obnovom će se otkloniti nedostatak invalidskog pristupa i dizala, nepostojanje sustava grijanja, problem vlage i dotrajale instalacije. Uređenjem dvorišne zgrade „konjušnice“ riješit će se problem nepostojanja sanitarnog čvora za posjetitelje, kao i loših uvjeti rada djelatnika Muzeja.

Muzej će kroz novi stalni izložbeni postav biti ključno mjesto slavljenja ključnih priča za identitet i posebnost Ogulina i njegove okolice. Inovativna koncepcija novog stalnog postava donijet će suvremenu i cjelovitu interpretaciju muzejskih zbirki ali i nematerijalnih fenomena, s posebnom pažnjom prema slijedećim narativima:

- Bernardinu Frankopanu i frankopanskoj baštini Ogulinskog kraja i okolnih mjesta
- Frankopanskom kaštelu i mijenama njegovih funkcija kroz povijest
- Urbanom i građanskom identitetu grada
- Etnografskim posebnostima okolice Ogulina
- Važnim ličnostima Ogulina, a posebno značajnim Ogulinkama
- Kleku kao kolijevci hrvatskog planinarstva

Pri tom će, pored novog stalnog postava, muzej dobiti primjerenu recepciju, muzejski dućan te prostor za održavanje radionica i različitih programa za posjetitelje. Na taj način Muzej može postati važan generator programa i ukupne ponude kulturnog turizma duha mjesta.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine) – izrada dokumentacije
- Srednjoročno (3-6 godina) – obnova i realizacija novog stalnog postava

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka Zavičajnog muzeja Ogulin sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izrada konzervatorske studije za potrebe obnove Starog grada u skladu s potrebama Zavičajnog muzeja Ogulin
- Izrada Idejne muzeološke koncepcije stalnog postava (donosi programski zadatak za sve ostale korake i dokumentaciju)
- Izrada Glavne muzeološke koncepcije stalnog postava s troškovnikom i izvedbenim rješenjima za muzejski produkt dizajn, muzejski grafički dizajn, muzejski IT i multimedija dizajn, muzejski dizajn rasvjete i muzejski dizajn ozvučenja
- Izrada izvedbenog projekta arhitekture
- Izvođenje građevinskih, obrtničkih, elektrotehničkih i strojarskih radova
- Izvođenje razvoja sadržaja za stalnu muzejsku izložbu (tekstualni i vizualni sadržaj)
- Izvođenje radova i usluga opremanja interijera i stalne izložbe
- Izrada brend strategije i marketing plana Zavičajnog muzeja Ogulin

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Zavičajni muzej Ogulin
- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

Napomena

Problematika nedostatka prostora za čuvanje muzejske građe riješit će se u vidu izmještanja depoa i zbirke vezane za vojnu povijest područja Grada Ogulina u Centar vojne povijesti i veterana Grada Ogulina (vidi idući rezultat ovog prioritetnog cilja 3.1.2).

3.1.2. Osnivanje Centra vojne povijesti i veterana u zgradi bivše vojarne

Zgrada bivše vojarne u ulici Bernardina Frankopana (katastarska čestica 3922, površine 1491 m2) koja se sastoji od zgrade mješovite uporabe (630 m2), pomoćne zgrade (74 m2) i dvorišta (787 m2) trenutno je u vlasništvu Republike Hrvatske. Kroz uspostavu Centra vojne povijesti i veterana Grada Ogulina postat će i mjesto koje će interpretirati vojnu povijest Ogulina.

Prostranost ove građevine i njezina dvorišta može biti razlogom da se uz predloženi sadržaj ovdje osnuje i Kuća planinarstva u suradnji s Hrvatskim planinarskim društvom Klek te da se dio prostora uredi za potrebe suvremenog depoa Zavičajnog muzeja Ogulin.

Dok će se u Zavičajnom muzeju u manjoj mjeri interpretirati vojna uloga Ogulina kroz povijest, u ovom centru svoje mjesto će dobiti i bogata zbirka iz Domovinskog rata. Uredit će se i nova spomen-soba poginulim hrvatskim braniteljima u kojoj će moći na poseban i dostojanstven način obilježavati sve važne obljetnice i datumi iz Domovinskog rata. Danas na području Grada Ogulina djeluje 13 udruga veterana Domovinskog rata, tako da će ovaj Centar, osim izložbenog prostora, predstavljati i mjesto susreta i provedbe programa za veterane. U skladu s brojnim novoosnovanim veteranskim centrima diljem Hrvatske, ovdje će se voditi i odvijati programi koji obuhvaćaju rehabilitacijske, sportske i rekreacijske, kulturne i društvene aktivnosti na kojima će gostovati predavači iz različitih područja i umjetnici, u svrhu očuvanja i promicanja zdravog načina života.

Veteranski centri su istovremeno i centri razvoja u kojima se pruža savjetodavna pomoć, edukacije kroz različite radionice, seminare, treninge, osnaživanje potencijala korisnika za zapošljavanje i poduzetništvo te uključivanje u rad zadruga hrvatskih branitelja kao dio radne terapije.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina) – izrada dokumentacije
- Dugoročno (7-10 godina) – realizacija Centra

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Idejne muzeološke koncepcije stalnog postava (donosi programski zadatak za sve ostale korake i dokumentaciju)
- Priprema zahtjeva ishodovanja odluke o ispunjenosti uvjeta za potpis Ugovora o darovanju državne imovine Gradu Ogulinu
- Izrada Glavne muzeološke koncepcije stalnog postava s troškovnikom i izvedbenim rješenjima za muzejski produkt dizajn, muzejski grafički dizajn, muzejski IT i multimedija dizajn, muzejski dizajn rasvjete i muzejski dizajn ozvučenja
- Izrada idejnog, glavnog i izvedbenog projekta arhitekture
- Izvođenje građevinskih, obrtničkih, elektrotehničkih i strojarskih radova
- Izvođenje razvoja sadržaja za stalnu muzejsku izložbu (tekstualni i vizualni sadržaj)
- Izvođenje radova i usluga opremanja interijera i stalne izložbe
- Izrada brend strategije i marketing plana Zavičajnog muzeja Ogulin

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

3.1.3. Osnivanje Galerije „One“

Ogulin zavičaj bajke u jednoj od postojećih ili novih kulturnih ustanova pokrenut će profiliranu galeriju s jakim galerijskim programom koji će uključivati naglašenu žensku perspektivu. To se zrcali i u predloženom imenu galerije - „One“.

Ova galerija bi dodatno obogatila kulturnu i umjetničku ponudu grada, istražujući i slaveći žensku kreativnost. Programsku inspiraciju nalazi u iznimnim ženama koje su proslavile Ogulin. To su: Ivana Brlić Mažuranić (književnost), Ilma de Murska (opera), Elza Polak (hortikultura i vrtlarstvo), Mira Vučetić (popularna književnost i gastronomija) ali i poznati ženski likovi iz Ivaninih bajki kao i iz narodnih legendi, poput Đule ili klečkih vještica.

Galerija bi bila platforma za promoviranje važnosti ženske priče, stvarajući prostor za refleksiju, dijalog i inspiraciju, a svoju međunarodnu vidljivost omogućila bi i prisutnost Ogulina na Europskoj kulturnoj ruti ženskih spisateljica. Ovaj pristup ne samo da bi osnažio kulturni identitet Ogulina, već bi i donio inovacije i osnažio percepciju *Ogulina, zavičaja bajke* kao mjesta otvorenog za važne suvremene teme.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka galerije sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Donošenje odluke o pokretanju galerije unutar postojeće ustanove u kulturi ili o osnivanju nove ustanove od strane Upravnog vijeća, uz suglasnost Osnivača, odnosno Gradskog vijeća Grada Ogulina.
- Izrada dokumentacije i izvođenje radova i usluga opremanja prostora galerije (prema potrebi)
- Izrada brend strategije i marketing plana galerije

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

3.1.4. Osnivanje Instituta za pripovijedanje

Predlaže se da se u *Ogulinu, zavičaju bajke* osnuje Institut za pripovijedanje kako bi se ojačala veza između posebnosti lokalne kulture i turističke privlačnosti.

Slično inspirativnom *Storytelling institutu* u Edinburgu, ova inicijativa bi značajno obogatila kulturnu panoramu grada. Ogulin je među prvima prepoznao važnost pripovijedanja kao ključnog alata za prijenos kulturne baštine i osobnih priča. Šestero građana iz Ogulina je u prethodnom strateškom ciklusu prošlo tečaj pripovijedanja kod cijenjene hrvatske pripovjedačice Jasne Held, što svjedoči o lokalnoj posvećenosti ovoj vještini. Također, registrirana pripovjedačica iz Ogulina, Sabina Gvozdić, svojim projektom *Ogulin Tales* neumorno doprinosi pripovjedačkoj sceni grada i Hrvatske.

Osnivanjem Instituta pripovijedanja kao odjela Gradske knjižnice i čitaonice ili kao odjela Ivanine kuće bajke, Ogulin bi stvorio mjesto gdje bi posjetitelji i lokalno stanovništvo mogli naučiti o umjetnosti pripovijedanja, razumjeti dublje značenje priča te razviti vlastitu pripovjedačku vještinu. Ovo bi pridonijelo turističkoj privlačnosti, istovremeno učvršćujući status Ogulina na pripovjedačkoj mapi Hrvatske i Europe. Kroz djelovanje ovog instituta mogle bi se provoditi aktivnosti edukacije *storytelling*-a (vidi cilj 1.2.1. Provođenje edukacija u području *storytelling*-a)

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*

Terminski plan

- Kratkoročno (1-2 godine)

Aktivnosti/rezultati

- Donošenje odluke o promjeni i/ili proširenju djelatnosti Ivanine kuće bajke od strane Upravnog vijeća, uz suglasnost Osnivača, odnosno Gradskog vijeća Grada Ogulina.
- Izrada Plana rada i razvitka Instituta za pripovijedanje sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izrada brend strategije i marketing plana (unutar Ivanine kuće bajke ili Gradske knjižnice i čitaonice)

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Ivanina kuća bajke
- Gradska knjižnica i čitaonica
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

3.1.5. Speleološki centar uz Đulin ponor

Đulin ponor kao špiljski sustav koji se nastavlja u najdulji speleološki objekt Hrvatske – špiljski sustav Đulin ponor-Medvedica, predstavlja stalno mjesto novih speleoloških otkrića. Kao rijedak primjer hidrogeološkog spomenika prirode u samom centru grada, po čemu je Ogulin svjetski jedinstvena destinacija, zaslužuje i znanstveno-interpretacijski centar u neposrednoj blizini samog fenomena Ovdje postoji nekoliko zgrada koje mogu dobiti takvu namjenu uz snažnu i neizostavnu potporu Grada.

U ovom centru posjetitelji će imati priliku istraživati tajne podzemlja i nevjerojatnih prirodnih formacija, kao i rezultate najnovijih istraživanja koja će se provoditi u sklopu centra. Uz razne edukativne programe o speleologiji, geologiji i zaštiti okoliša, centar će biti i glavna točka polazišta organiziranih tura uz pratnju vodiča, kao što su planinarske ture na Klek, vožnje *zip-line*-om i drugi primjereni oblici rekreacije.

Glavni medij interpretacije bit će suvremena multimedijalna izložba koja posjetitelje upoznaje s bio-speleologijom, sa špiljskim sustavom, njegovim geomorfološkim, hidrološkim, biološkim i ostalim osobitostima. U interpretaciju se predlaže unijeti optiku bajke Regoč, odnosno bajkovitog Legen-grada. Po svemu sudeći, upravo je Đulin ponor i špiljski sustav Ivanu Brlić Mažuranić inspirirao za nastanak ovog bajkovitog toposa.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina) – izrada dokumentacije
- Dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Idejne muzeološke koncepcije stalnog postava (donosi programski zadatak za sve ostale korake i dokumentaciju)
- Izrada idejnog projekta arhitekture
- Izrada Glavne muzeološke koncepcije stalnog postava s troškovnikom i izvedbenim rješenjima za muzejski produkt dizajn, muzejski grafički dizajn, muzejski IT i multimedija dizajn, muzejski dizajn rasvjete i muzejski dizajn ozvučenja
- Izrada glavnog i izvedbenog projekta arhitekture
- Izvođenje građevinskih, obrtničkih, elektrotehničkih i strojarskih radova
- Izvođenje razvoja sadržaja za stalnu muzejsku izložbu (tekstualni i vizualni sadržaj)
- Izvođenje radova i usluga opremanja stalne izložbe i opremanje interijera – grafika, multimedija, oprema i sl.
- Izrada Plana rada i razvitka sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izrada brend strategije i marketing plana
- Izrada godišnjih planova programa i aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

Napomena

Kao jedan od ključnih ciljeva Idejnog rješenja održivog korištenja kanjona Dobre, izrađenog 2014. godine navedeno je uređenje interpretacijskog centra „Hrvatski centar za bio-speleologiju“ neposredno uz sam fenomen. Osnivanje ovakvog centra bez obzira na djelomičnu interpretaciju teme u sklopu drugih projekta predlaže se kao jedan od ključnih dugoročnih ciljeva razvoja održivog turizma Grada Ogulina.

3.1.6. Uređenje Turističko-informativnog centra *Ogulin, zavičaj bajke*

Ured TZ Grada Ogulina, smješten uz glavni gradski park, pogodno je mjesto za Turističko-informativni centar (TIC) *Ogulin, zavičaj bajke*. S izmještanjem ureda Ivanine kuće bajke u prostore unutar Starog grada Ogulina, otvorit će se mogućnost proširivanja prostora TZ-a za ovu namjenu.

TIC bi predstavljao prvu točku dobrodošlice. S ovoga je mjesta praktično krenuti u istraživanje šireg područja destinacije, ovisno o osobnim interesima i motivaciji dolaska. S centralnom lokacijom u središtu grada, centar će nuditi sveobuhvatan pregled kulturnih, povijesnih i prirodnih atrakcija koje Ogulin nudi.

Interaktivna izložba, primjerena turističko informativnim funkcijama, pruža autentičan uvod u doživljaj zavičaja bajke, s njegovim prekrasnim prirodnim ljepotama, rekreativnim sezonskim i cjelogodišnjim aktivnostima kao što su planinarenje na Klek i ostala brda, ribičija, plivanje, skijanje i biciklizam te lokalnoj gastronomskoj i smještajnoj ponudi. S ljubaznim osobljem spremnim odgovoriti na sva pitanja, ovaj centar u sklopu TZ-a postaje ključna točka upoznavanja posjetitelja s pričom, prirodnim blagodatima i čarolijom destinacije koja će ih potaknuti na istraživanje i ponovni dolazak.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje (u sklopu plana TZ Ogulin)
- Izrada projektnog zadatka za prenamjenu s nacrtom razvoja programa i funkcionalnog zoniranja
- Izrada arhitektonskog idejnog projekta prenamjene i uređenja interijera
- Izrada arhitektonskog glavnog i izvedbenog projekta prenamijene i uređenja interijera
- Izvođenje građevinskih, obrtničkih, interijerskih, elektrotehničkih, strojarskih i ostalih radova
- Razvoj i produkcija vizualnog i tekstualnog sadržaja (u skladu s Brend strategijom i Marketing planom)
- Izvođenje radova i usluga opremanja interijera
- Izrada godišnjih planova programa i aktivnosti
- Produkcija suvenira (u skladu s Brend strategijom, Marketing planom i Studijom razvoja suvenira)

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

3.1.7. Uređenje Etno kuće Zagorje Ogulinsko

Etno kuća, smještena u Zagorju Ogulinskom, seosko je imanje koje su otkupili i uredili članovi KUD-a Sv. Juraj kako bi prikupljenim uporabnim predmetima dočarali autentično okruženje života ljudi iz ne tako davne prošlosti.

Obnovom kuće i uređenjem okućnice, ovaj prostor može postati mali muzej zajednice u najužem partnerstvu sa Zavičajnim muzejom Ogulin. Ova mala zelena oaza posjetiteljima će pružiti uvid u lokalno tradicijsko graditeljstvo i način života na tradicijskom seoskom imanju te lokalnu prehranu. Zbog suvremenih dogradnji, autentičnu okolinu nije moguće u potpunosti revitalizirati, no prostor etno kuće i okućnice bit će pogodan za održavanje radionica, tematskih vodstava, manjih predavanja i izložbi. Ponuda ne treba biti stalna, već se može aktivirati povremeno.

Hortikulturnim uređenjem okućnice treba jasno odvojiti cjelinu od suvremene okoline.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izdavanje konzervatorskih smjernica za uređenje ruralne cjeline
- Izrada idejnog projekta arhitekture za revitalizaciju ruralne cjeline
- Izrada izvedbenog projekta arhitekture revitalizacije ruralne cjeline
- Izvođenje građevinskih, obrtničkih, elektrotehničkih i strojarskih radova
- Izrada brend strategije i marketing plana
- Izrada godišnjih planova programa i aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Zavičajni muzej Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

3.2. Razvoj infrastrukture na otvorenom

Razvoj kulturne i posjetiteljske infrastrukture na otvorenom usklađen je s potrebama razvoja doživljaja u destinaciji *Ogulin, zavičaj bajke*. To uključuje sustavno uređenje i interpretiranje značajnih baštinskih lokaliteta na otvorenom, zatim oblikovanje i uređenje prostora za manifestacije i slavljenja baštine te tematskih staza, šetnica, vidikovaca i odmorišta.

Sustavno uređenje i interpretacija značajnih baštinskih lokaliteta na otvorenom podrazumijeva pažljivo planiranje i označavanje povijesnih, kulturnih i prirodnih mjesta kako bi posjetitelji dobili dublji uvid u bogato nasljeđe *Ogulina, zavičaja bajke*. Putokazi i interpretacijske oznake poticat će angažman građana i posjetitelja s doživljajima duha mjesta destinacije, jačajući brend cjelokupnog područja. Oznake će motivirati ljude na posjećivanje lokaliteta kulturne i prirodne baštine, ali i lokalnih dućana, restorana, gostionica i drugih ugostiteljskih objekata. Ukratko, interpretacija i signalizacija pridonijet će stvaranju i osnaživanju osjećaja duha mjesta i zajednice.

Oblikovanje i uređenje prostora za manifestacije i slavljenja pruža mogućnost organizacije raznolikih događanja koja slave kulturu, tradiciju i umjetnost Grada, stvarajući posebne trenutke za lokalno stanovništvo i posjetitelje.

Tematske staze, šetnice, vidikovci i odmorišta osmišljeni su kako bi posjetiteljima omogućili istraživanje prirodnih ljepota i kulturne baštine na aktivan i inspirativan način te im pružili mjesta za opuštanje i promatranje čarolije oko sebe. Uređenjem mreže tematskih staza poticat će se povezivanje ljudi s kulturnim i prirodnim vrijednostima, promovirati kretanje i boravak u prirodi te time poboljšavati kvalitetu života lokalnih stanovnika i posjetitelja. Kruna dugoročnog planiranja razvoja doživljaja u destinaciji je jedinstveni tematski park Zavičaj bajki.

Rezultati ostvarenog 3.2. prioritetnog cilja:

3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije *in situ*
3.2.2. Obnavljanje i osvježivanje Rute bajke
3.2.3. Planiranje i uređenje tematskih staza
3.2.4. Uređenje Gradskog paviljona s nadstrešnicom
3.2.5. Planiranje i uređenje vidikovaca
3.2.6. Uređenje pristupa i interpretacija Starog grada Vitunja
3.2.7. Uređenje staza uz rijeku Dobru
3.2.8. Uređenje Zip Bike u kanjonu Dobre
3.2.9. Tematski park *Zavičaj bajke*

3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije *in situ*

Na području Grada Ogulina postoje uređene tematske šetnice i staze. Pojedini spomenici i lokaliteti sporadično su označeni *in situ*, a signalizacija kretanja je minimalna ili sasvim izostaje. Zbog nedostatka cjelovitog sustava interpretacijskih i signalizacijskih oznaka, postojeće oznake nisu u potpunosti iskoristile mogućnosti osnaživanja doživljaja duha mjesta.

Za sustavnu i plansku interpretaciju kulturne i prirodne baštine *in situ* izradit će se Krovni interpretacijski plan. Zadatak Krovnog interpretacijskog plana je analizirati postojeću interpretaciju i signalizaciju *in situ*, potom prepoznati i predstaviti najznačajnije teme i priče o fenomenima, opisati najprikladnije načine njihova prezentiranja koji će kod posjetitelja izazvati poticajan doživljaj, osigurati očuvanje baštinskih vrijednosti mjesta, donijeti smjernice za upravljanje boravkom posjetitelja, oblikovati preliminarni troškovnik i terminski plan provedbe te donijeti praktično, izvedivo i realno interpretacijsko rješenje, fleksibilno i otvoreno za daljnji razvoj.

Ovaj plan uključuje detaljnu razradu najoptimalnijih rješenja interpretacijskih medija koje će se koristiti za tematske staze (interpretacijske oznake, QR kod, mobilna aplikacija i sl.) i njihove moguće teme.

Krovni interpretacijski plan donijet će jasne razvojne smjernice za Rutu bajke kao i za razvoj ostalih tematskih staza. Tako će se razvijati vizualno harmonična i doživljajno usklađena mreža interpretacije i signalizacije na otvorenom.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Krovnog interpretacijskog plana destinacije Grada Ogulina
- Evaluacija krovnog interpretacijskog plana (svake četiri godine, a po potrebi ranije ili kasnije)

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta

Napomena

U provedbi će se planiranje interpretacije i signalizacije in situ *preklapati s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije. Dobro je planirati izradu Krovnog interpretacijskog plana* in situ *prije izrade Sustava signalizacije i interpretacije.*

3.2.2. Obnavljanje i osvježivanje Rute bajke

Pri izradi prethodnog Strateškog plana razvoja kulturnog turizma i osmišljavanju tematske baze destinacije provedena je analiza korpusa kulturne i prirodne baštine, te kreativnog potencijala Ogulina i okolice. Ista je pokazala da su svijet bajke i čarobnost krajolika glavne teme po kojima je identitet Ogulina jedinstven i poseban u odnosu na druge gradove u Karlovačkoj županiji, u Hrvatskoj pa i šire.

Ljepota prirode ogulinskog kraja, jedinstveni kulturni potencijal Ivaninih priča protkanih legendama iz staroslavenskih vrela, slojevita mudrost narodne usmene tradicije utkane u bajke idealna su osnova za tematiziranje destinacije te poticanje kulturnog stvaralaštva i kulturne suradnje, i poticanja ukupnog razvoja grada i okolice. Bajka je univerzalna književna vrsta koja povezuje cijeli svijet, a opet u potpunosti prožima grad Ogulin i okolicu kroz djelo I.B. Mažuranić.

Cijeli kraj interpretiran je s dvanaest likova iz zbirke bajki Priče iz davnina, objedinjujući stvarne činjenice s imaginacijom slavne književnice, a ostavljajući svakom posjetitelju mogućnost vlastitog kreativnog doživljaja.

Uz interpretacijske oznake, postavljene su i umjetničke instalacije s citatima vezanim uz bajke, kao i poučna botanička planinarska staza prema vrhu Kleka. Sada već više od petnaest godina, pod utjecajem vremenskih uvjeta, ali i vandalizma (u slučaju gotovo svih citata na umjetničkim instalacijama), ovoj ruti je potrebna obnova i osvježenje, a u skladu sa smjernicama iz Krovnog interpretacijskog plana (vidi cilj 3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije *in situ*). U novom ciklusu osnaživanja Rute bajke, predlaže se ponovno pokretanje inicijative za osnivanjem nacionalne Rute bajke koja bi uključivala Slavonski Brod, Zagreb, Rijeku i Ogulin, a potom i europske kulturne rute bajkovite baštine.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Interpretacijskog plana za Rutu bajke
- Izdavanje konzervatorskih uvjeta/smjernica prema potrebi
- Provedba aktivnosti prema interpretacijskom planu može uključivati razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja interpretacijskih i signalizacijskih oznaka, grafički prijelom i pripremu za tisak, a u provedbi mogu biti uključeni: produkt i grafički dizajneri, urednici/kuratori za razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja, interpretacijski pisci, fotografi, ilustratori, kartografi...
- Izrada i montaža signalizacijskih i interpretacijskih oznaka
- Izrada interpretacijskih tiskanih materijala u tiskanom i digitalnom obliku, a tim izvođača može uključivati: urednika/kuratora za razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja, fotografa, kartografa, tekstopisca, grafičkog dizajnera, tiskaru i web-dizajnera.
- Izrada kvalitetnih kartografskih materijala i aplikacija, s naglaskom na korištenju GPS tehnologija
- Kontinuirano održavanje: i) evaluacija interpretacijskog plana (svake četiri godine, a po potrebi ranije ili kasnije), ii) unapređenje oznaka te informativno-promidžbenih materijala u tiskanom i digitalnom formatu prema potrebi, iii) pregledavanje stanja i fizičko održavanje svih oznaka svaki mjesec

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

U provedbi će se planiranje i uređenje tematskih staza preklapati s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije.

3.2.3. Planiranje i uređenje tematskih staza

Sustavno planiranje i uređenje staza temeljit će se na Krovnom interpretacijskom planu (vidi cilj: 3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije *in situ*). Na temelju smjernica iz krovnog plana za svaku će se stazu izrađivati detaljan interpretacijski plan s razvojem ukupnog tekstualnog i vizualnog sadržaja.

Tematske staze promoviraju boravak u prirodi kako bi se poboljšala kvaliteta života lokalnih stanovnika i svih posjetitelja. Povezivanjem pojedinih segmenata staza oblikovat će se veće rekreacijske i transportne mreže čime će se pružiti više mogućnosti za hodanje, planinarenje, bicikliranje, vježbanje, učenje o prirodi, zajednici i njezinoj baštini te za promatranje, učenje i aktivno sudjelovanje u zaštiti kulturne baštine i života u prirodi.

U planiranju staza poticat će se suradnja sa susjednim općinama kako bi se povezivanjem oblikovala široka mreža dobro uređenih i označenih putova i staza koji će posjetitelje privlačiti tijekom cijele godine.

U provedi interpretacijskih planova za svaku pojedinu stazu koristit će se Sustav signalizacije i interpretacije. Za potrebe prometne signalizacije izradit će se, gdje je potrebno, prometni elaborat i sva potrebna dokumentacija u svrhu ishodovanja svih potrebnih suglasnosti i dozvola u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Prometnog elaborata prema potrebi
- Izdavanje konzervatorskih uvjeta/smjernica prema potrebi
- Izrada detaljnih interpretacijskih planova prema zonama (lokacijama) ili stazama
- Razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja interpretacijskih oznaka
- Grafički prijelom i priprema za tisak
- Izrada i montaža signalizacijskih i interpretacijskih oznaka
- Kontinuirano održavanje: i) evaluacija interpretacijskih planova (svake četiri godine, a po potrebi ranije ili kasnije), ii) unapređenje oznaka te informativno-promidžbenih materijala u tiskanom i digitalnom formatu prema potrebi, iii) pregledavanje stanja i fizičko održavanje svaki mjesec.
- Izrada interpretacijskih medija u tiskanom i digitalnom obliku, a tim izvođača može uključivati: urednika/kuratora za razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja, fotografa, kartografa, tekstopisca, grafičkog dizajnera, tiskaru i web-dizajnera.
- Izrada kvalitetnih kartografskih materijala i aplikacija, s naglaskom na korištenju GPS tehnologija.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

U provedbi će se planiranje i uređenje tematskih staza preklapati s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije.

3.2.4. Uređenje Gradskog paviljona s nadstrešnicom

Nedostatak natkrivenog gradskog prostora za održavanje manifestacija u svim vremenskim uvjetima već dugi niz godina predstavlja izazov. Izgradnja Gradskog paviljona s nadstrešnicom predviđena je u dvorištu „Sokolskog doma“, iza zgrade Pučkog otvorenog učilišta, gdje se trenutno nalazi ograđeno igralište, popularnog naziva „Crveno“.

Paviljon je projektiran kao otvoreni natkriveni prozračni prostor koji će gradu Ogulinu dati dodatnu vrijednost u smislu prostora javne, sportske i kulturne namjene, a čija će fleksibilnost korištenja ponuditi razne scenarije kao što su: gradska okupljanja, koncerti, predstave, sajmovi, adventska događanja, sportska događanja, kino na otvorenom i drugo.

Prema rješenju glavnog arhitektonskog projekta paviljon se tretira kao otvoreni prozračni višenamjenski prostor, koji nema pravog pročelja, već samo „titravu“ i prozračnu apstraktnu ovojnicu od organski oblikovanih zavojitih drvenih lamela. Ova ovojnica oblikovanjem dobiva treću dimenziju, a osim potenciranja dinamike javnog prostora, ujedno asocira na biljni i životinjski svijet te postaje „živi organizam“ koji diše sa gradom i daje mu novi element identiteta u duhu brenda destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. Alegorija žive i apstraktne zavojite ovojnice na vanjštini paviljona ujedno povlači paralelu sa motivima iz pera Ivane Brlić Mažuranić.

U sklopu Paviljona predviđen je i informativno-interpretacijski centar u kojem će se nalaziti interaktivni digitalni alati koji će predstavljati prirodna bogatstva obližnjeg Đulinog ponora.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izrada brend strategije i marketing plana
- Izrada Idejne muzeološke koncepcije stalne izložbe (donosi programski zadatak za sve ostale korake i dokumentaciju)
- Izrada Glavne muzeološke koncepcije stalne izložbe s troškovnikom i izvedbenim rješenjima za muzejski produkt dizajn, muzejski grafički dizajn, muzejski IT i multimedija dizajn, muzejski dizajn rasvjete i muzejski dizajn ozvučenja
- Izvođenje građevinskih, obrtničkih, elektrotehničkih i strojarskih radova
- Izvođenje razvoja sadržaja za stalnu muzejsku izložbu (tekstualni i vizualni sadržaj)
- Izvođenje radova i usluga opremanja stalne izložbe i interijera

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Pučko otvoreno učilište Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta

Napomena

Uređenje proizlazi iz projekta Valorizacije prirodne baštine kanjona Dobre, prijavljenog na Poziv Nacionalnog plana oporavka i otpornosti za Regionalnu diversifikaciju i specijalizaciju hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti. U slučaju mogućnost za promjenu teme interaktivnih digitalnih alata, predlaže se odmaknuti se od teme Đulinog ponora koji se prema osnovnim principima interpretacije, ako je moguće treba interpretirati u što neposrednijoj blizini samog fenomena.

3.2.5. Planiranje i uređenje vidikovaca

Vidikovci su mjesta koja pružaju jedinstvene poglede i na kojima nastaju spektakularne fotografije. Prema vrhu planine Klek postoji mnogo takvih mjesta a posebno su atraktivna ona s kojih se pruža pogled na raznolike prirodne fenomene.

Vidikovci uz minimalno uređenje mogu postati atraktivne lokacije na kojima se interpretira destinacija i na kojima će posjetitelji moći osjetiti posebnost duha mjesta. To podrazumijeva uređenje pristupa vidikovcima i njihovo održavanje te postavljanje potrebne urbane opreme, a korak više su interpretacijske oznake i oprema poput dalekozora ili infoskopa. Planiranje označavanja vidikovaca treba provesti u sklopu cilja 3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije *in situ.*

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada pojedinačnih Interpretacijskih planova
- Izdavanje potrebnih dozvola prema potrebi
- Provedba aktivnosti prema Interpretacijskom planu i eventualnom Prometnom elaboratu može uključivati razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja interpretacijskih i signalizacijskih oznaka, grafički prijelom i pripremu za tisak, a u provedbi mogu biti uključeni: produkt i grafički dizajneri, urednici/kuratori za razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja, interpretacijski pisci, fotografi, ilustratori, kartografi…
- Izrada i montaža signalizacijskih i interpretacijskih oznaka i namještaja
- Kontinuirano održavanje: i) evaluacija interpretacijskih planova (svake četiri godine, a po potrebi ranije ili kasnije), ii) pregledavanje stanja i fizičko održavanje svaki mjesec

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

U provedbi će se planiranje i uređenje vidikovaca preklapati s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije.

3.2.6. Uređenje pristupa i interpretacija Starog grada Vitunja

Stari grad Vitunj smješten je na 663 m visokom gorskom izdanku Kleka. Ruševini grada se pristupa putem iz istoimenog sela – Vitunj.

Put do ruševina utvrde Vitunj potrebno je očistiti i kontinuirano održavati, a sama utvrda treba biti interpretirana u kontekstu povijesnog značenja i prirodnog krajolika u kojem je smještena.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada interpretacijskog plana
- Razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja interpretacijskih oznaka
- Grafički prijelom i priprema za tisak
- Izrada i montaža signalizacijskih i interpretacijskih oznaka
- Kontinuirano održavanje: i) evaluacija interpretacijskih planova (svake četiri godine, a po potrebi ranije ili kasnije), ii) unapređenje oznaka te informativno-promidžbenih materijala u tiskanom i digitalnom formatu prema potrebi, iii) pregledavanje stanja i fizičko održavanje svaki mjesec.
- Izrada interpretacijskih medija u tiskanom i digitalnom obliku, a tim izvođača može uključivati: urednika/kuratora za razvoj vizualnog i tekstualnog sadržaja, fotografa, kartografa, tekstopisca, grafičkog dizajnera, tiskaru i web-dizajnera.
- Izrada kvalitetnih kartografskih materijala i aplikacija, s naglaskom na korištenju GPS tehnologija.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Grad Ogulin
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

U provedbi će se Uređenje pristupa i interpretacija Starog grada Vitunja preklapati s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije.

3.2.7. Uređenje staza uz rijeku Dobru

Prema projektu Revitalizacije i proširenja mlinskih staza rijeke Dobre planirane su adrenalinska šetnica, Poučna i Mlinska staza. Adrenalinska staza će zahtijevati kontrolirani ulaz, specijaliziranu opremu te korištenje isključivo u pratnji nadležnih osoba.

Poučna staza je javnog režima korištenja, uvijek dostupna te svojim edukativnim karakterom nadopunjava koncept revitalizacije mlinskih puteva. Organizirana je kao staza kroz park s interpretacijskim oznakama i klupama za sjedenje.

Mlinska staza ima kontrolirani režim korištenja i ograničenim pristupom radi sigurnosnih potreba u vrijeme poplava i visokog vodostaja rijeke Dobre. Mlinska staza započinje ulaznim platoom koji se direktno nastavlja s poučne staze i Parka izviđača.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izrada brend strategije i marketing plana
- Izrada godišnjih planova programa i aktivnosti
- Izrada konzervatorskog elaborata i konzervatorskih smjernica
- Izrada plana upravljanja, rada i razvitka arheološkog parka
- Izrada idejnog arhitektonskog rješenja
- Izrada glavnog i izvedbenog arhitektonskog projekta
- Kurirani razvoj interpretacijskog sadržaja (interpretacijski tekstovi i vizualni sadržaj)
- Izvođenje građevinskih radova
- Izvođenje radova i usluga opremanja

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

U provedbi će se uređenje staza uz rijeku Dobru preklapati s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije te s 3.2.1. Planiranje interpretacije i signalizacije in situ.

3.2.8. Uređenje Zip Bike u kanjonu Dobre

Prema projektu *Zipline Bike* u kanjonu Dobre osmišljen je adrenalinski doživljaj koji nudi panoramski pogled na kanjon rijeke Dobre i njenu okolicu na novi način. *Zipline* sustav bit će dvolinijski, s 2 paralelna čelična užeta na razmaku od 6 metara. Početna i završna točka bit će neposredno u blizini Parka izviđača i amfiteatra, a zaokretna točka planirana je na suprotnoj obali.

Zip Bike je koncept koji kombinira *zipline* (žičaru) i biciklizam kako bi stvorio jedinstveno i uzbudljivo iskustvo. Ovaj koncept omogućava biciklistima da voze bicikl na visini iznad tla, koristeći se sustavom kabela i platformi, slično kao kod zip line avanture.

Zip Bike je atraktivna i zabavna aktivnost koja omogućava ljudima da iskuse biciklizam na jedinstven način, istovremeno uživajući u uzbudljivim osjećajima visine i brzine. Sigurnost je ključna komponenta ovog iskustva, pa je važno da se pri postavljanju objekta pridržava najvišim standardima sigurnosti i redovito održava opremu i infrastrukturu.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Srednjoročno (3-6 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Plana rada i razvitka sa sistematizacijom i planom aktivnosti za petogodišnje razdoblje
- Izrada brend strategije i marketing plana
- Izrada godišnjih planova programa i aktivnosti
- Izvođenje građevinskih radova
- Izvođenje radova i usluga opremanja

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

U provedbi će se uređenje Zip Bike u kanjonu Dobre s 2.1.3. Izrada Sustava signalizacije i interpretacije.

3.2.9. Tematski park *Zavičaj bajke*

Tematski park Zavičaj bajke osmišljen je kao očaravajući spoj prirode i mašte, integriran u prekrasan prirodni okoliš Ogulina. Park se prostire na prostranoj parceli koja obuhvaća livadni i šumski dio, stvarajući harmoničan spoj s okolnom prirodom.

U livadnom dijelu, posjetitelji će uživati u šetnjama među cvjetnim vrtovima, inspiriranim bajkama Ivane Brlić Mažuranić i hortikulturnom ostavštinom Elze Polak, stvarajući osjećaj kao da su zakoračili u vrtlarski svijet bajki. Tu će se nalaziti interaktivni kutci posvećeni raznim likovima iz bajki, pružajući posjetiteljima priliku da se upuste u avanturu.

Šumski dio parka pruža utočište miru i tišini, očaravajući šetnicama koje se protežu kroz guste šume. Ovdje će posjetitelji imati priliku istražiti prirodni svijet Ogulina, promatrati ptice i diviti se netaknutom okolišu. Ekološki osviještena arhitektura i materijali koji se koriste u parku omogućit će da se očuva prirodna ravnoteža. U šumskom dijelu nalaziti će se i jedinstvena adrenalinska staza.

Svi elementi tematskog parka bit će usklađeni s načelima održivosti, koristeći obnovljive izvore energije, reciklirane materijale i minimalno utjecati na okoliš. Ovaj park ne samo da će privući posjetitelje svih dobnih skupina, već će i promicati svijest o važnosti očuvanja prirode i kulturne baštine za buduće generacije destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada idejnog koncepta s planom rada i razvitka, sistematizacijom i planom aktivnosti
- Izrada idejnog arhitektonskog rješenja
- Izrada glavnog i izvedbenog arhitektonskog projekta
- Kurirani razvoj interpretacijskog sadržaja (interpretacijski tekstovi i vizualni sadržaj)
- Izvođenje radova
- Izvođenje radova i usluga opremanja
- Izrada brend strategije i marketing plana
- Izrada godišnjih planova programa i aktivnosti

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta

	CILJEVI I REZULTATI	DINAMIKA REALIZACIJE									
		2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2032.	2033.
3.	RAZVOJ KULTURNE INFRASTRUKTURE										
3.1.	Razvoj kulturne infrastrukture u zatvorenom										
3.1.1.	Obnova Starog grada Ogulina i novi stalni postav Zavičajnog muzeja Ogulin										
3.1.2.	Osnivanje Centra vojne povijesti i veterana Grada Ogulina u sklopu bivše vojarne Sv. Petar										
3.1.3.	Osnivanje galerije *One*										
3.1.4.	Osnivanje Instituta za pripovijedanje										
3.1.5.	Uređenje speleološkog centra uz Đulin ponor										
3.1.6.	Uređenje turističko-informativnog centra *Ogulin, zavičaj bajke*										
3.1.7.	Uređenje Etno kuće Zagorje Ogulinsko										
3.2.	Razvoj kulturne infrastrukture na otvorenom										
3.2.1.	Planiranje interpretacije i signalizacije in situ										
3.2.2.	Obnavljanje i osvježivanje Rute bajke										
3.2.3.	Planiranje i uređenje tematskih staza										
3.2.4.	Uređenje Gradskog paviljona s nadstrešnicom										
3.2.5.	Planiranje i uređenje vidikovaca										
3.2.6.	Uređenje pristupa i interpretacija Starog grada Vitunja										
3.2.7.	Uređenje staza uz rijeku Dobru										
3.2.8.	Uređenje Zip Bike u kanjonu Dobre										
3.2.9.	Tematski park *Zavičaj bajke*										

4. Stvaranje autentičnih doživljaja

Potreba za inovativnim i raznolikim doživljajima kulturne i prirodne baštine i kulture u najširem smislu, a što uključuje i svakodnevicu lokalnih stanovnika, posljednji je izazov razvoja održivog kulturnog turizma duha mjesta *Ogulina*, *zavičaja bajke*.

U kulturološki i prirodom bogatom prostoru kroz ovaj će se krovni cilj razvijati održivi i jedinstveni kulturno turistički doživljaji i proizvodi. Oni će podići samosvijest lokalnih ljudi o vlastitoj vrijednosti te zadovoljiti potrebe posjetitelja za smislenim jedinstvenim iskustvima duha mjesta. Lokalni ljudi su primarni nositelji doživljaja i davatelji turističkih usluga. Ostvarenjem ovog krovnog cilja stvorit će se ključni sinergijski učinak: osnažit će se lokalni kulturni identitet, ostvariti vrednovanje vlastite baštine i povećati kvaliteta života lokalnog stanovništva.

U kontekstu razvoja kulturnog turizma, *Ogulin*, *zavičaj bajke* ne treba težiti privlačenju velikog broja turista. Upravo je iz tog razloga nužno razvijati autentične doživljaje namijenjene suvremenim turistima koji njeguju održivost kao vrijednost i kad putuju.

Prioritetni ciljevi za provedbu četvrtog krovnog cilja su:

4.1. Razvoj cjelogodišnjih događanja
4.2. Razvoj ponude davatelja usluga
4.3. Aktiviranje urbanog prostora
4.4. Aktiviranje ruralnog prostora

4.1. Razvoj cjelogodišnjih događanja

Manifestacije imaju važnu ulogu u područjima na kojima se odvijaju. One postaju kreatori imidža, animatori statičnih doživljaja i katalizatori razvitka. Mogu produljiti sezonu, povećati trajanje špice sezone ili stvoriti sasvim novu sezonu.

Medijska pokrivenost koju generiraju manifestacije pomaže destinacijama izgraditi povjerenje i pozitivnu sliku o sebi. Umjetnost i kulturne industrije kroz različite manifestacije obogaćuju turističku ponudu putem stvaranja doživljaja i dodanih vrijednosti koje vitaliziraju duh mjesta destinacije. U prethodnom strateškom ciklusu upravo je međunarodni festival Ogulin, zavičaj bajke odigrao ključnu ulogu u pozicioniranju Ogulina kao destinacije zavičaja bajke.

Različita događanja poput radionica, književnih večeri, koncerata i predstava, također osnažuju duh mjesta i dodatno pridonose atraktivnosti destinacije. Upravo u takvim aktivnostima leži ključ participativnog kreativnog turizma.

Dosadašnje vodeće manifestacije na području Grada Ogulina su događanja koja organizira TZ Grada Ogulina i uglavnom su lokalnog karaktera. Osim razvoja novih manifestacija i događanja, postojeće manifestacije je potrebno osnažiti i dodatno razvijati kako bi ciljano osnaživale ponudu doživljaja destinacije prema predloženim temama (Tajne zavičaja bajke, Čudesna priroda i Kad okusi pričaju priče).

Pažljivo osmišljene manifestacije i druga događanja osigurat će razlog za dolazak u destinaciju tijekom cijele godine, a posjetiteljima će omogućiti jedinstvene, autentične doživljaje i povezivanje s lokalnom zajednicom.

Rezultati ostvarenog 4.1. prioritetnog cilja:

4.1.1. Planiranje i produkcija cjelogodišnjih događanja

4.1.1. Planiranje i produkcija cjelogodišnjih događanja

U Ogulinu se tijekom godine održavaju različita događanja lokalnog karaktera. Mnoga od njih imaju već dugogodišnju tradiciju, no unatoč tome, s iznimkom Ogulinskog festivala bajki, nemaju snažan turistički karakter.

Kao jedan od glavnih nositelja doživljaja destinacije kulturnog turizma duha mjesta, u okvirima prepoznatih tema destinacije, trebaju se osmišljavati i razvijati različita cjelogodišnja događanja.

U gradu postoji nekoliko lokacija pogodnih za održavanje različitih tipova događanja, od predstava do koncerata bilo manjih i intimnijih (Đulin vrt, trg ispred POU Ogulin, konferencijska dvorana POU Ogulin, park Kralja Tomislava...) ili većih i masovnijih (dvorište Starog grada Ogulina, multimedijska dvorana POU Ogulin, buduće natkriveno "Crveno igralište", centralno gradsko parkiralište, sportske dvorane..). To otvara različite mogućnost raznih koncertnih i programskih događanja, od pojedinačnih do festivalskih s više pozornica istovremeno.

U nastavku se donosi popis događanja, odnosno kulturno turističkih doživljaja, kako onih postojećih, tako i onih koja tek trebaju zaživjeti. Posebnost i jedinstvenost tema destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* neiscrpan su izvor inspiracije za stvaranje jedinstvenih doživljaja koji će privući različite entuzijaste kulturnog turizma.

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Izrada Godišnjih planova programa i produkcijskih aktivnosti – treba sadržavati što će program manifestacije sadržavati, tko će biti uključen, budžet i plan izvora financiranja.
- Izrada godišnjeg plana marketinga i odnosa s javnostima koji se temelji na Krovnom marketing planu i Planu odnosa s javnostima.
- Provođenje godišnjih marketinških i komunikacijskih aktivnosti
- Provođenje godišnjih aktivnosti sakupljanja financijskih sredstava, provođenje kampanja za sponzorstva i donacije
- Provođenje logističkih aktivnosti što uključuje organiziranje lokacija za izvođenje aktivnosti, organiziranje prijevoza i smještaja sudionika te naručivanje materijala i opreme
- Izvođenje godišnjih festivalskih programa
- Evaluacija utjecaja provedenih godišnjih programa i aktivnosti na zajednicu i njihova prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina
- Nositelji i provoditelji festivalskih aktivnosti
- Umjetnici i drugi izvođači

Napomena

U nastavku donosimo prijedlog organizacije cjelogodišnjih događanja prema temama destinacije Ogulin, zavičaj bajke.

Tajne zavičaja bajke

Tema *Tajne zavičaja bajke* primarno je osmišljena za entuzijaste za kulturnu baštinu, likovne i izvedbene umjetnosti. Ova tematska nit spaja bajku, kulturne vrijednosti, izvedbene i likovne umjetnosti, povijesne narative i lokalne priče kako bi posjetitelji mogli istražiti i osjetiti duh mjesta *zavičaja bajke* iz različitih perspektiva.

Bajkovite tajne

Ogulinski festival bajke

Ogulinski festival bajke je kulturno umjetnička manifestacija koja kroz slavljenje bajke i bajkovitog stvaralaštva veliča ime najpoznatije hrvatske spisateljice za djecu Ivane Brlić-Mažuranić, rođene Ogulinke. Održava se od 2006. godine. Ogulinske ulice i trgovi poprimaju ruho festivalskih scena i postaju poprište interakcije izvođača i publike, kreativnog stvaralaštva i pozitivne energije. Neke od najboljih predstava hrvatske umjetničke produkcije, uličnog teatra, pripovijedanje i kreativne radionice potaknut će stvaralaštvo cijele obitelji i svih onih koji bar na tren žele živjeti bajku[i].

Od 1996. godine na relaciji Zagreb – Ogulin – Zagreb prometuje turistički vlak "Karlek", u kojem se u organizaciji TZ provodi i dio programe Ogulinskog festivala bajke.

Bajkoviti advent u Ogulinu

Glavnu adventsku pozornicu u Ogulinu čini Park kralja Tomislava gdje se održava većina programa, od paljenja adventskih svijeća svake nedjelje do dječjeg dočeka nove godine i onog pravog, u ponoć. U centru grada se nalazi i klizalište, a uz gradski park postavljaju se i jaslice, u suradnji Pučkog otvorenog učilišta i akademske slikarice Marije Trdić Ćuk. Izrađene u prirodnoj veličini, isključivo su od prirodnih materijala (slama, špaga, željezna konstrukcija i kameno postolje).[ii]

Umjetničke tajne

Dani Ilme de Murske

Dani Ilme de Murske su kulturna manifestacija koja se prvi put organizirala 2007. godine. Inspiracija za pokretanje ove manifestacije je vrhunska operna pjevačica Ema Pukšec, rođena u Ogulinu. Manifestacija je u svom programu imala koncerte opernih pjevača, oratorijskih arija, nastupe lokalnih pjevačkih društava te majstorski tečaj za mlade pjevače pod mentorstvom poznatih osoba. Na žalost, ova je manifestacija ugašena. Svakako ju treba pokrenuti te programski i produkcijski osnažiti. Obnova kino dvorane POU u tome će imati veliku ulogu.

Povremene i *pop-up* izložbe u organizaciji galerije ONE

Povremene izložbe traju određeno vrijeme, a posjetiteljima predstavljaju tematski zaokružen sadržaj. Tematski mogu upotpunjavati djelovanje institucije ili organizacije u kojoj se održavaju ili mogu pričati neku drugu priču. Povremene izložbe moći će se organizirati u prostoru knjižnice, POU i drugim prikladnim prostorima.

Pop-up izložbe su kratkotrajnije, manje formalne izložbe koje se ne održavaju u izložbenim prostorima muzeja ili galerija, već na drugim, netipičnim i neočekivanim mjestima – u javnim prostorima čija primarna djelatnost nije izložbena, na trgovima, ulicama, u prirodi… Takve male, povremene izložbe, obogatit će javni prostor i proširiti kulturnu ponudu destinacije.

Folklorne tajne

Smotra folklora Karlovačke županije „Igra kolo"

Smotra izvornog folklora Karlovačke županije „Igra kolo" od 1996. godine slavi povijest, starinu, kulturu i identitet Republike Hrvatske, posebice Karlovačke županije, a time i Ogulina. Smotra u Grad dovodi čuvare tradicijskih vrijednosti iz cijele Hrvatske. Svake godine okuplja sve veći broj sudionika i posjetitelja. Na Smotri sudjeluje oko 30 kulturno umjetničkih društava iz Karlovačke županije i šire.

Smotra je jedina kulturna manifestacija takve vrste u Karlovačkoj županiji te je velik poticaj za nastavak očuvanja narodnih tradicija ovog prostora.

Međunarodni festival folklora

Međunarodni festival folklora u Karlovcu održava se od 1998. godine. U grad tada dolaze vrhunski folkloraši iz cijelog svijeta. MFF je član CIOFF (*The International Council of Organizations of Folklore Festival and Folk Arts*) koji djeluje pod pokroviteljstvom UNESCO-a, a od 2017. i FIDAF-a (*Federation of International Dance Festivals*) što govori o kvaliteti samog

festivala i kvaliteti grupa koje dolaze na smotru. Prema ocjenama koje je dosad dobivao od sudionika, ali i certifikatima kvalitete dobivenim od CIOEFF i FIDAF-a karlovački Međunarodni festival folklora među najkvalitetnijim je svjetskim festivalima ove vrste[iii].

MFF u Ogulinu gostuje u Frankopanskom kaštelu gdje se održavaju koncerti ansambala iz cijelog svijeta.

Doživljaji inspirirani životom na tradicijskom imanju

Prostor oko etno-kuće u Zagorju Ogulinskom mjesto je na kojem će se održavati različita događanja vezana uz tradicijski način života. Kroz predavanja i radionice, posjetitelji će moći upoznati tradicijsku arhitekturu i tradicijski način života, stare zanate i alate, učeći pritom o skladu čovjeka i prirode, odnosno o održivom iskorištavanju prirodnih resursa i uzgoju hrane.

Dječje tajne

Dječje maškare

Dječje maškare su tradicionalna zabavna manifestacija za najmlađe Ogulince. Uz maskiranu povorku priređuje se prigodni zabavni program za sve velike i male, a najbolje maske budu i nagrađene.

Glazbeni kamp Ilme de Murske

Ema Pukšec, rođena u Ogulinu, počela je svirati klavir s pet godina, a postala jedna od najslavnijim hrvatskih opernih pjevačica. Glazbeni kamp pokrenut u slavu njezina lika i djela, predstavljat će edukativni događaj koji će omogućiti mladim ljudima uranjanje u svijet opere. Djeca koja sudjeluju u kampu mogu učiti o osnovama pjevanja kroz vježbe vokalnih tehnika, glume, gestikulacije i interpretacije teksta, razvijati scenske vještine te izrađivati kostime i scenografiju te na zajedničkoj predstavi prezentirati sve naučeno pred roditeljima i prijateljima.

Čudesna priroda

Tema *Čudesna priroda* donosi autentične doživljaje prirode i ruralnog života u *Ogulinu, zavičaju bajke*. Primarno se obraća entuzijastima za prirodnu i ruralnu baštinu, pružajući im mogućnost za aktivan odmor i dublje povezivanje s prirodom, ali i tradicijskim načinom života.

Aktivnosti u čudesnoj prirodi

Ogulin *trail*

Ogulin trail je najbajkovitija utrka hrvatske trkačke scene. Okuplja velik broj sudionika iz cijele zemlje. Sudionici mogu birati nekoliko staza različite duljine, a sve staze nose imena likova iz bajki Ivane Brlić Mažuranić[iv].

Ciklobajka

Za ljubitelje prirode i aktivnog odmora, u vrijeme održavanja Ogulinskog festivala bajke, organizirala se rekreativna biciklijada ogulinskim krajolikom. Biciklistička ruta umjerene težine primjerena je i za obitelji[v]. Na žalost u zadnje je vrijeme ova tradicionalna biciklijada zamrla i svakako se predlaže njezino ponovno pokretanje.

Zelena čistka

Ova jednodnevna volonterska akcija čišćenja divljih odlagališta dio je globalnog pokreta *World Celanup Day* koji ujedinjuje čak 191 zemlju. Cilj takvih akcija je čistiti okoliš i time stvarati ljepši i zdraviji životni prostor za sva živa bića. Akcije čišćenja mogu se organizirati češće tijekom godine. Osim što je to prilika za boravak na svježem zraku i druženje, ovakve akcije mogu se upotpuniti i dodatnim sadržajima, poput tematskih predavanja ili radionica.

Slavljenja u čudesnoj prirodi

Ljeto u Ogulinu

Turistička zajednica, Športska zajednica i Pučko otvoreno učilište pokrenuli su i osmislili program koji obogaćuje ljetne mjesece u Gradu Ogulinu. Nekadašnje Frankopanske ljetne večeri, danas Ljeto u Ogulinu, događaj je u čijoj organizaciji i pripremi sudjeluju brojne institucije i lokalne udruge, a program je raznolik. Posjetitelji tako mogu uživati u plesu, sportskim događanjima, kino projekcijama, glazbenim programima, predstavama i radionicama.

Planinarska Nova Godina

Planinarska Nova godina je tradicionalni doček koji se organizira prvu nedjelju u godini. Organizira se za sve planinare i ljubitelje prirode. Doček se organizira podno samog vrha planine Klek uz planinarski dom uz popratni zabavno-rekreativni program[vi].

Dani ogulinskih šuma

Dani ogulinskih šuma prijedlog je za novu manifestaciju. Ona donosi posjetiteljima priliku da urone u čarobni svijet netaknute prirode i bajkovitih pejzaža. Svaki dan započinje s nevjerojatnim susretom s gustim zelenim krošnjama, kroz koje se probijaju zrake sunca poput zlatnih niti. Šetnje stazama preplavljenima mirisima divljeg cvijeća i zemljanih nota pružaju tihi bijeg od užurbanosti modernog života. Manifestacija se organizira u suradnji s ogulinskim šumarima.

Kad okusi pričaju priče

Tema *Kad okusi pričaju priče* prvenstveno se obraća entuzijastima gastronomije te obuhvaća doživljaje koji ovim kulturnim turistima omogućavaju hranu i piće iskusiti na jedan sasvim drugačiji, dublji i autentičniji način.

Festival ogulinskog zelja

Festival ogulinskog zelja tradicionalna je gastro manifestacija ima za cilj promociju grada Ogulina i autohtonih proizvoda od zelja, po kojima je ogulinski kraj nadaleko poznat. Svake godine je organiziran bogat program koji izlagačima i prodavačima poljoprivrednih proizvoda osigurava prodaju njihovih proizvoda i usluga, a posjetiteljima veliku ponudu kvalitetnih domaćih proizvoda, edukativne radionice i zabavni sadržaj te stručna predavanja. Festival pruža i ostale aktivnosti za posjetitelje svih uzrasta od predstava i programa za djecu, ocjenjivanje sireva, besplatan ručak – sarmu za sve posjetitelje i organizatore, ocjenjivanje i degustaciju ogulinskih masnica vrijednih ogulinskih domaćica i večernji koncert kojim se i završava. Posjećenost festivala je iz godine u godinu sve veća i medijski popraćena[vii].

Tečajevi kulinarskih mudrosti Mire Vučetić

U organizaciji Udruge žena i Pučkog otvorenog učilišta može predstavljati edukativne programe koji će polaznicima pružiti priliku da steknu vještine pripreme hrane prema receptima Mire Vučetić.

Radionice za djecu *„Kuhanje u igri“*

Isto tako prema knjizi „Ja sam mala kuharica“ od Mire Vučetić mogu se osmisliti i radionice „kuhanja u igri“ za najmlađe.

4.2. Razvoj ponude davatelja usluga

Inovativnost, estetski i sadržajni atributi nositelja i davatelja turističke ponude i usluga imaju važnu ulogu u ukupnom posjetiteljskom iskustvu u *Ogulinu*, *zavičaju bajke*. Doživljaji poput šetnje destinacijom, odsjedanja u zanimljivom tematskom hotelu ili kampu, ručanje u restoranu s autentičnom ponudom, sve to izaziva emocije, te prenosi i reflektira dublje i smislenije vrijednosti koje rezoniraju sa suvremenim potrebama gostiju, ali i domaćinima.

Ovaj prioritetni cilj dat će poticaj lokalnim pružateljima usluga, prvenstveno privatnom sektoru, za povećanje i obogaćivanje trenutne ponude. Kroz razvoj ponude davatelja usluga povećat će se privlačnost i raznolikost doživljaja destinacije.

Ponuda svakako treba biti usmjerena prema odabranim temama, odnosno inspirirana autentičnim kulturnim i prirodnim bogatstvima i vrijednostima destinacije.

Rezultati ostvarenog 4.2. prioritetnog cilja:

4.2.1. Razvoj ponude tematskih šetnji, tura i kostimiranih vođenja
4.2.2. Razvoj smještajne, ugostiteljske i suvenirske ponude

4.2.1. Razvoj ponude tematskih šetnji, tura i kostimiranih vođenja

Ogulin, zavičaj bajke nastaviti će se razvijati kao destinacija kulturnog turizma s ponudom programa turističkih i interpretacijskih vođenja i tura koje će činiti važan dio razvoja doživljaja duha mjesta. Tematski raznolika i dinamična, ova će ponuda privlačiti različite tipove entuzijasta kulturnog turizma koji će se rado vraćati u destinaciju po nova iskustva.

Programe turističkih i interpretacijskih vođenja i tura razvijat će turistički vodiči i agencije prema svojim autentičnim nagnućima i intrinzičnim prednostima. Posebnu ponudu činit će kostimirana interpretacijska vođenja i avanturističke ture.

U oblikovanju programa vođenja i tura, njihovi nositelji i voditelji pratit će potrebe doživljaja i tema ovog strateškog plana.

***Tajne zavičaja bajke* – tematske interpretacijske šetnje, ture i kostimirana vođenja**

- Tematska tura na Ruti bajke
- Tematska tura Starim gradom Ogulinom
- Tematska tura inspirirana frankopanskom baštinom
- Tematska tura o povijesnim narativima Ogulina
- Tematska kostimirana tura o značajnim ličnostima Ogulina (Bernardin Frankopan, Ivana Brlić Mažuranić, Elza Polak, Ema Pukšec – Ilma de Murska, Franjo Pokorny, Mira Vučetić…)
- Tematska tura o narodnim običajima, tradicijama i predaji
- Tematska tura inspirirana životom na tradicijskom imanju
- Tematska tura inspirirana profanom i sakralnom arhitekturom
- Tematska tura inspirirana vojnom baštinom

***Čudesna priroda* – tematske interpretacijske šetnje, ture i kostimirana vođenja**

- Tematska tura doživljaja samoniklog bilja
- Tematska tura promatranja ptica
- Tematska tura s *land-art* radionicom (stvaranje umjetničkih djela koristeći samo prirodne materijale kao što su tlo, zemlja, stijene, grane, lišće i voda)
- Tematska tura s radionicom o vrtlarstvu, inspirirana djelom Elze Polak
- Tematska tura s radionicom o ribolovu u suradnji s ribičkim društvima
- Šumska tematska tura u suradnji sa šumarima
- Avanturističke planinarske ture na Klek te strogi rezervat Bijele i Samarske stijene
- Avanturističke biciklističke ture
- Avanturističke ture trčanja

Kad okusi pričaju priče – tematske interpretacijske šetnje, ture i kostimirana vođenja

- Tematske ture sezonskih namirnica na ogulinskoj tržnici

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Koordinacije i tematsko usmjeravanje nositelja i voditelja u razvoju programa turističkih i interpretacijskih vođenja u skladu s temama i doživljajima duha mjesta
- Provođenje aktivnosti marketinga i promocije turističkih i interpretacijskih vođenja i tura putem raspoloživih destinacijskih kanala

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- TZ Grada Ogulina
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.2.2. Razvoj smještajne, ugostiteljske i suvenirske ponude

Autentičnost kulturne destinacije *Ogulin, zavičaj bajke* bit će doživljena zahvaljujući izvrsnoj i autentičnoj ponudi smještaja, ugostiteljskih usluga i suvenirske ponude. Postojeća ponuda koja uključuje Hotel Frankopan i kamp odmorište Sabljaci, samo su jedni od svijetlih primjera razvoja ponude smještaja u prethodnom strateškom ciklusu. Kroz razvoj Ogulinskog festivala bajke na bolje se promijenila i ugostiteljska usluga koja je pratila razvoj festivala iz godine u godinu, a tako je i započela poduzetnička priča suvenirnice Moemoea.

Destinacija *Ogulin, zavičaj bajke* će kroz mehanizme planiranja i upravljanja razvojem, te djelovanjem potpornih institucija, sustavno i kontinuirano poticati zainteresirane poduzetnike za planski razvoj i realizaciju projekata koji se odnose na smještajnu, ugostiteljsku i suvenirsku ponudu.

Također, destinacija *Ogulin, zavičaj bajke* razviti će sustav označavanja i nagrađivanja najboljih ponuđača ove vrste ponude u destinaciji. Na taj način će se motivirati ponuđače ponude u svom razvoju i izvrsnosti.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Kontinuirano planiranje i provođenje savjetničkih aktivnosti javnog sektora i potpornih institucija u profesionalnom pristupu pripreme projektne dokumentacije za razvoj ugostiteljskih objekata s autentičnom ponudom
- Podrška županijskih i lokalnih potpornih institucija u prijavama na EU i nacionalne fondove za sufinanciranje razvoja ugostiteljskih objekata s autentičnom ponudom
- Provođenje aktivnosti marketinga i promocije ugostiteljskih objekata s autentičnom ponudom putem svih raspoloživih destinacijskih kanala te putem sustava označavanja i nagrađivanja.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.3. Aktiviranje urbanog prostora

Ovaj je cilj usmjeren na osvježavanje i vitaliziranje javnog prostora Ogulina kako bi se nastavio razvijati kao atraktivno središte destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*. Kroz pažljivo osmišljene aktivnosti, grad će se nastaviti transformirati u dinamično okruženje koje će privući lokalne stanovnike i posjetitelje. Mnoge od ovdje predloženih ciljeva i aktivnosti poželjno je povezati s manifestacijama i festivalima kako bi se stvorila sinergija i snažniji doseg.

U sklopu ovog cilja, planira se sustavno uređenje javnih zelenih površina, inspirirano nasljeđem Elze Polak, hortikulturistice i vrtlarice. Grad će preobraziti javne zelene površine u atraktivne prostore, kroz kreativna hortikulturna rješenja, cvjetne vrtove i zelene kutke. Na taj način potaknut će se građani i posjetitelji na uživanje u prirodnim čarima, a pri tom se neće zaboraviti niti na kućne ljubimce.

Nagrađivanje najljepših okućnica nastavlja se s tematskim pristupom. Godišnje promjenjive teme potiču kreativnost građana i motiviraju ih da svoje okućnice pretvore u male oaze koje reflektiraju duh mjesta Ogulina.

Organizacijom urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma, grad postaje platno za kreativne izričaje. Ulične instalacije i svjetlosne kreacije postavljaju se usklađeno s temama koje prate ostale programe destinacije, stvarajući iznenađujuće vizualne doživljaje koji privlače raznoliku publiku.

S posebnom pažnjom se razvijaju i održavaju dječja igrališta, fokusirana na djecu različitih dobnih skupina i razvoja, oblikovana temama inspiriranim zavičajem bajke. Osim što pružaju siguran i kreativan prostor za igru, ova igrališta omogućuju roditeljima da prenesu lokalnu baštinu i priče na mlađe generacije.

Kroz ove usklađene aktivnosti, urban prostor grada Ogulina transformirat će se u inspirativno okruženje koje spaja prirodnu ljepotu, umjetničku kreativnost i lokalnu kulturu. Time će se obogatiti iskustvo kako lokalnih stanovnika tako i posjetitelja, te dodatno ojačati Ogulin kao živa i dinamična destinacija.

Rezultati ostvarenog 4.3. prioritetnog cilja:

4.3.1. Kreativno uređenje javnih zelenih površina
4.3.2. Poticanje uređenja okućnica
4.3.3. Organizacija urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma
4.3.4. Razvoj i održavanje dječjih igrališta

4.3.1. Kreativno uređenje javnih zelenih površina

Kreativno uređenje javnih zelenih površina postat će ključni element transformacije javnih prostora grada Ogulina u inspirativne oaze. Inspirirano nasljeđem Elze Polak, istaknute hortikulturistice i vrtlarice, ova aktivnost će dovesti do preobražaja dosadašnjih površina u atraktivne, kreativne i inspirativne prostore.

Kroz pomno osmišljena hortikulturna rješenja, cvjetne vrtove koji oživljavaju raznobojnim cvjetnim tapiserijama te zelene kutke u kojima se smiruje duša, grad će iznjedriti mjesto gdje priroda postaje pozivnica građanima i posjetiteljima da urone u jedinstvenu atmosferu prirode unutar urbano-gradskog područja. Uz hortikulturne oaze, svakako će se uređivati i parkovi i mjesta za kućne ljubimce.

Ovaj preobražaj će unaprijediti kvalitetu života lokalnih stanovnika, istovremeno privlačeći posjetitelje koji žude za uranjanjem u prirodni ambijent dok istražuju čaroliju *Ogulina, zavičaja bajke*.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- **Planiranje i analiza:** 1) Identificiranje javnih zelenih površina koje su potencijalno pogodne za kreativno uređenje; 2) Analiza trenutnog stanja tih površina, uključujući vegetaciju, pristup, infrastrukturu i potrebe lokalne zajednice.
- **Konceptualni dizajn:** 1) Suradnja s stručnjacima za hortikulturu, dizajn i pejzažnu arhitekturu kako bi se stvorili koncepti uređenja koji odražavaju duh *Ogulina, zavičaja bajke*; 2) Razvijanje kreativnih i tematskih rješenja koja će privući pažnju i stvoriti inspirativne prostore.
- **Participacija lokalne zajednice:** 1) Organizacija javnih radionica i anketa kako bi se prikupile ideje, komentari i želje lokalnih stanovnika za uređenje zelenih površina. 2) Uključivanje građana u proces donošenja odluka kako bi se postigla šira podrška projektu.
- **Izrada detaljnog projekta:** 1) Izrada detaljnog tehničkog projekta koji obuhvaća sve aspekte uređenja, uključujući odabir biljaka, postavljanje staza, instalacije i ostalih elemenata. 2) Procjena troškova svake faze projekta, uključujući materijale, radnu snagu, opremu i druge resurse. 3) Osiguravanje financijskih sredstava putem javnih sredstava, donacija, sponzorstava ili drugih izvora.
- **Izvođenje radova:** 1) Realizacija tehničkog projekta u skladu s utvrđenim konceptima i planom; 2) Koordinacija izvođača radova, nadzor i osiguravanje da se sve izvede u skladu s projektom.
- **Kontinuirano održavanje:** 1) Osiguranje redovitog održavanja uređenih površina kako bi se sačuvala estetika i funkcionalnost; 2) Praćenje i briga o biljkama, popravci i obnovi elemenata te čišćenju prostora.
- **Edukacija i promocija:** 1) Organizacija radionica, edukativnih događanja i tura kako bi se građani i posjetitelji upoznali s kreativnim uređenjem i vrijednostima zelenih površina; 2) Promocija putem lokalnih medija, društvenih mreža i drugih kanala kako bi se potakla podrška i sudjelovanje.
- **Evaluacija i prilagodba:** 1) Periodična evaluacija učinka uređenih površina kako bi se procijenilo postignute ciljeve; 2) Prilagodba projekta prema povratnim informacijama i potrebama lokalne zajednice.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.3.2. Poticanje uređenja okućnica

Poticanje uređenja okućnica građana ima dubok smisao za razvoj destinacije *Ogulin, zavičaja bajke*, jer će ova aktivnost direktno povezati građane s oblikovanjem vizualnog identiteta grada. Nagrađivanje najljepših okućnica, nastavljajući već uspostavljenu praksu TZ, sada će biti obogaćeno inovativnim tematskim pristupom. Ovaj novi pristup stvara dinamično okruženje koje potiče kreativnost građana i njihovu povezanost s duhom mjesta.

Svake godine će se odabirati nova tematska inspiracija koja će služiti kao smjernica za uređenje okućnica. Tematske smjernice će se oslanjati na karakteristike i krovne teme doživljaja destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*, prateći različite aspekte kulturne i prirodne baštine ali i aktualne i relevantne teme građana. Ovaj pristup omogućit će da svaka okućnica postane svojevrsna unikatna priča koja doprinosi privlačnosti i jedinstvenosti cijele destinacije.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- **Definiranje tematskih smjernica:** Identificirati raznovrsne tematske smjernice koje će služiti kao inspiracija za uređenje okućnica građana. Tematske smjernice trebaju odražavati kulturnu i prirodnu baštinu Ogulina te poticati kreativnost i angažman građana.
- **Komunikacija s građanima:** Organizirati kampanju informiranja građana o novom tematskom pristupu uređenju okućnica. Upotrijebiti različite komunikacijske kanale kao što su lokalni mediji, društvene mreže i web stranice kako bi se informiralo što veći broj građana.
- **Organizacija radionica i edukacija:** Održati radionice i edukacije za građane kako bi im se pružile smjernice za uređenje okućnica prema odabranoj temi. Ove edukacije mogu uključivati savjete o hortikulturnim tehnikama, dizajnu vrtova i korištenju biljaka koje odražavaju tematske smjernice.
- **Natječaj za uređenje okućnica:** Organizirati natječaj u kojem će građani moći prijaviti svoje uređene okućnice prema odabranoj temi. Natječaj može uključivati ocjenjivanje vizualnog izgleda, kreativnosti i usklađenosti s tematskom smjernicom.
- **Žiri i ocjenjivanje:** Formirati žiri s stručnjacima iz područja hortikulture, dizajna i kulturne baštine kako bi ocijenio uređene okućnice. Ocjenjivanje treba biti transparentno i pravedno, uz kriterije definirane tematskim smjernicama.
- **Dodjela nagrada:** Organizirati svečanu dodjelu nagrada za najbolje uređene okućnice. Nagrade mogu uključivati priznanja, novčane nagrade ili praktične nagrade povezane s uređenjem okućnica.
- **Promocija i izložba:** Organizirati izložbu fotografija uređenih okućnica te promovirati uspješne primjere putem lokalnih medija i društvenih mreža. To će dodatno potaknuti druge građane da se pridruže inicijativi.
- **Kontinuirano praćenje i podrška:** Nakon dodjele nagrada, pružiti kontinuiranu podršku građanima kroz savjete, radionice i resurse koji će im pomoći održavati i dalje unaprjeđivati uređenje svojih okućnica.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Grad Ogulin
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.3.3. Organizacija urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma

Organizacija urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma donosi jedinstvenu dimenziju urbanom prostoru grada Ogulina, povezujući kreativnost s iznenađujućim vizualnim doživljajima. Ulične instalacije i svjetlosne kreacije postavljaju se kao žive slike koje oživljavaju priče i tematske aspekte destinacije Ogulin, zavičaj bajke.

Ova aktivnost će omogućiti lokalnim umjetnicima i kreativcima da svojim izričajem obogate urbani prostor, stvarajući jedinstvene umjetničke priče koje se harmoniziraju s ostalim programima destinacije. Uz pažljivo odabrane teme koje se nadovezuju na kulturnu i prirodnu baštinu, ulične instalacije i svjetlosne kreacije postat će otvorene knjige priča koje se prepliću s okolinom. Osim što će privući lokalnu zajednicu, ovi iznenađujući vizualni elementi također će privući pažnju posjetitelja, stvarajući nezaboravne trenutke i potičući ih da dalje istražuju destinaciju. Svjetlosne instalacije mogu se postaviti na ključnim lokacijama, osvjetljavajući večernji grad svojom magijom i ističući njegove posebnosti.

Ovaj umjetnički aktivizam također može biti interaktivan, pozivajući posjetitelje da sudjeluju u kreaciji umjetničkih djela ili da se uključe u performanse. Ovo povezivanje s publikom dodatno produbljuje doživljaj i stvara emocionalnu vezu s gradom.

Kroz organizaciju urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma, grad postaje živo platno na kojem se isprepliću priče prošlosti i suvremeni umjetnički izričaji, stvarajući dinamičnu i inspirativnu atmosferu koja čini *Ogulin, zavičaj bajke* posebnim mjestom za sve posjetitelje i građane.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- **Definiranje tema i koncepta:** Identificirati glavne teme i koncepte koji će biti osnova za ulične instalacije i svjetlosne kreacije.
- **Selekcija umjetnika i suradnika:** Angažirati umjetnike, umjetničke skupine i kreativce koji će sudjelovati u stvaranju umjetničkih intervencija. Suradnja s različitim umjetničkim disciplinama omogućit će raznolike izričaje.
- **Istraživanje i konceptualizacija:** Raditi s umjetnicima na razvoju detaljnih koncepta za svaku intervenciju. Istraživanje povijesti, kulture i prirode Ogulina ključno je za stvaranje autentičnih i relevantnih umjetničkih izričaja.
- **Dizajn i planiranje instalacija:** U suradnji s umjetnicima, izraditi detaljne dizajne za ulične instalacije i svjetlosne kreacije. Planirati njihovu lokaciju, dimenzije i materijale kako bi se postigla željena estetska i tematska harmonija.
- **Angažiranje lokalne zajednice:** Uključiti lokalnu zajednicu u proces stvaranja umjetničkih intervencija. Organizirati radionice, otvorene konzultacije ili umjetničke događaje koji će potaknuti zajedničku suradnju i povezanost.
- **Izrada i instalacija:** Realizirati umjetničke intervencije prema planiranim dizajnima. Ovo uključuje izradu skulptura, instalacija ili svjetlosnih efekata te njihovu postavu na odabranim lokacijama u gradu.
- **Promocija i događaji otvaranja:** Organizirati događaje otvaranja za svaku umjetničku intervenciju kako bi se privukla pažnja medija i javnosti. Promocija putem društvenih mreža, lokalnih medija i turističkih kanala ključna je za privlačenje posjetitelja.
- **Održavanje i ažuriranje:** Redovito pratiti stanje umjetničkih intervencija i osiguravati njihovo održavanje. Ovisno o materijalima, potrebno je povremeno ažurirati ili popraviti instalacije.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.3.4. Razvoj i održavanje dječjih igrališta

Razvoj i održavanje dječjih igrališta predstavlja srce destinacije *Ogulin, zavičaj bajke*, povezujući sadašnje i buduće generacije kroz igru, maštovitost i lokalnu baštinu. Ova inicijativa pruža mlađim stanovnicima i posjetiteljima ne samo siguran i poticajan prostor za igru, već i priliku da se urone u svijet bajki i ostalih autentičnih priča koje karakteriziraju ovu destinaciju.

Dječja igrališta bit će uređena s posebnim temama inspiriranim zavičajem bajke. Svako igralište može postati maleno carstvo priča i doživljaja. Osim što pružaju djetinjstvo ispunjeno kreativnošću i maštovitosti, ova igrališta imaju dublji cilj. Ona omogućuju roditeljima i starijim generacijama da prenesu lokalnu baštinu i priče na mlađe generacije. Obitelji će se okupljati oko igrališta kako bi dijelili priče, pripovijedali bajke i povezivali se s identitetom Ogulina. Time se stvara most između prošlosti i budućnosti, čuvajući i njegujući duh zavičaja bajke za generacije koje dolaze.

Kroz ovu aktivnost, Ogulin postaje ne samo destinacija bogate kulturne baštine, već i mjesto gdje se rastuće generacije igraju, uče i dijele nezaboravne trenutke inspirirane pričama koje su utkane u tlo ovog čarobnog grada.

Prijedlog konceptualnih tema za dječja igrališta su:

- Tematsko dječje igralište inspirirano prirodom u okolici jezera Sabljaci
- Tematsko dječje igralište inspirirano frankopanskom baštinom
- Tematsko dječje igralište inspirirano ogulinskim zeljem

Poveznica s doživljajima i temama

- *Tajne zavičaja bajke*
- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- **Analiza potreba i lokacija:** Identificirati područja u gradu koja su prikladna za izgradnju dječjih igrališta. Analizirati potrebe djece i roditelja te odabrati lokacije koje su pristupačne i sigurne.
- **Definiranje tematskih koncepata:** Osmisliti tematske koncepte za svako igralište koji će se temeljiti na bajkama i pričama karakterističnim za Ogulin. Svako igralište treba imati svoju priču koja će djeci pružiti edukativno i zabavno iskustvo.
- **Dizajniranje instalacija i skulptura:** Raditi s umjetnicima i dizajnerima kako bi se stvorili koncepti instalacija i skulptura koje će oživjeti tematske priče. Uključiti elemente interakcije i igre kako bi se potaknula maštovita i kreativna igra.
- **Odobrenje i financiranje:** Osigurati potrebne resurse i financiranje za izgradnju i održavanje igrališta.
- **Izgradnja i instalacija:** Realizirati dizajnirane instalacije i skulpture na odabranim lokacijama. Osigurati da su sve sigurnosne i tehničke aspekte uzeti u obzir kako bi se osigurala sigurnost djece.
- **Promocija i otvaranje:** Organizirati događaj otvaranja za svako igralište kako bi se privukla pažnja medija i javnosti. Promocija putem društvenih mreža, lokalnih medija i suradnja s vrtićima i školama ključna su za privlačenje djece i roditelja.
- **Edukacija o lokalnoj baštini:** Uključiti edukativne elemente na igralištima koji će djeci približiti lokalnu baštinu, priče i likove. Postaviti oznake ili interaktivne elemente koji će dijeliti priče i pouke vezane uz tematske koncepte.
- **Održavanje i obnova**: Redovito pratiti stanje igrališta i osigurati njihovo održavanje. Planirati periodične obnove kako bi se očuvala kvaliteta i sigurnost igrališta te osvježile tematske priče.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.4. Aktiviranje kulturnog krajolika

Duboko ukorijenjen u svoju bogatu prošlost i prirodnu ljepotu, *Ogulin, zavičaj bajke* pristupa stvaranju turističkog iskustva koje seže dalje od običnog posjećivanja.

Kroz predanost očuvanju kulturnog krajolika i njegovoj valorizaciji, Ogulin će postati uporište autentičnih doživljaja koji povezuju ljude s prirodom i tradicijom. Svojom inovativnom strategijom, destinacija planira stvoriti programe koji spajaju prirodno bogatstvo i čovjekovu prisutnost u krajoliku, a posebno se ističe važnost turističkog valoriziranja poljoprivrednih zemljišta i poticanje razvoja ekoloških imanja i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-ova).

Rezultati ostvarenog 4.4. prioritetnog cilja:

4.4.1. Uređenje kupališta i mjesta za uživanje uz rijeke i jezera
4.4.2. Turističko valoriziranje poljoprivrednih zemljišta i aktivnosti
4.4.3. Poticanje razvoja ekoloških imanja i OPG-ova

4.4.1. Uređenje kupališta i mjesta za uživanje uz rijeke i jezera

Suptilnim i kreativnim rješenjima, područja za kupanje duž rijeka i jezera *Ogulina*, *zavičaja bajke* bit će pažljivo uređena kako bi se osigurala omiljena ljetna aktivnost – kupanje, ali i uspostavio harmoničan sklad s prirodnim okolišem.

Planira se urediti lokalno kupalište na rijeci Dobri kod sela Puškarići, uz naglasak na očuvanje prirodnih elemenata poput samog mlina. Također, kupalište na prelijepom jezeru Sabljaci bit će uređeno na način koji poštuje prirodni okoliš, a omogućujući lokalnom stanovništvu i posjetiteljima pristup vodenim radostima. Ova blaga intervencija cilja na očuvanje okoliša i krajolika kako bi svi mogli uživati u netaknutoj vodenoj baštini Ogulina.

Jednom uređena kupališta, zahtijevat će kontinuirano održavanje.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Proučiti prirodne karakteristike područja uz rijeku Dobru i jezero Sabljaci kako bi se razumjelo okruženje i ekosustav.
- Suradnja s lokalnim stručnjacima za očuvanje prirode kako bi se osiguralo da uređenje ne narušava ekosustav.
- Osigurati pristup istraživanjima i ocjenama utjecaja na okoliš radi procjene kako bi se utvrdio minimalni utjecaj uređenja.
- Projektiranje i implementacija suptilnih infrastrukturnih elemenata kao što su staze, odmorišta i pristupne točke.
- Odabrati materijale koji su prirodni i održivi kako bi se očuvala estetika i funkcionalnost.
- Postaviti oznake koji educiraju posjetitelje o prirodi i važnosti očuvanja, kao i o kućnom redu.
- Redovito praćenje stanja i promjena u okolišu kako bi se osiguralo da uređenje ne uzrokuje negativne utjecaje, te redovito održavanje.

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- Odbor za razvoj turizma duha mjesta
- Koordinator razvoja turizma duha mjesta
- TZ Grada Ogulina
- Udruga turističkih vodiča Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

4.4.2. Turističko valoriziranje poljoprivrednih zemljišta i aktivnosti

Kroz turističko valoriziranje poljoprivrednih zemljišta, Ogulin će otvoriti vrata posjetiteljima da se povežu s osnovama ruralnog života. Ova inicijativa će se koncentrirati na istraživanje tradicionalnih načina poljoprivrede, a posebno će se istaknuti proizvodnja zelja i krumpira – simboličkih usjeva koji odražavaju lokalnu zajednicu.

Putnici će dobiti priliku sudjelovati u procesima sadnje, brige i berbe ovih usjeva te osjetiti iskustvo radosti koje donosi rad na zemlji. Ova autentična interakcija s ruralnim životom ne samo da će obogatiti posjetiteljsko iskustvo, već će i podržati lokalne proizvođače i pomoći očuvanju tradicionalnih metoda uzgoja hrane.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Uspostavljanje suradnje sa zainteresiranim poljoprivrednicima
- Savjetnička uloga javnog sektora i potpornih institucija u profesionalnom pristupu pripreme poljoprivrednih zemljišta za turističku valorizaciju na stručan i inovativan način
- Podrška županijskih i lokalnih potpornih institucija u prijavama na EU i nacionalne fondove za sufinanciranje ovih tipova projekata
- Provođenje marketinga i promocije projekata turističkog valoriziranja poljoprivrednih zemljišta
- Evaluacija provedenih programa i projekata i njihova prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Koordinator razvoja kulturnog turizma
- Odbor za razvoj kulturnog turizma
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

Napomena

Provedba ovog cilja povezana je s provedbom krovnog cilja 4. Stvaranje doživljaja.

4.4.3. Poticanje razvoja ekoloških imanja i OPG-ova

Paralelno s time, poticanje razvoja ekoloških imanja i OPG-ova predstavlja ključan korak prema održivom razvoju. Ogulin će se posvetiti podržavanju ekoloških praksi i inovacija u poljoprivredi, čime će osigurati da zemljište ostane plodno i zdravo za buduće generacije.

Osim ekološke važnosti, ova inicijativa pruža poticaj malim obiteljskim gospodarstvima da se razvijaju, stvarajući održive izvore prihoda i zadržavajući stanovništvo na ruralnim područjima. Kroz poticanje razvoja ekoloških imanja i OPG-ova, Ogulin će osnažiti svoju zajednicu te stvoriti prilike za obnovljenu suradnju između gradskih i ruralnih područja.

Poveznica s doživljajima i temama

- *Čudesna priroda*
- *Kad okusi pričaju priče*

Terminski plan

- Kontinuirano: kratkoročno (1-2 godine), srednjoročno (3-6 godina), dugoročno (7-10 godina)

Aktivnosti/rezultati

- Uspostavljanje suradnje sa zainteresiranima za razvoj ekoloških imanja i OPG-ova
- Savjetnička uloga javnog sektora i potpornih institucija u profesionalnom pristupu pripreme zainteresiranih za razvoj ekoloških imanja i OPG-ova na stručan i inovativan način
- Podrška županijskih i lokalnih potpornih institucija u prijavama na EU i nacionalne fondove za sufinanciranje ovih tipova projekata
- Provođenje marketinga i promocije projekata razvoja ekoloških imanja i OPG-ova
- Evaluacija utjecaja provedenih programa i projekata i njihova prilagodba prema potrebi

Nositelji i dionici provođenja aktivnosti

- Grad Ogulin
- TZ Grada Ogulina
- Dionici razvoja održivog (kulturnog) turizma Grada Ogulina

	CILJEVI I REZULTATI	DINAMIKA REALIZACIJE									
		2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2032.	2033.
4	STVARANJE DOŽIVLJAJA										
4.1.	Razvoj cjelogodišnjih događanja										
4.1.1.	Planiranje i produkcija cjelogodišnjih događanja										
4.2.	Razvoj ponude davatelja usluga										
4.2.1.	Razvoj ponude tematskih šetnji, tura i kostimiranih vođenja										
4.2.2.	Razvoj smještajne, ugostiteljske i suvenirske ponude										
4.3.	Aktiviranje urbanog prostora										
4.3.1.	Kreativno uređenje javnih zelenih površina										
4.3.2.	Poticanje uređenja okućnica										
4.3.3.	Organizacija urbanih intervencija i umjetničkog aktivizma										
4.3.4.	Razvoj i održavanje dječjih igrališta										
4.3.	Aktiviranje kulturnog krajolika										
4.4.1.	Uređenje kupališta i mjesta za uživanje uz rijeke i jezera										
4.4.2.	Turističko valoriziranje poljoprivrednih zemljišta i aktivnosti										
4.4.3.	Poticanje razvoja ekoloških imanja i OPG-ova										

Popis izvora

[i] https://visitogulin.hr/ogulinski-festival-bajke/, pregledano 28.7.2023.
[ii] https://www.journal.hr/lifestyle/modne-vijesti-lifestyle/previw-link-ove-godine-morate-posjetiti-bajkoviti-advent-u-ogulinu/, pregledano 28.7.2023.
[iii] https://mff-karlovac.com/o-nama/, pregledano 28.7.2023.
[iv] https://ogportal.com/2023/05/07/9-ogulin-trail-ce-se-trcati-9-rujna-prijave-su-vec-otvorene/, pregledano 28.7.2023.
[v] https://visitogulin.hr/dogadaj/ciklobajka/, pregledano 28.7.2023.
[vi] https://www.ogulin.hr/event/planinarska-nova-godina/, pregledano 28.7.2023.
[vii] https://www.ogulin.hr/event/festival-meda-i-zelja/, pregledano 28.7.2023.

MUZE®

Strateški plan kulturnog turizma

4 Dodatak

Kolovoz, 2023.

Naziv studije

Revizija i izrada novog strateškog plana razvoja kulturnog turizma Grada Ogulina

Naručitelj

Turistička zajednica Grada Ogulina

Autorice / Muze d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir
Iva Klarić Vujović
Mirna Draženović
Mateja Kuka Brkić
Lucija Biličić
Meri Vesanović
Katarina Juras Gregov

Radna grupa

Sonja Drašković Dedić, Turistička zajednica Grada Ogulina
Petra Brozović, Turistička zajednica Grada Ogulina
Sanja Radošević, Turistička zajednica Grada Ogulina

Dalibor Domitrović, Grad Ogulin
Suzana Žanić, Grad Ogulin
Ivana Salopek, Grad Ogulin
Anita Brozović Šolaić, Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
Ana Krznarić, Zavičajni muzej Ogulin
Blanka Poljak Franjković, Pučko otvoreno učilište Ogulin
Tihana Turković, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke
Sanja Kolić, Centar za posjetitelje Ivanina kuća bajke

Nina Bertović, N5 d.o.o.
Božidar Bulić, Dobar posao d.o.o.
Sabina Gvozdić, Živa riječ
Irena Vujasin, Udruga žena Ogulin
Ankica Puškarić, bivša direktorica TZ Grada Ogulina i ravnateljica Ivanine Kuće bajke
Lara Salopek, suvenirnica Moemoea
Mihaela Stipetić, Udruga žena Ogulin
Miroslav Turković, Regoč Tours

Grad Ogulin nema samo jednu fasadu i jednu povlaštenu vizuru nego pruža smisao cijelom prostoru oko sebe.

Željka Čorak, *Ogulin, Povijest i kulturna baština*, 2002.

Sadržaj

Inventar 5

Materijalna baština 5
Profana arhitektura i graditeljstvo 5
Sakralna baština 6
Tradicijsko graditeljstvo 8
Memorijalni objekti 8

Nematerijalna baština 9
Predaje i legende 9
Značajne osobe 10
Narodna nošnja 11
Tradicionalni recepti 12

Prirodna baština 13
Planine i vrhovi 13
Rijeke i jezera 14
Aktivnosti u prirodi 15

Festivali i događanja 17
Kulturna događanja i manifestacije 17
Ogulinski festival bajke 17
Sportska događanja 18

Rezultati radionica 19

Teorija promjene 19
Izazovi koji se trebaju razriješiti 19
Primarna publika 20
Ulazne točke za dosezanje primarne publike 21
Koraci potrebni za promjenu 21
Mjerljivi rezultati 21
Širi benefiti 22
Dugoročne promjene 22

Ciljne skupine - persone 23
Samohrana majka s kćerkom iz Karlovca 23
Mladi par bez djece iz Ljubljane 23
Učiteljica s razredom iz Dubrovnika 24
Grupa gastronomada iz Mađarske 25
Mladi par s psom iz Zagreba 25

Mapiranje doživljaja kulturnog turizma kroz vrijednosti 27
Vrijednost: Harmonija 27
Vrijednost: Jedinstvo s prirodom 28
Vrijednost: Kreativnost 28
Vrijednost: Osjećaj pripadnosti 29
Vrijednost: Otkriće 29
Vrijednost: Poštivanje tradicije 30
Vrijednost: Suradnja 30
Vrijednost: Uzbuđenje 31
Vrijednost: Užitak 31
Vrijednost: Znatiželja 32

Popis izvora 33

Inventar

Materijalna baština

Ogulin je grad bogate i dinamične prošlosti, stoga ne čudi da suvremeni grad obiluje kulturom baštinom. U nastavku donosimo pregled inventara materijalne baštine Ogulina prema registru kulturnih dobara Republike Hrvatske.[1]

Profana arhitektura i graditeljstvo

Stari grad Ogulin (Frankopanski kaštel)

Arhitektonski simbol Ogulina, Stari grad, podignut je između 1493. i 1500. godine kada se prvi put spominje u pisanim dokumentima, a dao ga je izgraditi knez Bernardin Frankopan. Naime, nakon što su 1493. godine Turci razorili Modruš, trebalo je u što kraćem roku sagraditi novi utvrđeni grad za obranu tog područja od prodora Turaka u Gorski kotar i Kranjsku. Grad se prvi puta spominje već 1500. godine kada knez Bernardin Frankopan novosagrađenom gradu označuje granice između Modruša i Vitunja.

Kaštel je građen kao feudalni utvrđeni grad za stanovanje, a zbog obrane od Turaka i kao obrambena utvrda. Do 1553. u njemu borave Frankopani, a nakon toga zaposjela ga je kraljevska, krajiška posada i to na traženje samih Frankopana koji se više nisu mogli sami obraniti. Iako su Frankopani tražili da im se grad vrati, a kralj je to 1609. godine učinio, do predaje grada nikad nije došlo. Sve do razvojačenja Vojne krajine grad je ostao u rukama vojske. Do 1865. kaštel je većim dijelom služio kao stan za zapovjednika grada, a od te godine, kada je i temeljito pregrađen, služio je kao zatvor sve do 1945. godine.

Od 1967. godine u njemu je smješten Zavičajni muzej, mjesto prikupljanja, proučavanja, čuvanja i predstavljanja kulturnog, povijesnog i prirodnog bogatstva ogulinskog kraja. Prema Konzervatorskoj studiji stari grad je kulturno dobro od nacionalnog značaja i treba ga prezentirati kao jedinstvenu cjelinu. Nositelj revitalizacije su primjereni kulturni, animacijski ili turistički sadržaji.[2]

Park kralja Tomislava

Park kralja Tomislava smješten je u središtu grada, unutar stare povijesne jezgre. Planiran je i izveden krajem 18. stoljeća, a tijekom vremena doživio je niz promjena. Planiran je kao simetrični francuski park baroknih obilježja. Na najstarijim krajiškim planovima ucrtan je pod nazivom Paradelatz. Današnji oblik dobio je temeljitom rekonstrukcijom 2008. godine. Povodom tisućite obljetnice krunidbe, u parku je 1926. otkriven spomenik prvom hrvatskom kralju Tomislavu. Autor spomenika je slovenski arhitekt Vitburg Meck.[3]

Vrelo Cesarovac

Izvor, vrelo Cesarovac nalazi se u Parku kralja Tomislava i podsjetnik je na vrijeme izgradnje prvog vodovoda u Ogulinu. Dao ga je izgraditi ogulinski pukovnik Stevan Šupljikac 1847. Voda je u početku tekla drvenim cijevima koje su kasnije zamijenjene glinenim. Nakon izrađene željezničke pruge Karlovac – Rijeka 1873. i ceste za Novi Vinodolski 1878. izgrađen je novi vodovod, a 1882. glinene cijevi su zamijenjene željeznim cijevima. Izvor Cesarovac je tada dobio današnji oblik.[4]

Danas voda dolazi iz izvora Zdiška u podnožju Kleka. Poznato je da je Klek čarobna planina na kojoj osim vještica ima i vila planinkinja, a gdje ima vila ima i vilinske vode. Vjeruje se da vilinska voda teče iz Vrela Cesarovac. Legenda kaže da svaka žena koja popije vode s Cesarovca postane lijepa,

dobra i zauvijek mlada, a ako muškarac popije vodu oženit će se Ogulinkom.[5]

Stari grad Vitunj

Stari grad Vitunj smješten je na 663 metara visokom gorskom izdanku Kleka. Ruševini grada se pristupa putem iz istoimenog sela koje se nalazi južno. Mjesto se nalazi u blizini izvora Vitunjčice, pritoka Dobre. Sigurno je da utvrda Vitunj postoji u prvoj polovici 15. stoljeća, a prema obliku gradnje pretpostavlja se da potječe iz 13. stoljeća. O njoj naime nema pisanih podataka. Prvi put se spominje 1449. godine u posjedu Frankopana. Utvrda je napuštena 1575. godine, a njezinu obrambenu funkciju preuzima Ogulin. Do danas su sačuvane ruševine utvrde Vitunj koje i dalje dominiraju krajolikom.[6]

Zgrada osnovne škole (Jesenak)

Zgrada osnovne škole historicistička je zgrada sagrađena 1875. godine u središtu naselja, uz povijesnu cestu Rudolfinu koja spaja Ogulin i Novi Vinodolski. Zgrada ima dvije etaže. U prizemlju se nalaze učionica i kapela, a na katu su stanovi za učitelja. Građena je od klesanog kamena, rustikalno oblikovane vanjštine. Zgrada škole Jesenak najznačajnija je povijesna civilna građevina na bjelolasičkom području.[7]

Molinarijev most na rijeci Dobri

Molinarijev most preko rijeke Dobre sagrađen je oko 1874. godine kao dio Rudolfinske ceste koja je povezivala Ogulin s Novim Vinodolskim. Most je sagrađen od kamena s pet segmentno završena svođena lučna otvora od kojih su tri šira otvora centrirana i flankirana masivnim kljunovima na uzvodnoj i nizvodnoj strani. Ovo je kvalitetan primjer kamene mostogradnje druge polovice 19. stoljeća sa sačuvanim konstruktivnim i oblikovnim karakteristikama.[8]

Kulturno-povijesna cjelina grada Ogulina

Naselje se razvilo tijekom 17. stoljeća oko srednjovjekovne utvrde podignute oko 1500. godine za Bernardina Frankopana. Godine 1746. Ogulin postaje središte pukovnije. Barokna izgradnja prilagođava se starijoj organizaciji prostora oblikujući barokne ambijente (trg ispred starog grada sa samostojećim katnicama, župna crkva, park). Od kraja 18. do sredine 19. stoljeća gradi se veći broj javnih, vojnih i stambenih zgrada prema standardiziranim nacrtima vojnih inženjera. U prvoj polovici 19. stoljeća formiraju se rubni dijelovi povijesne jezgre, gradi se pravoslavna crkva. Gradnjom željezničke pruge 1873. intenzivira se gradnja i do kraja 19. stoljeća probijaju ulice i grade kuće bogatih trgovaca i službenika šumskog gospodarstva.[9]

Sakralna baština

Crkva Uzvišenja sv. Križa

Župna crkva uzvišenja sv. Križa sagrađena je 1781. godine u središtu grada, u Parku kralja Tomislava. Posvećena je 1793. godine. Pripada jednobrodnim građevinama dvoranskog tipa sa segmentnim završetkom svetišta. Lađa je svođena visokim bačvastim svodom. Svod crkve i propovjedaonica oslikani su prizorima iz evanđelja. U crkvi su orgulje osobito kvalitetnog zvuka postavljene 1903. godine i to iz Hefererove radionice u Zagrebu. Nova zvona nabavljena su 1921. godine.

Inventar crkve oblikovan je u oblicima kasnobarokno-klasicističkog stila. Grad Ogulin od 1994. godine slavi svoj dan 14. rujna jer je za svog patrona proglasio upravo blagdan Uzvišenja sv. Križa.[10]

Kapela sv. Jakova

Kapela sv. Jakova jedan je od najstarijih objekata na području Grada Ogulina. Izgrađena je u 12. ili 13. stoljeću. Smještena je na istoimenom ogulinskom groblju. Njeno postojanje zabilježeno je i u Urbaru moruškom. Kapelu su sagradili Frankopani. Kapela je stradala u osmanlijskim pohodima u 16. st. Napuštena je do 1690. godine, sve do kad je nije uredio ogulinski župnik.

Ima istaknuti romanički četverouglasti zvonik kojemu uski prozorčići daju izgled kupe i u prošlosti je služio za obranu. To je ujedno i najstariji očuvani dio građevine.[11]

Crkva Blažene Djevice Marije Utješiteljice u Trošmariji

Crkva se nalazi u Otoku na Dobri. Sagrađena je i posvećena 1755. godine. Na glavnom oltaru je kip Majke Božje s Isusom u naručju, sa strane su kipovi Sv. Petra i Pavla. Lijevo u lađi crkve je oltar Sv. Josipa, a desno je oltar Sv. Ane. Na stropu su pučke freske s prikazom četiri Evanđelista. Crkva se nalazi na maloj uzvisini te je ispod nje podignuto malo svetište Gospe Lurdske sa spiljom ukazanja i postajama križnog puta na otvorenom.

Župna crkva Blažene Djevice Marije poznato je proštenište u koje dolazi veliki broj hodočasnika. Svetište je potpunom oprostima obdario 1793. godine papa Pio VI. U prošlosti su se održavala tri godišnja proštenja. Danas se održava na blagdan Marijina pohođenja koji se slavi prvu nedjelju iza blagdana Sv. Petra i Pavla.[12]

Crkva sv. Georgija i parohijska zgrada

Pravoslavna parohijska crkva sv. Georgija sagrađena je 1867. godine. Dao ju je sagraditi barun Lazar Mamula, kraljevski namjesnik u Dalmaciji. Zvona crkvi darovao je sam car i kralj Franjo Josip I, dok je ikonostas crkvi poklonio barun Lazar Mamula. Ogulinska parohija uspostavljena je 1871. godina. Crkva je zaštićena kao spomenik kulture.

Pravoslavna crkva i parohijska zgrada čine skladnu arhitektonsku cjelinu značajnog položaja i vizure na ulazu u povijesnu jezgru grada Ogulina. Crkva je jednobrodna s lađom pravokutnog tlocrta, peterostranim svetištem i zvonikom iznad glavnog pročelja. Sagrađena je u stilu ranog historicizma 1867. godine. Opremljena je drvenim pozlaćenim ikonostasom iz 1854. godine kojeg je darovao dalmatinski namjesnik Lazar Mamula. Parohijska zgrada sagrađena je u posljednjoj četvrtini 19. st. Obje građevine kvalitetni su primjeri historicističke gradnje.[13]

Crkva Blaženog kardinala Alojzija Stepinca

Crkva Blaženog kardinala Alojzija Stepinca nalazi se u Kučinićima. Riječ je o novosagrađenoj župnoj crkvi. Prva misa služena je za Božić 2009. godine. Nova župa osnovana je 2001. godine i povjerena je franjevcima trećorecima.[14]

Crkva sv. Jurja u Zagorju Ogulinskom

Sadašnja župna crkva sv. Jurja Mučenika sagrađena je na mjestu crkve koja je bila ucrtana na zemljopisnoj karti Stjepana Glavača iz 1637. godine. Posvećena je 1839. godine. Sagrađena je na prijelazu dvaju stilova – kasnog klasicizma i ranog historicizma.

Riječ je o velikoj jednobrodnoj građevini s polukružnim svodovima koji su ukrašeni ornamentima. Na svodu svetišta se nalazi freska s četiri evanđelista, Jaganjcem i Bogorodicom. Na drevnom oltaru se nalazi slika Sv. Jurja mučenika s kipovima Sv. Petra i Pavla, a u četverolisnom medaljonu se nalazi slika Majke Božje. Crkva ima još četiri drvena oltara: Majke Božje Snježne, Sv. Vida, Sv, Antuna Padovanskog i Srca Isusova. Unutrašnjost crkve ispunjena je slikama.[15]

Crkva sv. Petra

Crkva svetog Petra jedna je od najstarijih sakralnih građevina ogulinskog kraja. Nalazi se na groblju. Kao crkva sv. Martina spominje se 1558. godine. Zvonik je sagrađen 1926. godine, a kapela je obnovljena i proširena nakon oštećenja u Drugom svjetskom ratu. Riječ je o jednobrodnoj građevini s lađom pravokutnog tlocrta, svetištem nepravilnog trapezoidnog plitkog tlocrta i zvonikom iznad glavnog pročelja. Svetište ima nepravilan bačvasti svod, dok lađa nije svođena. Ipak, inventar crkve je recentan.[16]

Crkva sv. Velikomučenika Lazara

Crkva sv. Velikomučenika Lazara u naselju Jasenak sagrađena je od kamena 1883. godine kao jedna od prvih građevina koju je podigla Zemaljska vlada nakon pripojenja Vojne krajine Banskoj Hrvatskoj. Izgradili su ju primorski majstori i klesari. Nakon stradanja u Drugom svjetskom ratu do danas su ostali sačuvani obodni zidovi lađe i svetišta do visine vijenca te podna obloga od keramičkih pločica proizvedenih u tvornici Armina Schreinera u Zagrebu početka 20. st. Iako je sačuvana tek u ruševinama, crkva je kvalitetan i rijedak primjer historicističke sakralne gradnje bjelolasičkog područja.[17]

Tradicijsko graditeljstvo

Etno kuća

Etno kuća smještena je u Ogulinskom Zagorju. Želeći spasiti dio baštine, članovi KUD-a Sv. Juraj otkupili su seosko imanje i uredili etno-kuću. Prikupljenim uporabnim predmetima, opisuje se u autentičnom okruženju život ljudi i kraja u prošlosti.[18]

Memorijalni objekti

Spomen kosturnica

Gornje Dubrave su naselje u sastavu Grada Ogulina. Godine 1941. općina Gornje Dubrave obuhvaćala je područje Donjih i Gornjih Dubrava te Ponikva, s ukupno 40 zaselaka. Zbog blizine željezničke pruge ovaj prostor bio je važno komunikacijsko središte za vrijeme Drugoga svjetskog rata što je dovelo do brojnih sukoba. Temeljem zakona o rasnoj nesnošljivosti već u svibnju 1941. godine krenula su prva uhićenja i odvođenja ljudi srpske nacionalnosti s ovoga područja, dok je 1943. godine provedeno masovno odvođenje stanovništva. U Gornjim Dubravama nalazi se Spomen kosturnica u kojoj su sahranjene kosti stradalih pripadnika NOVJ/JA i civila. Spomen kosturnica se sastoji od pristupnih betonskih stuba koje vode do dviju ploča s imenima stradalih boraca.[19]

Mjesto zločina u Ogulinu – Galge

Mjesto zločina u Ogulinu – Galge, smješteno je u šumi Galge, uz cestu koja povezuje Ogulin i Oštarije. Na tom su mjestu, tijekom NOB- e, fašisti strijeljali i objesili nekoliko stotina ljudi. Temeljem zakona o rasnoj nesnošljivosti već u svibnju 1941. godine krenula su prva uhićenja i odvođenja ljudi srpske nacionalnosti iz Ogulina i okolnih sela. U srpnju iste godine dolazi do masovnog uhićenja Srba u Ogulinu i okolici. Uhićeni su mučeni u samom središtu grada nakon čega su odvođeni izvan grada do jama na pet različitih mjesta – među njima i Galge gdje su žrtve streljane. Pojedinačna odvođenja Srba uslijedila su i tijekom veljače 1945. godine kada je nekoliko osoba obješeno na području Galga. Mjesto stradanja Galge ima posebno značenje u povijesnom pogledu te je izrazite povijesno-memorijalne vrijednosti.[20]

Spomeničko mjesto – Trojvrh

Mjesto stradanja smješteno je izvan naselja, na rubu šume, na povišenom položaju. Dana 7. kolovoza 1941. godine skupina ustaša došla je iz smjera Ogulina i Josipdola na područje Trojvrha, Cerovnika i Kunića, odnosno šireg ogulinskog područja gdje je početkom kolovoza 1941. godine u zbjegu bilo nekoliko desetaka tisuća ljudi. Pod nadzorom talijanske vojske ustaše su uhitile nekoliko desetaka muškaraca i strijeljala ih na nekoliko lokacija. Mjesto stradanja obilježeno je spomenikom izvedenim od kamena u formi jednostavnog visokog stupa na niskom kvadratnom postamentu. U pročelnu stranu ugrađena je natpisna ploča izrađena od crnog granita. Spomenik je postavljen 1962. godine. Mjesto stradanja Trojvrh povezano je s povijesnim događajem te je značajno svjedočanstvo povijesti koje čuva pijetet prema žrtvama zbog čega ima izrazito povijesno-memorijalno značenje.[21]

Talijanski bunkeri

U gradu Ogulinu i okolici zaostalo je oko 14 vojnih bunkera talijanske vojske izgrađenih u svrhu osiguranja željezničke pruge. Najpristupačniji se nalazi u Đulinom vrtu, a još jedan u gradskoj jezgri je na samoj željezničkoj prugi. Ostali su na području Karlovačke županije i dalje.

Nematerijalna baština

Područje grada Ogulina bogato je ne samo materijalnom baštinom, već i onom nematerijalnom. U nju ubrajamo usmene predaje, izvedbene umjetnosti, jezik, različite društvene prakse, rituale, festivale, znanja i vještine, ali i predmete i prostore koji su povezani s određenim oblikom nematerijalne baštine.

Veličanstvena planina Klek i magični krajolik oduvijek je bio inspiracija za narodne priče i tradicije koje su oblikovale svakodnevni život ovog prostora. Iako mnogi elementi tradicije danas sve više blijede, nematerijalna baština ovoga kraja još je uvijek živa, a u kontekstu kulturnog turizma potrebno ju je gledati iz dvije međusobno povezane perspektive - elementi nematerijalne kulturne baštine sjajan su temelj za razvijanje kulturnog turizma, a razvijanje kulturnog turizma na temelju nematerijalne baštine osigurat će njezino dalje očuvanje i nastavak življenja u lokalnoj sredini. U nastavku donosimo pregled inventara nematerijalne baštine, od predaja i legendi, narodnih običaja do tradicionalnih recepata.

Predaje i legende

Lokalne legende – priče o neobičnim događajima – dio su bogate nematerijalne baštine Ogulina i ogulinskog kraja. Neke su od njih do danas sačuvane u nepisanom obliku, a druge su do nas došle zahvaljujući njihovim obradama u manje ili više uspjelim književnim uradcima. Legende su srodne bajkama i dolaze iz istog vrela čudesnosti iz kojega Ogulin kao zavičaj bajke zrcali svoj identitet, kreativnost i ljepotu.[22]

O nastanku Kleka

Legenda o nastanku Kleka govori o vremenu kad su na zemlji živjeli bogovi i divovi. Bogovi su svu hranu i piće zadržavali samo za sebe. To je kod divova izazvalo nezadovoljstvo, a jedan o njih, div Klek, zaratio je s bogom Volosom koji je čarobnim mačem skamenio sve što poželi. Na mjestu gdje se danas prostire planina Klek, Volos je skamenio diva Kleka. No prije nego je pretvoren u kamen, Klek se zakleo da će se jednog dana probuditi i osvetiti se. U podnožju Kleka teče rijeka Dobra za koju se u narodu vjerovalo da teče iz Klekovih vena, a za vrijeme olujnih noći, klečke vještice okupljaju se pokušavajući probuditi diva iz stoljetnog sna.[23]

O klečkim vješticama

Povjesničar Janez Vajkard Valvasor zabilježio je jednu od legendi o klečkim vješticama u svojim putopisima još 1649. godine. Prema legendi, za vrijeme olujnih noći, oko ponoći, na Kleku se sakupljaju vještice, vile, vilenjaci iz cijelog svijeta, a njihovo kolo i vrisak dopiru i do Ogulina.[24]

O klečkoj spilji

U narodu se prepričava legenda da u unutrašnjosti klečke vršne stijene, na velikoj hrpi dukata, leži lijepa kraljevna pretvorena u zmiju. Vjeruje se da se ta stijena otvara svake stoljetnice. Ako se u to vrijeme nađe hrabar momak i poljubi zmiju, ona će se istog trena ponovno pretvoriti u prekrasnu djevojku spremnu udati se za odvažnog i hrabrog momka. Hrpa dukata će im biti miraz.[25]

O Đulinom ponoru

Ponor rijeke Dobre dobio je ime po mladoj djevojci Đuli ili Zulejki. Legenda potječe iz 16. st. Zulejka je bila plemenitog podrijetla i roditelji su ju prema običaju obećali starijem plemiću za ženu.

Nakon jedne velike bitke s Osmanlijama, u Ogulin je stigao mladi krajiški kapetan Milan Juraić. Milan je branio frankopansku utvrdu u Tounju. Kad ga je Zulejka ugledala, na prvi se pogled zaljubila. Milan je smrtno stradao u bitci. Čuvši to, Zulejka ili Đula se sunovratila u ponor rijeke zbog svoje nesretne ljubavi.

Danas kad se pogleda prema litici iznad ponora, može se vidjeti profil lica muškarca s pogledom usmjerenim prema ponoru. Ogulinci kažu da se to u stijeni mogu razaznati obrisi Milanovog lica koji tužno gleda na mjesto gdje je nestala njegova Đula.[26]

O vilinskoj vodi

Poznato je da je Klek čarobna planina na kojoj osim vještica ima i vila planinkinja koje lete, dobre su i rado pomažu ljudima. Vjeruje se da tamo gdje ima vila ima i vilinske vode i vjeruje se da upravo takva voda teče iz Vrela Cesarovac. Legenda kaže da svaka žena koja popije vode s tog vrela postane lijepa, dobra i zauvijek mlada. Ako muškarac popije vodu s Cesarovca, oženit će se Ogulinkom.[27]

Značajne osobe

Ivana Brlić Mažuranić

Ivana Brlić Mažuranić, rođena u Ogulinu 1874. godine, jedna je od najpoznatijih hrvatskih književnica i autorica za djecu. Svojim pričama, pjesmama i bajkama dala je velik doprinos ne samo hrvatskoj, nego i svjetskoj književnosti. Smatra se jednom od najznačajnijih spisateljica za djecu u čijim djelima uživaju sve generacije. Potvrda o tome bila je njena dvostruka nominacija za Nobelovu nagradu za književnost.

Veći dio života provela je u Zagrebu i Slavonskom Brodu, ali je tijekom svog života rado posjećivala Ogulin. Taj joj je grad ostao u srcu još iz djetinjstva i služio joj je kao inspiracija.

Smatrala je da nema dovoljno literature za djecu pa je svojoj djeci sama izmišljala zanimljive priče. Upravo se taj period smatra njenom životnom prekretnicom jer je tada odlučila da će te priče početi i zapisivati. Ubrzo je nastala njena prva zbirka pripovijedaka „Valjani i nevaljani“. Prvu veću pozornost privukla je romanom za djecu „Čudnovate zgode šegrta Hlapića“. Najpoznatija zbirka njenog književnog opusa svakako je zbirka bajki „Priče iz davnina“ objavljena 1916. godine. Godine 1937. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti primila ju je za svoju članicu, kao prvu ženu kojoj je dodijeljena takva čast.

Ivanu Brlić Mažuranić često se naziva Hrvatskim Andersenom ili Hrvatskim Tolkienom. Svojom originalnošću i svježinom ravnopravno stoji rame uz rame s velikanima svjetske dječje književnosti. Djela su joj prevedena na sve važnije svjetske jezike.[28]

Ema Pukšec – Ilma de Murska

Ilma de (von) Murska, pravim imenom Ema Pukšec, bila je hrvatska pjevačica. Rođena je u Ogulinu 1834. godine. Uz M. Trninu, M. Mallinger, Z. Kunc i S. Jurinac bila je među najslavnijim hrvatskih pjevačicama svih vremena. Bila je briljantna, ali ekscentrična. Zvali su ju „hrvatski slavuj“, imala je raspon glasa tri oktave. Bila je prva hrvatska operna pjevačica koja se proslavila na tri kontinenta.

Školovala se u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu i Beču, a debitirala je 1862. u Firenci. Nastupala je po Italiji, Španjolskoj, Mađarskoj, Njemačkoj, Francuskoj i Rusiji. Nakon blistave europske karijere, gostovala je i u Americi, Australiji i Novom Zelandu te je 1880. je postala profesorica na *National Conservatory of Music* u New Yorku. Preminula je 1889. u Münchenu.[29]

Mira Vučetić

Mira Vučetić rođena je u Ogulinu 1892. godine. U Ogulinu je završila pučku školu i četiri razreda građanske škole. Autorica je brojnih domaćinskih priručnika i kuharica.

Još kao djevojčica pokazivala je sklonost za organizaciju i rad u kući. Upisala je Domaćinsku školu u Zagrebu. Godine 1910. radi kao učiteljica u osnovnoj školi, a kasnije se specijalizira za učiteljicu kućanske struke. Po završetku školovanja odmah je imenovana nastavnicom na Višoj djevojačkoj školi i njoj pripojenoj školi za Praktična ženska zvanja. Vodi administraciju Dječjeg doma u Kukuljevićevoj ulici te rukovodi ferijalnim domaćinskim tečajevima diljem Hrvatske. Godine 1927.-28. imenovana je upraviteljicom novog odgojnog zavoda za žene u Zagrebu. Paralelno s pedagoškim radom bavila se i publicističkom djelatnošću. Za škole u kojima je radila sastavljala je stručne programe, ali velika ljubav bilo joj je područje kuharstva.

Napisala je desetak knjiga i priručnika. Svojim djelovanjem kućanskom je poslu vratila dignitet, a kao vrstan pedagog i društveni organizator, pripadala je društvenim djelatnicama koje su dale novi pečat u javnom životu. Kultura prehrane, organizacija obitelji, spremanje za buduće kućanske poslove, veza s ugostiteljstvom i turizmom – sve su to komponente na koje je njen rad ostavio duboke tragove.[30]

Elza Polak

Elza Polak bila je hrvatska agronomka. Rođena je u Ogulinu 1910. godine. Diplomirala je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu 1933., a doktorirala je 1954. godine. Bila je redovna profesorica od 1962. Osnovala je Zavod za cvjećarstvo i uzgoj ukrasnoga bilja Poljoprivredno-šumarskog fakultet u Zagrebu.

Uzgojila je 3 nove odlike gladiola te odliku djevojačkog oka (*Coreopsis verticillata)* nazvanu „Zagreb“, priznatu od Međunarodnog udruženja za trajnice. Organizirala je prvi poslijediplomski studij uređenja perivoja. Napisala je skriptu „Povrćarstvo“ (1949.) i udžbenik Povrtlarstvo (1959.). Umrla je u Zagrebu 1995. godine.[31]

Bernardin Frankopan

Bernardin Frankopan osnovao je Stari grad Ogulin 1500. godine. Bernardin je bio jedan od najmoćnijih velikaša svoga vremena, feudalni gospodar Modruša, Plaškog, Tounja, Zvečaja, Bosiljeva, Novigrada i Dubovca. Bio je vrsni vojskovođa, diplomat i mecena. Bio je nositelj borbe za opstanak hrvatskog naroda na prostorima ugroženim od osmanlijske invazije.[32]

Franjo Pokorny

Franjo Pokorny bio je utemeljitelj Tvornice likera, voćnih destilata i octa u Zagrebu iz koje se razvio današnji Badel 1862. Rođen je u Ogulinu 1828. Nakon što je izučio zanat u Karlovcu, najprije je u Sisku u partnerstvu držao prodavaonicu, a zatim odlazi u Zagreb gdje se kao poslovođa zaposlio u Tvornici alkoholnih pića i likera u zagrebačkoj Vlaškoj ulici. Vrlo brzo je svladao tehnologiju destiliranja te je otkupio tvornicu i preimenovao je u Tvornica likera, voćnih destilata i octa (poslije nazvala Kraljevska povlaštena zagrebačka dionička tvornica likera Franjo Pokorny).

U tvornici je razvijao tehnologiju proizvodnje voćnih destilata, a zahvaljujući primjeni najsuvremenijih tehnologija u proizvodnji i visokoj kvaliteti proizvoda osvojio je brojne međunarodne nagrade. Najpoznatiji proizvodi bili su Pelinkovac, Žitni kimovac, Maraskino, Kruškovac i drugi. Tijekom putovanja po Francuskoj i Njemačkoj na koje ga je poslala Zagrebačka trgovačko-obrtnička komora, napisao je knjigu o vinarstvu (1867). Tvornicu je prodao 1879. godine. Od 1892. tvornica počinje djelovati kao dioničko društvo. Nakon Drugog svjetskog rata tvornica je konfiscirana i nacionalizirana, ali je nastavila s proizvodnjom. U poslijeratnim godinama udružila se s Tvornicom konjaka i finih likera Patria, Plamenikom i Industrijom vrenja Marijan Badel te od tada nosi naziv Marijan Badel, tvornica likera i rafinerija. Od 1991. godine nosi naziv Badel 1862. Umro je u Zagrebu 1893.[33]

Narodna nošnja

Nošnja ogulinskog kraja

Saznanja o nošnji ogulinskog kraja sakupljena su na osnovi sjećanja kazivača, starih fotografija i sačuvanih primjeraka ruha. Nošnja se relativno rano, početkom 20. stoljeća prestala nositi kao svakodnevna odjeća. Istraživanjima provedenim osamdesetih godina 20. st. na osnovu dostupne građe došlo se do spoznaja o dijelovima nošnje. Muške ljetne i zimske nošnje ogulinskog kraja po tektonici kroja i izboru materijala gotovo su identični nošnji susjedne Like. Platnena košulja i platnene gaće stegnute kožnatim remenom - čemerom, sukneni prsluk - ječerma, opanci i crvenkapa nosili su se ljeti i zimi kao svečana odjeća. Osim zimskih suknenih hlača, kaput haljinac i pletena maja nisu materijalno sačuvani do naših dana, ali prema kazivanju i sačuvanim fotografijama odgovaraju istim predmetima s ličkog područja.

Ženska nošnja u osnovi je trodijelna i sastoji se od kratke košulje - košuljka, suknje složene u nabore koja se od pojasa nastavlja poramenicama u obliku prslučića i pregače - zaslona. Spomenuti dijelovi javljaju se u nekoliko inačica, obzirom na vrstu upotrijebljenog materijala. Kod košuljka to je domaće tkano platno ili tanje pamučno platno tvorničke proizvodnje za svečanije prigode. Suknju susrećemo u tri varijante. Kambrik - izrađen iz tanjeg pamučnog platna tvorničke proizvodnje po kojem je vjerojatno i dobila ime (engl. cambric -po imenu belgijskog grada Cambrai = fina pamučna tkanina). Zatim mrcina - izrađena iz vunenog tvorničkog materijala. Sjećanja govore da su se krajem 19. stoljeća mrčine izrađivale iz domaće tkanog materijala na što nam ukazuje i sam naziv (mrčina = mrko prosto sukno, mrčiti = bojiti sukno). I zadnja varijanta suknje zvana još i šara

kiklja istog je kroja kao i mrčina i kambrik ali izrađena iz štampanog pamučnog materijala najčešće sitnog cvjetnog uzorka. Kod pregače - zaslona jedina je razlika u izboru materijala za izradu, jednobojne tkanine iz umjetne svile svijetlih boja (uz kambrik i mrcinu) ili šarenog pamučnog mate-rijala (uz šaru kiklju).[34]

Tradicionalni recepti

Ogulinsko zelje

Ogulinski kiseli kupus proizvod je dobiven prirodnom malolaktičnom fermentacijom autohtone sorte svježeg ogulinskog kupusa. Proizvodi se i prerađuje na području Grada Ogulina i Općine Josipdol.

Žute je boje, prijatnog mirisa karakterističnog za mliječno kiselo fermentirani proizvod i skladnog mliječno kiselog okusa. Glavice su dobre čvrstoće i nežilave, mase koja je u prosjeku nešto veća od jednog kilograma.

Ogulinsko zelje ubraja se u hrvatske autohtone proizvode. U 2015. godini upisano je u registar zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla.[35]

Ogulinska masnica

Originalna masnica je dizano tijesto punjeno filom od jaja i vrhnja, a neki joj dodaju i dinstanog luka. To je specijalitet cijelog ogulinskog kraja s mogućim malim varijantama koje se odnose samo na nadjev. Moguće je dodati špek i slične komponente, ali izvorna masnica je s lukom, kako legenda kaže da ovdje ljudi jedu kolač od luka.

Masnica se pravi od bijelog brašna umiješanog s mlakom vodom, solju i namočenom germom da bude glatko. Zatim se tijesto razvalja i namaže s razmućenim jajima te posoli ili savije u obliku potkove, ali tako da jaja ne iscure. Sve se složi u pleh namazan mašću i pusti oko pola sata na toplom da se tijesto digne. Odozgo se namaže razmućenim jajem radi ljepše žute boje i stavi u vruću pećnicu. Peče se oko sat vremena. Jede se vruća.[36]

Mošnje od konoplje

Mošnje od konoplje su kolač kojeg pamte tek neki žitelji ogulinskog kraja jer tamo gotovo da više niti nema konoplje. Najprije se umijesi tijesto od bijeloga, glatkog brašna s vodom, a zatim se valjkom razvalja na debljinu od 2,5 mm i čeka da se pripremi nadjev od konoplje. Nadjev se stavi na tijesto i po njemu razvalja, malo posoli i eventualno posipa sitno kosanim lukom. Tijesto se tada preklopi i sreže u pravokutne oblike koji se na krajevima pričvrste da se ne rasklope. Sve se stavi u ključalu vodu i kuha oko 25 minuta. Jedu se tople.[37]

Prirodna baština

Okolica Ogulina pravi je bajkoviti krajolik, a dva prirodna fenomena – rijeka Dobra i planina Klek – obilježavaju njegov identitet. Sam je grad izrastao na pećinastom kraškom tlu, punom vrtača, kojim je oblikovana i njegova okolica. Divlja i nepredvidiva kraška ljepotica – rijeka ponornica Dobra – ponire u Đulinom ponoru nad kojim se nadvio utvrđeni frankopanski grad. A dodatni aspekt blagodati vode nudi i obližnje jezero Sabljaci koje nudi brojne staze za šetnju i vožnju bicikla koje vode kroz šumu i okolna brda, pružajući spektakularne poglede na jezero i okolinu. U nastavku donosimo pregled inventara prirodne baštine, od planinskih vrhova, rijeka i jezera do tipova ljudskih aktivnosti u prirodi.

Planine i vrhovi

Klek

Iznad kotline u kojoj se smjestio Ogulin dominira gora čudesnog oblika i zastrašujuće ljepote – Klek, krajnji sjeveroistočni greben Velike Kapele visok 1182 m. Klek privlači brojne planinare, alpiniste, botaničare, putopisce i ljubitelje prirode. Za pogodnog vremena njegov neobičan lik može se vidjeti čak iz Zagreba, a s vrha Kleka pruža se pogled na i do stotinjak kilometara udaljenu okolicu.

Njegova 200 metara visoka okomita stijena predstavlja kolijevku hrvatskog planinarstva i alpinizma jer je upravo u Ogulinu 1874. godine nikla ideja o utemeljenju planinarskog društva.

Najstariji pisani podatak o usponu na Klek datira iz 1838. godine kad se Josip Jelačić u pratnji saskog kralja Friedricha Augusta II, poznatog botaničara amatera, popeo na Klek.

Klek je jedan od botaničkih rezervata s bogatim nalazištem tercijarne flore koja se dobro sačuvala: kitajbelov jaglac, dlakavi sleč, malijevo devesije, hrvatska bresina, srčanik, kluzijeva sirišta, alpski ranjenik, crveni zlatan, kranjski ljiljan, alpska pavitina i dr. Otkriveno je tridesetak vrsta kaćuna (planinska orhideja). Ovdje obitavaju i mnoge zaštićene životinjske vrste: vuk, medvjed, ris, tetrijeb gluhan i divlja mačka.[38]

Bijele i Samarske stijene

Posebno mjesto u prostranom području Kapele zauzimaju Bijele i Samarske stijene. Nalaze se na rubnim dijelovima grada Ogulina prema Gorskom kotaru. Iako u cijelosti nisu u administrativnim granicama koje pokriva Grad Ogulin, naselje Jasenak je ishodište za planinarenje, a zajedno s Bjelolasicom čine zanimljivo planinarsko odredište. Zbog ljepote iskonske i surove prirode, endemskih i rijetkih biljnih vrsta, Bijele i Samarske stijene odlukom Hrvatskog Sabora proglašene su 1985. godine strogim prirodnim rezervatom

Priroda se na Bijelim stijenama poigrala stvaranjem raznih kraških oblika. Ime je sklop dobio po mnogobrojnim okomitim, bijelim i do pedeset metara visokim stijenama, koje izrastaju iz neprohodnih ponikava i provalija. Šuma je u vršnim dijelovima nedirnuta, prašumskog tipa te svjedoči o vječnoj borbi stijena s burom i snijegom. Male čistine među stijenama nalik su kotlovima. Zbog bogatstva i zanimljivosti flore nazvane su vrtovima.

Unatoč teškoj prohodnosti, Bijele stijene poznate su planinarima. Flora se odlikuje alpskim vrstama, od kojih je najpoznatiji runolist.

Samarske stijene nalaze se do Bijelih stijena. Sastoje se od dvadesetak kamenitih skupina koje odvojeno strše od šumskog pokrivača. Kamenjaci su poput gromadnih čunjeva, glavičasti, slojevito raspucani, što je posljedica vapnenačkog sastava. U stijenama su bogata nalazišta runolista. Prirodni oblici vrlo su slični Bijelim stijenama i zato je njihova zajednička zaštita kao jedinstvenog strogog prirodnog rezervata. U blizini najljepših kukova, sagrađeno je sklonište pod jednom stijenom.[39]

Stožac

Osim Kleka, Stožac je omiljeno planinarsko odredište ogulinskih planinara i ljubitelja prirode. Nadmorska visina mu je 808 m, a ime je dobio prema svom stožastom obliku. Sa samog vrha pruža se pogled na okolicu.

Neposredno ispod vrha sagrađena je kućica. Ljubitelj prirode, gospodin Mijo Stipetić, da bi olakšao uspon, izgradio je oko 350 stepenica od bukovih oblica, a Ogulinci su ih nazvali Mijine štige.[40]

Bjelolasica

Bjelolasicaje najviša planina u masivu Velike Kapele. Njene padine vrlo su strme, ali je hrbat zaravnjen, pokriven travnjacima i bogat raznolikim planinskim biljem. Najviši vrh na Bjelolasici je Kula (1534 .), a to je ujedno i najviši vrh Gorskog kotara.

Bjelolasica obiluje prostranim i gustim šumama koje su prošarane vapnenačkim stijenama i prostranim livadama. Šire područje planine isprepleteno je mrežom šumskih putova i cesta. Prvi planinski uspon datira iz 1864. godine a izvršili su ga časnici koji su službovali u Ogulinu. Blizu vrha nalazi se planinarsko sklonište „Jakob Mihelčić“.

S vrha Bjelolasice širok je pogled na cijeli Gorski kotar i slovensku Notranjsku i Dolenjsku, Velebit, Ličku Plješivicu, otoke Krk, Cres, Lošinj i Kvarnerski zaljev.[41]

Bilo je to idealno mjesto za razvoj Hrvatskog olimpijskog centra. Nakon požara, stečaja i zatvaranja HOC Bjelolasica bi uskoro ponovno mogao otvoriti svoja vrata. U planu je otvaranje Bjelolasica Mountain Resorta. Cilj je stvoriti kvalitetni gorski resort koji bi bio otvoren kroz cijelu godinu, a koji bi kroz kvalitetne usluge stavljao naglasak na održivost i zaštitu prirode. U planu je postavljanje i info-edukativnih ploča u objektima tematskog parka i na poučnim stazama uz izgradnju inovativnih dječjih igrališta s edukacijskim elementima. Resort će imati brojne sportske objekte, obnovit će se i uredit skijalište i žičara, biti će prilagođen svim dobnim skupinama te osobama s invaliditetom. Dio resorta će služiti i za pripreme sportaša kako je to bilo u prošlosti. Ponudu resorta će obogatiti ugostiteljski objekti i obnovljeni smještajni objekti. U planu je rekonstrukcija 3 paviljona i izgradnja novog hotela. Također, u planu je i otvaranje autokampa.

Resort će svim svojim sadržajima omogućiti intenzivan osjećaj boravka u prirodi, s fokusom na dobrobit posjetitelja, rekreaciju i ostvarivanje sportskih ambicija.[42]

Rijeke i jezera

Đulin ponor

U samom središtu grada Ogulina nalazi se fenomen hidrogeološkog spomenika prirode. Kanjonom kroz samo središte grada svoj tok završava rijeka Dobra. Ona ponire ispod kamenih i strmih litica u ogromnom otvoru - Đulin ponor se sa spiljom Medvedicom nastavlja u najduži speleološki objekt Hrvatske. Do sada je istražen čak 15.701 metar ovog sustava.[43]

Dobra

Rijeka Dobra je najduža ponornica. Izvire u dva izvora u Gorskom kotaru: jedan kod Bukova vrha, a drugi kod Skrada. Ponire u samom središtu grada Ogulina, Đulinom ponoru. Ponovo izvire u Gojaku, neposredno prije turbina hidroelektrane Gojak. Bogata ihtio i ornitofauna rijeke Dobre već dugo vremena plijeni pažnju poznavatelja ovoga kraja.

Rijeka Dobra ima još jednu rijetkost: dvije vodenice još i danas u funkciji, koje svojim starim mlinskim kamenim kotačima melju razne žitarice.

Gornja i Donja Dobra obiluju ribljim vrstama: potočna i kalifornijska pastrva, lipljan, klen, mrena, uklija, šaran i linjak u Gornjoj Dobri, a Donja Dobra je jedna od rijetkih hrvatskih rijeka u kojoj se može uz ribičku sreću naći i mladica, ali i štuka, klen, plotica i mrena.[44]

Vitunjčica

Vitunjčica je pritok Dobre duga 3,6 km. Kao i samo okružje, Vitunjčica je raj za ljubitelje prirode, osobito ribiče i planinare, a doživljaj upotpunjuju ostaci Vitunjske gradine koja odolijeva stoljećima.[45]

Jezero Sabljaci

Sabljaci su akumulacijsko jezero nastalo na toku Zagorske Mrežnice. Ovo jedanaesto jezero po veličini u Hrvatskoj mnogi zovu "ogulinskim morem" (170 ha).

Po broju ribljih vrsta, prava je meka za ribolovce, ali i pruža neograničene mogućnosti za rekreativce, plivače, veslače, jedrenje na dasci, ugodu šetnji i vožnje biciklom, veslačke regate.

Ribolov je dopušten tijekom cijele godine. Svaku zimu svoje utočište na jezeru nalaze prekrasni bijeli labudovi, a dijelovi jezera ponekad potamne od velikog jata crnih liski.[46]

Šmitovo jezero

Iz izvora Zagorske Mrežnice najveći dio Ogulina danas se opskrbljuje vodom. Ovo područje nastanjeno je riječnim rakovima i raznim vrstama ribe, jezera i jezerca, neobične stijene. Najveće od tih jezera je Šmitovo jezero za koje je vezana predaja prema kojoj je djevojku od zmaja spasio sv. Juraj, a otisak konjskog kopita sačuvan je na kamenu pokraj jezera.

Kao i u ostalim dijelovima Ogulina i ovdje ima nekoliko špilja. Najpoznatija je Rupećica u kojoj je nađena čovječja ribica.[47]

Jezero Bukovnik

Jezero Bukovnik je 2 kilometra udaljeno od Ogulina, jedna je od akumulacija za Hidroelektranu Gojak. Ljudska ruka ukrotila je ovdje hirovitu rijeku Dobru i stvorila mirnu oazu ljubiteljima prirode gdje nedaleko od grada mogu naći pravi mir i zaboraviti užurbanost i obveze.[48]

Aktivnosti u prirodi

Planinarstvo i alpinizam

Zahvaljujući planini Klek, Ogulin je poznat kao kolijevka hrvatskog planinarstva i alpinizma, u kojem je nikla ideja o osnivanju prvog planinarskog društva. Oživotvorili su je Vladimir Mažuranić – sin bana Ivana Mažuranića, Bude Budisavljević – hrvatski književnik i dr. Jochannes Frischauf – sveučilišni profesor u Beču.

Najpoznatije odredište planinara svakako je Klek, visok 1181 metara. Njegova 200 metara visoka, okomita stijena izazov je i alpinistima.

Planinarske su staze dobro markirane, a najpoznatije su prema Kleku: iz Ogulina (oko 3 sata hoda), iz sela Bijelskog (oko 40 minuta hoda do planinarskog doma), iz Hreljina (oko 6 sati hoda preko Vitunja); planinarska staza na Kneju i Stožac – iz Ogulina oko sat i pol hoda. Ishodište za planinarenje na Bijele i Samarske stijene je mjesto Jasenak, a na Bjelolasicu selo Vrelo u Jasenku.[49]

Šumarstvo i lovstvo

Prostranstva šuma veliko su bogatstvo ogulinskog kraja. Područje obiluje raznovrsnim životinjama među koja se ističe krupna divljač. Šumama i lovištima gospodare Hrvatske šume, mjesna lovačka društva i lovozakupci.

U prostoru Male i Velike Kapele žive smeđi medvjed, vuk i ris. Oni su među najvažnijim dionicima održanja biološke raznolikosti ovog područja. Kraj je bogat i ostalom divljači: lisicama, srnama, jelenima, zečevima, divljim svinjama, patkama, prepelicama, fazanima, trčkama, golubovima...[50]

Sportski ribolov

Područje šire okolice grada obiluje vodenim tokovima. Športsko ribolovno društvo Ogulin gospodari s gotovo 125 vodotokova. Pored Dobre, Zagorske Mrežnice i Vitunjčice, jezera Sabljaci i Bukovnik, tu su još i ostali: Ribnjak, Rudnica, Jasenačko vrelo, Krakar u Drežnici, Ponikvarski potok. U vodama ovog kraja obitavaju potočna i kalifornijska pastrva, lipljan, klen, šaran, linjak, štuka, mrena, grgeč i potočni rak.[51]

Zimski sportovi

Najpoznatije skijalište u okolici Ogulina su Vučići. Udaljeno je svega 1,5 km od centra grada Ogulina u Vučić Selu i izgrađeno je isključivo volonterskim radom članova Skijaškog kluba Ogulin koji upravlja i održava ovo malo skijalište.

Na lokaciji skijališta lokalno stanovništvo skijalo se još polovicom 20. stoljeća, ali raslinje je pokrilo cijelu padinu jer se godinama nije uređivalo. Vrijedni članovi kluba 2011. godine kreću s uređenjem prvih 200 m skijaške staze i 100 metara staze za sanjkanje, a naknadno se staza proširuje za dodatnih 250 metara. Skijalište danas ima 450 metara skijaške staze s dvije

vučnice, 100 metara sanjkališta, rasvjetu za noćno skijanje na cijelom skijalištu, pomoćne objekte za okrjepu posjetitelja, klupsku prostoriju, vlastiti stroj za uređenje skijališta i sustav s topom za umjetni snijeg.

Specifičnost ovog jedinstvenog skijališta je da se ulaz na skijalište ne naplaćuje već se primaju donacije zadovoljnih posjetitelja. Svih ovih godina brojni sponzori, kao i grad Ogulin, pomogli su da ovo skijalište postane poznato i izvan naših granica na čemu su im svi članovi Skijaškog kluba Ogulin zahvalni.

Skijalište Vučići za vrijeme zimskih mjeseci postaje mjesto okupljanja brojnih Ogulinaca, kao i njihovih gostiju iz cijele Hrvatske. Na skijalištu se održavaju razna događanja: škole skijanja za sve uzraste, skijaške utrke u veleslalomu i slalomu, utrke na sanjkama, utrke GSS-a i sl.[52]

Rute

Ruta bajke sjedinjava ljepotu ogulinskog kraja i bajki Ivane Brlić Mažuranić. Cijeli kraj interpretiran je sa 12 likova iz zbirke bajki „Priče iz davnine“ objedinjujući tako stvarne činjenice sa imaginacijom slavne književnice[53].

Ruta bajke umrežena je i sa poučnom botaničkom i planinarskom stazom na Kleku. Penjući se na Klek upoznaju se značajke biljnih zajednica i endemske vrste područja.[54]

Biciklizam

Područje Ogulina ima dvije obilježene regionalne rute ukupne duljine 131 kilometara. Gotovo 100 kilometara lokalnih ruta povezanih s regionalnima pružaju mogućnost upoznavanja ogulinskog kraja iz druge perspektive. Ljubitelji brdskog biciklizma imaju mogućnost uživanja u stazama na šumskim putevima. Rute uglavnom prate manje prometne lokalne ceste, a prolaze kroz krajolik i omogućuju upoznavanje vrijedne kulturno-povijesne baštine.[55]

Prema operativnom planu razvoja cikloturizma Karlovačke županije kroz područje Ogulina planiran je prolazak državne vezne cikloturističke rute (3175-3254) i županijske cikloturističke rute (3219).[56]

Festivali i događanja

Kulturna događanja i manifestacije

Ogulinski festival bajke

Ogulinski festival bajke je kulturno umjetnička manifestacija koja kroz slavljenje bajke i bajkovitog stvaralaštva veliča ime najpoznatije hrvatske spisateljice za djecu Ivane Brlić-Mažuranić, rođene Ogulinke. Održava se od 2006. godine. Ogulinske ulice i trgovi poprimaju ruho festivalskih scena i postaju poprište interakcije izvođača i publike, kreativnog stvaralaštva i pozitivne energije. Neke od najboljih predstava hrvatske umjetničke produkcije, uličnog teatra, pripovijedanje i kreativne radionice potaknut će stvaralaštvo cijele obitelji i svih onih koji bar na tren žele živjeti bajku.[57]

Od 1996. godine na relaciji Zagreb – Ogulin – Zagreb prometuje turistički vlak "Karlek", u kojem se u organizaciji Turističke zajednice provodi i dio programa Ogulinskog festivala bajke.

Smotra izvornog folklora Karlovačke županije „Igra kolo"

Smotra izvornog folklora Karlovačke županije „Igra kolo" od 1996. godine slavi povijest, starinu, kulturu i identitet Republike Hrvatske, posebice Karlovačke županije, a time i Ogulina. Smotra u Grad dovodi čuvare tradicijskih vrijednosti iz cijele Hrvatske. Svake godine Smotra okuplja sve veći broj sudionika i posjetitelja. Na Smotri sudjeluje oko 30 kulturno umjetničkih društava iz Karlovačke županije i šire.

Smotra je jedina kulturna manifestacija takve vrste u Karlovačkoj županiji te je velik poticaj za nastavak očuvanja narodnih tradicija ovog prostora.[58]

Međunarodni festival folklora

Međunarodni festival folklora u Karlovcu održava se od 1998. godine. U grad tada dolaze vrhunski folkloraši iz cijelog svijeta. MFF je član CIOFF (*The International Council of Organizations of Folklore Festival and Folk Arts*) koji djeluje pod pokroviteljstvom UNESCO-a, a od 2017. i FIDAF-a (*Federation of International Dance Festivals*) što govori o kvaliteti samog festivala i kvaliteti grupa koje dolaze na smotru. Prema ocjenama koje je dosad dobivao od sudionika, ali i certifikatima kvalitete dobivenim od CIOEFF i FIDAF-a karlovački Međunarodni festival folklora među najkvalitetnijim je svjetskim festivalima ove vrste.[59]

MFF gostuje u Ogulinu gdje se u Frankopanskom kaštelu održavaju koncerti ansambala iz cijelog svijeta.[60]

Festival ogulinskog zelja

Festival ogulinskog zelja tradicionalna je gastro manifestacija ima za cilj promociju grada Ogulina i autohtonih proizvoda od zelja, po kojima je ogulinski kraj nadaleko poznat. Svake godine je organiziran bogat program koji izlagačima i prodavačima poljoprivrednih proizvoda osigurava prodaju njihovih proizvoda i usluga, a posjetiteljima veliku ponudu kvalitetnih domaćih proizvoda, edukativne radionice i zabavni sadržaj te stručna predavanja. Festival pruža i ostale aktivnosti za posjetitelje svih uzrasta od predstava i programa za djecu, ocjenjivanje sireva, besplatan ručak – sarmu za sve posjetitelje i organizatore, ocjenjivanje i degustaciju ogulinskih masnica vrijednih ogulinskih domaćica i večernji koncert kojim se i završava. Posjećenost festivala je iz godine u godinu sve veća, kao i medijski interes.[61]

Dani Ilme de Murske

Dani Ilme de Murske su kulturna manifestacija organizirana po prvi put 2007. godine. Ime je dobila po vrhunskoj opernoj pjevačici Emi Pukšec rođenoj u Ogulinu.

Manifestacija u svom programu imala koncerte opernih pjevača, oratorijskih arija, nastupe lokalnih pjevačkih društava te majstorski tečaj za mlade pjevače pod mentorstvom poznatih osoba.[62]

Dječje maškare

Dječje maškare su tradicionalna zabavna manifestacija za najmlađe Ogulince. Uz maskiranu povorku priređuje se prigodni zabavni program za sve velike i male, a najbolje maske budu i nagrađene.[63]

Ljeto u Ogulinu

Turistička zajednica, Športska zajednica i Pučko otvoreno učilište pokrenuli su i osmislili program koji obogaćuje ljetne mjesece u Gradu Ogulinu. Nekadašnje Frankopanske ljetne večeri, danas Ljeto u Ogulinu događaj je u čijoj organizaciji i pripremi sudjeluju brojne institucije i lokalne udruge, a program je raznolik. Posjetitelji tako mogu uživati u plesu, sportskim događanjima, kino projekcijama, glazbenim programima, predstavama i radionicama.[64]

Advent u Ogulinu

Glavnu adventsku pozornicu u Ogulinu čini Park kralja Tomislava na kojem se održava većina programa, od paljenja adventskih svijeća svake nedjelje do dječjeg dočeka nove godine i onog pravog, u ponoć. U centru grada se nalazi i klizalište. Uz gradski park postavljaju se jaslice koje je izradilo Pučko otvoreno učilište Ogulin u suradnji s akademskom slikaricom Marijom Trdić Ćuk. Izrađene su u prirodnoj veličini, isključivo od prirodnih materijala (slama, špaga, željezna konstrukcija i kameno postolje).[65]

Sportska događanja

Ogulin trail

Ogulin trail je najbajkovitija utrka hrvatske trkačke scene. Okuplja velik broj sudionika iz cijele zemlje. Sudionici mogu birati nekoliko staza različite duljine, a sve staze nose imena likova iz bajki Ivane Brlić Mažuranić.[66]

Ciklobajka

Za ljubitelje prirode i aktivnog odmora, u vrijeme održavanja Ogulinskog festivala bajke, organizira se rekreativna biciklijada ogulinskim krajolikom. Biciklistička ruta umjerene težine primjerena je i za obitelji.[67]

Motosusret na Kneji

Moto klub Vještice svake godine organizira međunarodni moto susret na popularnom izletištu iznad Ogulina, a podno planine Klek. Poseban dio susreta je defile ulicama i panoramska vožnja ogulinskim krajem. Osim *bajkera* iz Ogulina i okolice, na moto susret redovito dolaze i gosti iz Slovenije, Bosne i Hercegovine i Italije.[68]

Planinarska Nova Godina

Planinarska Nova godina je tradicionalni doček koji se organizira prvu nedjelju u godini. Organizira se za sve planinare i ljubitelje prirode. Doček se organizira podno samog vrha planine Klek uz planinarski dom uz popratni zabavno-rekreativni program.[69]

Rezultati radionica

Kreativni radni proces radionice temelji se na principima timskog rada, uvažavanja međusobnih mišljenja te jačanja vizionarskih sposobnosti razmišljanja pojedinaca i korištenja prednosti motivirajuće grupne dinamike.

Grupne rasprave pomažu u dobivanju sveobuhvatnije slike trenutnoga stanja kulturno-turističke ponude jer se ista tema sagledava iz različitih stajališta i perspektiva. Rezultati višedimenzionalnog razmišljanja o jednoj problematici predstavljaju dragocjeno polazište za analizu i kritičko promišljanje za kreiranje strateških odluka.

Teorija promjene

Teorija promjene je alat koji pomaže jasno artikulirati i povezati kulturni turizam Grada Ogulina s većim razvojnim ciljevima. Ovim se alatom opisuje kako je zamišljena promjena koja se želi postići unaprjeđenjem ponude kulturnog turizma Grada Ogulina te koji su koraci i procesi potrebni za postizanje te promjene.

Teorija promjene promatra se kroz vizure izazova koje Grad Ogulin treba razriješiti, zatim primarne publike i ljude zbog kojih se kulturni turizam razvija, najvažnijih značajki za povezivanje s ljudima, koraka za održivu budućnost, mjerljivih rezultata, benefita za šire okruženje te dugoročnih učinaka, odnosno promjena. U nastavku smo saželi kako su sudionici definirali navedene elemente u grupnim mapama.

Izazovi koji se trebaju razriješiti

(Ne)aktivnost lokalne zajednice

Prvi izazov odnosi se na participativnost lokalne zajednice koja se, kao preduvjet ili kao jasan izazov, pojavljuje u svim radnim grupama. Sudionici su prepoznali da postoji potreba za uključivanjem lokalnog stanovništva u razvoj i provedbu strategije te za koordinacijom između različitih sektora društva. Kako bi se lokalna zajednica osnažila, umrežila i dodatno aktivirala, potrebno je osnovati radne skupine u zajednici, educirati pojedince i provoditi javna predavanja na kojima će lokalna zajednica dobiti ključne informacije ali i podijeliti vlastito mišljenje o aktualnim temama.

Prepoznatljivost grada Ogulina

Nedostatak lokalne kulturno-turističke ponude, slaba prepoznatljivost proizvoda i manjak autentičnih ugostiteljskih objekata prepoznati su kao izazovi na razini grada Ogulina. Brendiranje Ogulina kao „Zavičaja bajke“ svakako je donijelo pozitivne promjene za lokalnu zajednicu postavivši Ogulin na turističku mapu Hrvatske, no, potrebno je osnažiti duh mjesta kroz različite medije koji će biti dostupni svakom turistu, kroz cijelu godinu. Nužno je u procesu osnaživanja identiteta grada Ogulina uključiti lokalnu zajednicu (OPG, iznajmljivači, ugostitelji), stručni kadar te osnažiti odnose s javnim tijelima.

Razvoj infrastrukture

Razvoj infrastrukture i unaprjeđenje postojeće nužan je korak u stvaranju zadovoljavajuće kulturno-turističke ponude grada Ogulina. Svakako su potrebni novi infrastrukturni objekti poput kino dvorane, parking prostora, igrališta i smještajnih objekata te digitalizacija i osuvremenjivanje postojeće infrastrukture. Nova i poboljšana infrastruktura pozitivno će utjecati na prepoznatljivost brenda i na produljenje boravka svakog posjetitelja. Potrebni preduvjeti su svakako strateško planiranje i angažman struke u izradi i provedbi plana, strukturno investiranje i financiranje infrastrukturnih projekata.

Primarna publika

Lokalni stanovnici

Upravo su lokalni stanovnici ključni dionici očuvanja lokalne baštine, a njihov ponos, kreativnost i inovacija, snažni aduti za prepoznatljivost grada. Kako bi se stvorio sadržaj za različite pripadnike lokalne zajednice, potrebno je obogatiti kulturno-turističku ponudu različitim edukacijama i manifestacijama te poraditi na umrežavanju organizacija civilnog društva, institucija te lokalnih, regionalnih i nacionalnih uprava. Što je više lokalnih pojedinaca na bilo koji način uključeno u očuvanje i prezentaciju lokalne baštine, to će baština biti vidljivija i zanimljivija i turistima.

Djeca, obitelji i školske grupe

Grad Ogulin ima veliki potencijal dodatno proširiti i povećati kvalitetu kulturno-turističke ponude. Oblikovanje kulturno-turističke ponude na način da se uklapa u školski kurikulum važan je preduvjet za dolazak školskih grupa iz cijele države. S obzirom na popularnost Ogulinskog festivala bajke te centra za posjetitelje Ivanina kuća bajke, školske grupe, djeca i obitelji s djecom ističu se kao primarna skupina turističkih posjetitelja. Za iste je nužno pružiti sadržaj za sve članove obitelji te poboljšati infrastrukturne objekte, između ostalog i povećati smještajne kapacitete.

Rekreativci / sportaši / zaljubljenici u prirodu

Ogulin pruža mnogo sadržaja aktivnim turistima poput rekreativnih planinara, sportaša ili onih koji jednostavno vole istraživati prirodu. Preduvjet za poboljšanje sportskog turizma su smještajni kapaciteti i čist okoliš.

Poslovni turizam

Posebno pripremljen sadržaj za poslovni turizam povećao bi dolazak poslovnih skupina na *teambuilding* ili konferencijske susrete. Međutim, za ovaj korak potrebno je povećati smještajne kapacitete i najvažnije, osigurati prostore namijenjene poslovnim aktivnostima, poput konferencijske dvorane. Sudionici su također identificirali marketing baziran na kvaliteti kao jedan od preduvjeta.

Stručni kadar

Bogata prirodna i kulturna baština grada Ogulina plodno je područje za različita znanstvena istraživanja. Stručnjaci iz prirodnih i humanističkih znanosti mogu prepoznati potencijal lokaliteta ako se marketinške strategije fokusiraju na njih, a različit sadržaj usmjeri na njihove interese.

Ulazne točke za dosezanje primarne publike

Ogulinski festival bajke

Već 18. godinu za redom Ogulinski festival bajke je dominantna kulturno-turistička manifestacija u gradu koja, kroz slavljenje bajke i bajkovitog stvaralaštva, postaje mjesto interakcije, kreativne razmjene i pozitivne energije. Njegovo održavanje godišnje okupi velik broj posjetitelja iz cijele Hrvatske i šire.

Kulturni sadržaj

Raznolik kulturni sadržaj prepoznat je kao važan element atraktivnosti grada Ogulina. Tu spadaju različite kulturne institucije i manifestacije koje posjetiteljima osiguravaju posebna iskustva i doživljaje u gradu Ogulinu.

Prirodna baština i gastronomska ponuda

Inspirativan prirodni lokalitet i autentične gastronomske delicije važan su segment stvaranja atraktivne turističke destinacije.

PR i marketing

Dobar i strateški promišljen PR i marketing dosegnut će različite ciljne skupine i zainteresirati za posjet i dulji ostanak u gradu Ogulinu. Poseban naglasak je na društvene mreže koje će informirati djecu i mlade. Pozitivno posjetiteljsko iskustvo utjecat će na daljnje preporuke i poticati širenje publike.

Poslovne manifestacije

Različiti stručni skupovi povećat će dolazak poslovnih skupina, prethodno definiranih kao jedna od primarnih publika.

Preduvjeti ulaznih točaka

Ključni koraci potrebni kako bi se ostvarile željene promjene prvenstveno su strateško planiranje i profesionalna organizacija te promišljen PR i marketing. Uz to, potrebno je u radnom timu imati različit stručni kadar koji će svu kulturno-turističku ponudu držati na razini i osigurati dostatna financijska sredstva za nove projekte i razvoj postojećih, poput Ogulinskog festivala bajke. Inicijativa i umreženost prepoznate su kao krucijalne vrijednosti.

Koraci potrebni za promjenu

Koraci potrebni za stvaranje željene promjene su:

- Potpora javnih institucija i medija
- Odaziv lokalne zajednice
- Strateško planiranje
- Stručni kadar, umreženost i interdisciplinarnost
- Edukacija lokalne zajednice

Preduvjeti za dobivanje mjerljivih rezultata

Do zadovoljavajućih se mjerljivih rezultata može doći jedino ako se pomno analizira trenutno stanje, pravilno identificiraju ciljevi i pažljivo planiraju projektne aktivnosti. Stručni kadar je potreban u stvaranju kvalitetnog kulturno-turističkog sadržaja, a konstantan rad s lokalnom zajednicom učvršćuje odnose, stvara povjerenje i potiče participativnost.

Mjerljivi rezultati

Mjerljivi rezultati koje kulturno-turistička ponuda u Ogulinu treba postići su:

- povećan broj noćenja i dulji boravak posjetitelja
- povećanje financijskih prihoda
- novi infrastrukturni objekti
- stvaranje novog turističkog sadržaja

Preduvjeti za dobivanje mjerljivih rezultata

Do zadovoljavajućih se mjerljivih rezultata može doći jedino ako se konstantno ulaže u kulturno-turističku ponudu, stvara održiv sadržaj i uključuje lokalna zajednica.

Širi benefiti

Širi benefiti koje razvitak kulturnog turizma u Ogulinu donosi su :

- povećanje kvalitete života i osnaživanje lokalne zajednice, kako u gospodarskom (financijska dobit, otvaranje novih radnih mjesta), tako i u duhovnom aspektu (identitet i lokalni ponos)
- povećanje educiranosti lokalne zajednice
- obogaćivanje turističke ponude grada Ogulina i Karlovačke županije
- porast broja stanovnika grada Ogulina

Preduvjeti za ostvarivanje širih benefita

Preduvjet za ostvarivanje širih benefita su stalna potpora lokalne samouprave te inovativni pristupi lokalnoj zajednici i široj publici. Ostvare li se tako postavljeni ciljevi, svi će dionici profitirati.

Dugoročne promjene

Krajnji je cilj razvoja kulturnog turizma na području grada Ogulina uspostaviti sustav održivog i odgovornog kulturnog turizma temeljenog na lokalnim vrijednostima. Dugoročne promjene koje donosi kulturni turizam u Ogulinu vezane su uz već navedene šire benefite. Dobro promišljen razvoj kulturnog turizma donosi dobrobiti čitavoj lokalnoj zajednici.

U turističkom aspektu, kvalitetan razvoj kulturnog turizma može stvoriti atraktivnu održivu destinaciju koja može postati prepoznatljiva na nacionalnoj i europskog razini. Turistički profit osigurava daljnji razvoj destinacije te omogućuje egzistenciju onima koji su u njega direktno uključeni. Važno je zadržati jasan smjer razvoja i ne dopustiti da turizam bude negativna grana koja šteti lokalnom načinu života. Upravo zbog toga kvalitetno upravljanje destinacijom rezultira i podizanjem kvalitete života lokalnog stanovništva.

Dugoročne promjene stoga uključuju povećanje standarda života lokalnog stanovništva, sprečavajući tako iseljavanje stanovnika, posebice mladih. Potrebno je podržavati lokalne inicijative i omogućiti lokalnoj zajednici da ravnopravno sudjeluje u kreiranju i održavanju željenog identiteta grada.

Povezanost zajednice s lokalnom baštinom doprinijet će jačanju lokalnog identiteta i ponosa, a baština će biti očuvana za buduće generacije. Ostvare li se trenutačno željene promjene, Ogulin će u budućnosti moći služiti i kao primjer dobre prakse te biti uzor drugim gradovima i regijama koji imaju velik potencijal baštine u službi razvoja.

Glavni dionici dugoročnih promjena navedeni u mapama su prvenstveno lokalni stanovnici i poduzetnici, te javni sektor i stručni kadar.

Sve grupe su se na neki način dotakle određenog segmenta trenutnog stanja u destinaciji koji uvelike koči razvoj turizma Grada Ogulina, a odnosi se na nedovoljnu uključenost lokalnog stanovništva u slavljenje duha mjesta. Želja je da se kroz različite aktivnosti aktivira lokalno stanovništvo i radi na tome da svaki stanovnik Ogulina postane ambasador zavičaja bajke. Isto tako da se poduzetnici i individualci koji to na određeni način već čine budu valorizirani i poticani u svojem djelovanju.

Upravo iz svih navedenih razloga potrebna je sustavna razrada aktivnosti koje će se provoditi na razini Grada Ogulina te na taj način biti prožete kroz sve javne institucije. Ovakav pristup omogućiti će da cijeli Grad Ogulin u jednakoj mjeri slavi svoj duh mjesta i ispuni puni potencijal koji će omogućiti daljnje unaprjeđenje svakodnevnog života njegovih stanovnika.

Ciljne skupine - persone

Korisnici se nalaze u središtu ekosustava svih baštinskih atrakcija. Poznavanje i razumijevanje ekosustava korisnika neophodno je za kvalitetno stvaranje doživljaja, ponude i usluga. Stoga je važno znati koje su ciljne korisničke skupine kojima je neka atrakcija, ponuda ili usluga namijenjena – koja je lokalna sredina tih ljudi, koja im je motivacija dolaska, koja su očekivanja, odnosno koje im potrebe trebaju biti zadovoljene.

Ciljne su skupine predstavljene kroz persone – izmišljene likove koji su stvoreni na temelju istraživanja kako bi se predstavili različiti tipovi posjetitelja Grada Ogulina. Stvaranje persona u procesu izrade strateškog plana razvoja kulturnog turizma pomaže razumjeti potrebe, iskustva, ponašanja i ciljeve posjetitelja. Tako se prepoznaje da različiti ljudi imaju različite potrebe i očekivanja, što olakšava usmjeravanje ideja i pomaže u ostvarenju stvaranja dobrog korisničkog iskustva za sve ciljne korisničke skupine.

Samohrana majka s kćerkom iz Karlovca

Majka i njezina 10-ogodišnja kćer dolaze automobilom iz Karlovca. Vrijeme je praznika i majka ima slobodan dan pa su u potrazi za sadržajima za kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Za Ogulin su saznale preko Ogulinskog festivala bajke. Dolazak su ovaj put usmjerile na posjet Ivaninoj kući bajke. Djevojčica će ovdje moći doživjeti djela koja u školi spominju na satovima lektire. U Ogulinu će provesti jedno popodne. Nakon razgledavanja izložbe, u suvenirnici će kupiti prigodan suvenir. Majka i kćer htjet će se i okrijepiti u jednom od ogulinskih restorana.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- Zajedničko druženje majke i kćeri
- Kvalitetno provođenje zajedničkog vremena
- Majka želi da izlet bude i edukativan, ali ne i odviše naporan

Što ih zanima?

- Ivanina kuća bajke
- Šetnja gradom i prirodom
- Posjet Đulinom vrtu i Đulinom ponoru
- Žele pojesti fini obrok u centru grada

Što očekuju od posjete?

- Da će se zabaviti i vidjeti nešto novo, novu zanimljivost, nove sadržaje
- Da će kupiti suvenire i knjige lokalne književnice Ivane Brlić - Mažuranić

Što će ih oduševiti?

- Ivanina kuća bajke i čarobno zrcalo
- Zavičajni muzej Ogulin – virtualna aplikacija: Virtualni uspon
- Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
- Bogatstvo prirodnih i kulturnih ljepota
- Pristupačnost i blizina svih sadržaja
- Ljubaznost lokalnog stanovništva

Što bi ih moglo razočarati?

- Nedostatak sadržaja
- Nedostatak raznolike gastro ponude s obzirom da je u samom centru jedan restoran
- Nedostatak turističkog prijevoza do drugih atraktivnih destinacija u okolici

Mladi par bez djece iz Ljubljane

Mladi par iz Ljubljane u Ogulin dolazi vlakom, nakon presjedanja u Zagrebu. Žele u mirnom i pitoresknom Ogulinu provesti produženi vikend. Žele se smjestiti u nekom boljem, luksuznijem smještaju. Žele otići na romantičnu večeru. Bitna im je kvaliteta hrane i romantični doživljaj. Cilj dolaska je koncert omiljene im grupe koji se održava povodom Dana grada Ogulina. Za Ogulin i manifestaciju su saznali preko društvenih mreža benda koji prate, a Ogulin su im preporučili i prijatelji. Ostatak slobodnog vremena žele provesti šećući po gradu i u prirodi. Željeli bi jedan dan provesti na pikniku. Kao suvenir žele kupiti domaće proizvode koje će odnijeti svojim roditeljima.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- Ogulin Trail
- Koncert
- Piknik u prirodi (nakon planinarenja)
- Vožnja biciklom

Što ih zanima?

- Gastro ponuda
- Izletišta
- Muzeji (Zavičajni muzej i Ivanina kuća bajke)
- Ferdina staza (šetnica Bukovnik – Klek)

Što očekuju od posjete?

- Zanimljiva staza na Ogulin Trailu
- Dobar provod na koncertu
- Zanimljiva prezentacija baštine (u muzejima i od strane vodiča)
- After party nakon koncerta

Što će ih oduševiti?

- Ljepota prirode
- Pogled sa Kleka na Julijske Alpe
- Domaća rakija i lokalni specijaliteti (police sa špekom, pastrva, masnica)
- Piknik u šumi

Što bi ih moglo razočarati?

- Neljubazno osoblje ili prolaznici
- Loša organizacija cijelog aranžmana
- Nedostatak sadržaja u noćnim satima
- Loš smještaj (ne na razini koju su očekivali)

Učiteljica s razredom iz Dubrovnika

Učiteljice Osnovne škole Marina Držića iz Dubrovnika za 4.a i 4.b odabrale su Ogulin i Ivaninu kuću bajke kao idealno mjesto za ekskurziju. U Ogulinu žele provesti 4 dana. Dolaze autobusom i smješteni su u hotelu Frankopan. Iskoristit će to vrijeme za školu u prirodi istražujući prirodne značajke ogulinskog kraja te učenje o hrvatskoj književnosti. Učiteljice za svoj učenike žele dane ispunjene i fizičkim i mentalnim aktivnostima.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- Priroda
- Književnost
- Aktivnost
- Povijest

Što ih zanima?

- Planine, jezera, ponor
- Ivanina kuća bajke i Ruta bajke
- Kupnja suvenira, uspon na planinu Klek s vodičem
- Povijest Grada Ogulina, Frankopani, Vojna krajina, Ogulin kao malo barokno mjesto

Što očekuju od posjete?

- Očekuju u praksi doživjeti i vidjeti stečena znanja
- Očekuju doživjeti, vidjeti i čuti Ivanu Brlić – Mažuranić u 1. licu
- Očekuju pripovijedanje na Ruti bajke i doživljaj koji otkrića zašto je Ivana važna za Ogulin i Ogulin za Ivanu
- Očekuju uspon uz tumačenje biljnog i životinjskog svijeta u šumama oko Kleka
- Očekuju pogled na sve strane svijeta i znanje o planini
- Očekuju utvrđivanje i proširivanje znanja zanimljivim činjenicama

Što će ih oduševiti?

- Oblik planine, veličina jezera, dubina ponora, legende
- Ivana Brlić – Mažuranić; pripovijedanje IBM bajki na mjestu koje je bilo inspiracija za pisanje
- Pogled s vrha Kleka
- Raznovrsnost suvenira
- Dobro očuvan Kaštel

Što bi ih moglo razočarati?

- Nemogućnost hodanja po kanjonu i ponoru
- Skučeni prostor Ivanine kuće bajke

- Manjak vremena za samostalno istraživanje
- Strmina i težina uspona
- Nedostatak kostimiranog vodstva

Grupa gastronomada iz Mađarske

Grupa od dva starija bračna para iz Mađarske u Ogulin dolaze svojim automobilima, nakon obilaska Hrvatskog Prigorja i Zagorja. U potrazi su za specifičnim i autohtonim jelima i pićima kroz koja žele više upoznati ogulinsku kulturu. Važno im je da je hrana domaća, od domaćih proizvođača i pripremljena na tradicionalan način. Željeli bi više doznati o gastro i eno kulturi Ogulina i usput obići neka obiteljska poljoprivredna imanja. U Ogulinu ostaju dva dana, odsjedaju u privatnom smještaju koji će koristiti minimalno, jer će većinu svog vremena željeti provesti u istraživanju. Žele kupiti i sa sobom odnijeti autohtone domaće proizvode.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- Bogata gastronomska ponuda
- Godišnje doba
- Preporuka i prometna povezanost
- Cijena izvan sezone

Što ih zanima?

- Domaća hrana
- Kulturni sadržaji
- Priroda – šetnice i biciklističke staze
- Tradicija

Što očekuju od posjete?

- Kvalitetna usluga
- Nova poznanstva i spoznaje
- Upoznavanje i obilazak lokalnih proizvođača
- Sigurnost i dostupnost interneta

Što će ih oduševiti?

- Ljudi
- Lokalna gastronomija
- Priroda – jezera (Šmitovo)
- Dostupnost pitke vode – prirodni izvori

Što bi ih moglo razočarati?

- Nedostatak prodajnih mjesta za kupnju lokalnih proizvoda
- Dostupnost informacija
- Nedostatak ugostiteljskih objekata sa stalnom ponudom domaćih specijaliteta
- Nedostatak sadržaja – nedostatak biciklističkih staza

Mladi par s psom iz Zagreba

Glavni interes ovog mladog para je planinarenje na planinu Klek. Muškarac je putopisni bloger i fotograf, kojeg na Instagramu prati 25.000 pratitelja. Njegova supruga izrađuje prirodnu kozmetiku. Važno im je da imaju *dog friendly* smještaj i da imaju dovoljno mjesta za šetnju sa psom. U Ogulin su došli automobilom. Ovdje ostaju jedan dan. Hrana im nije presudna, ali bi voljeli pojesti nešto toplo i okrepljujuće nakon planinarenja. Nakon odmora, željeli bi prošetati gradom i istražiti i kulturnu ponudu Ogulina. Žele fotografirati prirodu i pejzaže Ogulina, lijepe lokacije u gradu i ostali vizualni sadržaj koji će objaviti na Instagramu.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- Prirodne ljepote
- Blizina Zagreba
- Mogućnost dolaska s kućnim ljubimcem
- Preporuka prijatelja koji su ranije posjetili Ogulin

Što ih zanima?

- Pogled s Kleka
- Boravak u prirodi
- Specifične vrste biljaka ogulinskog kraja
- Dobre fotografije s Kleka

Što očekuju od posjete?

- Pet friendly lokacije
- Dobra ugostiteljska ponuda
- Info-point sa dostupnim informacijama za posjetitelje
- Dobra internetska infrastruktura

Što će ih oduševiti?

- Prirodne ljepote Kleka, Đulinog ponora, jezera
- Posjet i otkriće Ivanine kuće bajke, razgledavanje postava i ostalo
- Pristupačnost i blizina svih lokaliteta i znamenitosti
- Kupnja meda i prerađevina (za izradu kozmetike)

Što bi ih moglo razočarati?

- Mali broj restorana koji nude tradicionalna jela i vegetarijanska jela
- Manjak pet friendly lokacija (zabrana u gradskom parku i u ugostiteljskim objektima)
- Nema kušaonica lokalnih proizvoda

Mapiranje doživljaja kulturnog turizma kroz vrijednosti

Različite vrijednosti vode nas kroz život, prema njima oblikujemo vlastita načela, težnje i ciljeve. Mnoge su vrijednosti univerzalne, što znači da su prisutne u većini društava. Pomoću vrijednosti stvaramo značenja. Sudionici radionice održane 27. ožujka 2023. sudjelovali su u vježbi koja se sastojala od mapiranja fenomena kroz zadane vrijednosti. Svaka je grupa kroz odabranu vrijednost izradila mentalnu mapu u kojoj se nalaze fenomeni, priče, činjenice, osobe, događaji i poruke vezane uz Grad Ogulin, a koji podupiru zadanu vrijednost. Dobiveni podaci upućuju na specifičnosti baštinskog lokaliteta i potrebe lokalne zajednice.

Valja napomenuti da popis vrijednosti nije konačan te da se i brojne druge vrijednosti mogu povezati s Gradom Ogulinom, no zbog broja sudionika i podjele u grupe, izabrano je ovih deset: harmonija, jedinstvo s prirodom, kreativnost, osjećaj pripadnosti, otkriće, poštivanje tradicije, suradnja, uzbuđenje, užitak, znatiželja.

Na radionici je sudjelovalo 15 dionika. U nastavku donosimo sadržaje mentalnih mapa.

Vrijednost: Harmonija

Glavne grane i podgrane:

Prirodne ljepote Ogulina

- Ogulin za ljubitelje prirode
- Klek
- Jezera
- Činjenice i običaji ogulinskog kraja kroz šetnje
- Ruta oko Dobre
- Speleologija – Đulin ponor
- Speleolozi obožavaju ogulinsko područje
- Đulin ponor – most
- Harmonija prirode i čovjeka – dobra iskoristivost prirodnih resursa
- Priča o počecima gradnje hidrocentrale Gojak
- Jezera
- Selidbe ljudi, osobne priče

Kako u priči tako i na ruti

- Povezivanje mjesta koja su Ivanu inspirirala u pisanju priča iz Davnine – za svaku bajku jedna lokacija
- Mogućnost pripovijedanja Ivaninih bajki na ostalim lokacijama oko Ogulina

Starina danas

- Gastronomija – konoplja – harmonija okusa, mirisa, pripreme, uzgoja, starine, isticanje običaja
- Etno turizam
- Ogulinsko zagorje – tradicijska gradnja, etno kuća Zagorje
- Konkretna otvorenost i ponuda mogućnosti spravljanja stare namirnice i recepture u realnom vremenu

Harmonija suradnje

- Suradnja dionika u pružanju usluga u turizmu
- Bez suradnje nema napretka – turbo doživljaj svih ogulinskih lokacija, atrakcija, doživljaja i iskustava u holistički pristup – pristupna info točka, logistika između svih pružatelja usluga – dostupnost 24/7 svim zainteresiranim stranama
- Ogulin ima toliko toga za pružiti; potrebna je usklađenost, suradnja, međusobno razumijevanje i potpora između institucija i pojedinaca i svih pružatelja usluga kako bi podigli usluge na viši nivo i sami bili zadovoljniji

Vrijednost: Jedinstvo s prirodom

Glavne grane i podgrane:

Dobra

- Šetnica Dobra – Vitunjčica
- Kanjon Dobre i ponor – prezentacijski centar biospeleologije, mlinice, *zip lipne*, šetnice, mostići
- Prezentacijski centar – mrjestilište, ribogojilište

Šumarstvo i lovstvo

- Šumarska kuća Bjelsko (prezentacija šumarstva – uzgoj, zaštita, eksploatacija preko 250 godina)
- Prezentacija lovstva – foto lov (čeke, zaštita divljači, vrste divljači) – lovački domovi

Klek

- Manifestacije
- Škola planinarstva, penjanja, izrade čvorova
- Edukacija – poučne staze

Sabljaci i okolica

- Restoran
- Ribolov
- Aktivnosti za obitelji (električni brod, sup, kanu, igralište)

Zajedničko za sve grane – zaštita prirode, edukacija lokalnih ljudi, alternativni izvori energije

Vrijednost: Kreativnost

Glavne grane i podgrane:

Klek

- Planinarstvo – radionica čvorologije za sve uzraste (izrada suvenira, narukvica, privjeska) – radionica penjanja za djecu i za odrasle
- Edukacijska radionica o zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama u Domu na Kleku
- Đulin vrt – edukacijska radionica speleologije (tečaj), biljne i životinjske vrste (radionica oslikavanja kamenja za suvenir)

Manifestacije

- Nova gastro manifestacija – ulična priprema hrane – fast truck food
- Priprema tradicijskih slastica
- Med, sir, zelje, orasi, jaja
- Radionica za posjetitelje, priprema hrane po receptima M. Vučetić + radionica za djecu
- Poznate osobe – IBM – kostimirani likovi po njenim djelima za vrijeme manifestacija; Mira Vučetić – radionice pripreme hrane prema recepturi iz njenih kuharica

Hrana

- Kulinarske radionice
- Mošnje
- Medenjak – drvo
- Torta od zelja, štrudla od zelja
- Salata od heljde sa kiselim zeljem
- Dječji zdravi napitak (sezonsko voće)

Vrijednost: Osjećaj pripadnosti

Glavne grane i podgrane:

Kultura

- Izložbe
- Predavanja – gosti predavači
- Ivanina kuća bajke i Zavičajni muzej
- Folklor – sudionici + posjetitelji

Aktivnosti

- Različite dobne skupine
- Sportski klubovi
- Povezivanje sportskih natjecanja s manifestacijama u gradu kako bi se osnažile manifestacije

Manifestacije

- OGFB
- Advent
- Ugostitelji – priprema hrane i pića
- Posjetitelji – interakcija u predstavama, radionice, osjećaju se dobrodošlo

Vrijednost: Otkriće

Glavne grane i podgrane:

Ruta bunkera

- U gradu Ogulinu u užoj okolici zaostalo je oko 14 talijanskih bunkera iz Drugog svjetskog rata . najpristupačniji se nalazu u Đulinom vrtu i mogao bi postati Kosjenkin dvorac ako ga lijepo pofarbamo
- Mogućnost korištenja bunkera za igrifikacijske rute – u bunkere sakrijemo čarobne predmete iz Ivaninih bajki i tako nešto defanzivno/ofenzivno pretvorimo u čarobnu igru

Podzemni svijet ispod i iznad Ogulina

- Špiljski sustav Medvedica – otkriće je za posjetitelje jer se ne vidi!
- Životinjski svijet ispod + labirint u Đulinom vrtu – labirint predstavlja podzemni svijet ispod – šetnja labirintom – pročišćenje

Priča o poznatim labirintima

- povezivanje našeg špiljskog sustava s idejom i značenjem labirinta kroz povijest

Nepoznati Ogulinci

- Elza Polak – agronom – upoznavanje Elze, uređenje vrta koji nosi njeno ime s njenim cvijećem – materijalizacija – gladiole koje je ona križala
- Mira Vučetić – gastronomija, otvaranje kulinarskih škola, domaćinstvo (radionica), radionice rukotvorstva
- Franjo Pokorny - Badel

Ruta ogulinskih mostova

- Upoznavanje kroz otkrivenje povijesnih puteva – mostova u Ogulinu
- Krenuti iz Tounja – Tounjski most – Jozefina – degustacija tounjskog sira na mostu
- Marmont – masnica
- Plavi most – bungee jumping
- Molinarijev most – pastrva + palenta + mlin – doživljaj mljevenja kukuruznog brašna

Vrijednost: Poštivanje tradicije

Glavne grane i podgrane:

Nematerijalna tradicija

- Lokalni govor – manifestacije, učenje u školi/vrtiću
- Lokalni narodni običaji – KUD-ovi, manifestacije
- Usmena predaja – publikacije, znanstveni skupovi, generacijsko prenošenje

Materijalna tradicija

- Muzej – čuvanje starih predmeta – aheologija
- Izrada suvenira i predmeta lokalne simbolike
- Narodna nošnja - tumban

Planinarska tradicija

- Planinarska Nova Godina
- Muzejska zbirka
- Planinarsko krštenje

Gastronomska tradicija

- Gastro festivali – festival meda i zelja
- Gastro radionice
- Božićnjak – radionice, publikacije

Vrijednost: Suradnja

Glavne grane i podgrane:

Klek

- Organizirano branje ljekovitog bilja
- Muzej – planinarska zbirka
- Musulinski potok i Bjelsko – planinarska sela – lokalna gastronomija isključivo domaća hrana – autohtoni restoran
- Adrenalinske aktivnosti – penjanje s GSS, planinarska društva, ekološke radionice – Ekološko društvo Ogulin – edukacija o prirodnim fenomenima
- Legende i priče
- Karlek, organizirana i vođena putovanja

Zelje

- Festival zelja, gastro radionice
- Radionice izrade predmeta od glavica zelja, lokalni OPG – branje zelja – tradicijski običaji branje i kiseljenje
- U okviru manifestacije različite društvene igre s glavicama zelja – motoričke aktivnosti, traženje skrivenih glavica
- Gastro ponuda restorani – radionice sarme, krpice sa zeljem
- Rasol – zdravstveni turizam

Vrijednost: Uzbuđenje

Glavne grane i podgrane:

Manifestacije

- OGFB
- Ogulin Trail
- Auto utrke
- Gastro manifestacije na OPG-u
- Festival zelja
- Sportske manifestacije

Ruta bajke

- IKB – pripovijedanje bajki
- Jezera i rijeke, ponor – električni brodić na Sabljacima, veslanje, SUP, kajak
- Klek – planinarenje
- Kanjon Dobre – prezentacijski centar biospeleologije
- Bijele i Samarske stijene
- Biciklističke rute
- Zavičajni muzej

Hrana i piće

- Pastrva (umak od kiselog zelja)
- Tradicijska kuhinja (radionice pripreme, dan na OPG-u)
- Rakije i likeri – kušaonica i priprema – Franjo Pokorny, rođen u Ogulinu, utemeljitelj Badela)
- Krumpir, repa, zelje
- Sirevi

Umjetničko stvaralaštvo

- Lutkarsko kazalište
- Likovno društvo – kolonije
- Glumačka družina
- Folklorna društva (tečaj plesa)

Vrijednost: Užitak

Glavne grane i podgrane:

Glazba

- Kino pod zvijezdama
- Koncerti – Poljakova dvorana
- Zvučne terapije

Hrana

- Tradicijski specijaliteti
- Ekološka proizvodnja
- Mošnje
- Masnica festival
- Proizvodnja čokolade
- Kreativno serviranje hrane
- Izrada domaćih kobasica, čvaraka, krvavica

Priroda

- Api terapije
- Skijanje (Vučići)
- Jahanje
- Nordijsko hodanje
- Masaže u prirodi
- Robinzonski kampovi
- Fotografiranje – škole i izleti
- Plivanje i ronjenje - škole, tečajevi
- Motociklizam
- Biciklizam

Vrijednost: Znatiželja

Glavne grane i podgrane:

Usmena i pisana predaja

- Legende – Zavičajni muzej, knjižnica, vođene ture, kazališna uprizorenja, radionice
- Bajke – IKB, knjižnica, vođene ture, kazališna uprizorenja, radionice (djeca/odrasli), povezivanje IBM i rodnog kraja

Kulturno – povijesna baština

- Vojna povijest – uprizorenja vojnih događaja, vojna arhitektura
- Graditeljska baština i arhitektura – skupovi, seminari, vođene ture
- Frankopani – kostimirane ture, povijesni teatar
- Značajne povijesne osobe – predavanja, skupovi, radionice

Prirodna baština

- Planinarenje – vođene ture, tematske ture, istraživanje pionirskih ruta, nove rute, suradnja s planinarskih organizacijama, dječje planinarske škole, prirodne ljepote, ljekovito bilje, aromaterapija, endemske vrste, adrenalinska iskustva
- Istraživanje, speleološke ture – posjetiteljsko – istraživački centar, endemske vrste, adrenalinska iskustva

Gastronomija

- Recepti – istraživanje porijekla recepata i namirnica, generacijsko učenje i prenošenje kulinarskih umijeća, gastro radionice, gastro ture, novi načini prezentacije, modernizacija recepata (bez glutena, moderni trendovi)
- Degustacija – novi način prezentacije, modernizacija recepata, festival zelja i masnice

Popis izvora

[1] https://registar.kulturnadobra.hr/, pregledano 25.7.2023.
[2] Muze d.o.o., Ogulin, zavičaj bajke! Projekt razvoja održivog kulturnog turizma u Ogulinu, Ogulin, Zagreb, 2007., str. 45 – 46
[3] https://zavicajni-muzej-ogulin.hr/muzej-na-raskrizju/park-kralja-tomislava/, https://www.ogulin.hr/spomenik-kralju-tomislavu/, pregledano 25.7.2023.
[4] https://www.ogulin.hr/izvor-cesarovac/, pregledano 25.7.2023.
[5] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/legende/o-vilinskoj-vodi/, pregledano 25.7.2023.
[6] https://darkoantolkovic.wordpress.com/2019/10/31/stari-grad-vitunj-u-modruskoj-zupaniji/, https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/kulturno-povijesni-spomenici/vitunjs/, pregledano 25.7.2023.
[7] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-7681, pregledano 25.7.2023.
[8] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-3085, pregledano 25.7.2023.
[9] https://registar.kulturnadobra.hr/ Lista zaštićenih kulturnih dobara, Z-1731, pregledano 25.7.2023.
[10] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/kulturno-povijesni-spomenici/crkva-u/, https://ogulin.hr/old-site/kultura-2/sakralni-objekti/ogulin/crkva-sv-kriza, pregledano 25.7.2023.
[11] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/kulturno-povijesni-spomenici/kapela/, https://ogulin.hr/old-site/kultura-2/sakralni-objekti/ogulin/crkva-sv-jakova, pregledano 25.7.2023.
[12] https://www.ogulin.hr/zupna-crkva-blazene-djevice-marije-utjesiteljice-trosmarija/, https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/kulturno-povijesni-spomenici/crkva-b/, pregledano 25.7.2023.
[13] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-6226, https://www.ogulin.hr/pravoslavna-crkva-sv-georgija/, pregledano 25.7.2023.
[14] https://visitogulin.hr/crkva-blazenog-kardinala-a-stepinca/, https://www.ogulin.hr/zupna-crkva-blazenog-alojzija-stepinca/, pregledano 25.7.2023.
[15] https://ogulin.hr/old-site/kultura-2/sakralni-objekti/zagorje, https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/kulturno-povijesni-spomenici/crkva-3/, pregledano 25.7.2023.
[16] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-4095, pregledano 25.7.2023.
[17] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-5282, pregledano 25.7.2023.
[18] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/muzej-i-etno-kuca/etno-kuca/, pregledano 25.7.2023.
[19] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-7283, pregledano 25.7.2023.
[20] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-7156, pregledano 25.7.2023.
[21] https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-7141, pregledano 25.7.2023.
[22] Muze d.o.o., Ogulin, zavičaj bajke! Projekt razvoja održivog kulturnog turizma u Ogulinu, Ogulin, Zagreb, 2007., str. 44
[23] https://visitogulin.hr/o-nastanku-kleka/, pregledano 28.7.2023.
[24] https://visitogulin.hr/o-kleckim-vjesticama/, pregledano 28.7.2023.
[25] https://visitogulin.hr/o-kleckoj-spilji/, pregledano 28.7.2023.
[26] https://visitogulin.hr/o-dulinom-ponoru/, pregledano 28.7.2023.
[27] https://visitogulin.hr/o-vilinskoj-vodi/, pregledano 28.7.2023.
[28] https://www.kkd-ibm.hr/poznati-brodani/ivana-brlic-mazuranic/, https://www.lektire.hr/autor/ivana-brlic-mazuranic/, pregledano 26.7.2023.
[29] https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42517, pregledano 26.7.2023.
[30] https://www.ogulin.hr/mira-vucetic/, pregledano 26.7.2023.
[31] https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49072, pregledano 26.7.2023.
[32] https://visitogulin.hr/frankopanski-kastel-galerija/, https://hr.wikipedia.org/wiki/Bernardin_Frankopan, 26.7.2023.
[33] https://tehnika.lzmk.hr/pokorny-franjo/, pregledano 26.7.2023.
[34] Lipošćak, V., Sučić, S., Ogulin, povijesna i kulturna baština, 2. izdanje (2002.) Matica Hrvatska Ogulin (str. 171.-174.)
[35] https://hr.wikipedia.org/wiki/Ogulinski_kiseli_kupus, pregledano 28.7.2023.
[36] https://ogulin.hr/old-site/kultura-2/zanimljivosti/specijaliteti, pregledano 28.7.2023.
[37] Idem, pregledano 28.7.2023.
[38] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/klek/, pregledano 28.7.2023.
[39] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/bijele-i-samarske/, pregledano 28.7.2023.
[40] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/stozac/, pregledano 28.7.2023.
[41] https://www.dinarskogorje.com/bjelolasica.html, pregledano 21.7.2023.
[42] Prema razgovoru s predstavnikom investitora Martinom Kmetom, 26.7.2023.
[43] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/ulin-ponor/, pregledano 28.7.2023.
[44] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/dobra/, pregledano 28.7.2023.
[45] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/vitunjcica/, pregledano 28.7.2023.
[46] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/jezero-sabljaci-i/, pregledano 28.7.2023.
[47] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/smitovo-jezero/, pregledano 28.7.2023.
[48] https://www.tz-grada-ogulina.hr/zavicaj-bajke/bajkovita-priroda/jezero-bukovnik/, pregledano 28.7.2023.
[49] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/lov-i-fotojeep-safari/,, pregledano 28.7.2023.

[50] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/planinarenje-i-alpinizam/, pregledano 28.7.2023.
[51] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/sportski-ribolov/, pregledano 28.7.2023.
[52] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/skijanje-snowboard-sanjkanje/, pregledano 28.7.2023.
[53] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/tematske-rute/ruta-bajke/, pregledano 28.7.2023.
[54] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/tematske-rute/poucna-botanicka-staza/, pregledano 28.7.2023.
[55] https://www.tz-grada-ogulina.hr/otkrij-ogulin/cikloturizam/, pregledano 28.7.2023.
[56] https://www.ra-kazup.hr/karla/wp-content/uploads/2023/04/PLAN-RAZVOJA-2021.-2027.pdf, pregledano 25.8.2023.
[57] https://visitogulin.hr/ogulinski-festival-bajke/, pregledano 28.7.2023.
[58] https://ogulin-uciliste.hr/smotra-izvornog-folklora-karlovacke-zupanije-igra-kolo/, pregledano 28.7.2023.
[59] https://mff-karlovac.com/o-nama/, pregledano 28.7.2023.
[60] https://mff-karlovac.com/hvala-oguline-grupe-dvosatnim-koncertom-zamalo-probudile-vjestice-s-kleka/, pregledano 28.7.2023.
[61] https://www.ogulin.hr/event/festival-meda-i-zelja/, pregledano 28.7.2023.
[62] https://hr.wikipedia.org/wiki/Dani_Ilme_de_Murske, pregledano 28.7.2023.
[63] https://www.ogulin.hr/event/djecje-maskare/, pregledano 28.7.2023.
[64] https://www.tz-grada-ogulina.hr/novosti/ljeto-u-ogulinu/, pregledano 28.7.2023.
[65] https://www.journal.hr/lifestyle/modne-vijesti-lifestyle/previw-link-ove-godine-morate-posjetiti-bajkoviti-advent-u-ogulinu/, pregledano 28.7.2023.
[66] https://ogportal.com/2023/05/07/9-ogulin-trail-ce-se-trcati-9-rujna-prijave-su-vec-otvorene/, pregledano 28.7.2023.
[67] https://visitogulin.hr/dogadaj/ciklobajka/, pregledano 28.7.2023.
[68] https://www.tz-grada-ogulina.hr/novosti/12-motosusret-na-kneji/, pregledano 28.7.2023.
[69] https://www.ogulin.hr/event/planinarska-nova-godina/, pregledano 28.7.2023.